

1. Bonifacius de Persecutoribus Fidei

2. Chronica antiqua anonymi

Inc. 1504

Rolewinck

8.

Fasciculus temporum omnes antiquorum cronicas complectens.

Hain × 6915

Fasciculus temporum.

Tabula.

Tabula breuis z vtilis sup libro illo q̄ dr Fasciclus temporum. Et vbi inuenient punctus anni numerus. est in primo latere folij. vbi vero post in secundo latere. incipit feliciter.

ij

Tabula.

Tabula.

Tabula.

Tabula.

Tabula.

Tabula.

Tabula.

Tabula.

Finis Tabule.

Eneratio et generatio laudabit opera tuã

g

z potentiam tuam pronunciabunt. Scribitur ps̄. cxliiij. Cum non sine multa
diligentia: sanctorum patrum studia: temporum decursus supputarunt. nõ dubi
um quin magna vtilitas ecclesiasticis viris. et precipue illis qui ecclesiasticã pili
tiam gubernare hñt: inde proueniat: nec vlli statui hominum hoc parum prodesse credenduz
est: si temporata mente ad rerum gestarum historias: quas ob diurnam memoriam studiosi vi
ri conscripserunt oculos leuent: q̄zuis plerique id minus perspectent. Decet nanque viros virtu
osus precedentium facta sepe ad memoriam reuocare: vt bonis exemplis discant dignis o
peribus insistere. vt in malis valeant perditionis scopulũ declinare. Uerũ nisi preciosum a vi
li separet: stulta ꝯcupiscentia se temptare nõ valens: in tenebrarum voraginẽ precipiti cursu mer
geretur. Ob hoc sancti doctores videntes ꝙ ad intellectũ sacrarum scripturarum et ecclesie regi
men: historiarum decursus ex parte necessarius esset. simulque omniũ gestorum congeries inutilis
tum pro sui magnitudine tum pro superfluorum et vilium factorum repetitione superuacua q̄s-
dam nobis historias canonizarunt amputatis fabulis supsticiosis ac genealogijs in termi-
natis que ad rem non pertinent.. Sicque factum est per maximos eorũ labores: vt pene tota tẽ-
porum historia breuissimo studio a quolibet intelligente iam nedum sine labore. imo cum cor-
dis oblectatione possit incorporari. Decuit quoque ad ornatum scripture: vt hac pulchritudie
non careat que omnibus gentibus tanq̄ lucerna prefulgida in obscuro loco proponenda fu
it. Ingenium insuper humanum quod magnifice plura comprehendere faciliter potest: h̄ de-
licioso prato diuersorum florum priuari non debuit. in quo varia virtutum exempla reperiẽs
factaque reproba eque consideres: illa carpere: hec preterire moneretur. Uidere enĩ supra moduz
est delectabile: qualiter primi nostri parentes: ex quibus originem duximus instituti fuerunt
a summo omnium gubernatore deo deinde quis decursus eorum: quomodo defecit et profe-
cit rationabilis creatura in sapientia. virtute. potentia. sanctitate. longeuitate. et sic de alijs.
et in omnibus his diuinum regimen admirari q̄z sit deus mirabilis in creaturis suis: qui nũ
q̄z administrare cessauit illis quos condidit. quanta creatoris longanimitas et misericordia.
et q̄z inscrutabilis diuinorum iudiciorum abyssus. Hec z infinita alia peruolans humana in
dustria pennis quibusdam interne contemplationis: non solũ preterita z presentia: sed etiã fu
tura metitur: dum ex similibus ad similia progreditur. cui si bona volũtas adiuncta fuerit: te
dio quodam incolatus huius in deum surgit ad laudandum: et regratiandum. et contemplã
dum: cupiens dissolui: et esse cum christo ineternum. Incepit ergo hec contemplatio in iocun
da contemplatione creaturarum et finit in feliciori tedio earundem: et appetitu creatoris. Iu
xta illud ps̄. Quid enim mihi est in celo: et a te quid volui super terram. Mihi autem adhere-
re dõ bonũ est. Hoc forte in preassũpto verbo idez psalmista nobis persuadere nititur: dicẽs
Generatio et generatio laudabit opera tua: et potentiam tuam pronunciabunt. Quasi dicat.
Per omnia que in mundo casura cernimus: ad te qui nunq̄ deficis tendere debem⁹. Que vti
que sententia valde accomoda est ad propositum nostrum. Cum enim teste augustino plura in
sacra scriptura commemorantur que nihil significant. et tamen necissaria sunt propterea que
aliquid significant necesse est talibus ita vti: q̄zuis sterilia sunt: sicut illa que fecunda deuotõ
ne immediate in deum mentem nostram subtollunt. alioquin non recte scripturam legimus
in qua spiritussanctus loqui credẽdus est. Sũt ergo arida quo ad superficiem littere: sz gra
ta quo ad spiritualem intelligentiam. Que autem ita aliena sunt: vt nequaq̄z spiritualiter
intelligi possunt. aut non expedit: omni tamen veneratione digna sunt propter finem in quem
ordinantur: qui est scire et diligere deum. Et de hoc genere videtur esse supputatio annorum
que in sacra historia diligentissime annotata continetur. De qua: vt idem Augustinus testat
hoc certissime tenendum est ꝙ tanta est diuina auctoritate roborata: vt omnino falsissimuz sit
quicquid ab ea discrepat: vt cum ea omnino concordari non possit. Que cum ita sint: mirum
valde videtur: cur sancte scripture tractatores de hac materia intantum sunt diuersi in pluri

Prohemium.

bus locis vsq̄z hodie:vt aut omnino aut vix nequeant concordari. Et redit illa antiqua et fa-
mosa questio de translatione.lxx.interpretum.an potius ei standum sit in supputione annoꝝ
an textui hebreorum:quem moyses ille maximus et primus legis prouulgator edidit. Hic cō-
triuerunt sancti doctores ingenia sua.et quilibet pro capiti suo dixit quod sensit. Et quia pe-
riculosum est de magistrorum ecclesie iudicare sententijs. vt dicit Hieronymus super Danie
lem.et nimis laboriosum est omnia retexere.ideo Beda super alios qui studiosius in hac ma
teria sudarunt:elegit modum Orosij qui satis concorditer cuz Hieronymo et eusebio et alijs
magis autenticis de his loquitur.et dicit ecclesiam hunc modum tenere:licet alios non repre
hendat.quare actum videtur vt hec supputatio magis vulgata sit in libris plurimorū postea
scribentium. Augustinus etiam.in.xv. libro de ciuitate dei multa de his tractat.sed satis dis-
sentit a positione Bede.quia sequebatur exemplaria que tunc magis vulgata fuerunt:vt etiaz
patet in omelijs suis.et maxime super psalmos. Positio autem orosij et bede habet:ꝗ a creatō
ne mundi vsq̄z ad natiuitatem abrahe fluxerunt anni.iij^m.clxxiij.ſm septuaginta. Hebrei mi
nus habent. Dccxxvi.quia ſm biblias correctas iuxta hebraycam veritatem ab adam vsq̄z
ad natiuitatem abrahe sunt anni tantum. Mdcccclxviij. Deinde satis concordant cum he-
breis.lxx.interpretes vsq̄z ad destructionem templi.que vocatur communiter transmigratio
babilonis. Sequentia tempora non habentur ex canonica scriptura:sed ex alijs historijs tā
gentilium q̄z iudeorum. Et iterum ibi est diuersitas:sed non nimis magna. Simul igitur col
ligendo ſm Bedam a mundi creatione vsq̄z ad christi natiuitatem veniunt anni.v^m.cxcix.et h
est modus ecclesie. Unde versus. Unum tolle datum ad milia quinq̄z ducentis. Nascenti do
mino beda dat a prothoplasto. De vlteriori discussione huius questionis vide si placet Au-
gustinum vbi supra.et Hieronymuz.et alios locis suis. Hic autem quia breuitati studemus:
prolixitas nobis multum vitanda est. Colligere nanq̄z disposuimus iuuante domino ex plu-
ribus libris fasciculum quendam temporum a mundi creatione vsq̄z ad presens.in quo tam
sacrarum scripturarum q̄z diuersarum aliaruz historiarum facta:tanq̄z in memoriali quodaz
compendiose religabimus. Faciam proinde iuxta sententiam flori qđ solent qui terrarum sit⁹
in breui quasi tabula depingunt ita totam humani generis imaginem. temporūq̄z decursus
in p[a]uculis folijs complectar. Nec mihi conscius sum aliquid me posuisse quod non in fide
dignis historijs habeatur.aut alijs libris ecclesiasticorum doctorum.siue quod nunc ex eorū
dictis aperte sequatur. Ubi autem dubium fuerit.an sic vel aliter.hoc ipsum etiam ita vt repe
ri pari modo annotaui. Et ne ipsa superficies historie deuotis tediosa esset persepe sentētias
quasdam floridissimas applcaui ex sanctorum dictis que deuotionem redolent pariter ac do
ctrinam. Auctoritatem ergo dantes his qui ante nos laborauerunt.nos pro modulo nostro ī
labores eorum intrauimus.sparsim hincinde carpentes quod potuimus. Et vt sciatur q̄ or-
dine eos secuti sumus.primo totum tempus veteris testamenti.v^m.clxix.annorum in quin-
q̄z etates distinctum reperimus in quodam libello qui Isidoro ascriptus videbatur. vbi mul
tum artificialiter procedit deducendo annos mundi vsq̄z ad tempora sua. scilicet eraclij. qui
cepit regnare circa annos domini. Dcxij.sed supputationem suam nō ordinauit sc̄dm eram
christi.sicut nec orosius. Et hunc sequimur in duabus primis etatibus.similiter et in duab⁹
sequentibus exceptis paucis.quia textus sc̄dm hebraicam veritatem a natiuitate abrahe vs-
q̄z captiuitatem babylonicam apud nos magis est corectus et diligentius explanatus. Et iō
sequimur eum.parum tamen refert. In quinta etate maiorem laborem habuimus propter ni
miam diuersitatem historiarum.et veniam precor quia iam vnum iam alium prout meli⁹ pu-
taui secutus sum. An autem debite singulos annos supputaui lectori iudicium cōmitto. Li-
neam autez assyrioꝝ et romanorum et alioꝝ ex diuersis historijs laboriose satis coaptaui.ro
gans.vt si cui transcribere placuerit diligenter obseruet spacia et numerum correspondentē
ne longius aut strictius ponat q̄z exemplar habet.alioquin et labor peribit et fructum non re-
portabit.eritq̄z opus eo mendosius quo compendiosius nisi hoc studeat diligenter obserua
re. Si aūt debite quod facile arbitramur hec incorporauerit non modicaz ei prebebit illumi

nationem ad intelligendam sacram scripturam et libros augustini et hieronymi. et Orosij et aliorum. &c. si vera sunt que in pluribus libellis scripta reperim⁹. Porro in sexta etate seq̄mur cronicam martini et vincentij qui compendiose procedunt vsq; ad tempora sua. Post eos per annos fere. cc. sequor notabilem librum quendam cuius auctorem nescio qui pene vsq; ad tē-pora sua extenditur. Que autem depost acta sunt memorie digna sicut audiuimus et vidim⁹ fideliter prioribus supposuimus. Que omnia in sequētibus summa breuitate patebūt. Modus autem procedendi planissimus est. et grossitudini rusticane adeo amicus vt in pariete q̄dem depingi eo q; illico sine omni difficultate intuentibus se offerat. Depinxi igitur ī medio folij circulos cum nominibus personarum debitis pro quolibet tempore. et infra et supra lineas duas. quarum superior cum numero suo descendit ab adam vsq; ad christum iuxta seriem predictorum significans. vt quicquid ex aduerso illius numeri scriptum siue superius siue inferius etiam circa illa tempora factum verisimiliter credatur. Secunda linea id est inferior retrorsum ascendit a christi natiuitate vsq; ad mundi creationem. vt eadem facilitate vnico numero inspecto sciatur quot annis hoc aut illud factum sit ante christi natiuitatem. Quod ideo sic ordinauimus. quia hec era magis solennis est apud nos et citius solet requiri. Post christuz simul ambe descendunt ad tempora nostra paulatim crescendo. ita vt superior semper ostendat etatem mundi. & inferior etatem christi. quod planissime patebit locis suis. Et q̄z ex multis libris mendose scriptis modum hunc non leui labore ad lineam veritatis correxim⁹: obsecramus pro christo lectorem ne inciuiliter manum ad corrigendum hanc annorum supputationem apponat: nisi prim⁹ ope toto perspecto. Quod nō ideo dicimus quasi nullibi errauerim⁹ sed ad auisandum de nimia diuersitate doctorum in hac materia. et frequenter positio vnius est inuolutio alterius: Ubi autem errorem inuenit: clementer ignoscat et corrigat ex predictis quos sequimur. Facile enim in numeris erratur. et sepe negligenter describuntur. et negligētius emendantur. vt dicit Augustinus. xv. li. de ciuitate dei.

Finit Prologus.

	.i.	.x.	.c.	.M.
De numero qui in sequentibus p	ij.	xx.	cc.	ij m.
litteras exprimitur hec considera.	iij.	xxx.	ccc.	iij m.
I monos. v. q̄nq;. x. denes. du. xx.	iiij.	xl.	cccc.	iiij m.
vigenos. xl. duplat idem. triplicat	v.	l.	d.	v m.
lx. l. quoq; sola	vi.	lx.	dc.	vi m.
Quinq̄ginta facit. sz. nonoginta. xc.	vij.	lxx.	dcc.	vij m.
C dat centenos. sz q̄ngētos dat tibi d	viij.	lxxx.	dccc.	viij m.
Dc sexcētos. M. mille. c si p̄sit aufert	ix.	xc.	dcccc.	ix m.
Centū. sic nūerū debes ꝯscribere totū	&c.		vel. cM.	&c.

Fasciculus temporum

oēs antiquoꝝ cronicas ꝯplectens incipit feliciter.

Dies pm⁹ — In quo deus fecit lucem. ɀ diuisit lucem a tenebris.

Dies scds — In quo fecit deus firmamentū ɀ diuisit aq̄s ab aquis.

Dies tci⁹. — In quo cōgregauit ds̄ aq̄s in vnū locū et apparuit arida

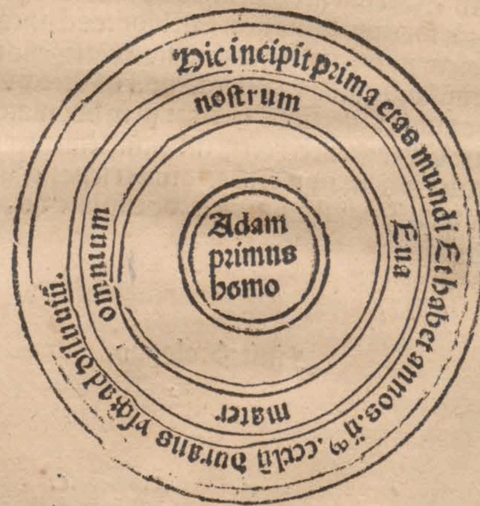
Dies q̄rt⁹. — In quo fecit ds̄ solē ɀ lunā ɀ stellas. ɀ posuit eas in firmamēto ɀc̄.

Dies q̇nt⁹ — In quo deus fecit pisces ɀ volucres. ɀ cete grandia ex aqua.

Dies sext⁹ — In quo deus fecit bestias et hominem.

Dies vij⁹. — In quo reqeuit deus ab vniuerso opere quod patrarat.

In principio creauit deus celū ɀ terrā. Dicit btūs augustin⁹ sup Geñ. ꝙ maior est hui⁹ scripture auctoritas q̄ȝ oīs hūani ingenij pspicacitas. Et qꝛ de tpe hic principaliter intendimus pncipiū tpis breuiter tāgere placuit. Vñ est aduertendū ſm doctores. ꝙ q̄tuor coeq̄ua in pricipio creata sūt a deo ex nihilo. in q̄ relucet creatoris sūma potētia. Hec aūt sūt. celū empyreū angelica natura materia q̄tuor elemētoꝝ. et tps. Et h̄ vocāt op⁹ creatōis. qd̄ fcm̄ fuit añ oēm diē. Post seq̄tur op⁹ distinctiōis in q̄ relucet sūma creatoris sapia. qd̄ factū fuit in trib⁹ diebus primis. Deinde sequitur opus ornatus in q̄ relucet sūma creatoris bonitas. qd̄ factū fuit in trib⁹ diebus seq̄ntibus. vt patet clare Geñ. i. Septima aūt die reqeuit ab omni opere qd̄ patrarat. nō quasi operādo lassus ed nouaȝ creatusram fa-

Anno mundi I.

vixit ān. dcccccxxx. ɀ gēuit. xxxij. filios et totidem filias.

V⁹ αXαIX.

Adam vir sanct⁹ cunctis dieb⁹ vite sue ꝓphetie spū claruit. penitentiam magnā ac diuturnam fecit. filijs suis precepta iusticie dedit. precipiēs vt a cōsortio cayn ac filioꝝ ei⁹ oīno abstinerēt. nec cū eis matrimonia iungerent. Hic prim⁹ noster parēs vno peccato a paradiso nos expulit. sed sancta conuersatōe sua ac penitentia exemplū noq̄is dedit ad regni celestis gaudia remeandi q̄ autem hoc nō sequitur. de primo iuste conqueri non poterit.

a Anno primo mundi die sexta formauit deus Adam in agro damasceno. et euā de coste eius collocans eos in paradiso vt operarentur et custodirent illum precepitq̄ꝫ eis ne de fructu ligni gustarent sub pena mortis. Eodem die cum peccassent statim eiecit eos de paradiso in terrā maledicōtnis. vt in sudore ɀ erūna viuerent: donec morerētur. ɀc̄. vt patȝ Genesis primo.

Humanū genus ideo deus ex vno homie instituit: vt cōmendarent q̄ȝ ei grata sit in plibus vnitas. que consideratō multū electis pdest. sanctis angelis in eterna pace sociādis. Verū tanta immanitate peccādi defecerunt hoīes: vt tutius atq̄ȝ pacatius inter se bestie viuerēt. Neq̄ȝ eīm vnq̄ȝ inter se leones. aut inter se dracones qualia hoīes bella gesserunt. Vinculum concordie diligit deus. Hec augustinus de ciuitate dei

Ciuitas terrena ab homicida Cayn incepit vsq̄ȝ ad homicidā Lamech

Delbora — Soror

Abel — dei

Cayn

Calmāa

cere cessauit.cuius materia vel similitudo processerit. Qd aut dr Johis.v. Pater me⁹ vsq₃ modo operatur:et ego operor intelligit de ptinua vniuerse creature administratione. q₂ quod condidit:cōtinere ꝛ gubernare nō cessat.ꝛ in h relucet creatoris sūma pfectio.q₂ sibi soli suffi/cit. nec eget creaturis.sed poti⁹ econtra.q₂ virtus creatoris ē causa subsistendi oī creature.et h est ꝙ septima dies vesperā nō habet. De his plenius vide magistrū.ij.sententiaꝝ.ꝛ doctores desup copiose scribentes. Porro seques tps.licet deū nobis ōndat. q ad hec qtuor pdicta. sc₃ sūmā potentiā.sapiam.bonitatē.ꝛ p cōsequens sūmā perfectionē. tamen specialius ostendūt diuinā miscdiam et iusticiā.iuxta illud ps. Misericordiā et iudicium cantabo tibi domine.et iterum.vniuerse vie dn̄i misericordia et veritas. Misericordia tn̄ scriptum tenet. qdiu viatores sumus.que nulli petenti veniam negat.

Eras plurimas diuersorum regum.gentiū.aut opeꝝ magnificorum.aut psonaꝝ sublimi/um hincinde annotaui.quib₉ vtunt astronimi in suis calculationib⁹ ab adam vsq₃ ad alphōsinum. Et nota ꝙ era est tempus famosum alicuius gentis vel secte.incipiēs ab aliquo effectu q est nobilis bonitatis vel malicie. Et vulgariter pt dici datū. iuxta qd publice cōscriptiones fiūt Vn̄ et sanctus Leo huius nois primus.freqūeter huic termino era vtit i suis eplis. Era quid

Historia vt cicero dicit.est testis tpm.lux veritatis.magistra vite.nuncia vetustatis. Utilissimū ergo est historias plures nosse atq₃ in his versari. vt aliorum exemplo vtilia sequi.no/xia q₃ vitare possemus.

cxxx	ccccxxxv	dccxxv
Seth vixit.a. dcccc. xij.	Enos vixit.a. dcccc.v	Caynā vixit.a. dcccc.x
XIXCC.A IIIXXXDCC.IIII manaverunt	IIIIXXXCC.IIII	

Iste seth natus est.cxxx. āno ade.quoꝝ moyses p termisit.c.quib₉ luxit abel in ualle plorationis ppe ebron Ipse etiam p oleo mie ipetrando paradisum adijt. Iste abel pm⁹ martyr eccia₃ ichoauit.q₂ i gr̄a mortu⁹ fuit Si em̄ ab adam inchoata fuisset:non foret continuata Dic fm aug⁹.ciuitatē dei pdidit. cui⁹ pmus ciuis fuit.ꝛ quia iustus fuerat:deus eius oblationem acce[illegible]

Iste enos cepit inuocare nomē domini.forte aliqua verba depreca toria inuenit.aut imagines fecit p colendo deo. sicut mō fit i eccl'ia Augustinus. xiiij.li.de ciuitate dī Fecerūt itaq₃ ciuitates duas amores duo. terrenam. sc₃ amor sui vsq₃ cōtemptū dī Celestē vero amor dī vsq₃ ad contemptum sui. Deniq₃ illa in seipa.hec in dn̄o gloriat. Illa querit ab homib⁹ gloriam.huic aūt de⁹ conscientie testis maxima est gloria. Ad illam pertinet cayn qui primo natus est.ꝛ ciuitatē cōdidit.ad istam pertinet abel qui secundo natus est ꝛ tanq₃ peregrinus hic ꝯuersat⁹. q₂ gr̄a pdi/stinat⁹.ciuis sursum erat

Enoch. — Irad — Maāneel — Matusal'

In hoc enoch.cayn su[illegible]am dedicauit [illegible] vix.iiij.viros scriptura dicat tūc fuisse.q₂ nō oēs numerauit qui tūc esse poterāt. s₃.illos tantum nomiare necesse putauit.qs suscepti operis ratio postulauit. Iste cayn sceleratus primo ciuitatem condidit terrenā in q suos posuit ppter timorē.eo ꝙ rapinas et violentias₃ exercebat. vnde suspicat sibi talia reddenda qualia faciebat. ideo i tuto se recepit.hic fratrem suum abel ppter inuidiā occidit.et punitus a dn̄o vagus ꝛc.a Lamech occiditur.

Prima etas Adam

Mundi etates similitudinarie accipiunt̃ ẜm etates hominis. ⁊ a diuersis diuersimode assignant̃ rõnibꝫ multis astruunt̃. q̃re sic vel sic ꝯuenienti⁹ inchoet vł terminet. de q̃bꝫ nihil ad pñs. ſ; q̃ꝫtũ nũc sufficit ẽ aduertendũ ꝙ sex sũt etates mũdi. q̃ꝝ pꝛia incipit a mũdi creatõe. ⁊ durat vſq; ad diluuiũ. ⁊ h; ẜm hebꝛeicã ṽitatẽ ãnos. Mdclvi. Scd̃m. lxx. interptes sicut Isidorus ponit et alij q̃ꝫpl'es q̃s hic seq̃mur h; ãnos. ij⁹. ccxlij. ⁊ sic differũt in ãnis. dlxxxvi. q̃s hebꝛei min⁹ hñt in hac etate. ⁊ iuxta hũc ꝯputũ matusalẽ moꝛtu⁹ ẽ añ diluuiũ. codẽ tñ anno quo diluuiu; fuit. Secũda etas incipit a diluuio. ⁊ durat vſq; ad natiuitatẽ abꝛahe. ⁊ habuit ẜm hebꝛeos ãnos ccxcij. scd̃m. lxx. dcccclxij. ⁊ sic differũt in annis. dcl. quos iterũ hebꝛei min⁹ hñt. Que autem sit rõ tãte diuersitatꝭ iuenire ñ potui. Tertia etas incipit a natiuitate abꝛahe. et durat vſq; ad iniciũ regni dd. hñs ẜm hebꝛeos ãnos. dcccclxi. ſ;m. lxx. dcccclxl. Quarta etas icipit a ṗncipio regni dd. et durat vſq; ad transmigratõe; babylõis. ⁊ h; ãnos. cccclxxxiiij. scd̃m hebꝛeos. ſ; scd̃m lxx. cccclxxxv. Quinta etas incipit a transmigratõe babylonis. sc; q̃ñ hierusalẽ destructa fuit. et templũ in ea incensum. et durauit vſq; ad bñdictã natiuitatẽ xpi. hñs ãnos scd̃m hũc modũ ꝓtactũ quẽ hic sequimur. dxc. et sicut ṗdictũ ẽ grãdis ẽ altricatio de supputatõe annoꝝ huius etatis. diuersi diuersimode ꝯputãt. ſ; nõ min⁹ multũ differũt inter se. Eligat qd̃ sibi placuerit qd̃ nobis visum est posuimus. Sexta etas incipit a xpi natiuitate et durat vſq; ad finem mũdi. cuius terminum solus deus nouit. et hec dicitur senectus siue hoꝛa vltima.

Adam moꝛitur sepeliturq; in ebꝛon.

Anno mundi DCCXCV. DCCCCLxx. MCxxij.

malaleel viritã dccc xc v

Jareth vixit. ã. dcccc lxij.

Enoch annis ccclxv

IIIIƆƆƆƆ.IIII ccxcƆƆ.IIII IIAXXLG.IIII

Curiositas

Nota ꝙ oẽs artes vel scie sc'lares libales siue mechanice vł phisice hũane curiositati deseruiẽtes a filijs lamech legũt̃ inuẽte. ⁊ sic filij ad ulteri i primũ subtiliores alijs fuert̃. ⁊ q; timebãt futurũ piclm diluuij ⁊ ign[illegible] tubal casdẽ artes in duabꝫ columnis scripsit. vna lateria. et alia marmorea.

Ada

tubal

Bigamia.

lamech

satꝭ lamech ab istis vxoribꝫ afflict⁹ fuit. q; p q̃ q̃s peccat p h ⁊ pũit

tubal cain

Iste lamech ṗm⁹ ꝯ natură et moꝛes bigamiã istituit adulteriũ cõmittẽdo. Ipse etiam cayn occidit. non tamẽ volũtariei

Sella

Noema.

Iste enoch iustus placuit deo ⁊ ꝓpter nimia; scitatẽ suã trãstulit eũ dñs in paradisũ vbi cũ helia viuit in magna coꝛpis et spũs trãquillitate vſq; ad añ xpi aduentũ. tũc eiñ exibũt ꝓpter ꝯfoꝛtatiõe; electoꝝ. ⁊ martyrio coꝛonabũtur enoch scripta reliquit.

Iste iabel poꝛtatoꝛia pastoꝝ prim⁹ istituit. ⁊ tẽtoꝛia fecit.

Concupiscentia aurium.

Iste tubal pater [illegible] in citharis ⁊ oꝛgãis ⁊ musice artis inuẽtoꝛ. ꝓpoꝛtio[illegible] sonorum ex malleoꝛum sonitu perpendit.

Concupiscentia oculoꝝ

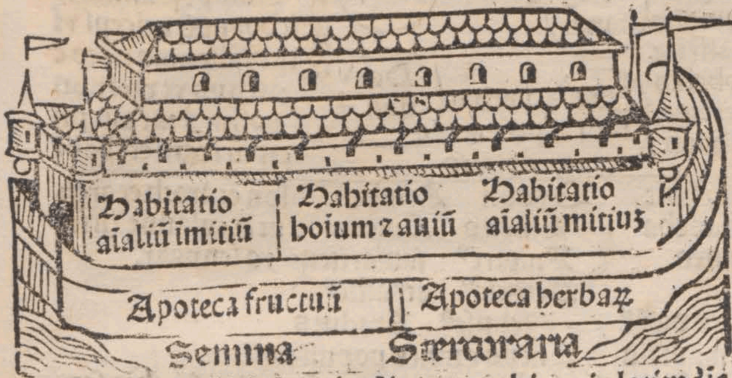
Iste tubalcain fuit primus malleatoꝛ et faber i cũcta opa erꝭ ⁊ ferri ⁊ iuẽtoꝛ artꝭ sculpt̃e

Concupiscentia carnis

Ista noema inuenit artẽ varie diuerseq; texture. lanã et linũ in fila traxit. ⁊ pãnũ texuit ꝓpter leuitatẽ. nam antea pellibus bestiarũ pro vestibus vtebantur.

Nota scdm doctores debitā penā b tpe mōo īflictā. Qr ci luxuria abūdauit que corpora polluit. ideo p aquā terra lota et mūdata fuit. in fine aūt mūdi qr cupiditas abūdabit: p ignē exuret. aurū ei 7 argētū igne purgari solent.

Hoc signū federis qd do inter me 7 vos. et ad omnem animā Gen. ix.

ioni chus filius Noe

Archa noe hūit in longitudine. ccc. cubitos. in latitudie. l. cubitos. et ī altitudie. xxx. 7 in sūmitate. i. cubitū. Gen. vi.

MccLxxxVII. Mcccc LIIII. II⁹ MMXLII

cclxix

Tempus diluuij

hic mathusalē senissimus q ad multitudinē annorū omniū q̄s scriptura cōmemorat. cū ei. d. ānos haberet dixit ei dñs: edifica domū si vis. qm adhuc. d. ā. viues. rñdit. ppter tā illū tpis nō edificabo domū. 7 sub arborib⁹ 7 circa vepres dormiuit: vt prius consueuerat.

Lamech cū iaz senuisz 7 caligasset oculi ei⁹ a puero ducebat q pu/tās q̄ ferā vidisset: indicauit ei vt sagittaret et sic ipsū cayn transfixit. Vñ ob hoc puerū verberibus adeo afflixit vt etiam moreretur.

Noe vir iustus grām inuenit coram domino. Cum em iam esset annorū. d. genuit sem cham et iaphet. Arcā de mādato dñi edificare cepit. eāq3 in. c. annis perfecit. Cētesimo ergo anno iā arca cōpleta iterū dñs apparuit ei. mādans vt cū vxore sua 7 filijs. eorūq3 vxorib3 arcā intraret. 7 cū aialib3 7c. 7 stati diluuiū inundauit. Stetitq3 aqua super altissimos mōtes cubitis. xv. Gen. vij. Et nota q eodē die dñico in maijo in quo ingressus fuit. āno reuoluto cū vniuersis que ibi erāt egressus est. Post diluuiū accidit ipi noe illa famosa ebrietas. cui⁹ occasiōe ipe filijs. s. sem et iaphet p honore paterno et honesta verecūdia bñdixit. filio vero suo cham p irrisiōe 7 irreuerētia maledixit. et h scdm aug⁹. fit prima mentio de seruitute. 7 p oppositū de nobilitate. Nec putādū ē q oēs de Cham descēdetes fuerīt ignobiles 7 impotētes. cū ipi ceperūt pmo esse potētes sup terrā: vtz de nemroth. 7 regib3 chanaan 7 affrorū 7c. Nec oēs de sem et iaphet fuerūt vtuosi siue nobiles aut potētes cū pene oēs in idolatrie crimen ceciderūt. 7 ab alijs oppressi sepe fuerūt. sz hec maledictō et bñdictio vicia et virtutes respicit. ppter que vel quas homo veraciter dicitur nobilis 7

Ab isto chus ethiopes pbibent pgenti

saba — ab hoc sabel id est arabes

nemroth — Iste nemroth gigas.x.cubitorum cepit esse potens in terra et erat robustus venator coram dño.hic miserabile viciũ dñandi libidis ptyrannidem ichoauitq deinceps vsq hodie mos adeo est ptritus vt dici non possit. Fuit aũt pricipiũ regni ei9 babilon et arath et arcbat et calanne in terra sennaar.

chus

Ab isto mesraim egiptij sũt exorti

ciula — ab hoc getuli in remotioribus affrice ptibus hereo coherẽtes .i.sabatãi

Regma. — isti noia pdiderũt

caba — Ab hoc saba

mesraym

sabatha

sabataca — .i.ethiopes occidetales

Dadan.

Cham affricã obtinet

xxx gnatões

Canaã. — Ab isto pgeniti sunt affri et fenices.et chananeorum gentes

Sydon, Ethens, Amorre9, Bergese9, Jebuse9, Eneus omnes populi noti. Arathe9, Cineus, samarites, amathe9, Aradius

Iste chã vides vereda pris nũciauit frib9 derideñs ob qd maledictus fuit ab ipo horrendum exemplum pbens omnibus derisoribus.

futh — Ab isto libies dicũt q orti.vñ et mauritanus fluuius vsq in pñs futh dr.oesq circa eũ regiões furthenses

Anno mundi.

Sem viuit ãnis.dc. — Iste sem biennio post diluuium genuit arphaxat. Et fert fuisse melchisedech q primus post diluuium condidit vrbem salem.ipsa est hierusalẽ. Et ab eo descendunt generationes.xxvij.
Asicham possidet.

Pro intellectu horũ est aduertendũ q verissime de istis tribus filijs noe.lxxij.gentes pcreate sũt.vt3 Gen.x. Vñ ad designãdũ mysteriũ hoc dñs iesus.lxxij. discipulos misit añ faciẽ suam.vt dr Luce.x. De hac materia diligẽter tractat aug9.xvi.de ciui.di.et iter cetera dt q plẽs alij nati sũt q ppterea nõ sũt pmemorati.q gẽtib9 alijs nascẽdo añcesserũt.ipi aũt gẽtes facere neque rũt. Harũ aũt gẽtiũ vocabula ptim mã serũt.ita vt hodie appareat vñ fuerit deriuata. sicut ex assur assyrij.et ex heber hebrei. Parti tpis vetustate mutata sũt.ita vt vix hoies doctissimi antiq̃s pscrutãtes historias.nec oim.s3 aliq̃rũ ex istis origines gentiũ repire potuerũt. Et si oia psiderẽt plã mutata q manẽtia noia apparent.

Iste iaphet a patre bñdicus ẽ ppter ingenuã nobilitatẽ.dilatõemq ei impcabat.et ab eo descẽderũt gñatões.xv.

iaphet europã habet — Hos.vij.filios habuit iaphet et.vij.generationes fecerunt.

Gomer — Ab isto descẽderũt galite.et post gallia.ediditq generatões.iij.

magog — Ab isto scite et gothi traxerunt originem fm Hierony.

Ab isto sarmate venerũt quos greci regios vocant. — asse nes

ab hoc persagones. — Riphat

Ab isto friges — togorma

vel ignobilis. Habuerũ tñ quedã spẽalia priuilegia a deo.ppter merita pris ac bñdictiõ

Ex istis tribus filijs noe. s. Sem cham iaphet ipso adhuc viuente iuxta philõis historiã. xxiiij^9 z. c. viro℞ nati sũt. extra mlieres et paruulos. habentes super se tres pncipes. videlicet. Nemroth Jectan et suphene.

Ab hoc aram pgeniti sũt syri quo℞ metropolis damasc^9. Uñ z i hebreo syria dicitur aram

bus — Iste draconitidis et damasci principatum tenuit. vñ et iob fuit de terra hus

Ludym — anamin — laabym — genuit hos seqũte filios — neptuym — phetrusiz — cellu ym.

De his egressi sũt philistiiz z capturi alij ignoti sũt nobis

aram — hos. iiij. genuit. — Hul — mes — Ab hoc sũt ludij. — Lud — Gether

Isti. iiij. fuerũt filij. sez fres arphaxat

assur — Iste assur qz nolebat rebellare ꝯ deũ i edificatiõe turris babel cũ nẽroth. ideo fugit de terra sennaar ad aliã regionẽ lõginquã p^9 nõ habitatã q̃ ex ei^9 noĩe vocat assyria. z edificauit ciuitatẽ que postea vocata est niniue q̃ fuit metropol' toti^9 regni. Iste populus sp crudelitatis infamiam hũit.

Ab hoc elamite pncipes psidis. — Elaz

II^m CCCXLIIII. — II^m CCCCLXXIX.

Arphaxat vixit ã. cccxx. xviij — Sale vixit ãc cccxxxi ij.

Anno ante christi natiuitatem. II^m CCCXX. II^m CCCCLV.

ionch^9 obtinuit terrã — Iste ionichus fuit filius noe. de quo moyses tacet. sapiẽs. primo post diluuium astronomiã iuenit. z quedã futura puidit z maxie de ortu q̃tuor regno℞. z eo℞ occasu. Cũqz pater dedisset ei munera. iuit in terrã ethã et habitauit ibi gentẽ conetham. ꝯstituens. Hic fertur ꝯsiliũ dedisse nemroth quõ regnare posset.

Aug^9 li. xvi. de ciui. dei dic. Post bñdictõem filio℞ noe vsqz ad abrahã nulla fit mẽtio aliquo℞ iusto℞. nec eos tñ defuisse crediderĩ. sed si oẽs ꝯmemorent nimis lõgũ fieret. et esset hac magis historica diligentia: q̃ꝫ prophetica prouidẽtia.

Madij. — ab isto medi venisse putãt sp potẽtissimi — yauan — ab hoc iones q̃ z greci progeniti sũt. vñ z mare ionium dictũ est. — Ab h̃ hyberi q̃ z hispani ls q̃daz ex eo z italos suspicant. — Tubal — Mosoch — Thiras — ab h̃ capadoces. vñ et vrbs apud eos mezecab dicitur. — ab illo traces vel iraces

Helisa — tharsis. — isti genuere sex fil — Cethim — dodanym

Ab h̃ elizij et p^9 eolides — Ab hoc cilices vbi est ciuitas tharsus — Ab h̃ cethei. i. cipri — ab h̃ rodij

De malicia huius Nemroth pleni sūt libri Forte diuino iudicio actū est. vt Nero in eius vocabulo plane se offerat qui similē infamiā habuit nā post ꝯfusionem linguaꝝ ad ꝑsas abijt. ⁊ eos ignē docuit colere babilone relictā filio suo belo q̇ ei successit. ⁊ sic deiceps posteritas ei⁹ regnū illō obtinuit vsqꝫ ad q̄rtū chiliadē. ꝑm methodiū. ſꝫ Aug⁹. dic eū fugatū inde. ⁊ ꝙ filij assur illō regnū obtinuerūt. ⁊ tenuerūt vsqꝫ ad annos. Mcccv.

nēroth ꝑnceps de chā

Jectaʒ fr̄ falec de sem

suphēe ꝑnceps d̄ iaphꝫ

Isti tres principes cū populis suis ꝯuenerūt in campum sennaar formidātes diluuiū iterū posse iundare. dixerūtqꝫ. edificemus turrim cui⁹ altitudo ꝑtingat vsqꝫ ad celū. Gen̄. xi. Uidēs autē de⁹ stultitiam illoꝝ miraculose in penā peccati confudit linguas eorꝫ. et sic dispersi sunt ꝑ totum mundum. Ab illo Heber hebrei noīati sūt. Nā in domo illius in diuisione linguarū sola hebrea lingua remāsisse describitur que ante hūana dicebatur qua omnes communiter vtebantur.

Anno mundi II^m DLIX. II^m DCXLIII.

Linea christi.

Heber vixit. ā ccccxlii

Hic scdm hebreos & spm ꝓphetie habuisse: Et hūit duos filos scꝫ Jectan et phalech. ij.

falech vixit. ā ccxxxix

DXDC II IADC II

Iste Jectan exemplo Nēroth accepit pricipatū super filios sem Et habuit filios. xiij. q̇ oēs fecerūt gn̄atōes ꝑncipales Sꝫ populi isti scd̄m hieronymū nō sūt nobis noti vel ꝑpter terraꝝ lōginq̄tatē vel ꝑpter mutatōes populoꝝ et noīm. vl' ꝯtriti gueris et subuersionibus. vel alijs de causis.

Jectan

Elmodab, Saiech, Asrmoth, Jare, Adburam, Jazal, Jobab, Deda, Hebal, Aabimael, Saba, Jophir, Eiula populi ignoti

Iste phalech filius Heber sic dict⁹ est. quia in diebus ei⁹ facta fuit cōfusio linguaꝝ: quasi ipse diuisus sit ab alijs. quia in domo sua permansit lingua pristina. Un̄ scd̄m augustinū i hoc nō paruū iusticie vestigiū apparuit ꝙ ista domus liberata fuit ab hac pena. q̄si non fuerit particeps in culpa. Et nota scd̄m eundū: ꝙ numerus linguarꝫ fuit scd̄m numerū generationū. lxx. Auctus aūt est numer⁹ gentium multo amplius q̄ꝫ linguarum. Nam in vna lingua ꝓlimas gentes nouimus.

Nobilitas circa hec tp̄a ferf introducta. Et nota ꝙ pluribꝫ de- causis istituta fuit. Pr̄a fuit necessitatis. Crescēte ei hūano genere cū hoies ad malū proni essent: oportuit ꝓhibere insult⁹ prauoꝝ aduersus bonos. ⁊ iō eligebat aliqs vir bonus: iustitior ceteris atqꝫ prudētior q̇ cōitati ꝓsideret: ꝟtuosos ꝓmoueret: mediocres defenderet. et malos coerceret. hic dict⁹ ē nobil: q̄si ꝟtute ꝓ alijs notabil'. vn̄ Hiero. Nil aliud video i nobilitate appetendū: nisi ꝙ nobiles quadā necessitate constringantur. ne ab antiq̄ꝝ ꝓbitate degene-

Hoc regnū scitarū licet sit vetustissimū. tñ qꝛ barbarorū est inter pricipalia regna minime ꝯputatꝫ. Vñ ꝓpter illi⁹ populi ineptitudinem siue grossitiem regio illa semper dicta est barbarica. Et est magna valde quia meotidis paludib⁹ incipiēs inter danubiū ꝛ occianū septētrionalez vsqꝫ ad germaniā porrigitꝫ Et est prima pars europe .i qua primū regnauit. Tanus de stirpe iaphet. Gothi.i. Ungari sunt de his et dani ꝛc.

Sci tarū

regnum oritꝫ ꝓpe danubium

ama zonū

siue magesatarꝫ regnū oritꝫ.i. femiarꝫ inter scitas et albanos ꝟsus septētrionē. De scitis trahunt originem

Era principalis eusebij ꝛ gentiliū.q̄ antiquiora tēa ꝯmemorāt. hic icboant communiter.

Hoc regnum pene nunq̄ꝫ pacatum fuit.

So res

hic oritꝫ egyptiorū regnū qđ diuersis alterationib⁹ crebro mutatū fertur. et sepe fit mentio de his in sacra scriptura. Et durauit vsqꝫ ad augustinum.

hic oritꝫ rgnū assyriorū

Bel⁹.i. rex assiriorū lxv

Iste belus fuit prim⁹ rex assyriorꝫ. et dicitur a quibusdam saturnus qui i obscuro regnasse perhibetur. quia paruum habuit dominium. Et iste fuit primus quē error populi deum fuisse putauit. Vñ diuerse gentes diuersimode eum nominant. scꝫ bel baal. baali beelphegor. beelzebub ꝛc. Et stetit hic enormis error in genere humano vltra. ij^m. annorum.

ij^m DCCCLXXiij. ij^m DCCCCCV.

Reu vł ragaū ā. cccij.

saruch vixit ā. ccxxx.

ij^m CCxCiiij. Anno ante christi natiuitatem. ij^m ccccxvi.

ꝫrent. Secunda causa fuit discolia plebiū que rectum iudiciuꝫ ignorabat. licet tñ inter se pacate viuerent. Nam adeo ebetes fuerūt ꝙ nihil magis impendere potuerūt. nisi ꝙ vulgari opinione celebrabant. Vñ expediebat pro eaꝝ pace cōseruāda vt ex natalib⁹ nobiliū pricipes haberent. Tertia causa processit ex aliqua fortitudīe singulari. Nō nunq̄ꝫ em̄ cōmunitates grauate ob incursus hostiles tale edictū sanxerūt. vt quicūqꝫ patriam a talibus liberaret. ius nobilitatis ꝓ se et heredibus suis. haberet. hoc modo q̄ꝫ plures nobilitati leguntur.
Quarta causa ex abūdantia diuitiaꝝ sumitꝫ. Aliquando em̄ populares nimia penuria victualium attenuati tradiderūt se et sua alicui diuiti. vt hoc pacto malum inopie tentarēt et eū deinceps velut nobilem et dñm recognoscerent. Inueniuntur etiam q̄dam nobilitates ꝑ diuinū oraculū institute licet pauce. quaꝝ alique permāserant. vt in Dauid. alique cito defecerūt vt in saul et iheroboam. et quorundā alios. Plurime quoqꝫ leguntur nobilitates ꝑ violentiā et tyrannidem introducte. quaꝝ similiter alique cito destructe et penitus delete fuerunt aliq̄ stabiles ꝑmāserūt. Et nota ꝙ scđm veteres historias raro aut nunq̄ꝫ in paganismo nobilium mores ꝑpetuate fuerunt propter tyrannidē et supbiam. Multe etiā apud xpianos propter eandē cā... delete sūt. scđm illō Ecci.x. Sedes ducum supboꝝ destruxit dñs. ꝛ sedere fec mites pro eis. ¶ ...nota ꝙ nemo vnq̄ꝫ nobilitatē odio habuit. quia est bonū per se appetibile. sic virtus aut religio. ... multi sancti eā fugerunt ob grande periculū qđ in ea latet. propter difficultatem maximā ipi a...eram. Hoc satis in sancto propheta dauid apparuit. quem ipemet de⁹ tā peculialr elegit. Relinq... ergo ꝙ vix paucissimi ad tātā sublimitatē idonei fuerūt

Sichioniorum regnuz hic oritur | agialius | Iste agialeus fuit primus rex sichioniorum. Nota sicut dicit augusti. xviij. de ciuita. dei Regnũ sichioniorum admodũ puũ erat de quo doctissimus varro velut antiq̃ tpe exorsus ē. peruenit tandē ad athenien. deinde ad latinos. deide ad romanos.

Huic successit europs secũdus rex sichioniorum. et durauit vsqz ad tempora Heli sacerdotis. et iudicis israhel.

Bracciano rum regnũ hic oritur. | zoroastes | Iste zoroastes dicitur fuisse Cham filius Noe. Hic fm augustinum dicit risisse qñ natus est. nec aliquid boni mõstruosus ille risus pretendebat. cum oibus cõe sit flendo hũc mũndũ intrare. Artem nanqz magicam inuenit. et a Nino in bello superatus est q̃ eius libros cõbussit

Reges assyriorum.

Ninus. ij. rex monarchaꝰ regauit. ã. liiij.

Augustinus inter plurima regna terrarum in quibus terene cupiditatis vel vtilitatis est diuisa societas. quam huius mundi ciuitatem vniuersali vocabulo nuncupamꝰ duo regna cernimus longe prouenisse clariora. assyriorum primũ. deinde romanorum. vt temporibus ita et locis inter se ordinata atqz distincta. Illud prius in oriente. hoc postea in occidente surrexit. In fine illius iniciuz fuit huius. Regna cetera. ceterosqz reges velut appendices dixerim.

IIIꝰXXXV. Anno mundi. IIIꝰCXIIII.

nachor vixit. ã. cxlviij. | Linea christi. | Thare vixit annis. ccv

IIIIXLDcII ·VXXXLcII

Iste thare pꝰ mortē filij sui aram exiuit de vr chaldeorum. et peregrinatus est in charram cum filijs suis et nepotibus suis. Fertur q̄ propter iniurias illatas sibi a contribulibus suis eo q̄ nollet adorare ignem recessit. Et dicitur ab hebreis cõmuniter q̄ Nemroth regnauit ibi. qui dictus fuit alio noie Amraphlis rex Sennaar. quē diu pꝰ hec abraã supauit. et pcussit. vt dr Gen. xiiij.

Idolatria orit. Nota si bene reuoluas historias. reperies q̄ tria pricipaliter hoies ad idolatriã induxerunt. scz affectio circa morientes. timor. et adulatio apud reges. et diligentia artificum circa sculpturam. Demones aũt in idolis latentes et responsa dantes hunc errorem confirmauerunt nimis. ita vt capitali pena plecteretur absqz dilatione qui ei se confirmaret Accessit insuper fraudulenta poetarum laudatio. qui miseros damnatosqz homines in celũ compositis carminibus extulerunt. Et pulchre eodem tempore cum demones loqui hoibus cepissent. misit clemens dominus angelos suos. vt quibusdam electis suis visibiliter loquerentur. ne simul tota humanitatis massa errore pessimo deperiret

Tempora grossa et rudia in quibus humanum genus nimis defecit a pspicuitate naturalis luminis. Et ideo necesse fuit institui leges positiuas vt earum adminiculo ho[illegible] ad pristinam et naturalē intelligentiam. Uide sup hoc doctorē sctm in pma scde No[illegible] multe inique leges ab hoibus istitute fuerũt 9 dictamen recte rõnis. et mlti homies [illegible] ceteris sine i potētia. sine prudētia 7c. pstãtiores erãt dij putabant. Omne eñ qd erat [illegible]olitũ reputabat q̃si diuinũ.

Hanc ciuitatem magnam Ninus ampliauit. et ex suo nomine niniue appellauit. que est metro-polis assyriorum.

(melchi-sedech rex salē) Iste melchisedech vl' g riter dicebatur rex iustus propter eximiam sanctitatem. Panē et vinū obtulit abrahe in magnū mysterium. fuit em̄ sacerdos dei altissimi. geñ. xiiij

Iste ninus lib idine dñandi pmotus vt latius regnare posset finitimis id est vicinis suis bella intulit. Et quia populus adh uc rudis fuit. nec bellandi. nec armoꝝ periciā hñit. cito pene totam asyam sibi subiugauit. factusq̧ est primus monarcha omniū orientaliū. Cū nimis doleret de morte pr̄is sui beli: fecit sibi in solaciū suū imaginē ei⁹. cui tantā reuerentiā exhibebat vt quibuscūq̧ reis ad ipam ꝯfugientib⁹ pceret. ⁊ penā idulgeret. Huius exemplo pl'es suis caris mortuis imagines dedicare ceperunt. Videntes aūt maligni spūs curiositatē ꝑpli: int⁹ latuerūt. ⁊ rñsa dederūt. deos esse dixerūt. ac diuinos hoīnes sibi fieri decreuerunt. Sicq̧ hoc infelicissimū idolatrie crimē introductū est. diuine maiestati pmaxime nociuū. et intm̄ hec vesania creuit. vt capitali sententia plecteret̄ qui eos homines fuisse affirmaret.

III^m CLXXXIIII.

Magnus iste amicus dei abraham nascitur anno. xliij. Nini regis.

AX&II

Iste arā mortu⁹ est añ thare p̄rem suū in vr chaldeoꝝ. i. loco q̄ vr dicebatur. Quō āt dr̄ q̄ in ignē piect⁹ fuerit cū abraha3 ⁊c. fabule sunt iudeoꝝ. ſm magistrū in histořijs et alios.

(Mo abpr̄) Mo abitꝫ.

(arā fili⁹ thare fr̄ abrahā) genuit (loth)

Iste loth cū exisset de sodomis genuit hos duos filios de duab⁹ filiab⁹ suis ebrius factus fuit. Hic vir sanct⁹ fuit q̄ etiā angelicā meruit visitatōem sic̄ abraham.

(amō) Iste est pater ammonitarum.

(hus) de hoc descendit iob ſcōm quosdaꝫ

Ista melcha fuit filia arā vxor pō nachor genuit hus bus Batuel cū alijs. v. vtꝫ geñ. xxij. ſꝫ de vno scꝫ batuel fit ꝓsecutio propter rebeccā vxoreꝫ ysaac.

(mel-cha.)

(nachor fili⁹ tar̄ fr̄ abra.) genuit

Iste nachor exiuit cuꝫ p̄re suo de chaldea et venit in charram mesopotamie ⁊ permansit ibi.

(Bat buel) Iste batuel fuit fili⁹ nachor quem pepit ei melcha. hic māsit post mortē patris in charram et posteritas eius

(Bus) de hoc descēdit balaā et beliu.

(Lia) (La-ban) genuit (Reb ecca) (Ra-chel) vxores Jacob

Treueris extruitur in almania super mosellam fluuiū .ciuitas antiqua.

Reges assyrioꝝ

Abrahā.iiij.reges ꝓcussit.ꝓpter loth.q̄ ceperāt eū. vt pꝫ geñ.xiiij. q̄ꝝ vnꝰ dr̄ fuisse nēroth. ⁊ dr̄ hic. Hoc tpe ꝑmū sci āgli ⁊ saraphī forma hūana apparuerīt hoībꝰ

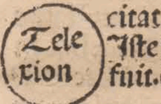
Iste ninus filius magni et semiramidis fertur matrem propriaꝫ occidisse.

Ista semeramis relicta vxor nini

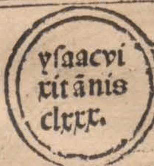
Ante Romam treueris fuit annis mille tricentis.

fuit.que prima post mortē regis aggressa est indos et obtinuit eos.et sic per totā asyam regnū assyriorum dilatatum est. Ciuitatem maximā babilonie instaurauit ⁊ muris circūdedit. Hec a filio suo nino dr̄ interfecta eo q̄ ipm ad illicitum concubituꝫ ausa fuerit prouocare.sicut recitat augꝰ.xviij.de ciuitate dei. Wgr̄ in historia dicit.q̄ ꝓprio filio nupsit.⁊ ex eo filiū genuit.qui babiloniā caput regni instaurauit.

Iste telexion sichionioꝝ q̄ntus rex fuit.q̄ regnāte adeo ibi mitia et leta tpa fuerūt. vt eū defunctū velut deū ꝑmitꝰ colerent sacrificādo ⁊ ludos celebrādo. huic successit thauriacus; cui idem fecerunt.

Anno mundi III ᵐ CCXXXIIII. III ᵐ CCLXXXIIII.

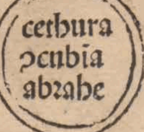

Hic incipit illa dulcis et deuota historia patriarcharum nostrorum qui verum deum coluerūt. ⁊ colendo predicauerunt. Vide Geñ.xij. vsq̄ ad finem.

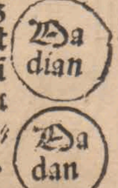
ⅯCCCCCCLXVI. ⅯCCCCCXCI.

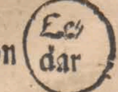
Nota diligenter q̄ anno abrahe.lxxv. de magnifica glīa summi dei elapsum est ꝑ vbuz mīe sup hūanū genꝰ.q̄ tūc ceperūt oracl'a promissionū dei apparere. O q̄ꝫ suaue verbū. vide augustinū xvi. de ciuitate dei. Item Geñ.xv.

Sodoma et gomorra ꝓpter peccata horribiliter subuertuntur h̄ tempore

Hanc abrahā post mortē sare duxit ī vxorē. de q̄ orti sūt plures filij et gentes . vtꝫ Geñ .xxv.

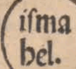
Ista sarai diu sterilis. tandē gr̄a diuina fecūdata parit ysaac nonagenaria mulier scā alio nomie dicitur iescha.

Ecdar

De hac agareni. Et fuit concubina abrahe.

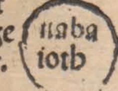

hō ferus.

sare.

Iste ismahel fuit filius abrahe et genuit hos .ij.cū.x. alijs

Vxor loth retrospiciens in statuam salis repente cōuersa est magno ꝯmonuit sacro neminē ī via libatōis p̄terita desiderare debere

Hic orit̃ regnũ argiuorum siue grecorum vbi p̃mo inachꝰ regnauit et durauit vsqꝫ ad tpa delbore.

Inachꝰ

Isis

Ista prio dicta fuit Jo. filia inachi. Sed in egiptũ nauigans ibi litteras docuitt Isis vocata est. et ꝑ magna dea colitur a stultis plebibus
Jupiter fabulatur cum iside concubuisse. ex qua diuina quedam proles orta putatur a grossissimis plebibus. Hoc studiũ fuit quorundã maleficoꝝ taliter sua aut potẽtũ stupra excusare.

.v. Arrius

Iste est quintꝰ rex assyrioꝝ sub quo natꝰ est ysaac scd̃m augꝰ.

.vij. Xerses

Hic dicitur xerses antiquꝰ q̃ baleꝰ vocat̃ sub quo natꝰ ẽ iacob regnante tunc apud sichionios thu riaco quẽ quidã thurimachum scribunt.

viij. Armamitre.

hic ẽ scd̃m augusti. viij. rex assyrioꝝ sub quo deus apparuit ysaac promittẽs ei qd̃ ꝓmiserat patri eius regnante apud sichiõios leocipo. viij. rege

Abraham moritur et sepelitur in ebron.

Istis tpibus prometheos fr̃ an thlãtis primo dictus est fecisse hoĩes. tũ qꝛ de rudibꝰ doctos fecit. tũ qꝛ legit̃ fecisse hoĩm imagines quas arte quadã deambulare fecit. Etiã p̃mꝰ anulum inuenit. in q̃ gẽmã inclusit. ⁊ quarto digito portari iussit, ꝓpter venã cordis que illuc tendit.

IIIᵐ CCCXLIIII. IIIᵐ CCCCXXXIIII.

Jacob vixit. ã. clxxxij — ij.

Judas filiꝰ iacob. iiij — ab hoc tribus regia descẽdit ⁊ tãdẽ xp̃s dñs

MDCCLXVI. Anno ante christi natiuitatem MDCCCLVI.

Iste esau vẽdidit primogenita fr̃i. s. iacob ipse ẽ pr̃ ydumeoꝝ. ⁊ mõtẽ seyr possedit. ⁊ p̃mꝰ eq̃s asinis iũxit vnde orti sunt muli

Esau

Ruben — tribũ facit ⁊ ꝑdidit p̃mogẽita.

Symõ — tribũ fac

bala famula rachaet ꝯ iacob

Dan — tribum facit de qua samson natus est.

Neptali — tribum facit.

Gad — tribũ facit.

rebecca vxor ysaac genuit

lia vxor iacob filia labã

Leui — sacerdotalẽ tribũ legiꝰ ab hoc descendisse.

zelfa famula lie ꝯ iacob — genuit hos

aser — tribũ facit

ysachar — tribũ facit

Ista lia lippa oculis genuit sex filios et vnã filiã.

zabulon. — tribũ facit

Rachel vxor iacob. ge. hos

Joseph — duplicẽ tribũ facit p̃mogenita sunt eius

mãasses.

beniamin — tribũ fac de q̃ paulꝰ natus est.

Efraim.

Nota q̃ a natiuitate ysaac vsqꝫ exitũ de egipto fluxerũt anni. cccc. Vide Lyram Genesis. xv.

Dina — filia nõ facit tribum
Hec cũ exiret videre mlĩeres regiõis corrupta est a sichen.

Tercia etas Abraam

Iste primus in grecia instituit iudicia. legesq3 ↄscripsit Hic habuit frēm q̄ mēses et annos docebat obseruare et sacella cōstituit ad colendos deos ꝓpter qđ a rudi ꝑplo iter dos ↄnūerat⁹ ē: ꝛ ei boues imolabant. dict⁹ est ꝑhegaos Reges assyriorum.

phoroe⁹

Diluuiū i achaia tpe ogij regis elusine.

ix. Belocus.

Iste serapis tertius rex argiuoꝝ fuit dict⁹ apis cum in egiptū nauigio venisset. et ibi mortuus fuisset factus est a ceca gente omniū maximus egyptioꝝ deus. Tunc etiā mirabilis supstitio incepit de boue discolo reque apem vocabāt: eo ꝙ viuus coleret. et illo mortuo demões vitulū silem ibidē ꝓcurabant ad decipiendū rudē ꝑplz iū vēit ꝙ filij isrl' silr oly rabāt. quid hac stulticia mirabili⁹ in hoie rōnali

Serapis

Cochbines rodū condiderūt

Sub isto belo co locut⁹ ē dñs ad iacob repromittēs ei que promisera t patrib⁹ suis quē sunt hec duo. sc3 possessio terre promissiōis id est chanaā ꝛ bñdictio oīm gētiū in semie ipsius qđ est christus dñs.

.x. Baleus

Sub isto mortu⁹ est ysaac. regnāte tūc apud sichionios messoppa. ix. rege

mierua

Hec apud lacū triconidē post illud diluniū ꝑmo apparuit. ꝛ plures artes inuenit ibi. ꝛ ꝑcipue lanificiū. ꝛ dea facta est scđm errorem gentilium

pharao

Iste pharao rex egipti: alias nephres suscepit ioseph. ꝛ exaltauit eū ꝑpter sōniorum interpretationem.

Anno mundi. IIIᵐ·CCCCXLV.

Linea christi.

phares

V.CCCCL

filius iude neq3 ꝑcussus est a dño

Her

Sue

vxor iude hos. iij. genuit.

Homan

Linea pontificum

Iste Sela filius iude cum ad huc puul⁹ eēt: nō dedit eum iudas thamar. s3 eā viduā remisit in domū patris sui. Cum autē creuisset timuit dare ne occideretur sicut fratres eius. Unde et thamar simulās se meretricem ↄcepit in biuio de iuda. et genuit phares et sara. vt pt3 Genesis. xviij.

Sela

thamar

Hec ab her ꝛ homan. filijs iude viduata. genuit ab ipso iuda geminos filios sc3

Isaac moritur.

zara

merari.

leui fili⁹ iacob pr oīm leuitaꝝ vixit. cxxxvij

cath ānis

cxxxiij.

Leuite ad hleui grādez hōrez sacerdotal' dignitatis adepti sūt ꝑpter moysen et aaron. ex his etiā xp̄s descēdit ꝑpter affinitatē tribuū hui⁹ et Iude. et ꝑpter ministeriū. q2 xp̄s sūmus sacerdos et rex sic debuit nasci et nobis innotesci.

Gesrom

Ioseph vir sanctus. et glia domus israel. fili⁹ iacob. natus ē āno ei⁹. xc. Et cū esset annoꝝ. xvi. venditus est. Anno aūt. xxx. stetit coram pharaone interp̄tās somnia eius q̄ sublimauit eū. Et q2 cast⁹ fuit et timorat⁹: ideo a dño vbiq3 dirigebatur.

Ioseph

Athlas magnus astrolomus hoc tempore fuit. qui et celum humeris portasse dr propter peritiam astrorum. Mercurius multarum artiũ peritus claruit. qs hoib9 tradẽs ds credebat

Omogirus primus ad aratrum boues iunxit.

Corinthus conditur.

Argus.

Iste Argus quartus rex arginorum fuit. Ex cuius nomĩe illud regnũ nomẽ accepit Hic post obitũ deus haberi cepit templis et sacrificijs honoratus.

Hoc tempore grecia segetes habere cepit. delatis aliũde seminibus

amithus

Iste fui duodecimus rex assyriorum. sub quo mortuus est ioseph. regnante sichioniorum Plemmio rege vndecimo.

Appollo delphicus clarus habetur. et post mortẽ eius habitus est. Hic etiã dicitur phiton. et artem illam magicam inuenit q̃ dicitur phitonica. de qua fit mentio in sacra scriptura.

Jacob patriarcha scũs vidẽs diẽ mortis sue imminere vocauit oẽs filios suos annũcians eis q̃ futura erãt. apteqz de christo prophetat dicẽs. Nõ auferet sceptrum &c. mortuusqz sepelitur gloriose in ebron a Joseph Genes. xlix.

Memphis conditur ciuitas egipti.

pharao.

amonophis ignorabat ioseph. et iussit pueros sbmergi. vt hr Exo. i.

III^m DXLIIII. | III^m DXCIIII.

Esrom

MDCLV. | Anno ante christi natiuitatem MDCV.

Athenas Cicrops condidit. et ex minerua nomẽ accepit. Ibiqz Cicrops prio regnauit. Hec ciuitas nutrix liberalium artium et multorum philosophorum fuit tñ ludificãtibus demonibus supsticiosa est effecta. vid Augu. xviij. de ci. dei. mirabilẽ historiã

Joseph moritur annorum. c. x. et cõdit9 a romanibus repositus est in in loculo in egipto.

isuar

Circa ista tempora incipit historia libri Exodi.

Amraz.

vixit annis. cxxxvij.

Iste amram fuit filius caath filij leui Hic accipiens vxorem stirpis sue. genuit ex ea in egipto Aaron moysen et mariam.

Hebron

Ozyhel.

Seruitus israhelici populi incipit duras annis. cxliiij.

Tertia etas Abraam

Hic oritur regnum atheniensium

Iste cicrops fuit primus rex atheniensium. hic multas supersticiones ibidem instituit nunq antea in grecia visas. Ab hoc primum iupiter deus predicatur. eiq bouem offert.

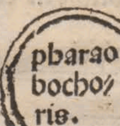
Bos in egipto exit de flumine in festo serapis et eleuatur in aere. et rursum intrat et nō pparet. et pro deo colitur a stulta plebe.

Reges assyriorum

Iste safrus fuit. xiiij. rex assyriorum. sub quo natus est moyses in egipto. regnāte sichioniorum. xij. orthopole. et arguiuorum quinto criaso

Diluuium deucalionis factum in thessalia. et fetōtis fabularum incendium. Et vocat ideo deucalionis. quia in eius regno maxime fuit.

Iste pharao nonus a nefre nō audiuit vocē dñi nolens dimittere filios israhel. quare decem plagis attritus. postea cū suis in rubro mari submersus fuit.

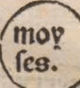
Anno mundi III^m DCCXLIIII.

Linea christi.

MDCV.

Filij israel sunt in magna seruitute et tribulatōe

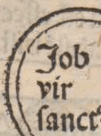
primus iudex. an. xl. nascit et ponit in aqua. vixit aūt ānis. cxx.

nascitur ante moysen annis. iij.

Ista maria prophetes fuit. et carmē cecinit. leprosa fuit. vij. diebus propter murmur. moritur in cades deserti syn et ibidem sepelitur.

Iste iob patiētie speculū circa hec tpa nascit de liea nachor filij thare fratris abrahe. Vixit annis multis. quia post flagella vixit annis. cxl. Et est positio augustini. gregorij. lyre etc. scz tertia generatione post iacob. Et sic fuit cōtemporaneus moysi. licet diu post eum vixerit. Vide augustinum. li. xviij. de ciuitate dei

Rabi salomon expositor in libro qui dicitur canthedrin in capitulo helech dicit. q de. dcm. q egressi sūt de egipto cū moysi p mare rubrū non intrauerunt terrā promissionis nisi duo tm. scz caleph et iosue. Ceteri omnes mortui sunt in deserto propter peccatum murmurationis. Filij vero eorum obtinuerunt eam. Sed et ipse moyses ipsam quidez vidit. sed itrare nō meruit

Lacedemon conditur.

Nota q̃ fm augustinum circa hec tempora multa mendacia ⁊ fabulosa annotantur a grecis historiographis. que communiter multo minora sunt q̃ fama iactantur. De modico negotio magna predicant.

Liber pater vinū inuenit primo in grecia. Et archos condidit. Ipse est Dyonisius Bacchus filius Semele regis thebeorum. et pro deo cultus est.

Ascha-tades.

Hercules antheū vicit. Naz scd̄m augustinū plures fuerunt hercules et liberi patres. quos indoctū vulg⁹ aut putauit. aut voluit deos fuisse

Sub isto moyses eduxit populū de egipto. Rexit autem tucn apud sichionios. moratus apud arginos triopas nouissimo tpe. Cicropis athenien. regẽ pmi

Aptheros rex crethe primo mellis colligendi vsum inuenit. Huius filia ex incestu concepit. de quo mirabilia narrantur. Et post ibidem filius regnauit. Et dictus fuit auidis. Leges fecit. Et boues aratro primus iunxit.

Iste aminadab primus post moysen fide plena ingressus est mare rubrum alijs trepidantib⁹ propter quod regalem stirepm meruit procreare.

IIIᵐ DCLXXXVIII.

Amina dab.

Naasō Princeps tribus iuda in deserto.

Anno ante christi natiuitatem DCXL

Iste aaron a deo vocatus digne summum sacerdotium sibi assumpsit. et testamentuz eternū sibi et filijs suis statuitur. Moritur ānorum. cxxiij. et sepelit in mōte hor. Filiusq̃ʒ eius eleazar⁹ in pōtificatu succedit.

Aarō p m⁹ pōti fex vixit annis. cxxiij.

ithamar

Eleazar

Balaam prophetat et occiditur.

Nadab

Abiu.

Isti duo offerentes ignem alienum percussi sunt a dño.

moyses p⁹ iudex in isrl'

Iste Moyses de cuius laude resonat celum et terra omniū prophetarum et historiographorum excellentissimus fuit. d um vidit facie ad faciē clare. qd de nullo alio p̄terq̃ʒ de paulo apostolo scriptura testatur in hac fragil e carne. Rationem vtrobiq̃ʒ eadē. q̃r sunt duo patresfamilias. ille circūcisionis. iste in prepucio. dantes testimoniū de diua essetia ⁊ docentes vnū deū colendū esse. Ergo isti duo tā q̃ʒ primicerij debebāt prius videre vt postea legittime testificare possent. aliū aūt figuris. Iudicauit isrl'. xl. an.

Lex datur in monte syna
Liber leuiticus scribitur.
Liber numerorum pmulgat
Tabernaculū pparatur

Chore cum. ccc. virit perit
Dathan ⁊ abyrō viui absorbet
Multa milia prosternunt
propter murmur.
Deuteronomiū scribitur.

Circa istud tempus inceperunt reges in ytalia regnare. ⁊ multotiens nomia variarũt. ex quibus rhomanorũ propago clarus deducitur.

Reges ytalie

Janus p̄m⁹ rex in italia

Iste ianus primus omniũ reguȝ ytalie dr̄ fuisse filius noe. q̇ palatium extruxit quod dicit̄ iaclm̄. ⁊ post pro magno deo habitus fuit. duas facies ei figurãtes. et in principio anni ei⁹ festũ celebrantes quasi esset finis preteriti et p̄ncipium futuri anni. Inde ianuari⁹ mẽsis sic dict⁹

Reges assyriorꝝ

amict⁹

Iste amict⁹ fuit octauus rex assyriorũ. sub quo mortuus est iosue regnante apud sicbionios corace rege. xvi. apud argiuos decimo. donao apud athenienses quarto ericthonio.

Ericto- nius quartus atheniensium pri̇̃ceps primus quadrigam iunxit in grecia.

Anno mundi. IIIᵐ DCCXXV.

Linea christi

salomõ raabei⁹ vxor.

MCCCCLXXIIII.

Historia libri iosue hic incipit. in qua mirabilia bella israhelitici populi describuntur. ⁊ distributio terre promissionis.

Hic s̄m quosdam texitur historia destructõnis beniamin et ciuitatis grabaon propter stupri crimen ⁊c̄.

Pontifices.

eleazar⁹.

Iste eleazarus secundus pontifex cũ iosue diuisit israheli terraȝ promissionis. et ab eo descendũt pontifices vsq̧ ad christũ paucis exceptis.

A Josue vsq̧ ad aioth anni. xl.

Judices

.ij. iosu.

Iste iosue vir bellicosus fuit primo in deserto amelech vicit p⁹ mortem moysi ipse a deo iudex constitutus fuit super israel vt terraȝ populo diuideret. Cuius bella et opera. et religiosa mẽs in libro suo scripta sunt.

Moyses morit̄

Jordanis siccatur.

Jerico capitur.

Sol in celo imobilis stat vt filij israel hostes persequerent̄.

Italus rex iuxta albulam fluuiū.i.tyberī ciuitatē ↄdidit.vbi post roma ↄdita fuit a q̄ tota ita lia nūcupata fuit. Troys in Dardania regnat.ꝛ troyā ↄdidit. Fabule m̄lte a grec̄ ānotāt Sibilla erithrea in babylone orta multa ꝓphetat de regno iudeorū ꝛ tro ya subuertenda.ꝛ de xp̄i incarnatione et beata virgine Maria.

saturnus

Iste saturnus de creta insula dr̄ venisse in ytaliam ꝛ ibi regnasse.quē delyri ydolatre mira cecitate hoīem fuisse ne gant.cū tn̄ eū regnasse dicant. Et p̄mus stercus sup agros ꝓ ijcere docuit.q̄re etiā stercutus dr̄.ꝛ romani stercoriani post dicti sūt.et etiā saturiani. Affirmāt ipm̄ fuisse patrem iouis. Cathmus ↄdidit thebas regnās ibi.ꝛ grecas litteras īuenit Fenix venit in tyrū ꝛ sidonem et regnauit ibi.ꝛ vsum lr̄aruꝫ tradidit eis.et coloris fenicei.quo capitalia facerent. Sibilla samia femonoe dcā ap̄te ꝓphetat de xp̄o.ꝛ de paupcula ei⁹ m̄re.

Picus

Iste pic⁹ saturni fili⁹ p̄m⁹ rex laurētū fuit.bellator ē gregi⁹ ꝛ augur.ꝛ iter deos nūerat⁹ ē

Lamperes

Iste est.xxiij.rex as syrioꝝ sub q̄ histo ria delbore anno tat.scōm aug⁹.et re gnū argiuoꝝ desec

Rachab de quo descendit stirps valde religiosa hoc tempore fuisse credit̄. Ipe aūt de ietro co gnatu moysi descendit.et conuersus fuit ad iudaismū.

III⁹DCCLXXV. III⁹DCCCCXXV.

booz filius salmon de raab — Booz.

IIIICCXXIIII. IIIICCXXIIII. Anno ante christi natiuitatem

Raab.

Ista raab cū eēt meretrix recepit nūcios filiorum israhel.qui ad explorandū ihericho missi fuerūt.ꝛ abscondit.qua ꝓpter ipa cum domo sua saluata. et vxor salomon effecta genuit ex eo booz Historia libri iudicū hic incipit.

Hic fit saltus p euāgelistas vsq₃ ad Booz et obet.q₃ ad min⁹ iter eos fluxerūt anni.cclxxij.qd̄ tempus ad vnū hoīem referri nō p̄t.ꝛ iō hic ponunt̄.v.magis ad denotandū tē pus q̄̄ rem gestam. Dicit tamen ni colaus de lyra q̄ iuxta historie verita tem fuerunt ibi viri booz ap̄

phinees

Iste phinees cu adhuc iunior esset zelauit ꝓ dn̄o. transfugans luxuriantes.et ita placatus est dn̄s De iuda De beniamin

othoniel iij. — aiothānis lxxx — sangar iiij.

Iste sangar fuit quintus iudex.et nō inter ponitur.quia annos non habet

Iste othoniel frater caleph iunioris liberauit israhel d̄ oppressione regis mesopo tamie quem percussit. Ipse accepit axam in coniugem. que petiuit irriguum supe rius ꝛ inferius de p̄re suo ca leph. Iudicū.i.

Iste Aioth pcussit eglon regem moab et liberauit israel.fuit enim vir fortissimus et vtraq₃ manu pro dextera vtebatur.post hunc fuit sangar q̄ percussit de philistijm.dc.viros vomere. Iudicum.iij. Historia de ydolo miche scōm expositores cōmuniter dr̄ acci disse post iosue in illis.vij.annis.sed hebrei dicūt q̄ tp̄e othōiel

Occasio troyanorum bellorum orit. que tanque scintilla minima fuit. eo quod laomedon nō recepit herculem et Jasonem cū honore debito. et ex tātillo tot creuerūt mala. Caueat sibi quisque ait comicus.

Sibilla delphica ante troyana bella vaticinata ē de ybi incarnatōe absque maris coitu. Et si hec vera sūt: tūc gentibus apertius quam iudeis reuelatū est mysteriū incarnatiōis. quod valde mirum videtur. Similiter dicendum videtur de Job

Reges assyriorum.

Faunus. Iste. ij. rex laurētū fuit q etiam dīs fuit illorum qui sic voluerūt vel putauerunt.

Laomedō rex troye occiditur et filia eius exionia capit. et i greciam ducitur. propter que secuta sūt bella grauissima et mala horrēdissima. vide historiā troyanā.

Tauranus. Iste thauranus dicitur fuisse. xxiiij. rex assyriorū. excidiūque troye sub ipso factum fuisse aliqui affirmāt. sed forte prime et nō secunde. Hoc etiam tempore thola iudicat israhel

Hercules ilium vastat. ā. troyam cū Jasone. que statim a priamo reedificata fuit. Idē Hercules. xij. facta peregit. agonem olimpiacum constituit. multa bella confecit. et plurima mēdacia de ipso conficta sunt. tandem postquam multos superauit. ipe morbū ferre nō valens quo laborabat. sed ab eo superatus flammis se iniecit. et mortuus inter deos translatus est.

Anno mundi III. DCCCLXXV.

Linea christi. Booz

IIIIXXDCCCC

Appellati sic vicissim succedentes. quod quia ex canonica scriptura nō patet pro solido astruere nō audemus. Hoc tamem certissimum est quod inter principium iudicatus iosue quando salomon accepit ra ab que genuit booz vsque ad natiuitatem dauid fluxerunt anni circiter. ccclxvij. vbi tū nisi tres ab euangelistis generationes ponuntur.

Pontifices. albi sue.

Judices

de effraim — Delbora vi. annis. xl.

Ista Delbora fuit mulier et propter gratiam prophetie delatus est ei honor vt iudicaret israel. vn de mādato vocauit baruch vt percuteret hostes israel. et inualuerūt filij isrl cōtra iabi regē chanaā. et cizarā principē milicie eius. et deleuerunt eos.

de tribu manasse — gedeon vij. annis. xl.

Iste percussit. quattuor reges scilicet oreb. zebee zeb. et salmana. et hūiliatus est madian coram israel. Judicum. vi. etc. is quare etiam mala morte vitam finiuit. Judic. xi. Nomen enim regium sibi inique imponi iussit.

de manasse. — abimelech viij. ā. xxiij.

Iste abimelech filius naturalis gedeon nō vocatus a dño. sed maliciose ingessit se ad principatū occisis. lxx. fratribus suis

Sibilla frigia fertur vaticinata fuisse anchise. ꝛ de flagellatõe potentũ terre. et de descensu dei de olimpo. Anchises ex dea venere generat eneam qui regnauit in italia. Hec ficticia decepcioris rudiũ populoꝝ confixerũt. quibus sua stupra et adulteria palliarunt.

Carmentis filia euandri litteras latinas inuenit.

latinus

Ex hoc regnum latinorum dici cepit. et laurentum defecit.

Helena capitur a paride filio priami. Ipsa autem regina fuit vxor menelai regis.

Priamus rex troye. filius Laomedonis postq̃ ciuitatem mirabiliter extruxerat bellum inchoauit contra grecos in malum suum.

anthẽis

Hector primogenitus priami totus legalis. prudens. fidelis. et incomperabilis fortitudinis et strennuitatis.

¶ Troyanum bellum decennale famosissimum. Sub isto bella troyana facta describuntur regnante apud athenienses mnesteo. apõ sichionios polisside. Amazones sunt mulieres ferocissime. que arma sumpserunt. et horrendissima mala per centũ annos perpetrarunt tam in asya q̃ȝ in europa vrbes delendo. ¶ Agamenon rex frater Menelai regis totius exercitus grecoꝝ dux bellat ꝯ troyã. et tandẽ cepit traditorie et scãdalosissime. Carthago primo conditur a carcedone tyrio. Ipam sepe destructam ferunt ꝛ iteꝝ reedificatã

IIIm.DCCCCXXV.

Booz

Anno ante christi natiuitatem. MCCLXXIIII.

Troya destruitur.

Bocci.

de ysachar. thola. ã. ix. xxiij.

de galaad. x. Jair ã. xxij

sine iudice. ã. xviij

8 galaad xi. iepte ã. vi.

Iste thola rediit ad p̃stinuȝ moduȝ scȝ quo iudices p̃erant per modum directionis consilij magis q̃ȝ dominij

Iste iayr hũit. xxx. filios q̃s p̃ncipes. xxx. ciuitatũ ꝯstituit. q̃ꝛ ipa bona ĩ silẽtio ꝛ pace transeũt q̃ptȝ in diebꝫ istorum duoꝝ. israhel dño adhesit. ꝛ ideo cũcta ꝓspere aduenerunt.

Post mortẽ iayr filij isrl̃ peccatis veteribꝫ addiderũt noua. ꝛ traditi sũt ĩ manus philistijm ꝛ filioꝝ amõ. xviij. ãnis. ꝛ oppssi valde ꝓfecerũt ydola. ꝛ clamauerũt ad dñm. tũc iepte facto sup̃ se spũ dñi ꝑcussit regẽ amõ et sediciosus de mõte effraim. filiamq̃ȝ vnicam stulte immolauit. Judi. xi.

Greci pereunt miserabiliter post captam troyã tam in mari ꝙ̃ in terra repatriando. ⁊ proditores affligunt. Infelicissimũ porro fuit hoc bellũ. vbi nemo laudem omnes damnũ reportarunt.

Reges ytalie (Eneas.) annis. iij.

Ulixes vir facundissimus post mlta maris picl'a ad vxorẽ suã penolpẽ castissimã puẽit.

(ascanius) xxviij.

Iste eneas post deletã troyã a grecis relegatus vẽit ad ytaliã cũ. xx. nauibꝫ. ⁊ pl'ima bella cõstituit. Hic fertur in piugẽ habuisse filiam priami eleusinã. et deus factꝰ errore vulgi De hoc etiã Enea dicunt descendisse Julius cesar et Octavianus Augustus.

Iste ascanius filius Enee de creusa albã ciuitatẽ condidit. et regnauit illic. vñ ipe dictꝰ est rex albanorũ. et cõsequenter posteri sui dicti sunt albani. Hic albanorum primus. et latinorũ tertius rex fuit.

Reges assyriorum.

Fabule stultissime de Dyomede et Circe. Uid augꝰ. xviij. de ciuitate dei. O qualiter deceptus fuit homo.

Troya vastatur attrociter. tradita per Anthenorem et eneã viciosissime fracta fide.

Era grecorum principalis propter hanc victoriam greci historias et alia facta conscripserunt anno pmo vel secũdo pꝰ captam Troyam. Ipse est tertius annus Abdon iudicis israhel.

Lacedemoniorum regnuꝫ primum oritur vbi primũ Onestius regnauit.

Corinthiorum regnum oritur vbi primum Aletes regnauit.

Anno mundi. IIIIᵐXXV.

Linea christi. (Booz) (Obeth)

MCLXXIIII

Historia libri ruth (ruth) Ista Ruth Moabitis vxor booꝫ genuit Obeth patrem Jesse

Põtifices (Ozy) Iste Ozy de semine Aaron per lineam Eleazari pontifex fuit. quo mortuo nutu dei transijt pontificatus ad lineam de ythamar. annis. cxx. in q̃ Heli primus summus sacerdos fuit ab ythamar vltimus.

Iudices (abelson.) xij. annis. vij. (albialon.) xiij. annis. x. (Abdon) xiiij. an. viij. (samson.) xv. ãnis. xx.

Iste dr fuisse booꝫ: q̃ ruth ĩ piugẽ duxit

Sub istis tribus tpa quieta fuerũt. et ideo nihil notabile tũc actũ ẽ in isrl'. Et nota ꝙ istũ albialon lxx. interpretes nõ hñt. nec etiã tps sine iudice suprapositũ. ſꝫ ista tpa assignat Josue qui nõ habꝫ tempus specialiter distinctum scdm hebreicaꝫ veritatem. Et ita concorda supputationem ãnoꝝ scdm quẽlibet. alioq̃n errabis.

Iste samson fortissimꝰ fuit et liberauit isrl' de manibꝰ philistijm. et ppter mirabilẽ eius fortitudinẽ putabat fuisse hercules eius mirabilia opa. vide Judicũ. xiij

Anglia que olim albion. nunc circa istud tempus britania nũcupari cepit. a bruto romano vł potius ytalico obtinet. Ipe ei fugatus a suis ad troyã iuit collecto exercitu de reliquis troyanorũ. Post grãdia bella filiã regis grecoꝝ accepit vxorẽ. Deĩn p maria vagãdo locũ aptũ q̃rentes casu venerũt ĩ angliã insulã optimã. vbi deletis paucis gigantib9 tpe heli sacerdotꝭ deinceps tenuerũt vsq3 ad tpa sergij pape circa. ã. dñi. d.cxc.

Sil-uiꝰ. xxix ã

¶ Ab hoc siluio enee de lamina filia latini. reges sequẽtes dicti sunt siluij. Fuit eñ silua nutritus et venatione. Hic natus est post mortẽ pris sui. vñ postumꝰ enee dr. qz post humatõem ipsius natus iuxta illud virgilij. Tu postuma proles ⁊c̃.

Oneus

Iste Oneus est vicessimus rex assyrioꝝ. sub quo cessauit regnũ sichionioꝝ qd stetit ãnis. dcccclviij. regnante atheuis melancho. xvi. tempore hely.

Codrus rex atheniensium seipm volũtarie morti tradẽs populũ suum liberauit. dignũ exemplũ paucis aut nullis imitandum pncipibus reliquit. Vñ ob hanc miram fidelitatem a sanctis doctorib9 allegari solet q̃si quedã figura christi in eo processisset.

Franci et thurcꝰ troyani fugiẽtes duo regna ↄstituerũt. lõge tñ post Hectoris filij tanq̃ veri heredes illũ recepe-rũt. i. troyam expulsis nestoꝝ

Amelech delet p saul et desinit eẽ populꝰ sicut pdixit moyses. exo. xvij

Julius filius ascanij a quo iulioꝝ3 familia originẽ et nomẽ traxit.

Liber Regum primus hic incipit.

IIIIꝰLXXV.

yesse vł ysai pr dauid

IIIIXXDW

Anno ante christi natiuitatem.

Saul pm9 rex israbel

Iste saul primus rex isrł regnauit ãno. i. vł. xl. cũ samuele. ⁊ fuit de tribu Beniamin. qui ante susceptum regnum electus et bonus erat. sed post miserabiliter defecit. Eiꝰ opa vide. i. regũ. ix.

Iste yesse fuit binominis. qz etiã dictus fuit ysai pr dauid. de quo multotiẽs fit mentio ĩ sacra scriptura. quia christus ab eo descendit.

zara ia.

mera ioth

Iste ⁊ etiã. iij. seq̃ntes nõ fuerũt sũmi sacerdotes propter causaз dictã. sed sadoch de eis descẽdit quẽ salomõ cõstituit summũ pontificẽ fm verbũ dñi ĩ manu samuelis. reiecto pꝰ abyathar de sacerdotio q̃ fuit vltimꝰ de linea ithamar. vt3. iij. regũ. ij.

oph ni.

Heli xviꝰ.

Samuł. xvijꝰ. cum Saul annis. ix.

annis. xl.

Iste heli fuit iudex ⁊ põtifex. ⁊ habuit hos. ij. filios. ⁊ qz nõ sufficienter eos corripuit. pariter cum illis punitus est a domino.

phi-nees

Iste sanctissimꝰ vir fuit samuel de sterili mre natꝰ mĩstrauit corã dño a pueritia vsq3 ad senium optime conuersatus. non tamen fuit pontifex. quia non erat de semine Aaron. sed chore. Vel secũdum augustinũ in libro retractionũ fuit de aaron. sed nõ filius sacerdotis. Iudicauit isrł cũctis dieb9 vite sue. qz vere fidelis ppheta dñi fuit. omnibus amabilis. Reges vnxit duos. scilicet Saul primo. deinde dauid. non tamen vt statim regnaret. sed quando dominus dis-

Quarta etas Dauid.

Athenienses post mortem codri magistratus habere ceperunt administrande reipublice. Carthago iterū condita dicitur a didone regina. quia iam forte destructa fuerat.

Reges italie — Eneas. — siluiꝰ. ānis. xxi. — Latinꝰ siluiꝰ. annis. l — alba silui. annis. xl.

Iste eneas filiꝰ predicti siluij postumi regnauit annis. xxxi. tēpore saul.

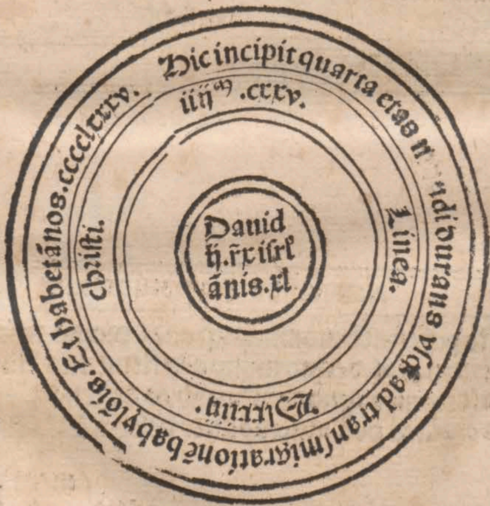
Iste latinꝰ siluiꝰ regnauit. ā. l. tpe dauid.

Iste alba filius fuit enee siluij. Hic edificauit albā ciuitatem a qua albani dicti sunt forte instaurauit.

Venetie et padua extruuntur a reliquis troyanorū. Homerus hoc tpe fuisse putatur q̄ mlta mendacia ɔscͣpsit: sicut sibilla erithrea pphauit. Alij dicūt q̄ tpe achab

Regina saba audita fama salomonis venit videre eum. Et quia fuit pphetissa: sibilla dicebat. q2 pphetauit de ligno sancte crucis. et de excidio iudeoꝝ. fuit ei cultrix vniꝰ xpi di

Iste dauid rex. ij. isrl' vir f'm cor dei electꝰ in regē vnctꝰ ē in adolescentia per samuelē. pꝰ mortē saul. regnauit. ā xl. cuiꝰ opa plima in prio. ꝛ. ij. libris regū scripta sūt. Ipe deniq3 quasi q̄dā stupor in hūano relucet genere. In q̄ vnq3 hec conuenert. Tanta sublimitas ꝛ humilitas tanta. Tanta strennuitas. tāta mititas. Tam grādis secularij cura. tā pura et deuota spiritualium cōtēplatio. Tot homines perimere. tot lachrymas fundere.

Anno mundi IIIIꝰ CLXV.

Gad Nathā Asaph — Isti. iij. pphetabāt tpe dauid filiꝰ fris dd. ꝛ adoptiuꝰ ysai

salamō regnauit ānis. xl

IIIIXXXV

Salomō iste rex pacis ex dono dei singlarē habuit excellētiā vltra oēs hoies q̄ vnq̄3 i mūdo fuerūt. i sapia. diuitijs. delicijs. ꝛ gl'a ac familiaritate cū dō. Nā ꝛ si moyses ꝛ dauid. petrꝰ paulꝰ hierōimꝰ. ꝛ augustinus. ꝛ ceteri cōsimiles eum in sapientia ꝛ sanctitate excesserunt: non tamen gloria et diuitijs.

Itē q̄uis augustinꝰ et ceteri q̄dam anteibant illum in gloria potestate ꝛ diuitijs: non tamen in sapientia ꝛc. Et sic oīa ista coniunctim taliter nemo scit ipse habuit. Et hic tātꝰ miserabiliter defecit.

Pontifices — amarius — achitob. — Sadoch

Iste sadoch quia nō declinauit ad partem adonie. s3 fuit cū nathan p Salomone iō in pōtificatū sublimatus fuit reiecto abyathar de sacerdotio. et sic pontificatꝰ redijt ad filios elezari.

Iste abiathar fugit ad dauid et fuit gl'iosus cūctis diebus dauid et pontifex ꝛc.

Judices — achitob — achimelech — abiathar

Iste achitob filius phinees filij hely fuit pr̄ achimelech. quē3 pcussit saul cū oi domo sua ppter dauid. vt patet. i. regum. ix.

Secundus liber regū incipit a tpe dauid qñ cepit regnare

ꝯponeret. Hic solus et moyses leguntur orasse pro inimicis in toto veteri testamento. vnde euāgelicā pfectionē probantur impleuisse, etiam añ tempꝰ pmulgatōis eiusdē. Vitam ipsius vide in principio. et consequenter primi libri regum.

Era principalis huius historie sacre hec est. scꝫ fundationis templi. Ipse est annus quartꝰ regni salomonis post egressionem de egipto. ccccl xxx. vt patet. iij regum. vi.

achis siluti. annis. xxiiij.

Iste alio nomine dictus fuit egippus. et regnauit tempore roboam.

De templi dedicatione ac ceteris festis iudeorum est notandum quod primo habuerunt. vij. festa. s. sabbatum in qualibet septimana. neomeniam in principio cuiuslibet mensis. pascha. xiiij. luna aprilis. penthecosten quinquagesima die post pascha in memoriā date legis. festum tubarum prima die septembris in memoriam liberationis israel. festum propiciationis vel afflictionis decima die semptembris. festum scenophegie quod fictōem tabernaculorum sonat. xv. septembris. postea circa hec tempora superuenit festum enceniorum. hoc est dedicationis templi. deinde tēpore hester festum furim id est sortium. Et hec notala valet ad intelligentiam scripturarum diuersarum.

Reges iuda incipiunt.

IIIIa. MMV.

Israel in flore. et nec post nec ante fuerunt huiusmodi dies in israel.

Roboā regnauit an. xvij

Anno ante christi natiuitatem. MMMDCCCCXXIII.

Historia tertij libri regū incipit a tempore quo dauid mortuꝰ fuit. Et salomon regnare cepit. vide ibi opera magna et multa ipsius vsqꝫ ad ca. xij. et a principio secundi libri paralipp. vsqꝫ ad capitulum decimum.

Achias sylonites predicit iheroboā quod sit regnaturus super israel.

Semias clarꝰ hētur.

Reges israel incipiunt.

qui postea compescuit roboā ne pugnaret contra iheroboam et scripsit gesta eorum.

Abdo propheta clarus habetur. qui post cōtra vitulos prophetauit.

Nota quod sicut dicit augu. xviij. de ciui. dei Salomon bonis inicijs malos exitꝰ habuit. Quippe secunde res que plerumqꝫ sapientū animos fatigāt magis huic obfuerunt. quam profuit ipsa sapiētia etiā nunc et deinceps memorabilis. et tūc lōge lateqꝫ laudata. Et in reuelatōibꝰ btē brigitte legitur quod salomō et aristoteles nō sibi sed alijs didicerunt.

Iste roboā successit salomōi patri suo in regno. sed non in sapientia ita. Decem ptꝰ nāqꝫ in concilio iuuenū amisit. x. tribꝰ eo quod imprudēter rn̄dit populo vtꝫ. iij. reg. xij. et ij. palip. x.

acbi maas

Iste fuit filius sadoch. vt patet. i. paralip. vi.

Iheroboam effrateus regnauit super israel. an. xxij

Iste iheroboā fuit prīo de familia salomōis et bonꝰ. sed factus rex pessimus idolatra factꝰ ē. peccare fecit israel īducēdo populum ad idolatriā et multa mala secuta sūt. imo totius populi destructō ipe fuit figura machometi. vt patebit loco suo. sicut antiochus antichristi. Opera etiā iheroboā et duricia mētis eiꝰ patēt. iij. regū. xij. et seqntibus ca. Et nota quod istud exemplum pernitiosissimū fuit posteris. et vsqꝫ hodie ē et in futurum erit. quia plures

Quarta etas Dauid.

De sanctoꝝ exemplis qui iuxta decursum temporis fuerūt vicissim ꝛ nō sil' dicit Greg⁹. in moralib⁹ ꝙ mira dispensatōe diuinit⁹ actū sit. ꝛ qnq3 ad illuminandū noctē pn̄tis vite velut astra in h mūdo radiarūt. donec ver⁹ lucifer. i. redemptor humani generis surgeret. Nā ad oñdendā inocentiā actōis vēit abel. ad docendam mundiciā venit enoch. ad insinuandam longanimitatis spei et operis remuneratōem venit noe. ad manifestandū obedictiā vēit abraā. ad demōstrādū ꝯiugalis vite castimoniā venit ysaac. ad insinuandū laboris tolerantiā vēit Jacob ad rependendū pro malo bona retributionis gratiam venit ioseph. ad ostendendum mansuetudinem venit moyses. ad informandū contra aduersa fiduciam venit iosue. ad oñdēdā inter flagella patiaꝫ vēit iob. Et sic patet quomodo in pristinis tpibus ad modum paruus fuit numerus perfectoꝝ. Sed circa hec tempora ꝓphaꝝ valde creuerūt sanctitatis exempla. qn̄ etiam plures martyrisati fuerunt pro fide vnius veri dei. Ecce ꝙ fulgentes stellas in celo cernimus vt in offenso operis pede iter nostre noctis ambulemus. Sesag rex egipti prosperat in multis et gentes bello supat. et ꝯ roboam ascendit. et post in hierusalem.

capis silui

annis. xxviij.
Iste fecit capuam in campania regnaui tibi.

Azarias filius obed propheta clarus habetur. et de captiuitate predixit. ij. Paralippominon. xv.

Anani propheta hic increpauit asa. et ideo incarceratur.

Anno mundi. IIII⁹CCII. IIII⁹CCXXV.

Linea christi.

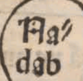
CCCCCLXXVII. CCCCCLXXiiij.

Iste abia mixtos erat. qꝛ aliqn̄ bn̄ se habuit. vt ptꝫ i bello ꝛ ꝭmone lō go ꝯ exercitum isrl'. in victoria diuinit⁹ data. aliqn̄ pessime. qꝛ idolatrauit. et ob tam magnā ingratitudinem percussus a dn̄o parꝝ regnauit. vt ptꝫ. iij. regū. ix. et. ij. palip. xiij.

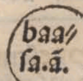
Pōtifices

Iste asa in principio regni. et deinceps pene vsq3 ad xxxvi annū valde bene ambulauit. sicut dauid. et percussit ethiopes ꝯ se venientes. et abstulit idola Sꝫ post hec inijt fed⁹ cum rege syrie benadab propter baasa regem israel qui incepit ascendere ꝯ se. qđ displicuit dn̄o. vnde misit ad eum ꝓphetam anani. quē statim icarcerauit. et ideo doluit pedes quia podagricus factus est. ꝛ plagatus eadē pena ꝗ prophetam vexauit obijt. vt ptꝫ regū. xv. ꝛ. ij. palip. iiij. ꝛ. xv. ꝛ. xvi. c.

Reges israel.

.ā. ij.

xxiiij.

Ꝯgrētes occasionē dn̄andi retrahūt subditos a iugo fidei. diuersū ꝛ alienū cultū istituēdo. vt ptꝫ per predictū machometum. ꝛ seqntes suos. Silr greci volētes recedere ab obedientia ecclesie: scienter prolapsi sunt in varios errores nonū modū in diuino assumentes officio. et ob hoc miserabiliter sepius exterminati sunt.

Iste Nadab filius ieroboam incepit regnare anno secundo asa regis iude. et fecit malū sic pater eius. et percussit eū baasa regnauit pro eo. vt patꝫ. iij. regum. xv.

Iste baasa icepit regnare anno tertio asa. et ambulauit in peccatis ieroboā cui⁹ oēm domū ꝑcusserat de mādato dn̄i. nec audiuit hieu prophetā. vt rediret. iij. Regum. xv.

Circa hec tpa scõꝝ doctoꝝ scripta q̃ vidi gẽtiliũ historias nõ ɔmemorãt. ⁊ puto illã forte cãm ꝙ ad intellectũ sacre scripture nihil cõferant. Vñ vsq₃ ad sardanapallũ vltimũ monarchã assyrioꝝ nullã mentionẽ faciũt de alijs intermedijs. Et nota ꝙ quibusdã imperijs mirꝝ valde videt̃ q̃re sci viri sic diligẽter scrutati sũt historias gẽtiũ cum tamen in scripturis suis moneãt nos sursuʒ coꝛ habere. et terrena fastidire. iuxta illud. Nõ loquit̃ os meũ opa hoim. Et illud. Laudẽ dñi loquitur os meũ. Pro quo est aduertendũ. ꝙ multiplex necessitas eos ad hoc cogebat. Fuerunt enĩ quidã heretici et gentiles qui sacrã scripturam columniabantur quasi falsa esset: eo ꝙ indebite assignarent decursum tempoꝝ. ⁊ mlta dixerũt facta esse alijs tempoꝛibꝫ q̃ȝ ipsa narraret. Sʒ postq̃ȝ Hieronymus et alij itelligentes applicassent simul historias patuit ignauia eoꝛũ eo ꝙ optima concoꝛdia fuit. sicq₃ factum est: vt sacre scripture nouũ testimonium accederet de inimicis quod firmissimũ est. quo tñ nõ idiguit. q̃uis vtile fuerit propter impfectos. Alia ne ☞

Carpet⁹ silnius annis. xxxiij.
Iste regnauit in italia tempoꝛe iosophat

tiberius silnius ãnis. ix.
Iste tiberi⁹ submersus in tiberi q̃ dicta fuit albula ideo ab eo nomẽ accepit.

Hieu filius anani pphꝫta mittit̃ contra baasa regem isrl'. ⁊ martyrio coꝛonat̃ ab eo ꝑpter verbum domini. vt patet tertio regũ. xvi. ca.

Numerus bellatorum in hierusalem. Mcclx. exceptis illis quos posuit rex in vrbibus iuda. Omnes hi ad manum regis.

IIII^m CCXL. | IIII^m CCLXVI.

iosaphat regauit. ãn. xxv.

Anno ante christi natiuitatem | DCCCCXXXIII | DCCCCLX

Iste iosaphat satis bonus fuit ⁊ gl'iosus diues ⁊ deuot⁹ in via dñi. nec aliq̃d mali de ipo legitur: nisi ꝙ impijs regibꝫ israel q̃ñdoq₃ pꝛebuit auxilium. et quedam parua alia. ⁊ ideo dñs fuit cum illo. ⁊ pacem dedit et pugnauit pꝛo eo. vt patet. ij. Paralipp̃. xvij. cum tribus alijs capitulis sequentibus.

Azarias
Iste fuit filius achamias. Poꝛro. i. paralipp̃. vi. vbi ponitur cathalogus pontificuʒ
Iste azarias genuit ioannã. Et regũ. iiij. dicitur ꝙ ioiada illi successit. forte dimĩnu⁹ fuit. vel est vicium scriptoꝛis

¶ Samaria occidit̃ ¶ Jericho extruitur.

Iste bela ãno. xvi. asa regis iude cepit regnare. ꝑcussit eũ zamri cũ oĩ domo pr̃is sui. iij. re. xvi.

bela ã. ij. fili⁹ baasa
zamri d. vij. Iste deleuit domũ baasa et statim percussit eum amri. et regnauit pꝛo eo.
Amri ã. xij. Iste cepit regnare. ã. xxi. regis asa ⁊ fecit malũ sicut antecessoꝛes sui
Achab annis. xxij. Iste achab fuit fili⁹ amri paup homo et totus deuius. valde instabil' pueriliter mitis. ⁊ furiose strennu⁹ icepit regnare. xxxviij. ãno asa ⁊ sup oẽs q̃ ãn eũ fuerãt inique egit. Si habuisset semp bonã directõem multa mala nõ fecissʒ. sʒ ĩpia iesabel pl⁹ regabat q̃ȝ ipse. ⁊ impulsit ipm vt sequeret̃ se ⁊c.

benadab
Iste benedab fili⁹ tabꝛemõ filius osion regis syrie inijt fedus cũ baasa. ⁊ rupto federe illo ꝑcussit fed⁹ cũ asa rege iuda. ⁊ extũc turbauerũt reges syrie regnũ isrl'. iij. regũ. xv

Quarta etas David.

Necessitas idem expetiit propter idolatriã destruendã. qr eni tota simul gẽtilitas falsos deos co-
luit: necesse fuit indagare originem illius erroris. vt manifeste possit improbare cultus ille va-
nissim⁹ demonũ. sicut late pz per Aug⁹. in libris de ciui. dei. vbi lucide probatq doctores gẽ
tiliũ in proprijs libris suis sibijpis cõtradicũt et pu-

Reges italie (agrippa sil) uius annis. xl

eriliter nimis et grosse procedũt. ita vt etiã philosophi
et ceteri virtuosiores vtriusq sexus homines eos ver-
bis et scriptis redarguerẽt. Tertia cã eq necessaria fuit vacillorũ adhuc in fide tpe primitiue ec
clesie q seducti sepius fuerũt a paganis dicẽtibus. q melius esset colere idola q xpm. qr tpe xpia
nitatis sp fuerũt diffortunia. z tpe cultus deorũ magna psperitas. qd omnino falsum fuit. vt pz
ex proprijs eorũ historijs. sicut orosius luculenter pbat. et etiã aug⁹. silr et Ambrosius. q omnes
clare ostendũt. q tpa xpianitatis fuerũt multo gratiosiora q idolorũ siue crudeliũ demonũ. vt
ĩfra patebit in locis suis. Similiter et alie plures cause que ex parte sup tacte sunt. z quedam
infra dicentur. Uerum in omnibus est bonũ reperire contemplationẽ. et pia mens vbiq pro-
ficit: eo q diligentibus deũ oĩa in bonũ cooperent. De hac materia vide plenius ĩ libris palligatis

Helias thesbites propheta magn⁹ claret sctitate vite et miraculorũ glia. Hic regũ malleus fuit.
qui etiam in paradisum curru igneo subuectus est. vt patet. iiij. regũ. xvij. Ipe dr duplicem spi
ritũ habuisse. scz pphetie et miraculorũ. qui etiam requieuit super heliseum.

Anno mundi IIIIm CCXCI IIIIm CCXCIX.

Linea xpi — Micheas propheta predicit mortuũ achab. iij. Regum. xxij. — (Joram regnauit an. viij.) — (Ochozias l'azias. ãi)

III DDDDDC DDDDC.

Iste ioram pessim⁹ filius de bono patre occidit fratres suos. et ambulauit ĩ vijs regũ isrl'. z iõ miserabilr plagat⁹ in oĩbus ĩfeliciter obijt. ij. palippo. xxi. Athalia vxor ei⁹ fuit filia achab natal' z amri mõ loq̃ndi cõmuni. qr annus eius fuit

Iste Ochozias fecit malũ corã dño sic pr ei⁹. z stati occisus est a Jeu cũ oĩ domo achab. athalia vo mr ei⁹ audiẽs mortuũ suũ filiũ surripuit regnũ et occidit omne semen regiũ et regnauit sex annis. z septimo anno ioiada pontifex fecit eã interfici. iiij. Regũ. xi. z. ij. paralip. xxij. z. xxiij.

Põtifices. (Joiada) vixit annis. c. xxx.

Iste ioiada inclitus fuit et ammonuit athaliã ne regnaret sup iudã. cõstituitq ioas filiũ iorã p ea. iiij. Regum. xi. et. ij. Paralippo. xxij. Hic solus p⁹ moysen legit vixisse. cxxx. annis. Josabeth soror iorã vxor eius fuit.

Reges isrl'. (ochozias) ã. ij. (iorã ã. xij)

Fames magna ĩ israel iuxta verbũ Helie

Iste fuit fili⁹ achab q misit ad beelzebub deũ accaron cõsulendũ si posset sanari. ppter qd obijt iuxta vbũ helie. iiij. re. i.

Iste incepit regnare ãno. xviij. regis iosaphat loco fris sui Ochozie. hũc obsidebat benadab in samaria. et diuinitus meritis helizei fuit liberatus. iiij. Regũ. vi. et vij.. qr secut⁹ fuit pctm ieroboã et interfectus est a Jeu cũ omni domo pris sui. ix. z. x. ca. vbi supra.

Reges syrie

Jesabel filia regis sydoniorũ vxor achab quidem totius malicie prodigium pphetas dñi occidit. z sanctum nabath. et alia multa mala fecit zc.

Ligurgus his tpibus floruit. quia licet gentilis fuerit: tñ leges iustissimas naturali iuri et diuino consonas lacedemonis dedit. nec quicq3 censuit cuius nõ ipe exemplũ pri9 daret. Auri argentiq3 vsum. z oim scelerꝫ materiam nõ sustulit. Fundos oim eq̃liter inter oẽs diuisit. vt eq̃ta patrimonia neminẽ potentiorem altero redderent. Conuiuari oẽs publice iussit. ne cuius diuitie in occulto essent. Juuenibꝫ non amplius q̃3 vna veste vti toto anno permisit. nec aliquẽ cultius q̃3 aliũ progredi voluit. nec opulentiũs epulari. Emi singula nõ pecunia. sed cõparatione mercium iussit. Pueros puberes nõ in forum sed in agrũ deduci iussit. vt primos annos nõ in luxuria sed in omni opere ac labore agerent. nihil eos somnij causa substernere. et vitã sine pulmento degere nec prius in vrbẽ redire q̃3 viri facti essent. Constituit virgines sine dote nubere. vt vxores nõ pecunie cã eligerent. seueriusq3 matrimonia sua coercerẽt cũ nullis dotis frenis tenerent. Maximũ honorẽ nõ diuitũ z potentũ: s3 senũ eẽ cõstituit. Et q2 he leges dure videbantur iureiurãdo eos astrinxit. ne q̃d de tã diuinis legibꝫ mutarẽt donec rediret. z sic extra pr̃iam pfectus voluntariũ ppetuo duxit exiliũ. vt suis legibꝫ eternitatẽ daret. Moriẽs etiã pcepit ossa sua in mare proijci: ne si ad pr̃iam deferri cõtingeret: lacedemones se a iuramẽto solutos eẽ putarent. O hoiem gentilẽ q̃ pene solus amputas ab oibus xpianis etiã sanctis omnẽ supbiendi materiã. Non glorientur mr̃es nostri quasi aliquid magni pro vita eterna fecerint. quando talia vidimus paganos fecisse. vide augustinum. ij. iij. z. v. de ciuitate dei.

Are mul9

Siluius. an. xix. Hic p̃sidiũ alba nor inter montes vbi roma nunc est posuit. Regnauit ãt tpe Joas regis iude.

IIII^m CCC — IIII^m CCCVI

attalia regnauit ãnis. vi

Joas annis xl.

DCCCXCIX — DCCCXCIII — Anno ante christi natiuitatem

Jsta per tyrannidem inuasit regnum. z occisa est.

¶ Jste Joas dum adhuc infans esset subtractus fuit ab interfectione que exercebatur ab athalia. cum esset annorꝫ sept3 constituit eũ ioiada regem. et optime se habuit cunctis diebus quibꝫ rexit eum idem venerandus sacerdos dñi. s3 post mortẽ eius delinitus blandicijs magnatorꝫ. q̃ odio habebãt sacras cerimonias humilis obedientie mosayce legis depravatum est cor regis in interitũ suũ z illorꝫ cũ ctis retro natõibꝫ horrẽdũ relinqns exẽplũ q̃3 graue sit piacl'm hũilibꝫ nolle cõsentire. ij. pa. xxiij. z xxiiij.

¶ Jonadab filius recab clarus habet. De his stirps valde religiosa descendit. q̃ tanq3 pegrini cõuersati sunt sine agris zc. Et descenderũt de Jetro sacerdote cognato moysi.

Heleseus pphetia surrexit loco helye duplici spũ vtriusq3 testamẽti. timorꝫ. s. z amoris pditus q̃ tã reprobis q̃3 electis p oia gratus extitit. clarus virtutibꝫ. z miracul' gl'iosus. iiij. Regũ. ij. zc. Moritur aũt ãno. Mcliij. post natiuitatẽ abrahe.

Jeu ãnis xxviij.

Jste ieu rex vnct9 a puero helisei pcussit iorã cũ oĩ domo achab. et etiã ochoziã regem iuda. et destruxit domũ baal. et pphetas eius occidit. vñ meruit posteris suis regni sedẽ vsq3 ad q̃rtã gñationẽ. iiij. Regũ. ix. z. x.

Azabel.

Jste azahel exigẽtibꝫ demeritis suis occlta dei iusticia pmotus fuit in regẽ syrie. vt affligeret filios isrl'. z suã plõgaret iniq̃tatẽ. Afflixit aũt isrl' vltra modũ. vt in. iiij. regũ. x.

Iste auentinus siluius. xxx. annis regnauit. Ab hoc mons auentinus nomen accepit in quo sepultus fuit. Hunc dicit aug⁹. li. xviij. de ci. di etiã iter falsos deos ãnumeratũ a stultis gentibus

Reges italie — Auẽtin⁹ — siluius annis. xxxiij.

Notabile quoddam factum ac relatu dignum hoc tempore in britania fertur accidisse. Fuit ibi rex quidam Leyr nomine filiis carens. sed tres pulchras filias hñs quibus regnum diuidere cogitabat. Ut tamẽ sciret cui potiorem partem daret: a singulis interrogauit q̃ntũ ipm diligerent. Prima z secũda rñderunt sibi sub iuramẽto q̄ plus q̃ pprias aĩas. Tertia autem videns senem blandiciis credere: seriosius rñdit. q̄ ipm vt patrem diligeret. neq̃ vt amplius interrogaret: protinus subiunxit. Quantum habes tm̃ vales tantũq̃ te diligo. Iratus pr̃ duabus regnum diuisit. tertiam autẽ exheredita uit. quã tamẽ pter nimiã pulchritudinem rex francie sine omni dote in coniugem accepit Senescente aũt leyr: a duabus filiabus ac earum meritis regno priuatur. z intm̃ despicitur q̄ vix cũ vno famulo ab ipis teneretur. Recordatus igitur pristine glorie et iniurie quã iuniori filie fecit: que sibi veritatem dixit: cũ fletu in hanc vocem erupit O filia q̃ vera sunt dicta que mihi respondisti. Quantum habes tantũ vales. tantũq̃ te diligo. Dum igitur habui quod dare potui visus sum eis valere: qui non mihi: sed donis meis amici fuerunt. Interim dilexerunt me: sed magis munera mea. Nam abeuntibus muneribus

Anno mundi — IIIIᵐ CCCXLVI.

Linea christi — amazias regnauit. an. — xxix.

IIIIXXDDDC

Iste amazias bonis initiis malum habuit finem. qd cõmune satis vsq̃ hodie in potestatibus apparet. Multos nãq̃ officiũ destruxit etiã notabiliter psbos. cuius exẽpla sunt hic plurima. Hic etiã deos seyr adorauit zc. Paralip. xxv.

Pontifices — zacharias fili⁹ ioiade lapidatur et glorioso martyrio coronatur. ij palip. xxiiij. Increpauit enim ioas q̄ dereliquisset dominum.

Azarias — Heliseus moritur. z ossa eius pphetãt. qr mortuus suscitatur corpore ptactu. Et tres victorias habuit isrl contra syros meritis eius.

Iste azarias boni pr̃is bonus filius. titulũ laude digna promeruit. qr p zelo legis pstãter restitit ozie regi iude volẽti sacrificare. ij. palip. xxvi.

Reges israel — iohaas — Iste iohaas xvij. valde attritus est cũ tota gente sua ab azabele rege syrie. et iõ depcabatur dñm. et paullũ releuat⁹ est. iiij. regũ. xiij. z cepit regnare .xxiiij. anno ioas regis inde.

ioas ã xvi — Iste ioas percussit syros tribus vicibus iuxta verbum helisei. z tulit vrbes de manu benadab filii azabel. z restituit regno suo. Ipe etiã afflixit amaziã ñ volẽs sz cpulsus. supbiam eius humiliauit. iiij. Regũ. xiiij Et cepit regnare. xxxvij. anno ioas regis iude.

Reges syrie — benadab — Iste Benadab fuit filius azabelis. et debet scribi per d. sm Hieronymum

Procha illo regnante. sydō argīu⁹ ꝛ mēsuras ꝛ pōdera reperit. Cū apud hebreos haran⁹ in iudea et ieroboam in israel regnarent.

Procbas

Hic Prochas fili⁹ auētini regnauit ānis.xxxiij. tē pore ozie regis iude. Unde virgilius laudes eius extollit in h versu. Proxim⁹ ille prochas: rōane gloria gentꝭ

Monarchia est assyrioꝝ illa magna cessat ꝙ stetit vltra. Mccxl. ānos. ꝛ surgūt tpa horrenda pene vsqꝫ ad xpi natiuitatem: i quibus humanus sanguis vltra ꝙꝫ credi pōt in omnibus mūdi ptibus tanqꝫ aq effusus est. Uide cronicā orosij li.ij. ꝛ alioꝝ

Siluius.annis.xxxiij.

Reges assyri.

sardanapallus

Iste Sardanapallus totus viciosus fuit. puluinaria prim⁹ reperit. Habitu muliebri indutus inter mulieres delicijs vacauit. Ob hoc indignati vasalli eius noluerunt amplius sibi obedientiā seruare. Aggressi etiā ipm debellarūt. qđ cernēs seipm ꝯcremauit. fuerunt tñ reges assyrioꝝ potentes sñ mōarchia vsqꝫ ad destructōez niniue.

☞ ribus. et ipi abierunt. Tandem cum non haberet quod comederet. aut indueret: ab ipa iuniore filia clementer suscipitur. regnoqꝫ gloriose restituitur. Similia pl'a reperies. Nota plerumqꝫ dulciloquos fidelitate fideles dulciloquio carere.

IIIIm CCCLXXV

Sine rege ānis.xiij

Anno ante christi natiuitatem DCCCXXIIII

Nota ꝙ regnū iude post mortē amasie fuit.xiij.annis sñ rege qđ subtiliter oportet accipere ex collatōne ānoꝝ regū israel et iuda. quia amasias cepit anno secundo ioas regis israel. et ozias filius amazie cepit anno.xxvij. ieroboam regis israel. qđ tempus extendit se ad.xli. annos. a quo subtrahe annos amasie. et sic manent.xiij. quibus ozias puulus erat. nec adhuc ad regnū aptus. Hoc autem.lxx. ꝛ multe alie historie non habent. sed alibi hoc supplent. Et scđm hoc oportet concordare eos. alioquin errabis quo ad supputationem annoꝝ.

¶ Jonas propheta filius amachi clarus habetur. ꝛ multa predixit ꝙ nō sunt scripta. Hic p⁹ hec mittit ad niniuē. vt ptz in eius libro. Dicitur aūt ꝙ ipm helyas suscitauerit a morte adhuc puerū.

¶ Iste iberoboam cepit regnare anno.xv. amasie regis iude. hic satis bellicosus et victoriosus fuit. ꝛ ꝯtriuit regē syrie. ꝛ restituit regnū isrl' sicut pus. insup et Damascū iuxta verbum prophete. Attende ꝙꝫ sit instabilis status regnoꝝ. Israel contritus vsqꝫ ad nouissimū humiliatus est valde. syri iam eleuati ab infimis mirabiliter deprimuntur. Sic qui fuit supra: fit infra. ꝛ econtra qui fuit infra ascendit supra vt post descēdat infra. Hec est rota volubilis huius temporis. ꝛ ideo nō est mirum ꝙ pauci electi ad hoc assumuntur a domino. ꝛ ꝙ viri sensati huiusmodi instabilitatis negocium totis viribus fugere ꝯtendūt. Uide Augustinum de ciuitate dei in pluribus locis. Si boni regnant multis ꝓsunt. si mali: ecōtra

ierobōa

annis.xli.

Reges italie

arbat⁹ p⁹ rex medoꝝ

Iste arbatus vicit sardanapallum dn̄m suum. et monarchiam eius primus destruxit. et ad medos trāstulit. spe magis q̄ re. quia darius hoc fecit.

Reges assyrio.

Phul

Iste phul et sequentes recuperare volentes monarchiam nō modice turbarunt terram. et ascendit etiā ad israel et cepit thersan. ⁊ factus est manahen rex israel ei tributarius. iiij. regū. xv.

Ozias qui et azarias duplici nomine. et vno quidem atq̄ eodem tempore. Esayas Ozee Iohel et Amos prophetasse ex rebus que ponuntur in titulo cognoscimus. q̄ principium verbi domini fuit in Ozie filio beri. Amos autem pater Esaye non vt pleriq̄ autumant tertius duodecim prophetarum est. sed alijs diuersisq̄ apud hebreos scribunt litteris. Iste quidem primam et extremam litteram habet aleph et sade. ille vero haym et iamech. Tradunt etiaȝ hebrei ozee et amos et esayam et iohel ac ionam ijsdem prophetasse temporibus. videlicet in dieb⁹ ozie ioachan achas et ezechie regum iuda. et in diebus iheroboam filij ioas regis israel.

Anno mundi IIII^m CCCLXXXVIII

Linea christi

Ozias vl' azarias. ā. lij

IXDDDC

Iste ozias fecit quod bonuȝ erat coram domino. nec aliq̄d mali de eo scriptum est. nisi q̄ adolere voluit incensum super altare thimiamatis. prohibente eum sacerdote azaria. propter quam inobedientiā percussit eum dn̄s lepra. vt patet Paralipp. xxvi. ca. Etiam tunc terremotus factus est. et cineres altaris effusi sunt.

Pontifices.

Ozee propheta primus de. xij mittitur contra decem tribus.
Iohel. ij. de duodeci. ꝓphetat de iuda et futura eius tribulatione
Amos tertius ꝯ gentes mltas ꝓphetat. ⁊ spēalr̄ ꝯ decem tribus.
Abdias quartus de duodecim prophetat contra edom.

Reges israel

Hic regnum israel fuit sine rege annis. xxxiij. quod patet ex collatione regū iuda ⁊c.

sine rege annis. xxxiij. zacharias mensibus sex.

Reges syrie.

Iste zacharias fuit filius iheroboam. et cepit regnare anno xxxviij. Ozie regis iude. ⁊ fecit malum sicut predecessores eius et hic est quartus post Iehu. et percussit eum sellum. et regnauit pro eo. qui statim percussus a manahen. regno et vita caruit. vt patet quarto Regum decimoquinto.

Macedonum re gnum hic oritur

chara͂⁹ p⁹mace dõuz rx

Iste Charanus rex macedonum fuit filius arbati. regnauit annis. xxviij. De hoc regno descendit Alexander magnus. Destruitur autem tempore onye pontificis pij.

Lacedemonioꝝ reges deficiunt.

armi lius

siluius annis. xliij. Lidorum incipiunt

Iste armilius siluius regnauit ãnis. xliij. Et fratrẽ suũ numitorẽ de regno eiecit. et post ipe a Romulo et Rhemo fatribus geminis occisus est. et numitor restitutus fuit in regnum suũ. quia fuit auus eorum

Teglat phala- sar.

Spartani ipi sunt lacedemones per annos. l. cum atheniensib⁹ cruẽtissima bella committunt. vbi semper victoria incerta fuit. Terra mariq͡ʒ pugnatũ est.

Iste Teglatphalasar cepit terram neptalim et galilee. et eos qui trans iordanem erant transtulit in assyrios. P⁹ etiam ob rogatum acham obsedit damascum. Et rasyn interfecit. ⁊ syrios transtulit in cyrenẽ vt patet. iiij. regnũ. xv. et. xvi. ca. Thonos cõcoleros q̇ vocat̃ grece sardanapallus. xxxvi. assyriorum rex. Tharsim atq͡ʒ anchialem condidit. et in prelio victus ab arbato medo. semet incendio ꝯcremauit. Usq͡ʒ ad id tps fuisse reges assyrioꝝ historia refert. Et fuĩt anni siml'. Mcccxvij

Omnes autem anni regni assyriorum a primo anno Nini supputantur. Mccxl.

IIII^m CCCCXIIII.

Anno ante christi natiuitatem DCCLXXV.

Esayas nobilis propheta primus de quatuor p̃ncipalib⁹ claret. q̇ euãgelista magis q͡ʒ propheta dicitur a sancto hieronymo propter euidentiã prophetie sue. Hic missus est a domino cum iasub filio suo in occursum achas. vt diceret ei. ne timeret a duabus istis caudis titionum fumigantium quos vocat rasym et phacee eo q͏ in ipis esset finiendum regnũ syrie id est damasci. ⁊ regnũ samarie. i. x. tribuum que alio nomine dicebat̃ effraym

ama rias

Jonas mittitur ad Niniuitas. qui audierunt eum. sed israel nec multis credidit.

Sel lum mense. i.

Ma naen annis. x.

facei a. ã. ij

Iste manahen cepit regnare anno. xxxix. ozie regis iude. fecitq͡ʒ malũ coram domino. et tradidit eum dominus in manus regis assyriorum qui indixit ei talenta argenti mille. iiij. regum. xv.

Ra- syn.

Iste phaceia fuit filius manahen fecit malum. ⁊ percussit eum phacee. regnauitq͡ʒ pro eo. Cepit regnare. li. anno ozie regis iude.

Iste Rasyn rex syrie vastauit iudeam tempore achas. propter quod obsedit eum Teglatphalasar in damasco. et cepit ciuitatem. et ipm interfecit. Et transtulit populum.

Quarta etas David.

Rhea filia numitoris in templo dee veste seruiuit. que post admisit amasiū et ꝯcepit. peperitq; gemellos. Romulum et Rhemum. Ob hoc ipa viua sepulta fuit ꝓpter incestum. infantes proiecti sunt foras ꝛ mirabiliter a lupa nutriti referuntur

Reges italie — Numitor. — Iste Numitor restitutus in regnum statim post a Romulo occisus fuit. vt Orosius testatur.

Porro ob reuerentiam romanorū dixerūt poete. ꝙ Mars deus belli concubuerit cum ea. stuprū totaliter aut palleantes. aut excusantes. vel honorantes.

Reges assyriorum

Sibilla erithrea omnium aliaꝝ sibillarum clarior. hoc tempore quidam dicunt ꝙ vixerit. Alij ꝙ eius carmina circa hec tempora sunt inuenta. Ipa aūt ante bella troyana vaticinata sit apertissime de christo et pulchre. Vide augusti. xviij. de ciuitate dei.

¶ Olimpias prima a grecis instituitur. Et hec est era famosissima tam latinoꝝ ꝙ grecorum. Et ſm hieronymū olimpias vna quatuor ānos completos ꝯtinet. Et ſm istum computum anno. xl. Ozie vel circa. ista era incipit. sc; āno mundi. iiijm. cccclxxviij. Scd̄m septuaginta interpretes circa. l. annum ozie. Et nota ꝙ xp̄s nascitur olimpiade. cxciij. que faciūt annos. dcclxxij.

Anno mundi — IIIIm CCCCXL — IIIIm CCCCLVI

Linea christi. — ioatan rēgauit ān. xvi — achas rēgauit an. xvi

XIꝯCCC — IIIꝯXCCC

De hoc ioathan nihil mali scribitur nisi ꝙ excelsa more alioꝝ non abstulit. vt patet ij. Paralip. xxvij.

De hoc acham nihil boni habetur. Dereliquit dominū et derelictus est etiam ipe ab eo. Et ꝑcussus cum populo suo valde a regib; israel ꝛ syrie. ij. paralip. xxviij.

Micheas propheta. vi. de. xij. prophetat contra hierusalem ꝛ samariā

Pontifices — achitob

Naum propheta. vij ꝓphetare cepit ꝯtra Niniuen.

Reges israel — phacee — annis. xx. — sine rege — annis. viij. vt s̄ — ozee ā. ix.

Iste phacee cepit regnare ā. lij. ozie. sic fecit: factū est ei. qr ozee cōiurauit cōtra eum. ꝛ interfecit eū. regnauitq; pro eo. Fecit etiā pactū cū rasin: et vastarit iudā. ꝛ iō teglat phalasar oppssit eū et transtulit quasi tres trib; in assyrios. iiij. Regum. xv.

Iste ozee vltimus rex israel cepit anno duodecimo acham regis iude et fecit malū ꝛc. Anno. ix. regni ei; captus est a salamanasar. et israel transiat; est in assyrios. vt habetur. iiij. Regum. xviij

Nota q Oro de hoc romulo multa mala scribit. sc3 fris sui et aui. z alioꝝ pbatissimoꝝ viroꝝ iniquā mortē z violētias tyrānidesq ples. Cōgregauit ei pastores z latrones zc. cū qbus ciuitatulā extruxit. z p illā vi alios oppssit circūcirca potētes. Postq creuit: elegit. c. senes p psilio qs appellauit senatores. et mille pugnatores qs milites appellauit. pfecitq i sublime. tandez ob demerita sua inter deos cōnumerat⁹ ē: eo q pcussus a tonitruo nusq cōparuisset. Hoc em ad cumulu3 sue dānatōis accessit. vt eo magis tormētaret apud iferos q in terris ei⁹ mēoria celebrior haberet quā vtuti bus nō meruit. s3 falsa vulgi adulatiōe aut pa deceptione adeptus est. Predicti senes post mortē romuli regnauerunt anno cum dimidio expectantes si forte redisset.

romul⁹ pm⁹ rex rōano rū. ānis xxxvij.

salmanasar.

Iste salmanasar obsedit samariā āno. ix'ozee regis isrl. cepit eā z regē misit in carcerē z isrl' transtulit in assirios z cessauit rgnū isrl' qd steterāt ānis. cclxxxij.

Senacherib

Iste sennacherib ascēdit in iudeā 3 ezechiā vix scm z pcussit dns exercitū ei⁹. s. clxxxv⁹. viros bellatores. ipe āt turpiter fugiēs puenit in niniuē. z affli xit iudeos. z thobiā. tādē a suis occisus est. iiij. regū. xix. z. ij. palip. xxxij.

assarādo fili⁹ senna.

IIII⁹ CCCCLXXII.

Ezechias regauit. an. xxix

Sol. x. lineis reuertit. Et sicut illa dies erat longior alijs. x. horis. O magnū portētū strages hostium additio annoꝝ.

CCCCXXVII

Anno ante christi natiuitatem

Iste ezechias optimus fili⁹ de pessimo pre achā ambulat corā domino corde pfecto excelsa abstulit z domum dei instaurauit. nec similis eius fuit ante eum in regib⁹ iuda. et ergo domin⁹ glorificauit eum. iiij. reguz. xviij. xix. xx. z. ij. palip. xxix. xxx. xxxi

Era pncipal' romanoꝝ orosij martini z alioꝝ. ipe ē ānus. xij. ezechie fm hebreos. fm. lxx. vltim⁹ achaz

Urbs romana pdit anno mundi. iiij⁹. cccclxxxiij

Anno ante christi natiuitatem. dcxv. Roma in monte palētino a gemellis condita est velut secūda babilonia. Vex tpe pauptatis nusq alter locus ea sanctior. nec bonis exemplis ditior fuit. z quanto rex minus habuit: tanto minus cupiditatis habebat. Post diuitie auaritiam et luxuriā induxerunt

Conditionem vrbis titus liuius per quatuordeci decades. id ē. cxl. libros psequit. s3 hodie ñ oēs repiunt. De ipo facit btūs hieronymus mētiōe3 in epistola ad paulinū. Et seneca in vltimi declamationum libri prologo

Tu regere imperio popul⁹ romāe memēto
He tibi sint artes: pacisq imponere mores
Parcere subiectis et debellare superbos

Nota fm aug⁹.xviij. de ciui.di. q̄ Cicero magnis laudib⁹ romuli ascribit q̄ nō rudib⁹ ⁊ idoctis tp̄ib⁹ qñ facile hoīes fallebant meruerit honores diuos. sꝫ iā eruditꝭ ⁊ expolitꝭ. Uñ patet van⁹ idolatraꝝ error. qꝛ ⁊ si in his tp̄ib⁹ doctis illūīati sūt q̄ꝫ sit ineptū q̄ antiq̄ leuibus moti uis decepti. homines mortuos deos factos putent ⁊ ob hoc ipi amplius neminē īter deos ascribendū decreuerūt: nō tñ cessarūt a cultura taliū falsoꝝ deoꝝ. sꝫ morē antiquū seruātes ⁊ augētes. qđ dictꝭ vetāt factꝭ approbant. Uñ constat eos nō esse excusatos imo apostolo teste plus illis peccare.

Reges romani.

rem⁹ a fratre occidit. ā. iij. ff. de heredi. l. vl.

Reges babilonie incipiunt.

merodachp⁹ rex babilōe

Iste merodach primus rex babilonis famosus recessit a monarchia. nec obediuit assarādo regi assyrioꝝ ⁊ reges babilonie ceperunt esse potentes vsqꝫ ad balthasar. Uide magistrum in historia.

vij. sapiētes: Tales milesius, Solon, Chilon, Periāder, Cleobol⁹, Bias, Pitac⁹

Tales milesius clarus habet q̄ post theologos. id ē poetas sophi dicti sunt. id est sapiētes. Iste etiā thales primus potuit p̄dicere defectū solis et lune. vt dt aug⁹. viij. de ciuitate dei.

Thobie historia deuotissima et tota exemplaris hic texitur.

Anno mundi IIII^m VI

Linea christi

manasses regauit. ā. lv

IIIᴧDXDQ

Iste manasses pessimus filius optimi. pr̄is fecit malū sup oēs q̄ añ ipm fuerūt. ⁊ sanguinē innocentē fudit plurimū, p̄pter quod rex assyrioꝝ vastauit iudā. ⁊ ipm manassem cepit. ⁊ ī carcerē misit. Postea ad cor rediens. ⁊ dñm dep̄cās et exauditus fuit. et in regnū suū restitutus. Oia q̄ añ fecerat destruxit. ⁊ in via dñi recte ambulans non sine grandi ammiratione omniū qui eum ante nouerant vitā beatam duxit. vt ptꝫ in li. Regū. xxij. ⁊ palip. xxxiij. ca.

Pontifices

Sadoch

Cathina.

Iste numa maximus idolatra fuit. et vrbem adeo simulacris repleuit vt ipe sibi locum reperire nõ posset. Hoc mõ augustinus stultitiã eius deridet. q̃si magna iniuria sibi fcã sit q ipe nõ sit iter deos ascript⁹ q̃ deoꝝ cultũ sic pro-

Numa populi⁹. ã. xlij.

mouit. Hic ianuariũ et februariũ anno addidit. Mix sup̃ modũ est q hi viri p̃cellentissimi ingenij in cunctis pene que sub sole geruntur tam acute disserebant. et in agnitione veri dei sic delirabãt. Gratias agamus domino deo nostro.

Nota scdm augustinũ. ij. iij. de ciui. di q ab vrbe ꝯdita vsq ad augustũ tam continue pugne extiterũt vt p miraculo habitũ sit. vt vnus ann⁹ p⁹ primũ bellum punicum sine bello trãsierit. exceptis. xlij. annis nume. quibus pax continuata fuit.

¶ Romani populi statum et decursum loculenter et breuissime describit Florus luci⁹ p annos septingentos quatuor ei dans etates. Vñ ait si quis magnitudinẽ imperij cũ ãnis conferat. etatẽ vltra putet. Ita eñ late vbiq in orbe terraꝝ arma circũtulit. vt qui res eius legũt: nõ vnius ppli: sz totius generis humani facta discãt. nã tot laborib⁹. periculisq iactat⁹ est: vt ad constituendũ eius imperiũ contendisse virtus et fortuna viderent̃. Itẽ ait. Tanta in virtute fiducia est. vt ille rudis. ille pastorius populus vereq terrester ostendit nihil interesse virtutis equis an nauibus. terra an mari dimicaretur. Item o populum dignũ orbis imperio. dignũ omni feruore et admiratione hominum ac deorum compulsus ad vltimos metus: ab incepto non destitit. sed absens simul presensq pugnabat.

IIII⁹ DXXVIII.

Anno ante christi natiuitatem DCLII.

¶ Isayas martyrio coronatur cũ mltis alijs eo q regis opa pessima reprehendebat. ¶ Sibilla samia scdm quosdam his dr fuisse tpibus. Et nota q sancti doctores non vtuntur dictis sibillaꝝ ac aliorum gentilium ad confirmatõem fidei sancte xpiane. sed et eas nec pphetico spiritu claruisse sed arreptitias fuisse dicunt. Vñ Aug⁹. contra manicheum disputans dicit. Si quid veri de deo sibilla: vel orpheus. alijue gentium vates aut philosophi dixisse perhibent̃. valet quidem aliquid ad paganoꝝ vanitatẽ reuincendã nõ tamen ad istorum auctoritatẽ ꝯplectendã. Quantum eñ distat de xpi aduentu inter predicationẽ angeloꝝ et confessionem demonũ: tantum distat inter auctoritatem prophetarũ et curiositatem sacrilegorum.

Sellum

Elchyas

¶ Zaleucus vir iustissimus leges condidit. Et inter cetera decreuit. vt qui adulterij crimẽ cõmitteret: vtroq oculo priuaretur. Quod cũ filius eius cõmisisset: iussit ipm exoculari. Verũ tota ciuitas aliq̃diu reluctabatur ei. Tandẽ victus instantia populi ne lex a se condita violaretur suo prius: deinde filij oculo eruto vtrisq vsum videndi reliquit. Sicq mirabilis eqtatis temperamento se inter misericordem patrem et iustũ legislatorẽ partit⁹ est. Disce o xpiane quanta diligentia debeas sancta dei tui p̃cepta custodire: si sic maluit paganus puniri pro iusta lege sua q̃ eam inultam relinquere. Hec et multa similia oportuit in populo carnali obseruare cum summa seueritate. quatenus timore pene a prauis cohiberentur.

Quarta etas Dauid.

Bisantium conditur que postea Constantinopolis dicta est.

Reges Romani.

Iste tulius alio nomine Hostilius nō ferēs tempus pacifice trāsire ob turbatō n em quam susci-

iij. tulius

tauit vicinis suis an.xxxiij Post lōga quietis tpa merito hostilitatis nomē sibi acq̄sivit

Et quia dissipat deus gētes que volūt bella. ipe cū omni domo sua a fulmie percussus interijt. De isto etiam Tullio sic dicit. Valerius libro.iij.ca.iiij. Hunc in cunabilis primo accepit agreste tugurium. eiusq̃ adolescētia in pecore pascēdo fuit. occupata validior etas imperium. sed senectus eius in altissimo maiestatis fastigio fulsit.

Ninive destruitur per regem medorum. Et regnū assyriorꝫ penitus cessavit. sicut predixerāt Naum propheta et Thobias.

Anno mundi IIII^m DLVI — IIII^m DLVIII.

Linea christi

DCXLI — DCXLIII

Iste amon ɧm textū hebreorꝫ duobꝫ tm̄ ānis regnasse ph ibet. sꝫ ɧm .lxx. ānis.xij. ꝛ ita supplēt hic.x.āni a .lxx. de ill'.xiij sup̄ sn̄ rege. Et ɧm h aptande sunt historie alie que coīter sequuntur.lxx. Hic

Pōtifices

ide rex fecit malū corā dn̄o. ꝛ p cussus a servis suis sn̄ penitētia obijt.

Thobias morit̄ annorꝫ.c.xx. vir sanctus plenus opibus bonis et pphetie spū clarus. Prophetavit nanq̃ de destructione hierusalē et templi quasi iam factū esset. cum tn̄ adhuc futurū esset propter certitudinem prophetie. statim post eius mortem vxor eius mortua est. et egresso thobia iuniore cum filijs suis ninive destructa fuit.

Iste iosias optimus filius de puerso p̄e gratia singulari puetus adhuc in pueritia requisivit dn̄m. ꝛ vsq̃ in finē perseveravit laudabiliter. In quibusdā excessit ezechiā proauū suū et ideo dicitur non habuisse silem in regionibꝫ iuda. Eius religiosam vitam et opa sancta plurima vide.iiij. Regum.xxij.xxiij.et.ij. paralip.xxxiiij.

Azarias

filius elchie fuit

Sophonias pphetavit destructōem hierlm et reedificatiōem

Olda pphetissa vxor sellum prophetat iosie regi.

Hieremias secundus de maioribus prophetare incepit adhuc puer.xiij. anno iosue regis contra hierusalem et templum. et prophetavit annis .xlij. p̄ter illud quod prophetavit in egipto. Grandis duricia populi. et grandis plaga q̄ punit eum.

Iste ancus fuit quartus romanoꝝ rex. hic primũ pontem trans tyberim inter montẽ auẽtinũ. ⁊ ianicl'm fecit. ⁊ hostiaꝫ ciuitatem condidit supra mare. decimo sexto miliario ab vrbe roma.

Hostiensis ciuitas conditur. cuius episcopus benedicit papam.

.iiij. anc⁹ annis. xxxiiij.

Iste nabuchodonosor bellicossissimus fuit et victoriosissimus ꝑ oĩa eo ꝙ eẽt virga furoris dñi vt puniret peccata populoꝝ ml'toꝝ. hic primo erat rex babilonie. ⁊ postea obtinuit regnũ assyrioꝝ. qđ destructũ est a medis. ⁊ factus est monarcha. Et ẽm hoc diuersimode ꝯputãt anni eius. qꝛ diu regnauit. Multipl'r de ipo scriptura loquitur. iã bona. iã mala que diligẽter sci exposuerũt. Placet tñ quibusdam ꝙ ꝓpter penitentiaꝫ illam magnã que scribitur in daniele sit saluatus et qꝛ scriptura vitã eius concludit in laude et confessione vnius veri dei. Ideꝫ sentit nicolaus de Lyra. Dañ. iiij. Dicũt doctores quidã ꝙ deus inspirauit sibi: vt vindicaret se de inimicis suis. ſꝫ ipe instinctu isto abusus fuit ꝑ superbiã et inuidiam. ⁊ sic nõ meruit ꝑ hoc ꝙ instrumẽtum fuit diuine iusticie. Forte de omnibus post penituit meritis Danielis.

Nabuchodonosor monarcha babilonioꝝ

¶ Urias ꝓpheta occiditur a ieconia rege iuda et Hieremias incarceratur.

Abacuc prophetat ꝯ Nabuchodonosor ⁊ babilonẽ. sũt tñ opinones q̃ tpe fuerit.

IIII⁹ DLXXXIX — III⁹ DC

ioachas regauit mẽ. iij.

Iechõias vel eliachiꝫ vel ioachim ãnis. xi.

Ioachĩ vl' iecõias. m. iij.

sedechias regauit. ã. xi

IXDC — DC — Anno ante christi natiuitatem.

Iste ioachas stati post morte pr̃is ꝯstitutus fuit rex in ilr'm. ſꝫ qꝛ nõ fuit secut⁹ exẽplũ pij pr̃is sui iosie ido pharao nechoa cepit eũ ⁊ duxit eũ in egiptũ. iiij. regũ. xxiij.

Hic etiam fuit filius iosie frĩ ioachas. et ꝯstitut⁹ a pharaone rex in il'rm. et vt daret mulctam ⁊c. Et qꝛ fecͤ malũ necaudiuit ꝓphetas. ascẽdit ꝯ eũ nabuchodonosor et fact⁹ est ei seruus trib⁹ ãnis. Eũq̃ rebellaret veit iterũ rex babilonis ꝯ eũ et vinctũ duxit in babilonẽ. nõ ꝙ illuc ductus sit. ſꝫ immutatuꝫ fuit cõciliũ nabuchodonosor. ⁊ interfecit eũ in hierl'm. ⁊ piecit corpus eius extra murũ iuxta ꝓphetiã hieremie. xxij. Et tulit secũ vasa dñi. ⁊ posuit ea in templo suo. Paralip. vltimo.

saraias.

Iste ioachim fuit fili⁹ ieconie et fecͤ malũ. ⁊ iõ stati amot⁹ ẽ ne regnaret ⁊ vinct⁹ trãslat⁹ ẽ in babilonẽ. ⁊ ml'ti cũ eo translati sunt. iiij. Regum. xxiiij.

Iste sedechias terti⁹ iosie fili⁹ et mal⁹ ñ audiuit hierẽiã ꝓphetã ⁊ iõ pũt mifa blr. ⁊ oĩs iuda cũ eo. ⁊ eruti sũt ocli eius. regũ vlti. et Hieremie. lij.

Istũ saraiã interfecit nabuchodonosor rex in rabata cũ alijs ꝯsiliatorib⁹ ſedechie. regũ vlti.

Hic fuit filius azarie.

Daniel adhuc iuuenis susannam liberat. ⁊ in cõspectu regis cũ socijs stat ⁊c. ⁊ postea iterꝑtaͭ somnium regis. et in sublime tollitur. Danielis primo.

Ananias
Azarias
Misael

Ezechiel prophetat in chaldea transmigratis destructiõem hierusalem. et tandem martyrisatur.

Mardocheus.

Omnes hi cum ioachim ducti sunt in babiloneꝫ adhuc pueri.

Baruch propheta.

D

Quinta etas Transmigratio.

Iste priscus ludos instituit. et circũ rome edificauit. Capitoliũ fabricare cepit. Et dictũ est capitoliũ quasi caput solum. quia in fundamẽto inuentũ fuit caput sine corpe. quasi ꝓphetia futuri. quia ibi postea senatus resedit. quasi vnum caput totius orbis

Reges romani. — Pri-scus tarquinius annis. xxxvij

Iste Nabuchodonosor filius nabuchodonosor magni fuit. hic ortum qui suspenlis dr maximis expensis vxore sue fabricauit. multa magnalia pegit. ita vt herculem trãscendisse actuũ magnitudine memoret. z de manubijs hostiũ templũ belis magnifice decorauit. Astrages rex medoꝝ vnicã habuit filiã quã cuidam militi plebei tradidit ne ex ea nobilis filius nasceret ꝓpter causã quã mgr recitat. ne scz pelleretur a regno a nepote suo: sicut predixerant sibi coniectores. Et quod verebatur ei accidit. Naz ex ea natus est cyrus qui ipsum superauit.

Reges babilonie — nabuc-hodo-nosor

¶ Templum salomonis incendit a chaldeis z hierusalẽ destruit. Et hec est vna de pricipalibꝫ eris huius sacre historie. Stetit nãqꝫ h templũ. ccccxlij. ãnis. s. a fundatõe ipiꝰ inchoãdo q̃ fuit facta anno. iiij. salomonis. Et ab hac destructione vsqꝫ ad destructõem que facta est per tytũ. scz xlij. anno post christi passionẽ fluxerũt ãni. dclxij.

Tres pueri ꝓijciunt in fornacẽ succensam. z miraculose liberant a deo. Vide Dañ. iij.

¶ Hieremias in egipto prophetauit. et regibꝫ egipti ꝓdixit q eoꝝ idola subuerterent cũ virgo pareret. et ex hoc in secreto templi loco imaginez virgis cum puero adorauerunt. Oratione de terra serpentes fugauit. zc. Tandem zelans pro populo increpauit idolatriam populi sui et lapidatus est ab eis. Sed egipti gloriose sepelierũt mar tyrem sanctum in sepulchris regum propter beneficia sua.

Põtifices. — Iosedech

¶ Iste iosedech filius saraie egressus est quando transtulit dominus iudam z hierusalẽ p manus Nabuchodonosor regis. vt patet. i. Paralip. vi. z ductus est cũ alijs captiuis in babilonẽ. Dicũt aliq istum fuisse Esdram scribã et sacerdotẽ. Aut forte frater ipsius fuit.

¶ Ezechiel post multa que gloriose gessit. etiam precibus suis aquas chobar condensauit. vt filij israel ambularent per eas. chaldei autem submersi sunt. Tandẽ percussis impijs quibusdã a serpẽtibus q̃s redarguit. ceteri exacerbati ipm equis distraxerunt. et per crepidies saxonum excerebrauerunt eum. martyrem domini gloriosum facientes.

¶ Abacuc propheta Danieli prandium attulit dum in lacu leonum esset apud babilonem ꝭm Hieronymũ. Vide in libro ipsius.

Ludus scacoꝝ repitur a Xerse pho ꝑ correctione Euilmerodach tyrãni. q̃ suos magistros et sapientes occidere consueuit. Et hoc solacio indirecte attractus fuit ad emendationẽ.

Ser
ui⁹

Iste seruius tullius seruilis ꝯditõis fuit ex parte mr̃is que ancilla captiua fuit. s₃ nobilis. Hic laudes habet ab historiagraphis magnas ꝙ in omni statu fuit. ⁊ vbiq₃ notabiliter se gerebat. Tres mõtes vrbi addidit. et fossas in xta muros duxit. ā. xliiij.

euilme
rodach

Iste Euilmerodach fuit frater Nabuchodonosor iam immediate ꝓcedentꝭ Hic ioachim leuauit de carcere et magnificauit eũ. et corp⁹ prĩs effossum iuxta cõsiliũ ei⁹ diuisit. ccc. vulturibus ne resurgeret a mortuis. qui de bestia redierat in hominem.

Regu
sar.

Sabu
sar.

Balta
sar.

Iste tres fratres fuerũt ⁊ filij Euilmerodach q̃ successiue regnauerũt. ⁊ baltasar fuit vltim⁹ rex babilonie. q̃ interfectus fuit a dario ⁊ ciro. nõ em̃ habebat filium. et soror darij fuit mater eius. ideo preoccupauit regnum darius cum adiutorio Cyri. Nec audiuit dominus ipsum. quia vasa sancta indigne tractauit. Danielis. v.

IIII⁹ DCXXXIIII | IIII⁹ DCLIX

Sala
tiel

Soro
babel

DLXV | DXL | Anno ante christi natiuitatem.

Iste Salatiel fuit filius Ieconie regis iude quem genuit post transmigratronẽ babilonis vt euangelista Mattheus dicit.

¶ Daniel vir desideriorum sanctus et electus clarus habet cuius etiã opera deus miraculis glo͛sis approbauit

¶ Iste Sorobabel ſm imperium dñi fundauit templũ et manus ei⁹ perfecerunt. sed lõge post vt patet Esdre. vi.

Esdras sacerdos de stirpe aaron claret sanctitate vite et sapientia. cuius grandi industria et laborẽ totus iudaicus status in melius reformatus fuit.

Babilon destruitur

¶ Babilon illa magna capitur. ⁊ auferẽ potestas eius. sicut ꝑdixerũt ꝓphete sancti. Hec fuit ꝑma ⁊ maxia ciuitas toti⁹ orb de q̃ incredibilia scripta sũt. ⁊ hec tãta vna nocte defecit. vt ostendat ꝙ ad irã dei omnis potentia puluis sit: ⁊ fauilla. Dicit verissime ꝙ eã humano opere extrui vel humanis viribus destrui potuisse pene incredibile videbatur. Vñ grãde spectaculũ euidensq₃ exemplum mũdus haberet: si informari posset seu etiã vellet.

Quinta etas Transmigratio.

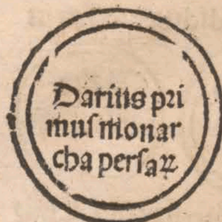
Sibilla cumana de xpo ꝓphetat. et tarq̃no. ix. codices attulit. ĩ qbꝫ erãt scpta decreta rõanoꝝ.

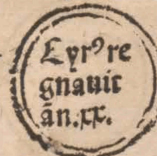
Sibilla belelspõtia de agro troyãno nata his dr fuisse temporibꝫ et ꝓphetauit sic de christo. Jesus christus nascetur de casta ꝛc.

Reges romani

¶ Iste tarq̃nus superbus seruio interfecto meliore se arripuit regnũ. Hic pmus oim tormetoꝝ gña excogitauit. ꝛ pᵒ de regno expulsus ẽ ꝑpter stuprũ lucretie a filio suo ꝯmissum. Et noluerũt ammodo romani habere reges ꝑpter tyrannidem eorum.

tarq̃. nus superbꝫ

Iste cyrus rex ꝑsaꝝ fuit pmo. ꝛ de pᵒ trãstulit monarchiã ad ꝑsas. Hic ex ꝑte pr̃is plebeius fuit. sed mr̃ eius erat filia regis astragis. De isto ꝓphetauit esayas. ꝛ babilonẽ vicit baltasar interfecit. danielẽ magnificauit. et isrl' remisit in iudeã vt templum reedificarent. vt patet Esdre primo.

Iste darius fuit ꝯsobrinus astragis quẽ in filiũ adoptauit. qꝛ ñ hũit nisi vnicã filiã. ꝛ dedit ei regnũ. qꝛ cyrᵒ ꝯ eũ pugnauit. ꝛ tñ ãbo victi sũt a cyro. sꝫ tñ̃ nepotes eos tractauit benigne. qꝛ auo scꝫ astragi regnum hircanoꝝ concessit. et Dario medorum.

¶ Historia libri Esdre incipit.

Anno mundi IIIIᵐ DCLXXXIIII

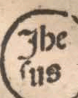
Linea christi

DXL

Templum fundatur.

Aggeus et Zacharias prophetant. ꝯfortantes templũ. et prouocantes ad edificandũ templũ

Põtifices.

Iste Jhesus filius iosedech sacerdos magnᵒ tñ̃ regẽs. ꝛ zorobabel tanq̃ dux post reditũ ꝑpli isrl' de babilone ꝓfuerũt. Et iste modᵒ vsq̃ ad herodez seruatᵒ ẽ vt sacerdotes sũmi eẽnt ꝑncipales et duces substituti. Semper tñ duces erãt de tribu iuda iuxta ꝓphetiã iacob. Et sub hoc regimine sacerdotali optimo nõ legit populus declinasse a veritate fidei sicut ante. qꝛ tpe iudicũ et regũ sepius ad idolatriaꝫ corruit. Et nota q' iudei isti q̃ hic redierũt ꝛ postea dispersi sunt in omnẽ terrã. iuxta ꝓphetaꝫ Dauid. Dispge illos. ps. lviij. fuerũt oẽs de tribu iuda beniami et leui. et pauci de decẽ tribubᵒ q̃ aufugientes iunxerunt se istis. Illi aũt q̃ in mõtibꝫ caspijs religati sũt nũq̃ redierũt ꝭm hebꝛos

¶ Cyrus post multa bella tandem cum ad scittas declinasset a regina thamiris capit. ꝛ cũ toto exercitu suo ad. ccᵐ. occiditur. Caput eiᵒ precisum in vtrẽ humano sanguine plenũ ꝓiecit dicens. Satia te de sanguine quem sitisti.

Arphaxat post mortem cyri ꝑ vim obtinuit regnũ medoꝝ. ꝛ edificauit ciuitatẽ grandẽ. Ecbathanis. ꝛ disposuit rebellare contra nabuchodonosor. i. cambissen. ꝛ tñ ab eo victus fuit. vt patet Judith primo.

Falaris siculus tyrannus. mltos innocentes depopulat. Hic q̄ndā perillū artificē q̄ thaurū ereū fec ad puniendū homines. in eundē ipm piecit primū vt experiret q̄d fecerat. ꝛ clamor ei⁹ p os thauri sonuit horribiliter quasi boatus bestie. ꝛ sic tyrānus iniustus inuenit aliqū que iuste puniret. Istud factū dicit orosius anno aū vrbē ꝯditā .lxiij. vel circa ꝛc. Et vt dr sicilia semper nutrix tyrannoꝝ fuit. ¶ Lucretia fēia nobilis et honesta a filio regis violenter oppressa seipam stulte gladio interemit. Hec ī exemplū castitatꝫ alligari solet. ſ; nō excusat ab homicidio. vt dic Augustinus. i. de ciuitate dei

cābises ij. fili⁹ ciri. ā. vij

Babilōia noua ī egipto ꝯdit a cābise q̄ totū illud obtinuit regnū

Erenei des. iij. ā medio

Iste Cambises filius ciri. ꝛ scd̄s magn⁹. varie nominat a diuersis. apud esdrā artarxerses dr vel assuer⁹. In historia iudith q̄ sub eo texta fuit vocatur Nabuchodonosor. Hic potenter interdixit ne ierusalē aut templū reedificarent. et pater eius tm̄mō precepit ne ciuitas extrueret. et etiam tunc principes Cyro ignorante impediuerunt opus domus domini. Hic q̄ndam iniquū iudicē viuum excoriari fecit. ꝛ filiū sup paternā cutē sedere fecit. vt h̄ mō scelus vitaret. ꝛ recte iudicaret.

Iste erenèides terti⁹ magnus duxit filiam regis in vxorem. ꝛ n̄ diu post moritur. Pantaptes filia cambisis fuit his duobus successiue in coniugem sociata ẜm Hieronymū sup Danielem libro tertio.

IIII° CCCIX

Anno ante christi natiuitatem. CCCCLX

¶ Historia iudith hic texitur. ipsa autem exemplar totius pudicicie ponitur.

Holofernes princeps milicie Nabuchodonosor cambisis multas terras dominio suo subiugauit. et tandem venit ad betbuliā. et ibi a iudith muliere interficitur. vt pꝫ Judith. ij. ꝛ. xiij.

¶ Pithagoras primus phs.

Nota q̄ gentiliū sapientia q̄ totaliter de creaturis fuit primo incepit a dijs qn̄ adhuc tpa grossa fuerūt. q2 tunc qui paulo plus alijs sciebant. a populo rudi dij putabātur. Post hec creuit prudentia. et tunc theologi venerūt. ipi sunt poete antiq̄ores qui de falsis dijs multa mendacia finxerunt vrbano sermone. Si isti ante venissent profecto dij putarent. sed temp⁹ obfuit eis. Post hos venerunt sapientes. i. sophi. qui mira iactantia gloriam suā celebrarunt. Nec tamen diuinū aut theologicum honorem meruerunt ꝑpter tempus. quia iam melius sciebāt. malam tamen consuetudinem cum ceteris continuauere. licet nouos deos fieri prohiberent Demum philosophi claruerunt quorum iste primus fuit. eo q̄ humiliter responderet se nō sapientem fore: sed amatorem sapientie. Hi ꝯmuniter contradixerunt idolatris. et plures trucidati sunt plures timore fecerunt sicut alij. Peiores fecerunt qui munerib⁹ acceptis etiā ꝯ propriam conscientiam cultum sacrelegum extulerunt. Uide Augustinū de ciuitate dei.

Dano et phisios discipuli pithagore hanc sectam continuauere. vbi q̄nquennium silentium seruabatur. et post eruditi loquebantur.

Quinta etas Transmigratio.

Anno.ccxliiij.ab vrbe ɔdita romani loco regū ordinauerūt duos ɔsules q̄ ꝑ vnū annū regerēt. ne ex mora tpis in supbiā erigerent.⁊ vt vnꝰ alterū corrigeret si erraret aut excederet.

Cōsules incipiūt.

Brutus primus consul.

Lucius Mutauitq roma pn cipatum.sed nō euasit tyrannidem.

¶Leonida rex spartanoꝝ cū.iiiᵐ.hoim.lxxᵐ.persaꝝ pene trucidauit. Mirabile dictū ait suis. Prādete hic tāq̄ apud inferos cenaturi. Et ita factū ē.q: ex fatigatōe ceciderūt sup mortuos.⁊ mortui sūt cū illis pariter.

Reges persarum.

Darius itaspis .iiij.magus

¶Iste Darius fuit vnꝰ de.vij.magis ⁊ subtilr regnū acq̄siuit.hic recupauit regno persaꝝ assyrios.et babiloniā. asyam.macedoniā perdomuit. Cūq̄ regis scitaꝝ filiā in vxorē desideraret. ⁊ ei dare nollet .ob h̄ cū.dccᵐ.ɔ scitas venit.nō veritus ꝑ vnius hoīs libidine tot milia viroꝝ morti ꝑiculo expo nere.qd̄ vtiq̄ incautū et crudele ⁊ iniustissimū fuit. Vn̄ turpiter fugatus.lxxxᵐ.amisit. tandē cū residuis a paucis atheniensib.puta.xiᵐ.supatus.ccᵐ.psaꝝ amisit. Volēs aūt se post fugā vindicare.in ip̄o apparatu cōcidit. Et f̄m q̄sdam bona spes est de ip̄o.q: h̄uit fidem vnius ve ri dei.cui templū et sacrificia fieri p̄cepit ⁊c. Vide Lyram sup.ca.vi. Esdre

¶Democritus ph̄s seip̄m excecauit.et de diuite se pauperem fecit ob amorem sapientie.

Anno mundi IIIIᵐDCCXXXIIII

Linea christi

Abiud

Iste fuit filius Zorobabel.sed de ip̄o et aliis per sequentib vsq̄ ad Joseph nihi habetur in scripturis.nisi q̄ a Mattheo nume ratur. Et iō nec tempus eoꝝ debite sciri potest.

·ΛDXDDDD

Nota q̄ f̄m magistrū. Darius instinctu zorobabel iussit resumi opus domꝰ dei.p̄cipiens pn cipib suis ne aliquo mō imped irent sed iuuarent. Vide etiā Esdre.v.⁊.vi.ca. De hac era am biguum est propter diuersitatem doctorum.

Aggeus et zacharias anno secūdo darij increpauerūt pplm̄ ꝓpter negligentiā eoꝝ ad edificā dum domū dn̄i.et sollicitabant zorobabel vt loquerent sup hoc regi et annuit rex.⁊ accensus est cor ppli vt edificarent tēplū.vt patet Esdre.vi.

Pontifices.

Joachim

Templū perficitur anno septimo darij. Aggeus de hoc templo ꝓphetauit.q̄ gloria eius maior erit q̄ primi.quod est intelligendū sp̄ualiter. quia xp̄us dn̄s desideratus cunctis gentibus hoc corporali p̄sentia sepius ingrediendo magnifice glorificauit.et oblatus fuit in eo in die purificatiōis marie.alioquin nō potest stare veritas prophetie.quia istud secundū quasi nihil fuit respectu primi. Augustinus hic fortissimum sumit argumentum contra iudeos.q̄ hec auctoritas necessarijssime intelligatur de ecclesia que est domus dei ex viuis lapidibus.quia hoc templū nec vnq̄ habuit parem gloriam:taceo maiorem. Vide Augustinum.xix.de ciuitate dei.

Iste f̄m iosephum cognominatus est Josedech.sub quo ciuitas hierusalem extructa est.vt dicit etiā eusebiꝰ. sic etiam patet Neemie.xij.

His quoq̄ temporibus pithagoras philosophus claruit.qui samo oriundus crotone degun. Nouissime metapontum adijt.ibiq̄ sepultus est.

Iste dictator creatus fuit: vt consules preiret poten tia contra inimicos.

Dic tator

nomen est officij dignioris

Ty tus

Quinti⁹ reptus in rure ab aratro sumptus est. ꝛ in dictorem creatus est. Hic romã iam pene desperatã propter aduersos casus magnifice consolatus est triumphis suis.

Hoc tempore facta est rome dissentio plebis a senatu.

pub lius

Tpe hoꝝ ɔsulũ fames et pestilentia grauis romam corripuere. Et bellũ vientiũ atrocissimũ fuit.

xerses fi li⁹ darij v⁹ mag⁹

Ister xerses multitudine ppl'oꝝ q̃s collegerat terras mouit ꝛ vndas. ꝛ tñ pene nihil ei ꝓspere successit. Amisit q̃ppe in breui tẽpore deciesnonies cẽtena milia viroꝝ. Itẽ tãdẽ post modicũ per artabanũ p̃fectũ suũ occiditur Grecoꝝ aũt numeru sq̃ victores extiterũt. lõge maior erat occisoꝝ. O tpa dolenda ꝛc. Uide orosiũ. Narrat eñ btũs Hieronymus in eplis suis ꝙ Xerses cum de sublimi loco innumerabilem exercitum vidisset: fleuisse dicitur: eo ꝙ post centum annos nullus eorum superfuturus esset.

artaba nus. vij mẽsib⁹.

Iste artabanus non ponitur in cathalogo regũ persaꝝ. qꝛ parũ p̃fecit. Tñ hieronymus videtur eũ numerare sup danielez. libro tertio.

¶ Fabiorum gloriosissima familia vrbis. bello vientano prosternitur.

IIII⁹ DCCLIX

eliachi.

De hoc nihil habetur in scripturis nisi matthei primo.

Anno ante christi natiuitatem CCCCXL

Esdras vir sanctus at ꝗ doctissimus velut alter Moyses in populo venerandus habit⁹ est. Hic primũ de babilone cum ceteris venit. sed iteꝝ paterna solicitudine motus redijt: vt p'les lucrifaceret et secum adduceret. Tempore aũt isto legem: ceterosq̧ libros sanctos reparauit. quos combusserant chaldei. felix testimonium orbi relinquens. nouos et faciliores apices inuenit. Quo feliciter in spũ sancto peracto venit iterũ hierusalẽ cũ multitudine magna. regalibusq̧ priuilegijs. vt doceret populũ. Esdre. vij. Obijt in senectute veneranda. sepultus ibidẽ.

¶ Malachias propheta claret sic dict⁹. i. angelus ꝓpter optimaz vitã et decorum aspectum. Aiunt ꝙ ore eodem quo prophetauerat. angelus domini apparens eadem iterabat.

Anaxagoras phus claruit. Hic habuit successorem qui dicebatur archelaus magister socratis

Hereclitus cerebrosus.

Hestilius tragediarum scriptor.

Snias hoꝝ floridas vide in speculo vincentij.

Pindarus poeta Sophocles.

Euripides Socrates nascitur.

Herodotus historiarum scriptor.

Empedocles et plures alij claruerunt tempore xerses.

Permẽides et alij philosophi notabiles maxime in moralibus claruerunt.

Socrates phũs. Hic habet magnas laudis p̃rogatiuas. q̃ etiã btũs hieronym⁹ sibi in exemplũ ꝓponit et alijs. Fuit eñ mire patientie. et sp eq̃nimis et subtilius de p'io ente. i. deo ferť sensisse. pro quo tandem venenum in carcere bibit.

Plato discipulus ei⁹. ¶ Ipocras et alij p'les fuerť tũc noiati viri q̃ꝝ labores ꝑmãserunt.

Quinta etas Transmigratio.

Virginius filiã ꝓpriã gladio transfigit ne seruituti traderetur. ꝛ ob h tribuni insignia deponere cogunt. vide tytũ liuiũ de ꝑditõe vrb. li. iij.

Lex. xij. tabulaꝝ rome instituta est. Decẽ eñ tabule a grecis delate sunt: quibꝫ due addite sunt a romanis ãno. ccc. ab vrbe ꝯdita. ipe est annus mundi iiij^m. dcclxxxiij.

mar cus

gne us

Romani.

Tri buni

Decem viri instituti fuerũt loco ꝯsulũ. qꝛ nimis ꝯqrebatᷣ ꝑuerso regimie ꝯsuluñ ꝛc. ¶ Isti duo parũ ꝓfuerũt nec ꝓfecerũt

arthar xerses lõginiã^9 ãnis. xxi.

Xerses mẽsibꝫ ij.

Segdi an^9 mẽ sibꝫ vij

Reges persaꝝ

Iste artarxerses est sub quo esdras venit hierl'm. et neemias fuit pincerna eius quẽ p^9 misit ad edificandum muros ciuitatis.

Roma in conculcatõe incensa. et muri ei^9 destructi. Naꝫ senonos galli cũ romanis pugnãt. ꝛ cepta est vrbs ꝑter capitoliũ. quod etiã ꝑdidisset si pugil anser ex lassitudine pugne dormientes romanos nõ excitasset. Quaꝓpter ambrosius exprobrando eis ingratitudinẽ xpiane ꝓsperitatꝭ. dic cos magis sacrificare anseribꝫ debere ꝙ dijs. Idem augustin^9. ¶ Os inferni in medio vrbis horribilr appuit. De cui^9 exaltatõne p'les interfecti fuerunt. Vbi cũ se marcus curti^9 armat^9 proiecisset. cessauitqꝫ plaga impioꝝ demonũ

Anno mundi IIII^m DCCLXXXIII.

Linea christi.

ACCCCC

Ebdomade Danielis hic incipiunt. De his est grandis altricatio inter doctores. ꝛ laborintibus maximus. Vide Hieronymũ super Danielem. ꝛ Lyrã. ꝛ Vlricum li. v. c. iiij. Porro Beda computat per annos lunares. et incipit vigesimo anno artharxerses.

¶ Neemias vir benignissimus ac deuotione ꝓcipuus. fuit pincerna arthaxersis regis persaꝝ. Hic vigesimo anno eius iuxta dei voluntatẽ missus est ab eo vt instauraret murũ hierlm et edificauit eam in angustia tempoꝝ. Expleto aũt ope miraculose ighẽ sctm̃ receperunt. ꝛ murũ dedicauerũt. Deinde redijt ad regẽ. ꝛ iteꝝ reuersus est hierl'm. et mortuus est. ibiqꝫ sepultus iuxta murũ quẽ edificauit. Vide in libro eius. Et hic finit historia libroꝝ q̃ sunt de canone

¶ Hierusalem reedificatur a Neemia et alijs filijs israhel. et habet tres habitationes. Prima habitatio est ꝯmunis ppli. scꝫ artificum laborantium in mechanicis. Secunda habitatio est nobilium et prophetarum. Tertia habitatio est regis et sacerdotum. Item habet sex portas quaruꝫ prima dr vallis iosaphat. secunda porta sterquilinij. tertia porta vetus vel iudiciaria. quarta porta piscium vel dauid. quinta silos vel aquarum. sexta gregis vel ꝓbatice piscine.

Chratin^9 ꝑmus comic^9 q̃ sub specie iocalitatis aperte vicia redarguit.
archita tarẽti^9 mgr̃ platõis
Alcibiades socraticus.
Eudoxus astrologus.
Epicurus vorax.
Dyogenes alexãdro ditior et potentior fuit. eo ꝙ q̃cquid dare potuit ꝯtempsit. q̃cquid auferre vel inferre nõ expauit.

¶Ludi scenici instituunt. vt pestilentia cessaret rome. De his Augustinus multa tractat diligenter: improbãdo deoꝝ falsitatẽ. q̃ talibus ludis placari poscebant. Ita turpiter isti exercebantur. vt ne dũ honesti viri ꝛ femine interesse nõ vellẽt. sꝫ nec vel de longe intueri. O sacrilegia deoꝝ quib⁹ nouella romanoꝝ indoles ad tãta crimina prauo trahebat exemplo. ita pro depellenda temporali peste corpoꝝ accersitus est ꝑpetuus morbus animaꝝ.

¶Tribuni loco consulum instituunt. Verũ hec mutatio magnã perniciem reipublice inerit. eo ꝙ singuli cũ imꝑatorib⁹ insignib⁹ ꝓcesserũt. donec per vim coacti hm̃oi fastuꝫ deponerent et tyrannidẽ. Nulla aũt restat iam spes tranquillitatis adipiscende romanis: nisi per solam patientiam. quã vera dei sapientia christus docuit.

Darius nothus ã. xix.

¶Iste Darius grauem manũ misit contra athenienses. vñ tandem ꝯtriti sunt qui supremi fuerunt iuxta morẽ mutabilitatis humane. Sub eo egiptus recessit a persis. Hic habuit fratrem nomine cyrũ bellicosum. Vide Orosium libro secundo.

¶Mediolana ciuitas conditur. sic dicta. quia ibi tunc apparuit sus. que pro media parte portabat lanam pro pilis. Hoc modo omnia gloriosa mundi a paruis et pene vilibus ortum habent. et in idipsum tandem reuertuntur.

His temporibus athenienses. xxiiij. litteris vti ceperunt cuꝫ antea. xvi. tm̃ litteras haberẽt

IIII°DCCCCX

Anno ante christi natiuitatem CCCCXL

Bella Atheniensiũ famosissima quasi secunda troiana circa hec tempora fuerunt. ꝛ ꝯsumpti sunt miserabiliter. ꝛ in seruitutem redacti. Quomodo perierunt qui dominabantur populis

¶Plato phus diuinus nominatissimus claret quem Augustin⁹ extollit. quasi vltra de diuina scriptura aliquid senserit. Aristoteles discipulus eius fuit.

Heli azib.

Iste Heliazib vel eliazaphat successit Joachim in pontificatu. vt dicit eusebius. Et vlterius communiter doctores sequuntur iosephum. vt dicit magister. quem se etiã Eusebius sequi testatur.

¶Dyonisius scelus tyrannus pessimus de sicilia expellitur. Hic erat discipulus platonis: sꝫ nõ imitator. Quodã tpe vidua quedã paupercula ꝓ ipso dis imolabat: obsecrãs quatenus diutius viueret: ipso retro stante secretius et admirãte. Completo ãt sacrificio accersito interrogãs ait. Cur sic pro me oras. q̃ sꝫ tibi molestus fui. Illa rñdit. Dñe auus vr̃ tyrannus fuit. ꝛ vaccam mihi vnam abstulit. ꝛ nõ retinui nisi tres. rogauiq; deos vt moreret: si forte ipso defuncto filius eius pater vester mihi restitueret eã. sꝫ ille peior: nedũ illam retinuit. imo vnam similter abstulit. ꝛ remanserũt mihi nisi due. Iterũ imprecatus sum contra eum: vt moreretur sperans a vobis mihi restitui vaccas meas. vos aũt pessimus omniuꝫ nihil mihi reddidistis. insuper etiam afflictam afflixistis. vnã auferendo Timui ergo ne post mortem vestram adhuc crudelior veniret q̃ hãc sibi auferat. ꝛ fame moriar. iõ deos exoraui ꝓ vita vestra. infeliciter experta ꝙ pene continue res in deterius dilabunt. Hec sunt verba vetera et noua predicta cuius experientiã nõ oẽs equaliter aduertunt. Qui aũt hec patiuntur. a risu ꝯtinere se nouerit.

Quinta etas Transmigratio.

Iste camillus furus dictus extitit qui afflicte reipublice magnifice subuenit. expugnando scz veientes qui p decem annos ꝯtinuos valde romanos attriuerāt. Hūc tm̄ virū postea igrata ciuitas damnauit. Orosius dicit hanc victoriā magis vtilem ꝙ nobilem fuisse. qꝛ sine vllo digno romano virtutis testionio clā

Romani dictator camillus

destina obreptione fcā fuit. Nec ob hāc iniuriā destitit qui rediret iterū de exilio. denuo pr̄iaz defendēs. Et h̄ magnū est exemplū patientie christianis ſm augustinum.

Reges persarum Assuer⁹ vl'artarxerses

Iste assuerus ꝯgnomiatus est minenon. darū ꝛ perisatidis filius a lxx. ab hebreis aūt assuerus dictus. Et hūic fratrem noīe cyrū. quē post mortē pr̄is in bello supatū occidit. quia nisi p letale bellū libido dominandi nequibat mitigari. cū tm̄ tot terras possideret ꝙ merito pl⁹ ꝙ̄. c. regentib⁹ suffecissent dominia eaꝝ. Hic primo vasti reginā pulcherrimā duxit in vxorē: quā tm̄ post abiecit. ꝛ hester virginem de stirpe beniamin loco vasti sumpsit. ꝛ mardocheū patruū ei⁹ sublimauit: amon pri⁹ suspenso. Hic videt̄ homo pacificus fuisse. sed nimis luxuriosus. vt ptz in libro Hester. i. ꝛ. ij. Fert̄ etiā filios habuisse. ccc. e quib⁹ darius quē in regem sublimauit. ꝛ. xl. alij nobiliores cōiurauerūt vt eum interficerent iā senē. vt sic licentius regnarent. Quo compto omnes fecit occidi. quia per que quis peccat per hec et punitur.

ā. xl.

Anno mundi

Linea christi

Hester historia hic texitur ſm doctores latinos. Uide lyram hic. et etiam Danielem. c. ix. Mardoche⁹ iudeus vir scūs clar⁹ habet̄. Et prim⁹ post assuerū in toto regno psaruz semp tm̄ humilis et deuotus cultor dei et fratrum amator. Et ſm hanc computationem latinorum tempore exaltationis sue fuit annorum. cclix. Uide lyram.

¶ Samnites medij sunt inter picenum capaniam ꝛ apuliam.

Pontifices.

Aristoteles audiuit platonem. xviij. annū gerens Hic post fuit magister alexandri.

Demostenes orator fuit.

Speusippus post platonem achademicaz tenuit.

Senocrates successit mortuo speusipppo.

Hermes tremegistus qui et mercurius dictus est fuit circa hec tempora.

Lacedemones ipsi sunt spartani expugnant̄. ꝛ in seruitutem redeguntur quoꝝ improba dominandi cupido infinita mala suscitauit.

Apuleius ꝛ hermes discipuli platonis in templorum locis et porticibus versantes nihil aliud ꝙ̄ de virtutibus cogitabant ꝗ oculos effodisse leguntur. ne per eorum visum a ꝯtemplatione sapientie auocarēt

Cobares philosophus qui ait. In suo negocio quisqꝫ hebetior est ꝙ̄ in alieno.

Senocrates grauissimus philosophorū et castissimus fuit.

Manlius torquatus pugnā inchoauit atrocissimā cū gallis. ꝑcussoq₃ gallo q̄ eū ad singulare certamē ꝓuocauit. torquē aureā de collo eius tulit. ꝛ suo imposuit. Unde ipse et posteri eius dicti sunt torquati.

Titus quintius

Iste quintius dictator cruentissima ↄgregatōe bellū a mallio inchoatū perfecit. et victor fidelis factus in eadem paupertate permansit sicut ante quatuor iugera suis manibus colens.

Hunc in exemplū adducit augustinus de ciuitate dei cōtra auaros et superbos christianos quosdā.

Gaius

Sub h̄ gaio facta ē pugna tuscorum quorum octo milia capti fuerunt.

marcus

Ochus annis xxiij.

Iste ochus qui et artarxerses egiptū reuocauit ad imperiū persarū nectabano rege in ethiopia pulso. ꝛ plīmos iudeoꝝ in transmigrationem egit. et iuxta mare caspiū collocauit qui nimis creuerūt ibi. Hic etiā misit vagosum ꝑncipem trans flumen q̄ tributa per esdrā dimissa repetijt. sc₃ septimi anni ꝓpter sabata terre. Mirꝝ est quō hic vt putaꝛ filius hester ita fuit iudeis infestus.

arsamus anno. i

Iste arsamus q̄ et argus successit ocho et paruꝫ regnauit.

Marco valerio teste: eutropio euenit victoria contra gallum siue gallos. ꝓpter coruū qui insidēs eius brachio eruit oculos galli cum rostro. ex quo postea cognomen sumpsit. Marcus valerius coruinus.

¶ Aristoteles famosissimus et oīm phoꝝ subtilissimus claret. sectāq₃ peripoteticoꝝ constituit.

IIII^{us} DCCCXXXIIII.

Anno ante christi natiuitatem CCCLXV.

Vagosus ꝑfectus ochi templū superbe itrat et spoliat. ꝛ tributa ministris dei īposuit ꝓpter dissensionē pōtificis cū frē suo iesu quē occidit

Sydō delet ab ocho rege ꝑsaꝝ. Erubesce syon ait mare.

Judas

Iste iudas vel ioiade filius eliazaphat fuit summus sacerdos tpe mardochei. cui idē epl'as misit de obseruatōe dierum furim. vt patet Hester. ix.

Philippus rex macedonū pater alexandri putatiuus per. xxv. annos tyrannideꝫ exercet fractis sacrificijs ita elatus vt licere sibi omnia que cogitauisset putaret tandem dolose occiditur.

Joānes

Iste iohānes filius iude hūit frēm q̄ dicebaꝛ iesus et aspirabat ad pontificatū. qua propter familiaritatē vagosi prefecti trās flumē sibi ↄparauit. Confisus autem super hoc altricare cum Johanne cepit in templo. et ideo incitauit fratreꝫ vt eum occideret.

Fabricius vir digne memorie nulla potuit industria pyrri regis a romana ciuitate diuelli ꝓmissa etiam quarta parte regni. tandem pyrrus ait. Hic ille fabricius qui difficilius a virtute q̄₃ sol a cursu suo auerti potest.

¶ Quintus curtius phs. Hic contra alexandrū multis rationibus seriose disseruit eum increpando. Si deus es inquit: beneficia largire nō auferas. Si homo semper id cogita alijs postpositis ¶ Calistenes philosophus condiscipulus alexandri sub aristotele ab eo occidiꝛ quia eum pro deo nō adorauit. et multas tyrannides similes idem alexander perfecit magis ductu proprie complacentie: q̄₃ recte rationis. quod valde commune est apud potentes. Indignāter accipiūt: si q̄s ꝓferat vel faciat: q̄ eis nō placent. quod periculosissimum est ꝛ sibi ꝛ alijs

Minutia virgo vastal' ꝓpter icestũ viua sepulta ē. Hec ꝛ silia allegari solēt in exēplũ xp̄ianis q̄ legaliter et districte vicia etiā apud gentiles puniebantur.

marcius — Iste marcus cũ vi⁹. rōanis pu- gnauit ꝯ gallos q̄s in fugā vertit. ꝛ ğuiter trucidauit.

Romani

mālius / Valeri⁹ / Decius

Isti duo ꝯsules ꝯ latinos pugnātes decius occisus fuit ꝛ māli⁹ triũphauit. Sꝫ q꞉ ꝓprius filiũ occidit: solitas laudes ñ hūit Ille nāq꞉ fili⁹ ꝯ impiũ ꝯslũ pugnauit ꝯ hostes ꝛ q̄uis victor extitit: tñ ꝓpter inobedientiā virgis cesus et capite punitus fuit. Hoc in laudem patris augustinus allegat.

Darius annis .xxiiij.

Reges persarum

Iste darius potētissimus ausus est a grecis tributa expetere. q̄ fuit occasio destructionis totius monarchie p̄sap̄ q̄ hic translata fuit ad grecos iuxta ꝓphetiā Dañ. Fert q̄ amiserit q̄nquies decies centena milia bellatoꝝ. quos oēs alexander de p̄sis occidit. Circa hec tempora dicit orosi⁹. q̄ nox vsq꞉ ad plimā diei partem tendi visa est. et saxea grando. i. veri lapides de nubib⁹ descendentes terrā feriunt.

¶ Dedicatio prima apud romanos. Nota q̄ romani vsq꞉ ad ista tp̄a nusq꞉ se capi ꝑmittebant vel in seruitutē redegi. sꝫ aut vici aut occidi maluerunt. sꝫ circa hec tp̄a hec eoꝝ aïositas sedata fuit a samnitis. Vex papiri⁹ h̄ scandalũ āmouit. qñ post samnitas vicit. licet maius dedecus scꝫ periuriũ tunc roma ꝯtraxit.

Anno mundi IIII⁹DCCCLIX

Linea christi.

CCCCXL

Alexander nascitur ex olimpiade vxore philippi regis macedonũ adultera per nectanabũ nigromāticũ regē egipti. q꞉ per incantationes illudebat ei quasi deus amō ꝯcubuisset cũ ea. hoc collusio potētũ adulteria et stupra solebāt excusari. aut etiā honorari: sꝫ paupeꝝ capitali pena feriebat.

Pōtifices

Exercitus darij primus. dc⁹. Secūdus. xxx⁹. peditũ. ꝛ centum milia equitum. Tertius cccc⁹. peditũ. ꝛ centũ milia equitũ. Et in h̄ tertio congressu darius letaliter vulneratus cũ fugeret miserabiliter solus in via derelict⁹ obijt alexandro presente. quē licet inani misericordia tamen regali cũ honore sepeliri iussit.

Jadus

Iste iadus irato alexādro occurrit pōtificalib⁹ indut⁹ et placatus subito rex de equo descēdit venerabat annutitē. ꝛ cũ pace et gaudio intrauit ciuitatē. fecitq꞉ sibi afferri codicē Dañ. et exponi ꝓphetiā q̄ de ip̄o loq̄t q̄bus pactis gauisus est valde. q꞉ oīa q̄ ꝑ somniũ añ viderat debito ordie ꝯplebant. Et visũ est sibi q̄ ip̄e eēt de q̄ hec prophetata fuerunt. ꝛ maiorē ex h̄ sumpsit audaciā pugnandi cōtra dariũ. oblatoq꞉ sacrificio iussit petere iudeos que vellent et concessit vt suis legibus vterentur. et q̄ septimus annus esset absq꞉ tributo ꝓpter sabata terre. Vide augustinum.

Menander comicus
Sceusippus phus
Antiocha
Edissa — ciuitates conduntur
Seleucia

Philemon phs
Menodemus phus.

Iste papirius cum adhuc puer esset prudentissimus fuit. et pulchrū mendacium finxit. vt matri celaret secretum ꝯsulatus. Cū aūt vir fact⁹ esset: adeo bellicosus fuit vt Alexandro cui⁹ aduentū romani formidabant. merito obijceret. nec quicq̄ de dijs curabat. sed augures infaustā predicētes deridebat. et i h̄ magnā ei⁹ laudē referūt doctores sancti. q: in h̄ se virū prudentem et magnanimū ōndit

Papiri⁹

Iste philippus fuit rex macedonū. frater Alexandri ſm Hieronymum.

Phi lipp⁹

Alexāder magn⁹. monarcha grecoꝝ. ā. xij.

ptolome⁹ rex egipti.

Reges egi.

Iste alexāder magn⁹ dict⁹ ꝑpter mirabilē victoriā quam habuit de toto mōdo q̄si i breui tpe. qd euidēs fuit iudiciū ire dei ꝯ pctōres illi⁹ tpis. Nā aliqua miracula ōndit sibi deus adiuuādo man⁹ ei⁹ q: mare pāphilicū sibi diuisū fuit. sicꝰ oli mare rubrū iudeis qñ pseq̄bant dariū. Etiā orōe fusa mōtes caspij clausi sūt. et iudei q̄dā puersi iclusi. Tandē i babilōe hausto veneno morit. āno etatꝭ sue. xxx. āno mōarchie. v. macedonū. xij. et h̄ mō mlte historie ꝯcordant.

annis. xl.

anti gō⁹.

Non fit h̄ ꝑsecutio de hoc in prophetia dab. ergo nec scti doctores itromittūt se de vlteriori annotatione.

IIII^m DCCCLXXXIIII.

Sa doch.

De hoc nihil habetur nisi q̄ cum alijs numeratur Matthei. i.

Anno ante christi natiuitatem CCCV.

Nota q̄ defuncto alexandro cū. xij. illi q̄bus regnū diuisit inter se nō possent ꝯcordare. infinita bella surgūt. et mltiplicata sūt mala sup terrā vltra modū. Tādē ꝯtritis alijs isti. iiij. scilicet anthigon⁹ rex assyrioꝝ. Ptolome⁹ Lagi filius rex egipti. Philippus rex macedonuꝫ. et Seleucus rex syrie obtinuerūt potestatē: iuxta ꝓphetiā Danielis. Uide orosiū. De regno ꝓo egipti ꝑncipaliter hic fuit ꝑsecutio. q: iudeis qñq̄ infesti. qñq̄ infauorabiles fuerūt reges ipsius qd ideo euenit. q: reges syrie pene sp cū egiptijs pugnabāt. isrl' aūt in medio eoꝝ iugiter affligebat quocūq̄ se verteret. iā ab hoc iam ab illo. Et primo iste ptolomeus eos grauiter afflixit eosq̄ capiēs dolose vendidit. Et hac occasione dispersi sunt in nationib⁹. vt patet actuū. ij. Ipe āt impunitus non euasit. Uide orosium.

Reges syrie.

Se leuc⁹

Iste Seleucus vel Nichanor filius antiochi post multa bella cuꝫ babiloniam deuicisset. totius asye dyadema sibi imposuit anno duodecimo post mortem alexandri Et ab hac etate scriptura machabeorum regnum grecorum enumerat. vt dicit Eusebius.

Tpa horēdissima. vndiq̄ vox sāguinis. et clamor pugne. Mira dei patientia.

Exercitus alexandri: vt dicit orosius: fuit pedituꝫ. xxxij ^m. et equitūliiij ^m. naues. clxxx. ac tā parua manu vniuersum terrarū orbem. vtꝝ admirabilius sit. q: vicit. an q: aggredi ausus fuerit incertum est. Sūma occisoꝝ de ꝑsis ab exercitu alexandri ad modum paruo. fuere quinquies decies centenamilia. Hec idē. Alexādrie. xij. ab alexādro ꝯdite sunt. scꝫ quolibet anno regni eius vna.

E

Hoꝝ ꝯsulū tpe territi sūt romāi. qꝛ .iiij. ꝓpl'i italie ꝯ eos in vnū fed⁹ coierūt. q̄s tū subtil'r paulatimq̄ vicerunt. Vide orosium.

Romani.

Fabius

Decius

Dolobila

Domici.

Hoꝝ tpe cviij⁹. romanoꝝ a gall' occisa sūt. nec appret q̄n romani iustū bellum habuerunt.

Emilius

Iste cū rōnis ꝯ tarētinos iustissimū bellū egit auxiliū ferēte tarētinis pirro rege grecoꝝ. Bellatū ē vltra .iiij. ā. tādē victo pirro. ⁊ i pꝛiam redeunte miserabl'rq̄ moriēte tarētini cuꝫ carthaginensib⁹ fedus inierūt. ex hoc punica bella incboata fuert.

Curius.

Marcus.

Iste tertiuꝫ bellum ꝯtra epiratos gessit. et celus xxiij⁹. pirrū fugauit

Reges egiptioꝝ

Ptolomeus phiadelf⁹

Iste philadelphus rex deuotus ⁊ vnius veri dei cultoꝛ valde gratiosus erat iudeis. quoꝝ .clxxx⁹. soluit a captiuitate. et libertate ꝓstita plures exaltauit Hoc aūt fecit vt placaret sibi deū isrl' cuius mirabilia audiuit. ⁊ legē hr̄e desiderauit. nec potuit trāsferri in aliā linguā nisi a deuotꝭ et dignis cū debita reuerētia ⁊ solēnitate Quidā nāq̄ attentauerūt eā inferre in historias suas quos dīna plaga tetigit donec peniterēt Hic vero misit ad eleazarū vt doctos ⁊ ydoneos viros sibi destinaret quod libenter fecit.

Pestilentia grauis rome fuit. que semper breues inducias ibi habere ꝯsueuit. verū hec nimis magna fuit. ꝓsertim in mulierib⁹ et pecoribus. ita vt in vtero cōiter necarent. animaliūq̄ genus defectu rum putaretur.

Anno mundi. IIII⁹DCCCCIX.

Linea christi.

Achim

XDD

Hoc tpe romani samnitas post multa damna oppresserunt. Proprium em̄ eis fuit. nihil prospere secum agi. nisi post diuturnos labores et picula. Vn̄ dicit aug⁹ ꝙ multo vixissent felici⁹ romani si deposito fastu dominandi morem simplicium sectati essent.

Iste Onias fuit filius iadi.

Pontifices.

Onias.

Symō.

Hic ꝓpter sctitatē vite singl'arē fuit iustus pp'lo cognominatus. qd̄ frequēter cōtigit plibus alijs. hic oniam adhuc puerum reliquit.

Olimpias mater alexandri magni. mulier tyrannide plena occidit. ⁊ mortē impterrita suscepit sīi oī signo muliebrꝭ pauoris. sic fili⁹ ei⁹ fortissime mortu⁹ fuit. Mira ꝯstātia in femeo sexu ꝓpter hūane laudis extollentiā.

Reges syrie

antioch⁹

Ab h̄ antiocho q̄ erat secūd⁹ rex syrie p⁹ alexandrū magnū oēs seqntes reges syrie dicti sūt ātiochi

Sostratus Pharum in alexandria construxit in mari. Est autem pharus turris maxima passus xx. habens fundata in mari super septem cancros vitreos. Vnum de septem mirabilib⁹ mūdi

Crisipp⁹ phus hic dicit ꝙ stultus n'lla re scit vti. vt ergo ei nulla re opus est.

Fulgoꝛ rationalis circa hec tempora cessauit ꝓm iosephum. qꝛ appropinquāte sole defecit auroꝛa id est christo qui ineffabilem veritatem docturus proxime venturo figuralis cōsultio terminata est. Vide magistrum super eo,

gemitius.

Iste argiuoꝝ vrbē cepit
ꝛ legionē militū romanoꝝ
rhome misit q̄
oēs virgis cesi ꝛ
securi percussi
sūt a ciuib⁹ i medio fori
qꝛ ñ legittie se habuert.
ita stricte tūc rome iudi
cabat vt nec etiā victorib⁹ pceret si in modico excederēt

sempronius.

Iste aduersū picētes bel
lauit. ꝛ terra tremuit q̄si
sāguinē fūdendum
horreret accipere. ꝛ
pene oēs ab vtra⸗
q̄ pte corruerūt. paucis
romāis q̄si victorib⁹ exce
ptis.

appius.

Iste appius siracu
sanos ꝛ pēos
supauit. ꝛ m̄l'
ctā iposuit vi
aꝫ appiā stra
uit. aq̄s clau
⸗dias inducit

claudius

Bneus.

Iste fraude circū
uēt⁹ hāibal
interfectus
est ab eo.

Gayus.

Hic totū ex⸗
ercitū hāiba
lis ꝯterēs eū
i fugā ꝯuer
tit.

ptolmeus euergetes. ā xxvij.

Prodigia magna rome fuerūt. Fulgura edes muros meni
a ꝛc. ꝯbusserūt. Flāma scissa hiatu terre eructata. v. iugera
exussit. Itē nō longe p⁹ fōtes versi sūt in sāguinē. ꝛ lac de celo visū est
manare.

Iste euergetes fuit
filius philadephi ꝛ to
tus victoriosus. Hic
post vastatam syriam et siciliam et partem asie inter innumera spolia que cepit etiā deos eorū
quos cambises in psas transuexerat reuertit. iō euergetes dicitur qd̄ reuectionem sonat.

Hanibal senior primum bellū punicum inchoauit. qui semel ꝛ iterū superatus a romanis
tandem ab exercitu suo lapidibus obrutus moritur. Infortunatus fuit.

IIII^m DCCCCLIX.

IIII^m DCCCCXXXIIII.

Anno ante christi natiuitatem CCXL.

CCXXV.

Septuaginta interpretes legem transferunt de hebreo in grecum cum grandi miraculo tot
viri in septuaginta diebus totam sacram scripturam interpretati sunt cū summa ꝯcordia spi
ritusancto omnia presidente ꝛc. Vide Augustinū. xviij. de ciuitate dei pulchre. Verum Hie⸗
ronymus nō per omnia concordat. vt patet in eius prologo super bibliam.

Eleazar⁹

Iste fuit frater symōis ꝛ misit ptolomeo. lxxij.
viros prudentes ad interptandū legeꝫ. de qualibet tribu. vi. Qd̄
aūt dicūt. lxx. tm̄ vsus sacre scripture obtinuit. que q̄nq̄ꝫ subticet
puum numerū excrescentem super aliquam summam.

Onias.

Iste onias filius symonis
iusti zelo legis vel poti⁹ ex
auaricia tributa negauit e
uergeti. propter quod tota
iudea pene fuisset piclitata.
vt dicit iosephus q̄ eū in ho
norium fuisse testatur. ꝛc.

āthiochus

Iste anthiochus pugnā grauissimā habuit contra philadelphū
regem egipti. Et quia non potuerunt in concordiam bellando per
uenire per alium modum pacificati sunt. accepit em̄ beronicem filiam regis egipti in vxorem
iuxta prophetiam Danielis. Vide hieronymū ibidem.

Crates theban⁹ auri pōdus piecit in mare malēs submergere diuitias q̄ꝫ ipe submergi ab eis

Herasistratus et consul clarus habetur.

Iste regulus primū totus victoriosus tres reges vicit. et lxxiij. ciuitates subegit. serpentē maximū. cxv. pedū extinxit. Tandē cū nimis rigidus eēt cōtra hostes nolēs pacē dare nisi sub magno tributo. ipsi desperati cōgressi sūt cū eo. et ptrito exercitu ceperūt eū. et adhuc libenter pacē habuissent. sz vir fidelissimus maluit mori in magnis pēis q̄ pniciosā pacē dare. Et⁹ laudes aug⁹. valde extollit. Narrat valer. li. iiij. q ab aratro accersiebātur vt ○sules fierēt. Vñ refert attylū quē semen aspergentez viderāt q missi erāt a senatu ad eū accersiendum. et ad imperiū ppli suscipiendū. sz illo rustico opere attrite manus salutem publicā stabilierūt. et ingentes hostiuz copias possederūt. Quiq₃ more arātium boum iugum rexerūt triūphalis currus habenas retinuerūt. Nec fuit his robur eburneo sceptro deposito agrū ferre stipē ab aratro repetere. Patrie eñ bona nō sua vnusq̄sq₃ agere ○perabat. pauperq₃ in diuite q̄ diues in paupe versari malebat. Et his virtutib⁹ olim romana idoles pollebat. q̄re nō imerito toti⁹ mūdi monarchiā meruerūt.

Romani

Regu.

Emilius

Isti duo dolētes de reglī captione eū liberare venerūt. sed nihil proficere.

attylius

Fabius

Reges egi

Ptolome⁹ phi lopator

ā. xvij

Iste fuit filius euergetis. et pugnauit cōtra duos fratres. s. Seleucū et antiochū magnum. et superauit. deijciens milta milia. et tñ non preualuit. vide hieronymū super Danielem.

Anno mundi.

Linea christi.

Eliud

Josephus legatus populi iudaici. etiā inuito onia iram reges mitigauit. et ab eo ○stitut⁹ ē dux iudee et finitimariū nationum. Hic habuit filium puulū noie hircanū. cuius stupende ingenū pater pulchre explorauit. dando sibi. ccc. iuga boū sine loris vt araret. et seminaret in deserto. At puer nō puerile consilium excogitauit. nam. x. iuga occidit. et carnes oparijs dedit. et de pellibus retinacula fecit

Pontifices.

Nemo glorietur etiam si a deo aperte ad officia promoueat cum nesciat quid in occulto dei tremēdo iudicio de se diffinitū sit.

Symō

Iste symon onie filius magnas laudis prerogatiuas hz. eccl'iastici. l. qui templuz in melius reformauit. et ciuitatem naluit amplificare. et religiosus totaliter fuit.

Reges syrie

antioch⁹

Iste antiochus dictus gallericus erat filius antiochi theos de prima vxore lodice q̄ virum suum veneno extinxit. et beronicem cum filijs suis occidit. istumq₃ gallericuz filium suum pro patre regnare fecit. et propter hoc euergetes horribilter vastauit syriā.

Porro iste gallericus duos filios reliquit. sc₃ seleucum et antiochū magnum qui ambo regnauerunt.

Ptolomeus philopator iudeos vicit. occisis. lx. milibus armato○. Et nota q iudei diuina permissione quasi co ntinue affligebantur. ne in idolatriam caderent sicut olim solebant.

Iste ꝑ multa bella ⁊ crebras victorias a do ꝯtriuit cartaginē ses vt pacē peteret quā etiā magnis pactꝫ ꝯsecuti ñ diu seruauerūt

luca cius

sep/ ni⁹.

Annus pacis hoc tp̄e fuit p⁹ primū bellū punicū. ⁊ quasi ꝓ miraculo reputatū ē. qꝛ i.cccc.x l. annis nunꝙ̄ pacem habuere romani.

Hoꝝ tp̄e ꝯ faliscos ⁊ gallos varia sorte bellatū est. post q̄ ꝑ vnū tn̄ annū viscera rhomana sanguinē nō fuderūt.

Fulvius

Iste fului⁹ illiricos vicit. cui⁹ tp̄e hamilchar dux carthaginensium pater hanibalis ab hispanis occisus est.

Ua/ leri⁹

Portenta quedā romāos terruerūt q̄si ꝓphetādo eis mala proxime ventura ab hanibale.

Epifa nes.

Cleopatra filia antiochij magni erat vxor eius quā accapit dum esset annorum. xiij.

Iste epiphanes fuit filius philopatoris .et mortuo patre suo fuit quatuor annoꝝ quare antiochus pugnauit contra duces eius. ⁊ tulit omnia de manu ei⁹ p̄ter egyptum. Cū aūt esset annoꝝ viij. despondit ei filiā suā in dolo. ꝯsentiēte epiphane filio suo. i. antiocho nobili. Mortuo aūt antiocho magno fili⁹ ei⁹ antiquū dolū ꝓsequit̄. ⁊ istū ptolomeum epiphanē occidit dolose i ꝯuiuio. sꝫ ñ obtinuit egiptū. qꝛ egiptij fortiter resistētes turpiter fugarunt eum.

Collosus corruit ꝓpter terremotū. Fuit ei imago erea fusil. cxxvi. pedū.

Plaga grādis ex aqua ⁊ igne vrbē consūpsit quasi.

IIII^a DCCCCLXXXIIII.

Anno ante christi natiuitatem CCXV.

Jesus syrach librum ecclesiasticum edidit quem panarethon vocant a pan. qđ est totū. ⁊ arethon quod est virtus quasi totus virtuosus.

Iste onias ꝓpter tyrannidē antiochi aufugit cū multis iudeis in egigtū simulans se velle implere ꝓpheciā ysaie. xix. videlicet edificando templū. sꝫ in hoc peccauit supsticiose agendo.

Rex autem epiphanes gratiose suscepit eum tradens ei terram heliopoleos. et tēplū extruxit.

Oni as.

seleu cus

Iste seleucus serānes dictus filius gallerici occiditur anno tertō

anti och⁹

Nota q̄ isti duo fratres. scꝫ Seleucus ⁊ antiochus volentes vindicare sanguinē patris sui et auie quos interfecit euergetes rex egipti exercitū magnū ducunt contra philopatorem filium euergetis. sed ante congressum seleucus moritur. ⁊ tunc antiochus prosequitur bellum. et totum exercitum perdidit. vix aufugiens ne caperetur. Rursumqꝫ congregans populum venit contra epiphanem filium philopatoris adhuc puerum quattuor annorum ⁊ habuit secum philippum regem macedonum et multos alios. et obtinuit contra duces ptolomei id est pueri predicti. fugauitqꝫ scopam ducem eius. et iudeam cum multis alijs acquisiuit ciuitatibus. et oniam grauauit adeo vt surgeret. Et quia armis egiptum capere non poterat. dolose despondit epiphani filiam suam cleopatram cogitans. vt sic quasi amicus regnum in

Reges syrie

Romani.

(Lucius) Hi cõsules robur toti⁹ italie con- gregantes habuere in exercitibus suis. dccc milia armatorũ ꝑpter

(Scipio) Bellũ punicũ qḋ durauit annis. xvij. Scipio ꝑus occurrit. ⁊ cesus ẽ. pene ibi rõanus

(Paulus.) Roma ĩ merore tot ei fuerũt occisi ꝙ vrbẽ pene reliquissent. Isti cõgressi sũt ꝯ hãibalẽ

(Gaius) timorez galloꝝ quos valde timebãt. tandẽ galli contriti sunt.

(flãminius) exercit⁹. P⁹ simphroni⁹ siľr sup. xvij. aľ. deide

(therẽtius) tota spes rõanoꝝ pꝫͥ occisis. xliiij^m. ⁊ p⁹ ꝯtiue supaľ vsqꝫ ad desperatiõem

Flamminius occidiľ cũ exercitu. xxv^m.

Reges egipti.

(Philometor. ã xxxvij.) Iste philometor filius epifanis. ex cleopatra fuit. Hunc dũ adhuc puer eẽt valde oppssit antioch⁹ nobilis multis dolis ⁊ insidijs. ſꝫ romanis miserũt legatos qui madãtes antiocho ne vltra infestus eẽt amicis eoꝝ. cãm belli terminauerũt. Marcus nãqꝫ publius circulum fecit in circuitu antiochi dicens. Senatus populusqꝫ romanus precipiunt tibi ne egrediaris de hoc circulo donec respondeas. Videns ergo impius ꝙ tyrannidem continuare non possit. ait. Si sic visum est senatui et populo romano recedendum est. Dimissa ergo obsidione alexandrie furibundus ad pauperculas iudeorum reliquias diuertit. vindicans in eos quod non potuit in potentiores se. vt patet in libro machabeoruꝫ. i.

Anno mundi. V^m XXXIIII.

Linea christi. (eleazar)

CXXV.

Templum dñi in egipto extruitur ad instar hierosolimoꝝ. qḋ permãsit vsqꝫ ad vespasianum. et tunc funditus dirutum fuit.

Plautus eloquens fuit.

Tit⁹ liui⁹ tragediaꝝ scriptor floridissim⁹

(Jason) (Menela.) (alchinius) Isti. iij. q̃uis de genere sacerdotali fuerũt ñ sũt ponẽdi ĩ linea põtificũ ꝑpter idolatriã et opa pessima. nec debite intrarũt. vtꝫ ĩ mltis locis libro machabeorum.

Põtifices (Symõ.) forte plures fuerunt sic vocati. (Onias.)

Iste symon filius onie pontificatum tenuit. post fugam patris sui.

Iste onias dictus pius vir sctũs fuit deo gratus et hoĩbus. nedũ bonis ſꝫ etiã discolis tãdẽ iiuste occidiľ ab andronico. ij. machabeoꝝ. iiij.

Reges syrie.

[☞] traret ad spoliandum. sed non preualuit. quia res innotuit eis. Tandem cum presidiũ hanibali ferret. contra romanos superatus est. et tributarius factus romanis nihil post fortunij visus est habuisse. Nam cum superiores prouincias peruagaret. et in persidem venisset. deceptus a sacerdotibus templum manee intrauit cum paucis. et ibidem miserabiliter occis⁹ est. et membratim diuisus. vt patet secundo machabeorum. i. Et reliquit duos filios. scilicet seleucum. qui primo regnauit. et epifanem. Hi ambo sic pessimi fuerunt ꝙ in eorum comparatione nihil honestatis putabãtur habuisse.

Proverbiū notabile scipionis affricani fuit. Romanos nō extolli ī ꝓsperis nec deiici ī adversis. Item nunq̄ minus sum q̄ cum solus sum nec min⁹ ociosus sum q̄ꝫ cum ociosus sum.

Scipio.

Iste gl'iosissim⁹ adolescēs ānos nactus .xxiiij. quasi secund⁹ machabe⁹ miserāte deo stati rōane reipublice etiā ꝓlapsū ꝯ spē ī spē erexit. hanibalē fugavit. superavit hispaniā. affricā devicit. antiochum magnum in servū redegit. asiam tributariam constituit. Hic tantus ab ingrata patria exul moritur.

quintius.

Hic bellū macedonicū ꝯfecit supatoq philippo rege pacē dedit. et regnū macedonum cessat. vicit etiā lacedemones et vēditos romanos collegit.

flamini⁹

Therentius comicus clarus habetur.

Hanibal latrocissimus penorum .i. affricanorum rex cum esset annorum .ix. iuravit patri suo aras .s. ꝙ in odium romanorum sibi succederet. q̄ꝺ fidelissime implevit ipse infidelissimus. Nā romanos pene in exterminiū delevit. urbem etiā usq̄ ad soliū deduxisset. si nō divinit⁹ impeditus fuisset. Nobilium romanoꝝ tot una vice peremit. ut tres modios anulorū e digitis eorum extraheret. Item in flumine quodam de corporibus romanoꝝ quasi pontem fecit. ut exercitū suū tranduceret. Tandē a scipione victus. sepeq̄ fugatus miserabiliter se veneno perimit.

Acies ignee videbantur in aere super hierusalem diebus quadraginta. et sequitur plaga secundo. machabeorum quinto.

Heliodorus intravit templum ad spoliandum erarium. sed divinitus percussus vix ad vitam rediit. orante pro eo onia. ut patet .ij. machabeoꝝ .iij.

Anno ante christi nativitatem.

Triumphi rome tres celeberrimi circa hec tēpora fuerūt simul. scꝫ affricani ex affrica. Asdrubal ante currum. Metelli ex macedonia. Andariscus qui et pseudo philippus ante currum. Mumij ex corintho añ currū signa enea. ꝛ tabule picte. ꝛ alia urbis insignia sunt preclara.

matathias

Iste vir sanctus ꝛ omni laude dignissimus ꝑcussit zelo suo peccatores. ꝯfisus in dño deo isrl'. ut patet .i. machabe .ij. Et hūit filios quinq̄ eiusdē zeli. Verum ipse nō erat pontifex: sed tres filij eius.

seleucus

Iste seleuc⁹ iners fili⁹ ātiochi mḡni. paup ꝫ bō gross⁹ ꝛ despectus. indign⁹ hōre regio. Pessimus fuit sic pr̄ eius. ꝛ parū regnavit. quia frater ei⁹ regnū fraudulenter arripuit. Hic etiā heliodorū misit ad solidādum templum qui bene correptus. vacuus rediit. ut patet .ij. machabe .iij. Nota ꝙ occasione huius scismatis m'lta mala oriūt quousq̄ regnū greco .i. syrie ꝑ romāos in provinciā redactū fuit.

antioch⁹

Iste antiochus dictus epifanes .i. nobilis fili⁹ antiochi magni a capite usq̄ ad pedes. int⁹. foris. tot⁹ neq̄ꝫ fuit. et ob hoc figura antichristi dicitur. Hic martyres pl'es fecit crudelissime. Dolose egiptum intrare disposuit sicut pr̄ eius sed nō profecit. q2 romani posuerūt frenum in naribus suis. Tandem sine manib⁹ cum inutili penitentia contritus est. Eius opa pessima. et quomodo obses fuerit rome. et qualiter prophetia danielis completa sit in eo. vide in libris machabeorum. et doctoribus super danielem.

Hierusalem destruitur et penitus desolatur ab antiocho epifane. templum incenditur sȝ pau tatim per iudam et fratres eius reformatur.

Rōani (marcus.) Hoꝝ tpe lex illa q̄ sub appio tribuno lata fuerat nequa mulier aliā ꝗ̃ semiunciā auri haberet. ⁊ ne diuersi colo rī veitimeto nec vehiculo per vrbem vteretur abolita ē (tyberius) Isti hispaniā expugnauerūt bellis horridis

(Latho) (gracus)

Staci⁹ cecili⁹ comediaꝝ scriptor

Reges egipti. (euergetes. ān. xxviij.)

Hic fuit filius philometoris et frater cleopatre vxoris alexandri regis syrie. de quo habetur. i. Machab. x.

Aristobolus iudeus peripateticus philosophus qui ad philometorem explanationuȝ ī moysen scripsit commentarios.

Bella ꝯtinua et plurima fuerūt adeo vt tedet doctores tā gētiliū ꝗ̃ xpianoꝝ ea ad memoriā reuocare. In quibus miranda est ꝯstantia romanoꝝ vel duricia ꝙ nulla tribulatio. null⁹ metus eos terrere potuit. ꝙ aliquando se subdidissent ꝗ̃tumlibet potentissimo regi. sed omnib⁹ se sine intermissione opponentes varias fortune mutatōes experti sunt. Amor nanqȝ libertatis. et appetitus laudis cum obseruatione nihilominus honestatis secularis districtissima ita medullitus transiuisset eos. vt pro his res et substantiam et tandem ipsam vitam dare paratissimi fuerunt. Et ob hoc machabei desiderabant eorum societatem.

Anno mundi.

Linea christi.

Templum purgatur a iuda et fatribus eius postꝗ̃ tribus annis propbanatum erat. vt patet primo machabeoꝝ. iiij. Et. ij. machabeorum. x.

Septem machabei cum matre fidelissima martyrisātur. ij. machabeoꝝ. vij.

Eleazarus cum multis alijs glorioso martyrio coronatur. ij. machabeoꝝ. vi.

Pōtifices (Iudas) annis. iji. (ionathas) an. xix

Hic est ille nominatissimus triūphator in israel qui nec similem habuit ante se nec post se. Eius opera gloriosa ⁊ magnifica vide in libris machabeoꝝ Postea in bello strennue stnas ꝓ legibus scis mariirē se dn̄o offerēs. Et successit ei frater eius ionathas q̄ creuit in gloria. ⁊ fideliter stetit in testamēto Tandem dolose occiditur a triphone cum duobus filijs suis.

Reges sy. (antioch⁹)

Iste antiochus eupator filius epiphanis adhuc adolescens tutorem habuit lisiam et cum gloriosum exercitum contra eos duxisset. non longe post ambo a suis occisi sunt ꝓpter timorem dimetrij filij seleuci. vt patet primo machabeoꝝ septimo.

(dmetri⁹) Iste demetrius filius Seleuci tanqȝ verus heres intrauit regnum syrie. et occiso eupatore semper iudeis infestus fuit. Tandem pugnainita contra alexandrum filium eupatoris occubuit.

Tre hoc consulu bellu macedonicu fuit. in q primo romani succubuerut. deinde iteru conflictu est. et pari clade vtriusqz ptis i bibernio. id est hyeme dissisu e. tertio lucius rege vicit. q postea apud alba in custodia defecit. et filius eius iunior didicit opus manuale rome ob tolerandam inopiam.

Publi⁹ licinius | luci⁹ emili⁹.

Scipio nasica prudetissimus romanor inter cetera duo valde notabilia dedit cosilia memorie digna. primo ne carthago deleretur qtus occasione extrinsici belli iterna concordia et fortitudo perpetua. ppter continuu exercitu apud romanos pseuerarent. Secudo ne in vrbe aliquo mo theatr constituerent. qr inimicissimu h ee dixit bellatori pplo ad nutriendam desidiam. lasciuieqz cometu. Qm sapieter hec cosulerit seqntia tpa declararunt. vide aug⁹. de ci. dei. et orosiu li. ij. Mirabile remediu viciorum. Nota q nulla alia causa fuit q sic creuit potestas romanor sup alios nisi virtutes q exuberabat in eis micabat. et precipue iusticia qua sume colebat. Et qzdiu seruauerut modestia et dilexerut iusticia inuicti sp vbiqz manserunt. Corrupti vo. vbiqz facilr deuicti leguntur. In quadam etiam reuelatione diuinitus facta beate brigitte habetur q dns testimoniu perhibet ipis antiquioribus romanis q nusqz homines in mundo ex puris naturalibus iustius vixerunt. qualia autem luminaria ex eis tempore christianitatis resplenduerunt in sequentibus patebit.

Longin⁹ | paulus

Reges egypti q p gac lineam continuat sp habuert societate cu romanis. et tadiu regabat qzdiu ipis fidelitate seruabant.

V⁰ LIX.

matha.

Anno ante christi natiuitatem. CXL.

Cicero arpinis nascit. matre helena patre equastri ordinis ex regio vulstorum genere

Iste symo vir prudentissimus ab adolescentia sua vsqz in seniu optime conuersatus. sp victoriosus. tande nequiter occiditur a genere suo. vt patet. i. machabeor vltimo. Fuit autem filius mathie. et rexit annis. viij.

Symon

annis. vi ij.

Iste antiochus fili⁹ alexandri adhuc puer suadenti triphone aliquid molitus est pro recuperatione regni sed parum profecit iuxta illud. semen impior peribit. qr stati ba eo occidit. Tripho aut cu pessime se in oibus gereret: ois exercitus eum dereliquit. factusqz profugus. nullibi tutum reperit locu

anti och⁹ | Tri pho.

Iste alexan der filius epifanes sp grosus fuit iudeis. et apparet eu meliore fuisse inter oes reges syrie de qb⁹ pauca virtuosa aut nulla referut. hic cleopatra filia regis egipti accepit in vxore. veru rex egipti inique egit contra eum. ppter qd rex arabu times ipm alexandru decollauit vt patet. i. machabeor. x. et. xi.

Alexand

Iste demetrius satis creuit in breui ppter rege egipti qui alienauit se ab alexandro et refauebat sibi. Et qr ambo statim sunt mortui post dissensionem. ideo quieuit terra paulisper in conspectu demetrij. tande capitur a rege perside et incarceratur.

demetri⁹.

Anno ab vrbe ꝯdita. dcij. inchoatū est tertiū bellū punicū tpe hoꝝ ꝯsulū. ꝛ finitū anno. iiij.

Romani. luci⁹ lici⁹ | luci⁹ cēsor inus. | Ser uius fuluio | Au lus. | mar cus | Flac cus. quinta

Hoꝝ tpe puer ex ancilla nascitur q̄drupes q̄driman⁹. oculis. iiij. Ethna mōs igne⁹ flāmas euomit horribiliter. et loca vicina vastauit. Scipio numātiā deleuit.

Reges egi. ptolo me⁹ sot an. xvij

Hoꝝ tpe celcibri romanos triuerunt. ꝛ scipio publius in āffricā iuit. ibiq̄ʒ mltas gētiū strages dedit Sergi⁹ aūt galba a lusitanis vict⁹ amisso exercitu vix aufugit.

Huius tempore cicero varroq̄ʒ nascunť.

Carthago illa nobilissima metropolis āffrice deleť a scipione et consulibus. Arsit per. xvij. dies ꝯtinuos' Miserū spectaculū. Multi vēditi sunt. multi se flāmis tradiderunt. Corinthus similiter vastatur eodem anno a romanis que opulentissima fuit toti orbi nota.

Ser uile bellum in cicilia. vbi conspirarūt. lxx⁹. seruorum. Huiusmodi bella periculosiora sunt ceteris. quia crudeliora. nec curant de patrie salute.

Anno mundi. V⁹ C I X.

Linea christi.

.DX

Nota signū infallibile. q̄n scilicet militaris celsitudo bellū delectabiliter appetit. ꝛ occasiones querit: tūc sequiť finis cōiter miserabilis. iuxta illud ꝓphete. Dissipa gentes que bella volunt. Nā dū plerūq̄ʒ fortes fortiter ꝯ fortes agere voluerūt. pariter cū fortibus in q̄s ipegerūt ceciderūt. est siquidē miserabilis victoria q̄n victor paucos aut nllos milites retinet. Vn̄ audacia plurimū nocet q̄n ꝓuidentia nō gubernať

Pontifices iohes ā. xx vi.

Hic ꝓfuit annis. xxvi. vel. xxxiij. ꝓpheta religiosus ꝛ strennu⁹ dux ptolomeum socerē suū fugauit. samariam captā solo equauit. Tandem rebus optime administratis mortē vicinam sentiens cū quinq̄ʒ filios haberet quorum nullus ad regimen populi valeret vxorem suam dixertissimam iudeis prefecit et filijs. Uerum nihil pietatis in filijs fuit.

Iste antiochus amiscen ns cū exercitū. cc⁹. haberet. ꝛ histriones cuz scortis plres seimisceret facile a rege spartanoꝝ oppssis iterÿt.

Reges sirye anti och⁹

āthi och⁹ Iste fuit filius demetrij. q̄ cōfortat⁹ triphonē ꝓsecut⁹ est ꝛ fugauit eum. ꝛ primo iudeis benignus fuit. ſʒ postq̄ʒ ꝓualuit fecit sicut pr̄es sui. sed nō impune. i. machab.

Pestilentia maxima fuit in affrica. et perierūt vltra mille milia.

Bella socialia oriuntur. q̄z hec p̄ma cā siue origo fuit. Gracc⁹ noiat⁹ a nobilib⁹ cepit eā z q̄rere

(luci⁹ met.) z eos coēm ppl'm nitebat ad se trahere tell⁹. dicēs q̄ agri deberēt diuidi eq̄lr. et etiā pecunie zc. z ob h̄ tumultus suscita tur in q̄ ipe occisus ē, z m'lta secuta sunt

(fabi⁹ q̄nti) Iste fabi⁹ cū p̄uo ppl'o regē armenie supauit. et mersi sunt. clxxx⁹. arma tor in rodano.

(cecil⁹ q̄nti) nus titus. Uide orosium.

(mar cius) Quintinus deleuit gallos qui sub radice alpiū siti fuerūt q̄ nūc sabau di dicuntur.

(Ptolo me⁹ ale xandri) Iste regnauit annis. x.

His p̄sidentib⁹ iussa est cartbago restitui. z rhomanorum famulis repleta est. z i vrbe intestinū bellū g̃tū at trocissime.

Ei⁹ tpe lucreti⁹ poeta nascit. q̄ postea sese amatorio furore interfecit

Mitridates rex ponthi z armenie p annos. xl. gessit attrocissima bella z romanos nō modico sanguine fuso. Sepe victor sepe victus: tandem proprios filios perimit. Haustoq̄z veneno vxores pelices ac filias secū extinxit. sic q̄z miserabilter p̄yt qui infinitos peremit.

Hic vt orosius testatur maximū nobis augmentū sue sententie reliquit. Cum eñ omniū superstitiosissimus fuerit: in fine expertus est q̄ falsos deos coluerit. Sic nō agit nobiscum de⁹ nr̄ cui si fideliter seruimus nequaq̄z mala morte nos perire sinit. Uide pulchre libro sexto.

Anno ante christi natiuitatem.

Regnum iudee restituitur. quod interruptum fuit annis. cccclxxv. a tpe ezechie vsq̄ ad aristobolū. Iste aristobolus primus rex et sacerdos vno tm̄ anno p̄fuit. z dyadema sibi imposuit nec fuit contentus de testamento patris. iō matrem cū filijs incarcerauit. propter qd̄ miserabiliter perijt cum fratre suo antigono qui eum iuuit zc. Uide magistrum in histo ijs.

(ari stob) —— (Ale xād)

Iste alexander vl'ianneus p̄fuit annis. xxvij. vel xxviij. z tot⁹ tyrānus fuit. q̄uis primū modest⁹ apperet. Officiū eñ fecit notū q̄lis int⁹ fuerat. Fratrē occidit. z in. xij ānis circiter quinquaginta milia interfecit. qui facinora eius detestabāt. Tandē moriturus duos filios reliquit. sc̄z hyrcanum et aristobolum. Uerum vxorē regnare cōstituit. quia gratiā populi habuit.

(phi lip.) Iste philippus vltimus rex syrie a romanis superatus est. z cessauit regnū grecorū id est syrie. quod stetit annis clxxxiij.

Anthigonus frater regis inuidia regine occiditur. vbi dicit iosephus q̄ certū documentū p̄buit. Omnem beniuolentiam iusq̄z nature criminationibus cedere. nullamq̄z optimarū rerum afflictionem tantum valere vt inuidie perpetuo possit obsistere.

Quinta etas Transmigratio.

Hoꝝ tpe rex numidiaꝝ valde romanos attriuit sꝫ ipe tādē supat⁹ ē. Ita tūc rōna igenuitas defec vt diceret. O vrbē vēalē

Scipio nasica

Publi⁹.

Tēpoꝝ hoꝝ theutonici ꝛ germani ꝛ cimbri adunati sūt ꝯ q̄s romani p̄liarūt. sepe victi. tandem eos supa rūt subtibl'r ꝛ deleti fuerūt. clx⁹. et

Ballius.

Romani.

casurni⁹

Lucius

ꝛ mate pita ꝫ si emptorē inuenerit. q . d. fides i te perijt.

manlius

innūerabiles seipsos occiderūt. ꝛ sta tim post iterum intestinum bellū ro me fuit qd̄ Manlius cōsul sedauit.

Ptolome⁹ cleoprefi.

Reges egyti

Iste regnauit annis. viij. sub q̄ salusti⁹ historiogph⁹ nascit.

Ptolome⁹ dionisius

Iste regnauit annis. xxx. Eodem tempore Virgilius et Oratius poete nasc untur.

Bella intestina extremaq; circa hec tempora intm̄ p̄ualuerunt. vt pro magno miro habitū est ꝙ status romane reipublice penitus nō perierit. Unde ptꝫ ꝙ nihil potuerit bellicus labor ad pacē pcreādā nisi a sūmo deo illd̄ donū largiat. nō a falsis dijs quib; tota roma vltra ānis mille seruiuit. Vide orosium ad longum de his bellis.

Virgilius marro in Pago qui arides dicitur. haud procul a mantua nascitur. Dehinc Cremone studijs eruditur.

Anno mundi. V^m CXXXIIII.

Linea christi.

Jacob

LXVI.

Iste Jacob fuit pater Joseph naturalis. sed heli pater eius legalis fuit. Hunc matthe⁹: illū lucas ꝯmemorat.

Hoc tpe multa pdigia insolita terruerūt romanos. et statim post in diuersis prouincijs delet⁹ est romanorū exercitus.

Pontifices

alexādra.

Hec alexandra fuit vxor alexandri predicti. ꝛ p̄fuit annis. ix. ꝛ fecit tyrānides plures licet prius simulata sanctitate religios famaret. ꝛ hircanū in sacerdotem promouit. ꝛ vt post se regnaret instituit Hec in linea pontificum ponitur ꝑpter supputatōem annorum. nō ꝙ officiū pontificale exerceret qd̄ non licuit.

Varro marcus doctissimus claret. qui tam mlta legit. vt aliquid ei scribere vacauisse miremur Tā multa scripsit quāta vix aliquis legere possit. vt dicit Therentius.

Heresis phariseorum circa hec tempora oritur. Et nota ꝙ tres erant secte in iudea scꝫ phariseorum. zaduceorum. et esseorum. Hi omnes ac cōmuni vita reliquorum iudeoꝝ distincti multis erroribus implicati propter asperitatem vite sanctiores se alijs dixerūt. Vide mgr̄m in historijs circa baptismum Johānis. Item adhuc due secte a quibusdam asseruntur scꝫ arbonei et genuste.

Cicero marcus tulius maximus rhetor claret.

Fimbria ilium vastat. i. troyam antiquam romanorum. sed ilia statim eam restaurauit.

Julius cesar p⁹ sanctus — Silla — Lucius — Gaius

Isti duo ꝯsules ꝯ se inuicē bellantes
ꝑmū ciuile bellū inchoarūt cu
ius occasionē et progressū mi
serabilē orosi⁹ ꝑseq̄t. tot q̄toc
cisi sūt vt sille diceret. Cū q̄bꝫ
tādē victuri sum⁹. In bello ar
matos: in pace ieri mes occidi
m⁹. extūc ꝓscriptio istituta est

pompei⁹ — marcus

Isti duo ꝯsentiētes sil' restiterūt iu
lio. ꝛ ob h̄ scōm bellū ciuile o
rit. annis q̄tuor durās. in q̄
totū mōm ꝯcurrisse ꝯ se bui-
ter dixerit. tādē pōpei⁹ supat
capiteqꝫ plexus paulatim mi
tescit.

Cleopatra. annis. xx

Huic Julius
egipti regnū dedit. monēs vt magis amicitiā romanā q̄z arma experiri studeret.
Tertio aūt anno huius cleopatre iulius sumpsit imperium. Et sic finit hic ca-
culus latinoꝝ per hanc lineam descendentiū ad xp̄m. Et sequitur supputatio annoꝝ per line-
am romanoꝝ. Bella ciuilia incipiūt q̄ ꝯtinuata fuerūt. ꝑ annos. xl. ꝛ adeo attrita fuit vrbs vt
necessario regimen ipsius mutaret. licet ad multos annos optime rexissent ꝯsules. Infelix ꝓ-
sus ꝯditio mūdani stat⁹ q̄ nūqꝫ in delicijs durare potuit et glia: q̄uis hec sūmo studio querat.
Quāte demētie est h̄ sp sudore ꝛ sanguie q̄rere. qd̄ cū adeptū fuerit nullo pacto retineri potest.
Prudentissima illa roma hoc non potuit. et tu valebis. christum sequere ne peat labor tuus.

Pompeius semp victoriosus. xxij. reges subegit. tandē postq̄ꝫ templū ꝓphanasset nunq̄ꝫ po
stea dr̄ pugnasse q̄n vinceret. Silr̄ nō lōge post crassus ꝑses templū syrie etiā ausus est spoli
are qd̄ pōpei⁹ non fecit. ꝛ ob h̄ auro os eius fuso interijt. Sic peant inimici tui dn̄e. Multa ex
empla de his inueniunt q̄ nō timēt diuinā ꝛ cleꝝ dehonestare. q̄ iuxta vulgare dictū mala mor
te perire solent. Hoc aperte etiā ꝓphetauit moy-
ses Deutero. xxxiij. Percute dorsa inimicoꝝ ei⁹
id est leui. ꝛ qui oderunt eū nō ꝯsurgāt.

Hircan⁹

Iste Hircanus fuit filius alexandri
q̄ mortua matre in regno successit. in
q̄ modicū ꝓspitatis hūit ꝓpter ꝑtialita
tes ꝓpli. nā statim a mr̄e supatus est. et
post iteꝝ restitutus auxilio arabū. tan-
dem factus tributarius romanis ī pa
ce aliquanto tpe regnauit. sed nō noie re
gis. Nouissime miserabiliter obijt dece-
ptus fraude parthoꝝ. q̄s antigonus ꝯ eū
duxit. Vide plene magistrum de his.

Cathilina famosus tyrannus ꝯiurat ꝯ patriā in vr
be in ertutia vero extinguitur occiso ibi cathilina. ro
me conscij coniurationis occisi sunt.

¶ Uirgilius excellentissimus poetarum clarus ha
betur. et mira fecit.
Rome numerati sūt. cccc.m. ꝛ. lxiiij.m. hominum omnes incole ciuitatis.
Libraria. cccc.m. librorum comburitur in egipto. Unde patet quanta fuit antiquitus diligen
tia in libris colligendis. Erubescant qui nunc librorum copiam non comparant. cum quasi
exiguo precio colligi possit.

Quinta etas Transmigratio.

Tres soles in celo apparuerūt versus orientē q̄ paulatim in vnū corpus solare redacti sunt. Grande spectaculū grandia pfigurauit. quasi asia. affrica. ⁊ europa sub vna monarchia statiz coniungi deberent. Itē ꝙ dn̄i Lucij. Anthonij. et Marci anthonij in vnū redirent. Sȝ potius noticia vnius et trini dei toti orbi futura imminebat

Oracius flaccus satiricus claret hoc tempore

Salustius crispus historicus.

Possedonicus stoicus

Scipio seipm̄ iugulauit.

Juba rex iugulari se fecit.

Cesares

iuli⁹ cesar. ā. v. Gaius

Ab hoc ceteri vocantur cesares.

¶ Iste Julius tante fuit acuitatis vt mens illius et manus ad impossibilia ferme suffecerit. lij. vicibus pugnauit solus. marcū marcellū supgressus q̄ ter centies nonies fertur pugnasse. Hic Pōpeio ac ceteris nobilissimis romanis occisis impiū arripuit. Tandem ānoquinto impij sui ↄspiratōne bruti ac cassij dolo occidit ipe dn̄ator orbis. Petreius gladio se pfodit et multi alij de nobilissimis romanoꝝ. quia noluerunt Julio subdi. aut timuerunt ab eo occidi. sicut plures iam occiderat.

Plotius p̄mo rome latinā rhetoricam docuit.

Hecacō stoic⁹ q̄ dixit oē honestū in arduo est Si vis amari. ama.

Queris q̄d fecerim. amicus mihi esse cepi.

Titus liuius historicus.

Marcus callidus orator.

Anno mundi

Linea christi

Judea tributaria fit romanis propter partialitatem duoꝝ fratrum. scȝ Aristobili ⁊ Hircani Uterq̄ȝ enim inuidentie causa. subiecit se romanis vt regnare posset ⁊c.

¶ Catho nominatissimus videns cesarem triumphare cui ipse non fauebat. apud vticaȝ se ipsum occidit. iuxta illud. Malluit catho moriq̄ȝ deroger vrbis honori. sed propter h̄ scōm Augustinum non excusatur a peccato.

Pontifices.

āthigon⁹

Iste anthigonus filius aristoboli vbiq̄ȝ infideliter egit. nec romanis obediuit. magnaȝ plagā terris intulit. vt hircano expulso regnare posset. Regi eīm parthorum promisit talenta mille. et virgines quingentas vt se iuuaret. lysania nepoti suo id procurante. ⁊ sic hircanus eiectus est. faselus occisus ē. ⁊ herodes fugatus. Sȝ cū herodes romā venisset. ⁊ senatui cūcta narrasset: augustus eū regē iudee creauit. mittens cū eo exercitum qui hierusalē ceperunt et antigonū captum duxerunt ad anthonium. qui eum securi percussit. et herodes cōfirmatus est in regno. cessauitq̄ȝ sceptrum de iuda: sic predixit iacob.

Dyodorus scriptor historie grece

Ouidius naso

Gaius falcidius

Cornelius historicus

Marcus varus. hic ait. nihil magnificū docebit q̄ a se nihil didicit.

Cornelius gallus

Messalia poeta.

Et multi alij his fuere t̄pib⁹

Iste Octauianus nepos Iulij cũ esset adhuc adolescens impiũ sumpsit. iuuentutem suã viri
bus actibusq; decorauit. v^9. bella gessit. Et breuiter totũ mundũ post multa bella in vnã tan-
dẽ monarchiã redegit. Hic est ille vnicus qui secũdũ nõ habuit sub quo ↄticuit orbis terraruz
ac prompte obediuit. agente h diuina puidẽtia. vt xpi natiuitatẽ tpalis pax illustraret. Hic glo
riebat se vrbẽ marmoreã reliquisse quã lateritiã ipe inuenit. Fuit pulcherrimus corpore: inge-
nio subtilissimus. fortunatissimus in omnibus. sz vicio carnis ñ caruit. ipe
est qui fecit describi totum mundũ. vt dr Luce. xx. Cuius. lij. anno natus ẽ
christus dñs saluator mundi qui pacem eternam suis largitur.

octauian^9 august^9 monarcha rõa nox. ã. lvij

m̃. vi. d. x. Imperatores romani per hanc lineam continuantur. qui oẽs augusti dicunt propter singu
larẽ huius augusti excellentiã Iustũ eq; dẽ est vt ille omnibus nomẽ tribuat
q̃ cunctis viuendi normã et regendi modũ ↄstituit. Tam siquidẽ in eo pro
bitas ac strẽnuitas emicuit. vt vix credibile sit q vnq; destituta natura hu-
mani discursus talem edere potuerit. Quid vltra xpm cũ bñdicta matre sua videre meruit. q̃si
ipe primicerius extiterit vocatõis gentiũ. Nec vnq; post hec dñs vocari voluit. Aram ei pm^9
extruxit. Hũilitatis. clemẽtie. ciuilitatis. patiẽtie. disciplie. q̃ rarissime i tanta sublimitate con-
ueniunt exemplar ipse fuit. Bellum non nisi coactus accepit. Ait enim magnum est dispendi
um aureo hamo pisces capere. qui hami deperditi damnum nulla potest captura piscium cõ-
parari. Detrahentibus sibi ait. In libera ciuitate liberas decet esse lin- ☞

V^m CLIX

ioseph — Circa hec tpa nascit. post spõsus marie

IX

Bos loquitur aranti. In breui deficient homines q; iumenta. Vel vt quidam libri habẽt fru-
menta. ¶ Sceptrũ de iuda aufertur. z dux de femore eius. qr in proximo sanctus sanctorũ
venturus est. iuxta prophetiam Iacob. Geñ. xlix.

Lugdunum in gallia conditur a Muna
tio plauto oratore qui fuit discipl's ciceronis

herodes — annis. xxxvij

Reges iudee.

¶ Iste herodes dictus ascalonita idume
us primus rex alienigena apud iudeos fuit. E-
ius historiã magister diligenter prosequit. Et re
fert eũ fuisse virũ strennuũ z fidedignũ. z in oĩ-
bus notabiliter se habuit. Gratus valde roma
nis et populis qui pacẽ amabant. Multa etiaz
opera memorabilia fecit. Verũ in senectute sua
cũ nimis vellet placere romãis z audisset de or
tu christi: timẽs pelli e regno tãq; alienigena mi
serabiliter defecit sensu Et antiq; pbitate amissa
innocẽtes occidit. z plures de filijs suis. Tan-
dem omnibus odiosus morbo inualescente fle
bili morte destituit

Quinta etas Transmigratio.

Monarchia romanoꝝ omniū maria circa hec tpa incepit. Cū em̄: vt testať hieronymus ⁊ alij sancti doctores per totū orbē in diuersis ꝓuincijs bella pullularent. subito cunctis mirantibꝰ pacata sunt. et romano ꝑncipi colla submiserūt. vt aperte dn̄s deus hoīb9 ostenderet. qꝛ illā vniuersalē pacē nō bellicus laboꝛ: sꝫ ip̄e donasset. Sempꝰ vno finito bello aliud seq̄bať. aut plura. peioꝛq3 scissura sequebať. sed xp̄i natiuitate ꝓpinquante. vrbs quieuit et orbis.

Sibilla tiburtina clara habeťque de xp̄o ꝓphetauit. et augusto rn̄dit. ne se deū iuxta stulticiam paganoꝝ putaret. et on̄dit illi virginē pulcherrimā in celo tenentē puerum in brachijs. et ait. Hic puer maioꝛ te est: ipsum adora.

Imperatores.

Eguas milites ociari nequaq3 aut deliciari ꝑmittebat. quoꝝ professio istituta est ad laborem. Filias suas in lanificio fecit instrui ꝓpter mutabilitatē tꝑalium. nendi. texendiq3 non solū artē sed vsuꝫ habebant. nec ad se nisi cultu maturo sine omni vestiū curiositate accedere ꝑmittebat. Regna q̄ iure belli q̄sierat preter pauca reddidit. aut alienis benigne tribuit. Testem se in iudicio interrogari et repelli equanissimo animo patiebať. Plures habuit sibi maxime familiares. qui cum melius poterant eum extinguere etiā publicis bellis nitebāť. Alij ter quaterq3 ꝑiuri cū grām poscerent. vitam et bona ab ip̄o impetrarunt. O q̄3 multi fuerunt qui se de tā nobili sanguine progenitos gloꝛiebantur: sed mores non imitabantur.

¶ Maria nascitur anno ante christi natiuitatem. xvi. vel circa.

Anno mundi V^m CLXXIX — V^m CXCIX

Linea christi

Joachim ⁊ anna clarēt scitate vite qui post singulari gratia meruerūt ꝓcreare floꝛem totius felicitatis mariā oīm creaturarū excellētissimā que deum nobis genuit.

Anteq̄3 cōuenirēt inuēta ē maria habens in vtero de spiritu sancto. vt dicit mattheus.

Anno ante christi natiuitatem XX

Burgundiones oꝛti sunt gens sempꝰ valida sic dicti. quia super rhenum fluuium burgos habent plures.

Marcus agrippa gener octauiani. suꝑ rhenum ciuitatem agrippinam condidit que post dicta est Colonia.

Historia euangelica omnium scripturarum sanctissima hic texitur.

Anno mundi. v^m cxcix. ipse est primus ante xp̄i natiuitatē cū iā esset desp̄ōsata maria ioseph. missus est angelus gabriel a patre luminū deo totius ꝯsolationis ad ip̄am: vt annunciaret ei ꝙ veniret plenitudo tꝑis ꝓ reconciliatione humani generis. ⁊ ꝙ ꝑ ip̄a3 dei fili9 hunc mundū intrare vellet. Hoc igiť oīm secretoꝝ secretissimum mirabiliu3 mirabilissimū salubriū saluberrimū. desiderabiliū desiderabilissimū. mysterioꝝ ꝓfūdissimū. circa tꝑa diu expectata. adimpletū est vt deus hō fieret. Quis audiuit vnq̄3 simile. O si sapiat istud in palato mētis nostre. Vide deuotissimam historia3 Luce. i.

Zacharias et elisabeth fuerunt ambo sctē vite. et ꝑentes sancti iohānis baptiste.

¶ Johannes baptista nascitur quo nemo maioꝛ inter natos mulierum surrexit.

Roma in flore. Et numerati sunt ciues eius et descripti. nonagesies tricentena milia et octua ginta milia.

Ualerius maximus fuit hoc tempore. vir maxime fame.

Nonnulli reges in honorē huius cesaris augusti ciuitates ꝯdebant. quas cesareas appellarunt. sicut Mauritania et Palestina. et augusta in almania. Que vsqȝ nunc vrbes clarissime sunt. Et multi reges ex regnis suis venerunt vt ei obsequerentur.

Era christianorum princip alissima omnium erarum notissima celeberrimaqȝ. ipse est annꝰ Octauiani. lij. olimpiadis centesimenonagesimetertie. Et ſm Bedam annus mūdi. vᵐ. cxcix completus. versus. Anū tolle datū ad milia quinqȝ ducentis. Nascenti dn̄o beda dat protho plasto ¶ Item ante christum ducentum minus milia quinqȝ. Et hic tanqȝ probabilior modus ab ecclesia seruatur. et est magis vulgatus. Sunt et alij diuersi modi supputationum. q̄dam breuiores. vt hebreorum. quidam longiores. vt methodij. ⁊ aliorum. de quibus immēsus est labor de singulis tractare. vtilitas vero modica Uide singula in locis suis.

Natus est circa hec tp̄a dominus noster de virgine pura nouo ordine sc̄dm prophetica promissa. et hec est plenitudo temporis de quo apostolus dicit Quando misit deus filium suum in mundum. Ob hoc incipit hic sexta etas mundi cuius finem solus deus nouit. Et dicit Augustinus ꝙ hec etas dicit senectus que sepe extenditur vltra omnes precedentes etates. quia pleriqȝ hominum viuūt vsqȝ ad centesimumuigesimum annum aut vltra. Et notum est ꝙ sexagenarios senes vocamus Unde fatuum est velle determinare quotiditatem eius. Plures enim hoc attentarunt. q̄ oēs fuere decepti. Sicut probat doctor sanctus.

Procuratores iudee.

arce laus — a. ix.

Iste archelaus fuit filius herodis ⁊ procurauit annis nouem. sub quo dn̄s rediit ex egipto. Hic propter ferocitatem a iudeis accusatus. relegatus est in Uiennam gallie vrbem.

ꝯponinus

Hic loco archelai substitutus est.

marcus

Sub isto moritur salome soror herodis.

De principatu romano sic dicit Cicero in libro de officijs. Certū est fuisse aliquod tps quo si-ne regib9 viuebat. At postq̄ iure gentiū possessiones ceperūt diuidi. nō alia de causa reges sūt instituti nisi iusticie fruende. Nā cū inicio premeret multitudo q̄ maiores opes habebant: ad vnū aliquē virū ↄfugiebant virtute p̄stantem. q̄ probiberet iniuriari tenuiores: equitatē cōsti-tuendo. summos cum infimis pari iure pertingeret. Cumq̄ adhuc regnantib9 regib9 debilio-res nōnūq̄ opprimerent. leges ↄstitui placuit. q̄ ad iudicandū nō odio aut grā ducerent. s3 ta-les inopi q̄les poteti p̄starēt aures. Qd̄ fit vt leges nū solū ꝑplū3 s3 regē q̄3 obligare sciam9. At si regē contemnere leges. cape bo-na subditoꝝ. violare virgines. stuprare matronas. et cetera illici-ta facere videamus. nōne illo submisso alius sublimatur. q̄ bene gubernare et legibus nouit obtemperare

Imperatores

tyberi9 ꝓuign9 ā. xxiij.

Hic fuit octauiani adoptione fi-lius. vir magnaꝝ virtutū. et pi9 pater in subiectos sibi. Aiebat nāq̄ principibus qui cupiebāt grauare plebē. Boni pastoris ē tondere pecus. non decoriare. Itē cū suaderēt sibi vt balituos mutaret: dixit. Uidi quendā mu-scas egri vulneribus insidentes fugare quem eger increpauit dicens. quoniam venture sunt sitibunde vt sugant. Iste tantum quia plene sunt locum occupant. Quasi dice- ☞

Anno mundi V^m CCXI

templo doctores audit.

Anno christi XII

Anni christi per hanc lineam continuantur.

Nota q̄ nihil reperitur de infantia salua-toris 7 operib9 eius vsq̄ ad baptismū Jo-hannis apud euāgelistas: nisi q̄ duodennis remansit in hierusalē audiens doctores 7c. Hoc autem d̄r. q̄ erat subditus eis. tanq̄ granū salutare multipliciter teritur a doctoribus et deuo-tis personis vsq̄ hodie conantibus persuadere que fuerit conuersatio christi in illis. xviij. an-nis. Ille autem liber qui de infantia saluatoris intitulatur. quia iam diu inter apocripha de-putatus est nil autoritatis affert. nec verisimile est q̄ talia diuina op̄a et gloriosa miracula pu-eriliter inter pueros fecerit. qui vix tempore debito ad huiusmodi facienda potuit etiā a matre sua benedicta inclinari. 7 sil'iter ap'lis 7c. Dixit eīn. Nondū venit hora mea 7c. Nō sum missus nisi ad oues que perierant domus israel 7c. Igitur omnibus credere. et nulli credere eq̄ vicio-sum est.

Procuratores iudee

ānī9 ruf9 primus.

Sub hoc moritur augustus.

Ua-leri9 graccus annis. xi.

Iste palam vendidit sacerdo-tium. Qui plus dedit: ille ob-tinuit. Et sic plures in breui fuerunt.

Bret. Consultius est vt locupleres teneamus: q̄ȝ illis amotis denuo tenues ditare cogamur.
O magnū prudentissimi viri consiliū. Taliter ei quidā fraudulenti solēt insidiari pncipibus
vt scȝ cōem pplm ꝯ eos puocent. Quo facto: sciant qm̄ necessarij sunt eis cogentes deinceps
eosdem tam principes q̄ȝ populū sicut volunt. ac suis astutijs magis magisq̄ȝ iuoluentes. ma-
xima prudentia principū est. vt se taliter agant. ne plebibus exosi fiant. omnesq̄ȝ ꝯrium suadē
tes abijcere statim debant vt famā suā dilatent ꝙ cōmunitatem diligant. hoc tam paganoruȝ
q̄ȝ sanctissimoꝝ virorum consilium semper fuit. Exempla sunt quotidiana ꝛc. Hic etiā tyberi
us bene de christo sentire cepit ꝛ eū pro deo coluit ꝛc Dicunt quidam ꝙ tandem crudelis fact⁹
sit contra potentes. Si hoc verum eit: quis scit quo iudicio actū fuerit. Magnū vtiqȝ pieta-
tis augumentum fuit. ꝙ subiectis et pauperibus semper gratiosus extitit. pacem etiam habu-
it cunctis diebus suis. Omnes christi ac xpianoꝝ contradictores sine omni miseratione de-
leuit. et pilatum exilio damnauit. Moritur tandem cum ingenti gaudio multoꝝ. sed peior eo
successit. Vixit annis. lxxviij. et imperauit annis. xxiij.

¶ Johannes baptista sanctissimus ab herode decollatur. qui arguit eum de adulterio. Ille
fuit herodes antipa tetrarcha galilee. Qui propter hoc crimen et temporaliter ꝛ eternaliter ē
punitus cum herodiade. ꝛc.

Super omnia bone Jesu amabilem mihi te reddit calix quē bibisti. ait Bernardus.

V⁹ ααXXIX. V⁹ ααXXXII.

dane baptisatus est

pro seruis moritur annorum xxxiij. ꝛ. iij. mensium.

XXX XXXIII

Circa hec tempora grande spectaculum mun
do innotuit a seculis non auditum. Reuelatio aperta beatis-
sime trinitatis. Pater in voce. filius in carne. spiritussanct⁹
in specie columbe. Et hic nobis vngitur christus verus sal-
uator in lege promissus. qui est via. veritas et vita. et pterquē
non est salus. Jam hic texitur historia trium annorum do-
ctrine ipsius fructif ere. cū miraculis plurimis et gloriosis q̄
lia nunq̄ȝ visa sunt.

lat⁹ Sub h̄ iohes baptista cepit pdicare ꝛ dn̄s pas
sus est. quē ipe ob timorē cesaris iniuste dāna-
uit ad mortē cruc̄. Et iō post miserabiliter pe
rijt seipm occidēdo. De funere aūt h⁹ mirabilia narrāt.

In anno. xxxiiij. christi multa
mirabilia facta fuerunt. Nam
ipo die passionis eiūs terra tre
muit. petre scisse sunt. sol obscu
ratus est. monumenta aperta
sunt. ꝛc.

Die pasce resurrexit cū multis
dn̄s. Deinde post dies. xl. glori
ose in celū ascendit cū preda
magna ꝛc In die penthecostes
venit spiritussanctus sup apo
stolos ꝛc. Et hec oia nostre salu
tis eterna sunt sacramēta in q̄
bus deuote mētes quotidianā
inueniūt refectōem. Btūs qui
versat in his qm̄ fructum perci
piet sempiternum

Sexta etas Christus

Ancta mater ecclesia comparatur ciuitati. de qua gl'iosa dicta sunt. vt d'r in ps. lxxxvi. Quid gloriosius ea esse poterit quā glorificauit tota simul beata trinitas. quam defendit diuina maiestas. quam illustrat diuina claritas. quam regit diuina bonitas. cuius caput christus Jesus verus deus et homo. cuius ciues omnes electi sunt. cuius ministri angeli illi beatissimi spiritus excubantes supra muros eius die ac nocte. Hec est quam edificauit vnigenitus dei supra firmā petrā. nec porte inferi preualebunt aduersus eam. Hec syon illa dilecta. cuius portas diligit dn̄s sup omnia tabernacula iacob. Hec est sponsa illa imaculata nō habens maculam nec rugam. quā nō vili clenodio: sed precioso sanguine subarrauit domin⁹ Hec est mater pulchre dilectionis et agnitionis et sancte spei que filios generat in eternum regnaturos. Hanc pnunciauerūt p̄riarche. hanc pdixerūt pphete. Hanc simul omnis illa veteris testam̄ti laboriosa seruilisq3 obseruantia dn̄am recognoscit. Et q̄d vltra. Celum terra mare 7 cum omnibus que in eis sunt. nomen huic famulantur ministerio. Jgitur gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: Beata tu hierusalem. quis similis tui. que saluaris in dn̄o. Negabunt te inimici tui. et tu eoꝝ colla calcabis. Pro patribus tuis nati sūt tibi filij. nec deficies in sempiterna seculi. Benedic domine fortitudini eius. et opera manuum eius suscipe. Percute dorsa inimicorum eius. et qui oderint eam non consurgant. Audi domine vocem eius. et ad populum tuum introduc eā. Deus virtutū conuertere. respice de celo. vide et visita istam vineā. et perfice eam quā plantauit dextera tua. Fiat manus tua super virū dextre eius. 7 super filiū hominis quē confirmasti tibi Jesum xp̄m dn̄m nostrum. qui tecū viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus in om̄ia secula seculoꝝ benedictus. Amen.

Jesus christus verus deus et verus homo. vnica proles intemerate ac perpetue virginis Marie scd'm humanitatē descendens de semine abrahe per lineam regalem 7 sacerdotalē spōsus vnicus 7 caput immediatū sancte vniuersalis ecclesie. rex regū. dn̄s dn̄antium etern⁹ pontifex et iudex viuoꝝ 7 mortuoꝝ. xxxiij. annis. 7 mensibus. iij. peregrinari dignatus est in hac lachrymaꝝ valle docens primū opere viā vite. post etiā verbo vt euangelista testatur. Cū autē esset annoꝝ. xxx. a sūmo patre omniū deo baptisatus iam in iordānis fluuio. vnctus fuit nobis in primū ac summū pontificem ac episcopū animaꝝ nostrarū per spm̄ sanctū qui corporali specie tanq3 colūba in spiritū descendens testimoniū sibi perhibuit. quoniā ipse est vere saluator mundi iuxta vaticinium Esaye prophete magni. Hic elegit discipulos. lxxij. quos misit an̄ faciē suam in omnē ciuitatē et locū quo erat ipse venturus: dans eis potestatē sanandi infirmos et om̄es languores 7c. 7. xij. ap'los: quos misit in orbē vniuersum ad predicandū euangelium. Nec amplius q3 hos duos ordines inter discipulos dn̄i esse cognouimus. quoꝝ formā nunc in ecclesia tenent p̄bsyteri et episcopi. Nā apostolis succedunt episcopi. lxxij. discipulis p̄sbyteri. quibus duobus ordinib⁹ tota ecclesia est cōmissa tanq3 hierarchis. vt patet in decreto damasi pape. et habetur. lxviij. di. c. Cor epi. Tandē pius dn̄s pro grege suo moritur acerbissima passione consūptus. omniū martyꝝ caput. et ipse martyr. Postq3 autē a mortuis resurrexit in celum ascendit. et spiritūsanctū misit. Et tunc primū cultus christiani nominis incepit. qui ad finem vsq3 durabit.

Christus Jesus in prophetis promissus scd'm veritatem fidei nostre est verus deus et verus homo. Quā veritatē ex testimonijs sacre scripture cogimur concedere. Sil'r scd'm eandē veritatē p̄cedit q xp̄s fuit natus de muliere. passus. mortuus. 7 sepultus. Que q̄dē om̄ia de deo p̄cedimus fuisse vera. nō tn̄ inquātū deus. seu scd'm naturā diuinā. sed scd'm naturā assūptā et humanā. Sic tn̄ predicta dicuntur de deo scd'm verā fidē. vt in nullo deroget diuine pfectioni apud eū qui testimonia recte scrutatur. et sanā habet rationē.

Johes scripsit in asya greco s᷑mone. In pn̄cipio erat verbum. et v᷑bū erat apud deū ꝛc̄.

Lucas scripsit in grecia sermōe greco. Fuit in diebus herodis regis iudee ꝛc̄.

Johes

Ego sum lux mūdi. q̄ seq̄r me nō ambulat in tenebris ꝛc̄. Ego sum q̄ testimoniū ꝑhibeo de meipo. ⁊ testimoniū ꝑhibet de me pr̄. Ego sū pastor bon⁹ ⁊ cognosco meas. et cognoscūt me mee. Ego sum via. veritas. et vita. nemo venit ad prēm: nisi per me. Ego sum vitis vera ꝛc̄.

Lucas

Amen amen dico vobis. Celū et terra transibunt. verba aūt mea nō trāsibūt. Qui crediderit et baptisatus fuerit: saluus erit. Qui vero nō crediderit ꝯdemnabit. Q̄ᵭ vobis dico. omib⁹ dico. Vigilate. Nescitis eñ q̄n dn̄s veniet ꝛc̄. Sol contenebrabit. ⁊ luna nō dabit splēdorem suū. Et tunc videbūt filiū hoīs venientē in nubibus celi. ꝛc̄.

Ego rogaui pro te petre: vt nō deficiat fides tua. et tu aliquando cōuersus cōfirma fratres tuos. Qui maior est in vob̄ fiat sicut minor. Ego aūt in medio vr̄m sum sicut q̄ ministrat. Videte ne seducamini. Multi eñ venient in noīe meo dicentes. q2 ego sum. Nolite ergo ire post illos. In patientia vestra possidebitis animas vestras ꝛc̄.

marc⁹.

Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. estote ergo prudētes sicut serpentes ꝛc̄. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹. aīaʒ āt nō pn̄t occidere. sʒ poti⁹ eū timete q̄ potest corpus et aīaʒ ꝑdere in gehennā. oīs q̄ ꝯfitet̄ me corā hominibus. confite. ꝛc̄.

Mat the⁹

Marcus scripsit in italia. sermone eñ greco. Iniciuʒ euāgelij Jesu xp̄i

Matheus scripsit in iudea hebraice. Liber generationis iesu xp̄i filij dauid.

Articuli duodecim fidei catholice.

Pe-trus	Credo in deū pa-trē oīpotētē crea-torem celi et terre	Hieremias.ij. Prēz vocabᵗ me ⁊ pꝰme igredi nō cessabᵗ. Exo.xx. Nō hēbis deos alienos corā me. Esaie.xlv. Ego dn̄s ⁊ n̄ est alter creās tenebras ⁊ for. lucē. Psal.cxiij. Deus āt noster i celo oīa ⁊c.
and reas	Et in ihm̄ xp̄m fi-lium eius vnicuꝫ dominum nostrū	Abacuc vl. Ego aūt in dn̄o gaudebo. ⁊ exul. in deo iesu meo. p̄s. ij. Dn̄s dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu ego ho.ge.te. Joh.iiij Ego ⁊ pr̄ vnū sumꝰ. Colo.i. Qui ē imago p̄ris iuisi.di.p̄s. v̄bo dn̄i celi fir.
Joh ānes	Qui cōceptus est de spūsctō natus ex maria virgine.	Esayas.vij. ecce v̄go ɔcipiet ⁊ pa.fi. ⁊ vo.nomē eiꝰ emanuel. Je-re.xiij. mlr̄ circūdabit vir. Gala.iiij. Misit deꝰ filiū suū factū ex mliere. Ezech.xliiij. Porta hec clausa erit ⁊ n̄ aperiet. et vir ⁊c.
iaco bus	Passus sub pōcio pilato crucifixus mortuꝰ ⁊ sepultꝰ.	Zach.ij. Aspiciēt ad me quē crucifixerūt ⁊ plāgēt ⁊c. Esa.l. Tāq̄ȝ ouis ad occisionē ductꝰ. Vere lāguores nr̄os ipe portauit ⁊c. et i. Petri Christus semel passus est pro nobis iustꝰ pro iniustis.
tho-mas	Descendit ad ifer na tercia die resur rexit a mortuis.	Osee.xiij. Ero mors tua o mors ⁊c. In die tertia susci.⁊c.p̄s.xv Nec dabis scm̄ tuū videre corup. Ephe.iiij. Descēdit p̄mo i ife-riores p̄tes terre. Ro.vi. Xp̄s resurgēs ex mortuis iā non morit.
iaco bus	Ascēdit ad celos. sedet ad dexteram dei p̄ris oīpotentꝭ	Amos.xi. Edificat in celo ascēsionē suā. dn̄s nom̄ illi. p̄s.lxvij. Iter facite ei q̄ ascendit sup occasuꝫ. et ibidē. Ascēdit in altū ca-ptiuā duxit captiuitatē. Michee.ij. Ascēdit iter pādēs ante eos
phi-lippꝰ	Inde venturus ē iudicare viuos et mortuos.	Malach.iij. Ascēdā ad vos i iudicio. ⁊ ero testis velox. p̄s.xcv Judicabit orbē terre in eq̄tate. et popu. in v̄itate. Job.xix. Fugi te a facie gladij qm̄ vltor iniq̄tatꝭ est gladius et scitote eē iudiciū
bar-tolo.	Credo in spiritum sanctum.	Jobel.ij. Effundā de spū meo sup oēm carnē. Job.xxvi. Spūs eius ornauit celos. Sapie.i. Spūs dn̄i repleuit orbem terrarū p̄s.cxl. Spiritus tuus bonꝰ deducet me in terram rectam.
Ma theꝰ	Sanctam ecclesiam catholicam	Dauid p̄s.xxxv. Cōfitebor tibi in ecclīa magna. Sopho.iij. In uocabūt nom̄ dn̄i ⁊ seruiēt ei hūero vno. mat.xviij. Si peccaue rit in te frater tuus: dic ecclesie. Qd̄ p ecclesiā non audierit ⁊c.
Sy-mon	Sanctorū cō munionē remissi-onem peccatorū.	micheas.vij. Depōet oēs inquitates nr̄as ⁊ p̄ijciet in profunduꝫ maris oīa. p̄s.cxviij. Particeps ego sū omniū timētiū te ⁊ custo, ⁊c. Ezech.xviij. Viuo ego dicit dn̄s. nolo mortem peccatoris.
Ju-das	Carnis resurre ctionem	Ezechiel.xxxvij. Aperiā tumulos v̄ros et educā vos d̄ sepul.ve. Job.xix. In nouisimo die de terra resurrecturꝰ sū. ⁊ in carne mea videbo deū sal. Phili.iij. Reformabit corpꝰ hūilitatis nr̄e ɔfi.⁊c.
Ma tias	Et vitam eternam Amen.	Daniel.xij. multi de his q̄ dormiūt in pul.ter.cui.alij in vitaꝫ ⁊c. p̄s.lxi. Tu reddes vnicuiq̄ȝ iux.⁊c. mat.vij. Ibūt hi in suppliciū eternū. iusti aūt ⁊c. ⁊.ij. Cor.v. Domū habemꝰ nō manufactā ⁊c.

Historia Actuum apostolorum hic texitur.
Spiritussanctus venit super apostolos in linguis igneis.
Et hic oritur cultus christi nominis. scz in die Penthecostes ꝭm Augustinum.
Stephanus lapidatur. et protbomartyr inclitus domino consecratur.
Saulus prosternit. et Paulus egregius ꝑdicator erigit q̇ abundatius oībus laborauit.
Philo disertissimus cuius libri inter ecclesiasticos computantur clarus habet. natōe iudeus

Imperatores. gai⁹ galliculā. āiiij. m̄. x

¶ Iste gaius nepos tyberij erat ꝭm carnē. ꝫ nō moribꝰ. qꝛ tot⁹ ꝑuersus fuit ꝛ tyrānus. Qui ait vtinā roman⁹ pp̄ls vnā ceruicē haberet. Cōquest⁹ ē sepe. ꝙ sua tp̄a pacifica fuerūt. ꝛ bella libenter habuisset. occasiones etiā q̄siuit. Tandē a suis occidit ꝯsilio senatoꝝ. cū magno gaudio vniuersoꝝ. ꝛ senat⁹ restituere nitebat regimē sic ātea
¶ Btissimus Petr⁹ gl'iosus apl's xp̄i Jesu ꝑfuit eccl'ie catholice ꝭm hie ; fuit: ꝫ n̄ ꝑualuit. rony. ānis. xxvij. ſcōm Bedā. xxix. Tenuit nāqꝫ pōtificatū in ꝑtibꝰ orientis ānis. v. ſcōm hieronymū. ꝫ Bedā. vij. Deinde antiochiā veniēs sedit ibi ānis septē. docēs ꝑp̄lm viā ꝟitatis. ꝛ symonē magū fugauit. Insuꝑ ꝑdicauit dispſis ex circūcisione fidelibus q̇ erant in pontho. galacia. capodocia. asia. bithimia. quibꝰ postea de roma tanq̄ꝫ ꝑ eū ꝯuersis direxit ep̄lam primam. Audiens autem symonem magum romanos deludere. zelo fidei Rhomam adijt anno quarto Claudij. Cunqꝫ ibidem verbum dei predicaret. et Symonis maleficia detegit. et mul-

V⁹ ααXXXIII

Judeus

Hec est series romanoꝝ pontificū ꝑ quā fit supputatio annoꝝ subsequentiū. cui⁹ ꝑncipalis era est ip̄a christi bn̄dicta natiuitas ꝯcurētibꝰ nihilominus annis mundi. vt patet apertissime in his duabus lineis. cum figuris numerorum annotatis.

XXXIIII

tos ad fidem ꝯuertit. Discipl'os etiā ꝑ diuersas ꝓuincias misit. ꝑ q̄s christiana fides gl'iose dilatata est. Euāgeliū marci tāq̄ꝫ ex ore suo scriptū approbās fidelib⁹ tradidit. Jeiuniū q̄dragesimale instituit an̄ pasca. et an̄ natale dn̄i tres ebdomadas. ꝛ quartā imꝑfectaꝫ venerari ab omni populo xp̄iano in memoriā primi et secūdi aduent⁹. Tandē post pl'a ſcitatis īsignia cuꝫ iā in romana sede annis. xxv mensibꝰ. vij. diebꝰ. viij. sedisset martirio coronat a Nerone. Alia eius op̄a pl'a ac miracula stupenda. vide in actibꝰ apl'oꝝ. et in libro clemētis. ꝛ in historijs tam scolastica q̄ꝫ ecclesiastica bede q̄ꝫ alijs. ¶ Paulus apl's egregius predicator raptu sublimis q̇ euāgeliū nō ab hoīe neqꝫ ꝑ hoīem didicit. sed ꝑ reuelatōem Jesu xp̄i. cū esset ferme annorum xxvij. vel circa atrociter cepit ecclesiā ꝑsequi zelo iudaico: ꝫ mox a dn̄o corrept⁹ immutat. ꝛ factus est de lupo agnus. de ꝑsecutore fidelissimus ꝑdicator. Anno aūt. xiiij. ꝯuersionis sue apostolatū cū barnaba suscepit a sp̄ūsancto in gētibꝰ. vt dꝛ Actū. xiij. Anno. xxvi. venit hierusaleꝫ vbi capit. Actuū. xxi. Anno. xxx. romā venit. Actuū vltimo. Anno. xxxviij. vel circa cū btō petro a Nerone martyriū passus est. Hic inter sanctos tā in altitudine ꝯtemplatōis q̄ꝫ in feruore actōnis prerogatiuā obtinuit. qꝛ vltra omnes viatores clarius deum vidit. et archana verba audiuit que nō licet homini loqui. et tanq̄ꝫ totum mundum genuisset sollicitabatur omneꝫ hoīem introducere in regnū celoꝝ. Quis sic cucurrit. quis sic laborauit grecis euangeliū exponēs. quis sic afflict⁹. ꝑcussus. infinitis ꝑiculis excoctus. q̇s sic gl'iari poterit vt dicat. Plus oībus laboraui. ꝛ in sap̄ia mundana ꝛ cōsilijs hui⁹ seculi. salua omni iusticia ꝛ fide. qꝛ sic emicuit. vt etiā amplissimo senatui mirāda cōtulerit. Eius laudes Johānes crisostom⁹ describit.

Jacobus maior apostolus martirio coronatur ab herode agrippa. Et petrus incarceratur vt patet Actuū.xij. Corpus aūt beati Jacobi miraculose transfertur in galitiam hispanie: et ibi ē sedes patriarchalis post facta quasi a sinistris respectu rome.
Helena regina abigenorum conuersa ad fidem sustentauit pauperes christifideles in hierusalem tempore famis sub claudio.

Petronella filia sancti Petri virgo fuit.
Prudentiana virgo
et praxedis ꝟgo. sorores titi ⁊ nouati.

Impato.

Seneca stoicus clarus habetur: magister neronis
a quo post coactus est seipsum occidere.

¶ Iste Claudius inconstans animo fuit. ⁊ totus obliuiosus et gulosus: bellandi occasionem libenter habuisset. sed parum pugnauit et facile quosdam paucos hostes fugauit. Tandem cū.xxxv. senatores occidisset. cū.ccc.eqtibus pro minimis causis. veneno mortuus est.

Assumptio marie virginis gloriose
matris dei facta.xij.annis post ascē
sionem domini nostri Jesu xpi ſm
Hieronymum doctorem

Persius satiricus.
Juuenalis satiricus
Lucanus poeta patruus senece.
Ouidius poeta.

Anno mundi V^m CCXLIII

Pape

Anno christi XLIII.

De persecutionibꝫ ecclesie est diligenter aduertendū. ꝙ sicut in antiquo testamēto inimicus humani generis semper electos multiplicibus machinatōibus persecutus est: ita imo multo plꝰ amplius in nouo. hoc est tempore gratie quando iam cognitio et cultus veri dei in toto orbe radiare ceperat. Et primo per gladium: sicut patet in persecutōe ecclesie stephani et Jacobi ac aliorum innumerabilium: in quo exercebatur ecclesie patientia. Secundo per falsam doctrinam: et hoc multipliciter. Primo per falsos iudeos qui sunt synagoga sathane: vt patet in disputatōe petri stephāi et pauli. qui oēs clare informauerunt simplices ꝙ Jesus est christus: in lege promissus contra friuolas assertiones peruersoꝝ iudeoꝝ. ⁊ hec vsqꝫ in finē durabit et tempore añchristi grauissima erit. Tertio per magos et incantatores. Uidens nāqꝫ antiquus hostis ꝙ per christi nominis diuulgationem cultus suus abolendus esset: impleuit vasa iniquitatis sue: qui per magicam artem deciperent rudes ne in xpm crederent. cū ⁊ ipi se ꝓ aliquibꝰ magis iactarent quasi filij dei essent in signis ⁊ prodigijs mendacibus. vt patet in symone mago. meandro. aroes. et arphaxat. Quarto per falsos christianos superbie spiritu tumentes. q̄ instigante inimico plures hereses seminarunt. vt patet in Hebione cherintho. Et quid plura Dicit beatus Bern. ꝙ totus iste mundus coniurauit contra christum. Omnia ergo fidē impugnant. sed firmū eius fundamentum stabile perseuerat: habens signaculum in hoc. Nouit dominus qui sunt eius. Nec esset aliquo modo possibile ꝙ fidei sacramentum inter tot insidiatores sic floruisset nisi cultores eius diuina maiestas protexisset. diuina sapientia illuminasset. diuina bonitas fouisset: iuxta christi promissionem firmissimā. cum qui eisdem semꝑ fuit: et in finem perseuerat. Hinc hilarius ait. Proprium esse solet ecclesie. vt tunc vincat cum leditur tunc intelligat cū arguitur. tunc secura fit cum deseritur. tunc obtinet cū superata videtur.

Prima psecutio ecclesie fit rome iussu neronis in qua beatissimi pricipes christiani popu li. scz petrus et paulus martyrio coronati sunt cū alijs plimis.
Refert seneca de nerone q erat naturaliter ab infantia sp clemētissimus. ⁊ ita gratiosus q ne mo vnq populo romano gratior fuit. ita q in obliuionē venerūt ceteri principes pter fauorꝫ magnitudinē. Uerum potestas multos probissimos fecit attrocissimos.
Prodigia plura terruerūt iudeos ante excidiū hierusalē. vide mirabilia in eccl'iastica historia

Nero an. xiij. m. vij.

Beatissimus christi euāgelista marc⁹ martyrio coronat ano neronis pmo. vt di cit philo. contemporaneus eius apud alexandriā egipti. vbi episcopus erat con stitutus a beato petro. Sepultus ibidē miraculis claruit. ⁊ successit ei amanus vir sanctus.

Iste Nero omniū hoim sceleratissimus fuit adeo vt nomē eius vsqꝫ hodie pro aliq pessimo poni soleat. ⁊ qꝛ ꝯ optimā xpi legē primā suscitauit psecutionez. merito antixpi figurā tenuisse describit. Tādē a senatu hostis pnūciat⁹ cū turpissime fugeret. seipm occidit. ⁊ letata ē roma.
Symon magus multas supsticiones rome exercuit. ⁊ qꝛ sibi applaudit suo sibi. iō pessim⁹ nero spreto consilio senece viri doctissimi hūc pestiferū sibi sociauit. Tandē vterqꝫ post infini ta scelera in baratrum damnationis eterne turpissima morte descendit.

V⁹CCLIII. V⁹CCLXIII.

Petrus superato symone mago ⁊ infeliciter mortuo iussu Neronis crucifixus ē. ⁊ in va ticano sepultus vltimo neronis anno.

LIIII. LXIIII.

Pax illa vniuersalis totius orbis quā romani habuerūt p annos ferme. lxx. ppaucis bellis ex ceptis ac puis circa hec tpa pter seuiciam neronis turbata est. et prouincie qdā recesserūt ab obediencia romanoꝝ. qꝛ fidē xpi pseq ceperāt. Iudea et hierusalem grauissimis psecutioni bus ēt intestinis bellis attrita est, pp̄ter peccatū illud maximū qd in filiū dei ꝯmiserūt. et circa hec tpa etiā in foribꝫ tēpli ipo festo pascali. xxx⁹. necati sūt. ⁊ ꝯtinue durauit dissensio. donec penitus deleti sunt. Barrabam eñ petierūt. et nō iesum mitem et humilē. Hi omnes discipli sci petri martyrisati sunt sub nerone tyranno. et multi alij quoꝝ nomina sunt in libro vite.

Marcialis eps lemoniaceñ.	Sauinian⁹ eps zenoñ.	Potentianus	Altinus.
Flauus consul qui ⁊ clemēs	Serotinus	Codaldus	Meni⁹ eps catalañ.
episcopus metensis patru⁹.	Euchari⁹ eps treuereñ.	Simisi⁹ eps suesseñ.	Tut⁹eps
clemēt. Tecla discipla pauli	Trophinus eps arelateñ	Onesimi⁹ eps ephesi	cretēñ.
Domician⁹ subdyaconus a	Crescens eps galateñ	Uitalis martyr	Felix martir
beato mennio a morte susci	Nazarius	Processus	Prothasius
tatus.	Celsus	Martinianus	Heruasius
Epaforas eps coloseñ.	Torpes martyr	Felix martyr	Cōstātia mr.

Iacobus minor apostolus ac hierosolimitarum epus a iudeis occiditur. anno. vi. neronis.
Paulus gloriosus apostolus cum beato petro eodem tempore: sed non eodem loco capite ple xus est ad aquas saluias in via hostiensi.

Iste vespanianus mediocris parentele obscureqꝫ natus. sꝑ gloriose triumphauit. Nam sub claudio et nerone quocunqꝫ mittebatur laude digna patrabat. Tricesies et bis cū hostibus conflixit. Periclitante aūt republica propter discordiam precedentium. impator licet inuitus est creatus. et redijt tranquillitas pristina. Pax insuꝑ in toto orbe ꝓnūciata iuxta tꝑa octauiani. ꝓpter qd in immēsuꝫ respublica creuit. Moritur tandē ꝓ fluuio ventris stando. Aiebat enī. Stantem decet impatorem a terris recedere. Eius virtutes multe sunt diligenter conscripte

Imperatores

Gelba. Oche. vitelli⁹ — Isti tres diuersꝫ ꝓuīcijs impare cupiētes in vno anno sese interfecerunt. Hierusalē destruit anno secundo vespa — vespasi an⁹ ā. ix m̄ r. d. xij

siani a tito filio eius. interfectis. xi cētū milibꝫ. vēditisqꝫ. lxxx⁹. iudeoꝝ. Et extūc defecit regnū iudeoꝝ. nec ꝯsurget añ tꝑs antixp̄i. De hac horrēda strage mira leguntur. vide iosephū. Nota qꝫ propter hanc vltionē legittime factā dicūt doctores qꝫ in toto mūdo xp̄s pacē tribuit. sic in natiuitate fecit.

Josephus hystoriographoꝝ noīatissimus. clarus habetur natione iudeus. Veꝝ libri ei⁹ in ml'tis locis vicio scriptoꝝ ac longitudīe tꝑm corrupti sūt. ¶ Apollinaris scūs martyr occisus ē rauēne vbi eṗs a btō petro missus fuit. Et nota qꝫ nec vespasian⁹ nec titus q̄cqꝫ ꝯ eccīaꝫ fieri iusserūt. s; alīq iudices inferiores ꝓseqbantur fideles ꝓtextu prioꝝ mādatoꝝ.

Anno mundi — V^m. CCLXXIII.

Pape Italic⁹ — Mar. Lin⁹. ā. x. m̄. iij — diebus. xij.

Anno christi — LXXIIII.

Sanctissimus papa linus tante perfectionis fuit: vt ecclesiasticaꝝ reꝝ dispensationē etiā adhuc btō petro viuēte, meruit dispēsator ab eo dē ꝯstitui. Hic statuit vt mulier velato capite eccl'iam intraret. Tandē martyrio coronat⁹: sepultus ē in vaticano iuxta magistrum suum ac patrem beatum Petrum

Thomas qui parthos in sortē accepit martyrisatur in india omnium orientalium apostolus.

Andreas qui et sichiam accepit in sortem in achaia martyrisatur.

Mattheus qui ethiopes sortitus fuerat in ethiopia. Symon et iudas martirisati sunt in regōnibꝫ persidis. Bartholomeus qui indiam accepit in sortem postqꝫ ꝓdicauit lycaonie antiquioribus in albano vrbe maioris armenie martyrisatus est.

Titus dyaconus pauli discipulus apud paphū q̄euit

Euodius episcop⁹ antiochie. ibidem est martirisatus.

Syleas apud macedoniam martyrisatus est.

Scotia gens oritur ex pictis et hyberis in albania que est pars anglie.

Lucas discipl'us pauli in bichimia migrauit ad dominum.

Philippus per sichiam. xx. annis ꝓdicans ierapoli quieuit in domino. sed in passiōali dicitur qꝫ fuit crucifixus. Solus ipse et iohānes euangelista non sunt martyrisati. Ceteri vero omnes occisi fuerunt.

Mathias in iudea vel egypto coronatur. De tempore et loco et mō martyrij ei⁹ diuersi sunt sententie. Barnabas coapostolus Pauli cypris occisus est.

Persecutio secunda ecclesie fit rome iussu domiciani. et pax vniuersalis totius orbis iteruz p ipius seuiciam turbata est. et multe nationes se romanis opposuerũt. innumerabilesq; fideles martyrio coronati sunt. Uide historiam cornelij taciti.

Iste domicianus filius vespasiani. et frater titi. primo quidem clemens fuit. z multa rome cõstruxit. scz pantheon. sz mox defecit, et factus est crudelissim⁹ ac supbissim⁹. ita vt tanq; deus coli vellet. senatores q̃sdã interfecit. in xpianos secundã psecutõem suscitauit. Tãdẽ omibus odiosus in palacio a suis occisus est. et cum dedecore sepultus.

Tit⁹ filius vespasiãi annis. iij. — domicianus. ã. xiiij. — Nerua anno. i. m̃. iiij.

Iste Titus fuit mire benignitatis et triũphator maxim⁹ sup̃ modũ largus. toto corde suis se inimicis crebro recõciliauit. prẽm suũ virtutibus supans delicie humani generis dici meruit. mira dispẽsatõ supni rectoris. nũc optim⁹. nũc pessim⁹. nũc parc⁹. nũc pdig⁹. nũc sic. nũc aliter istitut⁹ ad regni gubernacl'a puehit. Quis abyssuz tãtoz iudicioz scrutari pualet. Morit titus. ã. iij. z tãt⁹ luct⁹ i vrbe fuit. vt morituros eos piter putares. ¶ Meander samarites supbissim⁹ nigromãtic⁹ symonis magi discipl's xpm negauit. z seipm saluatorẽ mõo destinatũ asseruit. icredibilia figmẽta pposuit. z m'ltos ñ pdestinatos decepit cũ q̃bз z ipe pijt. vid his. ecc. li. iij.

V⁹CCLXXXIII.

Romanus — mr Cletus. ã. xi m̃. i. d̃ xi — ex patre emiliano.

LXXXIIII.

Iste Cletus primus iuenitur scripsisse in suis litteris. Salutẽ et apl'icã bñdictõem. Ordinauit i psbyteros. xxi. in rhoma vrbe mense decembri. peregrinationes ad sanctos approbauit: dicẽs φ validior est ad salutẽ sancti petri visitatio. q̃z duoz annoz ieiuniũ. Excõicauit insuper qui huiusmodi visitationes impediũt aut dissuadent Tandem martyrio coronatur sub domiciano. vi. kl'. maij sepultus in vaticano.

Heresis nicolaytarum qui indifferenter vxoribus vtunt. dicentes omnia debere esse communia inter christianos.

Cherintus heresiarcha surrexit turpulosus ac libidinosus totus. a quo dicta est heresis cheritiana. hic dicit legalia esse seruanda.

Hebion heresiarcha a quo Hebiones heretici dicti sunt qui dicũt christum purũ hoiem fuisse: et paulum apostatam legis zc.

Maria magdalena et soror eius martha.

Marcella eius pedissequa.

Lazarus earum frater episcopus marsilieñ.

Maximus epũs aqueñ. hic viaticum dedit magdalene.

Hi migrauerunt ad dñm in ptibus marsilei.

Julianus qui et symõ leprosus epus cenomañ.

Julianus ali⁹ q̃ vtrũq; parentẽ nescius occidit.

Aristarc⁹ et priscus martires.

Paulus episcopus narbonensis.

Saturni⁹ eps tholosañ

Marcial' eps zanchdoñ

Gregori⁹ eps belliaceñ.

Austregisil⁹ eps luturic.

Cãtianus eps thuroneñ

Hyreneus eps lugduñ.

Ferruntius episcop⁹ befunctionensis.

Eutropi⁹ eps aurisitañ.

Froto eps petragonicẽ.

Dyonisius eps parisieñ

Euthopi⁹ eps aqtaneñ.

Hi venerandissimi pres sortiti sunt regiones francie a dño omnes sancti.

Marcus agrippa pfectus vrbis psas deuicit. ob hoc pātheos extructuз est. id est templum oim deoꝝ iussu sibille. ipe etiā agrippinā supra rhenū ɔpleuit. que antea fuit ab agrippa condita. hec est colonia ſm quosdam.

Iste traianus optimus dr fuisse inter oēs augustos. Hoc solū in eo culpat ꝙ zelo falsoꝝ deoꝝ xpi fidem extinguere nisus ē. arbitrās se in h obsequiū pstare deo. dr qdē ꝙ n̄ p se. sз p suos fideles psequebat. forte h p tps vex fuit. qr ɔstat ꝙ aliqñ ipemet iussit qsdā tormētari ⁊ occidi. In fine migrauit edictū vt n̄ occideret nisi cāu inueniret. aut se offerret. sз paꝝ h pfuit. qr inuida plebs p h mōi nihil artata fuit. eius laudes p nihilo ducerē nisi btūs gre. eius pietate cōmotus lachrymas fudisset. ⁊ eū ab iferno liberasſз. an aūt sit saluatus vsqз hodie dubiū ē. ⁊ grādis altricatō doctoꝝ. De h etiā di ne reuelatōes dinaꝝ psonaꝝ repiūt. q oēs qs ego vidi h intendūt ꝙ n̄ velit dñs aliō nisi vt cū timore salutē nr̄am opemur. ⁊ de hmōi curiosis qōnibꝫ qeti simus eo ꝙ n̄ sn̄ cā hec ⁊ silia eccia sua m vult latere.

Imperatores

Traianus ā. xx. die. xv.

Iste nerua senex adoptauit traianū in filium. pmoqз edicto oia fore facta Domiciani retractauit.

Iste idē traianus apō agrippinā gallie isignia impij iui tus sūpsit. germaniā restituit. orientales puicias. babiloniā. selcutiā. extremaqз in die secūdus p9 alexandrū pdomuit ⁊c. In oībꝫ his adō pius pmāsit. vt oibꝫ gtus. nl'li existeret gnis: qð de paucis legit ⁊c. Hec isignia sūt xe ⁊ n̄ ficte nobilitatis. Ita sp vixit vt ipio dignissimus haberet. ita pncipatū fngit q̄si nl'lus foret ieptior

Anno mundi V^m CCCXCIIII.

Pape Romanus

mr. Clemēs primus. ā.

De regione celio monte ex patre fastino. ix. m̄. ij. diebus. x.

Anno christi XCIIII.

Sanctus Clemens primū a beato petro: vt dr ordinatus fuit sibi successor. sed pter periculū voluit ante se btm linū et cletum pōtificari. ne videlicet hoc exemplo prelati substituerēt sibi quos vellēt. Hic fecit gesta martyꝝ per regiones conscribi. Similiter et ipse multos libros edidit. Statuit etiā vt cathedra episcopalis in eminentiori loco poneretur. ⁊ ꝙ baptisatus prout citius poterit confirmet. Tandem martyrisatur sub traiano submersus in mari. et de eius funere mira scripta sūt. Corpus eius tempore Nicolai primi repertum fuit. et Rome translatum.

Eutropius eps zanctēn. mar.
Sanctinus eps meldēn. cū anthonio a morte resuscitato discipulus dionisij.
Iouius atheniensis presbyter ⁊ martyr discipl's dionisij
Carannus mr carnotēn. predicator. discipulus petri.

Taurinus episcopus eboracensis. ⁊ Sangericus eius frater episcopus cameracensis discipulus beati Dyonisij.
Johannes euangelista adductus iussu domiciani ab ephesoromā cum sacrificare nollet ydolis ponitur in doleum feruētis olei. sed cum nil lesionis sensisset relegatus est in pathmos insulam. ibiqз apocalipsim scripsit. rediens autem ephesum tempore traiani in pace quieuit.
Dyonisius annorum. xc. ariopagita venerabilis pater. lumen orbis martyrio coronatur in gallia cum eleutherio et Rustico vbi missi fuerunt a beato Clemente.

Symon cleophe filius frater iude. episcopus hierosolimorum. cxx. annorum crucifixus est martyr domini gloriosus.
Regulus episcopus arelatēn
Eugenius tholotanensium.
Euthices mar.

Persecutio tertia ecclesie a traiano exercetur in qua perempti sunt infiniti. Tandem cohibita fuit interuentu Plinij secundi. sed nō totaliter.
Judei deuastant puincias mltas. ꝛ q̄si amētes incredibili motu sub vno tpe p diuersas mūdi ptes exarserūt. nulli pcētes. ciuitates ples desolauere. nec tñ pualuerūt vt regnū adipiscerent qꝛ primo per traianū. secūdo p adrianū deleti sūt. Sic xps vtrobiqꝫ vindicatur. Nunqꝫ enim romani impune persecuti sunt ecclesiā. sꝫ nec vnqꝫ honore aut emolimēto caruerūt qtienscūqꝫ fideles honorauere. De hoc plenius vide orosium ¶ Thimotheus eps ephesioꝝ discipul⁹ pauli martyrisatur. ¶ Plutarcus nobilissimus phoꝝ claret mgr traiani cui optimā eplam scpsit.

Ignatius doctor gloriosus episcopus antiochie discipulus Johannis martirio corōat nobilissimo

Focas martyr passus est vltimo tpe traiani. cui spū pphetico dixit. Traiane pge ad vlteriores abissi loca. ꝛ ad pparata tibi tormta festina vbi nocte perpetua ꝛ seuo exurendus es incēdio triduo. hac i luce versaberis. q̄ emerso caligo te mortis excipiet. nec eñ inultus innocentiū sanguis diuti⁹ esse potest. ꝛ traianus die tertia expirauit ventris pre fluuio.

Huius cor scissum in se aureis litteris hoc dulce nomen iesus inuentum est habuisse descptū Ait eñ in eplis suis. Amor meus crucifixus. Beatam virginem in carne vidit. eiqꝫ eplas scripsit. Jn quibus sic habetur xpifere marie ꝛc̄. Et illa dulciter rn̄dit scribens. Ignatio dilecto condiscipulo. humilis ancilla christi veniam ad te. ꝛc̄.

V^m CCCIII.

Grecus. Mar. Anacletus. an. De regione atenien̄. ex patre Antiocho ix. men. ij. die. x.

Grec⁹. mr Euaristus. ā. x. m̄. vij. d. ij.

CIIII.

Iste anacletus beatissimus fideles monuit per epistolā vt presbyteri p oībus honorarentur dicens qꝛ deo sacrificantes non debeant vexari sꝫ supportari atqꝫ ab omnibꝫ venerari. Et psbyteri quando sacrificāt testes secum habeāt. ꝛ maxime episcopi. vt domino perfecte sacrificare pbent. Item statuit vt clericus nec barbam nec comā nutriat. Ipse memoriam beati petri construxit. Ordinauit etiam. vij. dyaconos cardinales in vrbe. Itē qꝛ epūs a tribꝫ debeat episcopis ꝯsecrari. Item qꝛ ordinatio clericoꝝ palam celebretur Tandem duodecimo anno traiani martirio coronat. sepult⁹ in vaticano apud corp⁹ bti petri

Iste euaristus scūs martyr statuit vt epus a plebeis nō accusetur. ꝛ septem dyaconos ordinauit vt assisterent episcopo predicāti propter honorē verbi dei. ne ab emulis detraheretur episcopo qꝛ falsa pdicauerit. itē qꝛ coniuges publice sponsentur a parentibus et sacerdote solenniter benedicantur. Tandem martirisatur anno. iij. Adriani. sepultus apud corpus sancti Petri.

Plinius secundus orator ꝛ philosophus mlta scripsit. Mitigauit etiā traianū vt retractaret sentētiā latā contra christianos scribens ei qꝛ nihil mali facerent. sed virtutibus insistētes xpm tanqꝫ deum ante lucem surgentes laudarent.

Domicilla martyr.
Eufronia martir.
Theodora martyr.
Sulpitius martyr.
Seruilianus martir.

Iste adrianus in mltis cōmēdat xpianis satis grosus extitit. quosdā tñ nolētes sacrificare puniri iussit. ꝛ occidi vniuersalr̄ q̄si fuit in oi scia. pacē oi tpe habuit. pr̄ patrie dcūs ē. leges mltas cōdidit. ꝓhibuit etiaꝫ ne xpiani sine ꝓcessu iudiciali dānarent. hierlꝫ fūdit⁹ destruit ꝛ p⁹ restaurauit oino ꝓhibēs ne iudei intromitterent sꝫ xpiani inuit⁹ ad impīi vēit. et optie rexit. Cūqꝫ senatus obsecraret vt filium cesarē appellaret. sufficere inquit debeo vt ego inuitus regnauerim cum nō merear. principatus em̄ nō debetur sanguini sed meritis. et inutiliter regnat qui rex nascit et non meretur. Exercendi prius sunt virtutibus qui regnare debent. et cum in eis profecerint adeo vt ꝓbent illos virtutibus antecedere quos debent honorius anteire inuitati ascendāt. ꝛ seciuiū suorū votis nō subtrahant. ¶ Eustachius alio noīe placidus et theospita eius vxor et duo filij ei⁹ agapi t⁹ et thesoytes. quoꝝ mira actus legunt circa hec tpa fuerunt qui oēs iussu adriani gliōso martyrio coronati sūt. ¶ Aristides philosophus apologeticum ꝓ xpianis fecit. quem vidēs traianus placatus est.

Hierusalē restaurat p adrianuꝫ et noīe ei⁹ helya vocata fuit. Et amplificata fuit ita vt locus passiōis esset intra muros q̄ prius extra fuit. Et hec ē tertia restauratio. qꝛ ter destructa fuit. scꝫ a caldeis tpe zedechie ab Antiocho. tpe machabeorum. et a tito tempore vespasiani.

Imperatores — adriā⁹ Helius an. xxi.

Secūdus phus in silētio deget. ꝛ ad interrogata adriani scripto respondit.

Anno mundi	V^m CCCCXIII.	V^m CCCCXXIII.

Pape — Romanus — mr̄. alexāder. i. an. viij. — ex pr̄e alexandro. de regiōe capritauri Romanus. m̄. v. d̄. ij. — mr̄ Sixt⁹. i. ā. x. men. — de regione violata ex pastore patre iij. die. xxi.

Anno christi.	CXIIII.	CXXIIII.

Iste alexander maiorē partē senatoꝝ puertit ad dn̄m. Hic statuit aquā bn̄dcāꝫ cū sale aspergi in domib⁹ fideliū. vt de conse. di. iij. aquā. in canone addidit memoriā passiōis scꝫ. Qui pridie q̄ pateret ꝛc. Itē vt vinuꝫ sit mixtū cū aq̄ in calice ꝓpter repsentādā vnionē xpi et ecclesie. d̄ cōse. di. ij. c. i. et vt oblatō fieret ex modica q̄ntitate. Tandē martirisatur ab adriano cū multis q̄s ad fidem puerterat. Sepultus in via numētana. Postea translatus fuit ad ecclesiam scrē Sabine. Quirin⁹ martyr tribunus Theodolus martyr dyacon⁹. Euēti⁹ martyr et p̄sbyter. Quadratus eps athenien̄ discipulus apostolorum. Hermes prefectus vrbis martyr.

Iste Sixtus statuit vt diceretur. Sanctus. sanctus. sanct⁹. Et q̄ mysteria sacrata nō tangerentur nisi a ministris. de conse. distinc. i. in sancta. Item vt corpolale nō fiat ex serico. sed ex purissimo lino cōtexto et nō tincto. Et vt mulier sacra vasa altaris et pallas non tangeret. itē vt quicunqꝫ episcopus vocatus ad sedeꝫ apostolicam rediens ad ecclesiā suā non susciperet nisi cum litteris apostolicis. Item vt missa non nisi super altare celebretur. Iteꝫ etiam misit peregrinum episcopum genere romanum cuꝫ alijs fidelibus in galliā. Tandē martyrio coronat extra portā dn̄e quo vadis. sepultus in vaticano.

Aquila genere ponticus orator floret qui secundus interp̄s moysaice legis fuit. Prio ei fuerūt lxx. de hebraico in grecū transferentes. secundo iste de greco in latinum primus interp̄s fuit.

Galienus medicus pergame oriund⁹ interpres ypocratis rome claret
Ibita martyr.
Calocerius martyr.
Maria martyr et virgo.

Ptolomeus rex mirabilis in mathematicis oim astronomorum pcipuus plus addidit q̃z an̄ se inuentū reperit. et plura scripsit.
Credo hereticus hic fuit magister mardonis.
Iste anthonius gener fuit adriani. et filius adoptiu⁹ vir vtiq̧ peritissimus. ⁊ natura benignus. qđ nō facile ī vno hoīe repit̄. Prudētia pcellētes cōiter nō sūt excellēter benigni ⁊ tranq̃lli ex natura precipue. Et econtra excellenter benigni sunt cōiter min⁹ idustrij. Vir aūt iste in vtrisq̧ excellenter doctus fuit. Ob hoc multe puincie q̄ ab his imperatoribus recesserūt: sub isto volūtarie rediebāt. q᷑ ꝟe pr̄ pr̄ie fuit. oībus car⁹; nll'is acerbus. fidelibus clemētissim⁹ erat. Vn̄ ⁊ pius dict⁹ est. ⁊ ab eo seq̄ntes imperatores appellati sūt pij. Ait ei malo scipionis exēplo vnū ciuē ſuare: q̃z mille hostes occidere. q̄ ãt aliq̄ mr̄es sub eo corōati sūt: n̄ ex suo s᷒ ꝑoꝝ mādato pcessit. Tāta siq̄dē crudelitate aerec prātes inuidā plebē ꝯmouerūt vt nec sūmi impatores possēt eā sedare ad plenū. Ita orosū fuit xp̄anū nomē apđ ydolatras ⁊ magie apđ pōtifices ⁊ sacerdotes tēploꝝ. q̄ pn cipes ⁊ ppl'm puocabāt aduers⁹ xp̄ifideles. q᷑ vider̄t q̄ stat⁹ ⁊ q̄st⁹ dimiuebāt̄ q̄tidie. ⁊ ad ꝯtemptū eēt vetur⁹ tāt⁹ fast⁹ coꝝ. q᷑ xp̄iani dicebāt q̄ indrūter oēs dij demōes eēnt. a q̄bꝫ tota simul cōitas spabat tpalē sil' ⁊ et̄nā felicitatē. iđ n̄ mirꝝ. q̄ etiā pacato pncipe adhuc iferiores pseq̄rēt̄ xp̄ianos tāq̧ blasphemos.

anthonī⁹ pi⁹ an: xxij

V^m CCCXXXIII. V^m CCCXLIII.

Mar. Thelesphor⁹ — Romanus ex anachorita — an. ix. men. iij. die. xxij.

Grecus — Mar. Ignius ã. iiij. m — de athenis ex p̄re philosopho — iij. diebus. vij.

CXXXIIII. CXLIIII.

Iste thelesphorus statuit cantari hymnum angelicū sc᷒ Gl'a i excelſ. Et euāgeliū an̄ sacrificiū. ⁊ i natali dn̄i cātari tres missas propter ml'tas cās ⁊c. Itē q̄ clerici ieiunare debeant p septē ebdomadas plenas. q᷑ sic debet eē discreta clericoꝝ vita: sic ⁊ ieiuniū. etiā statuit. vt nullus missam an̄ tertiā ꝓsumat canere. Tādem martyrio coronatur. sepultus apud sanctū petrum in vaticano.

Iste ignius cleꝝ cōposuit. gradus distinxit. Et vt patrinus et patrina infantes susciperēt in baptismo. ꝯfirmatōne. et cathecismo. Scripsit etiā vnā ep̄lam generalē omnib⁹ fidelib⁹ de vno et trino deo. Itē q̄ nullus episcopus metropolitanus excepto romano pōtifice audeat suffraganeum suum cōdemnare. nisi causa in concilio prouīciali suorum episcoporum fuerit ventilata. tandem martyrio coronatur sepultus in ecclesia sancti petri.

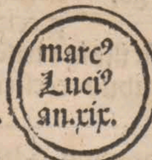
Decēmilia martyrum crucifixi sūt in armenia in monte maxima arath. Quorum festū celebre colitur. x. kl'. iulij cū magna deuotiōe quia ml'ta obtinuerūt cultoribus suis a domino. Peregrinus ep̄us antissordens mar.
Serapia martir et nobilis vidua.
Fides spes ⁊ charitas cum Sophia nobili matrona mr̄e eaꝝ martirisate.

Marcion hereticus quem policarp⁹ dixit esse primogenitum diaboli. Valentinianus hereticus dixit xp̄m celeste corpus attulisse. ¶ Pompeius trogus natione hispanus historias toti⁹ orbis a nino vsq̧ ad octauianum deduxit.
Thaurus nobilissimus philosophus athenis claruit. hic ait in publico mos populi. in p̄uato nature. ius gentium q̧ seruetur.

Iustinus ph̄us discipulus pompei libros eius abbreuiauit. Hic etiā librū de xp̄iana religiōe edidit quem anthonio tradidit. et benignum xp̄ianis fecit.

Persecutio quarta fit iussu Anthonij veri in qua innumerabiles vtriusq͡ʒ sexus coronati sunt. sed nõ impune. lues enim magna. i. pestilentia secuta est per totam italiã et reliquas prouincias. bella. terremotus. inundationes fluminũ. agmen locustaꝝ. ꝛc.
Item exercitus romanus vbiq͡ʒ consumptus est. Bellum marcomannicũ vt dicit orosius grauissimuꝫ fuit. quia barbare nationes exercitũ rudem romanoꝝ in gyro circũdederũt sed militibus quibusdam christianis clamantibus xp̄e adiuua nos. illico fulgura terruerunt barbaros ita vt fugerent. ob hoc xp̄i nomen celebre factum fuit. ꝛ imperator nõ sibi: ſʒ ipsi victoriam tribuit ꝛ sententiã mitigauit.

Imperatores

Anthonius ver⁹ aurelius cõmod⁹.

Isti duo impiũ suscperũt post antoniũ pium. ꝛ extũc bini impare ceperũt. sed lucio mortuo ãthonius sol⁹ ipiũ tenuit. q̃ bon⁹ ꝛ victorios⁹ fuisse describit nisi h̄ q̃ xp̄ianis q̃rtã psecutõeꝫ iussit inferri. Dicit q͡ꝫ tãte seueritatis ꝛ ↄstãtie fuit q͡ꝫ ad nullũ euẽtũ vnq͡ꝫ vultũ mutauerit. siue ex leticia siue ex merore etiã dũ adhuc puer esset. tante fuit humilitatis. vt quadã vice cuꝫ iam exhausto erario nil haberet q͡ꝫ militibus daret. nulli volens esse molestus. magis elegit vasa aurea et ornamẽta vxoris et aliaꝫ supellectilẽ vendere q͡ꝫ senatũ vel prouincias ꝑgrauare. ſʒ victoria habita ꝛ illa recupauit. et prouincijs tributa relaxauit.
Papias iohis auditor ierapolitan⁹ ep̄s claruit. Fecit librũ explanationũ de sermone dñi.

Anno mundi V^m^CCCLIII.

Pape

Italicus de ciuitate aquileia. ex patre suo Rufino. ix. mensibus. iiij. diebus. xxi.

Anno christi CLIIII.

Hic statuit penam contra negligentias que accidere pñt circa sanguineꝫ christi. vt patet de con. di ij. si p neg. Item q͡ꝫ festum pasche semp in dominico die celebretur. Itẽ q͡ꝫ hereticus veniens de iudeorum heresi recipi debeat et baptisari. Hic fecit ordinationes quiq͡ꝫ. ꝛ tandem martirio coronat sepult⁹ apd̄ scm̄ petrum i vaticano
Policarpus episcopus ephesinus iohannis apli discipulus romam venit. et plures ab heretica labe reuocauit.
Magnus labor sanctoruꝫ ꝛ ingens tristicia tunc erat qñ foris materialis gladius. intus serpentinum virus erroris ecclesiam corrupit. Et hec duplex persecutio diu durauit. Si quandoq͡ꝫ cessauit gladius. hereticorum tamen ꝑfidia magis ac magis inualescebat et multiplicabatur. tandem idem vir sanctus martyrio coronatus fuit sub anthonio vero cum alijs. xij. ex philadelphia.
Hermes doctor fidei plura scripsit. cui angelus dñi apparuit dicens. q͡ꝫ pascha dñica die celebret. postea martirisat

Iustinus philosophus ad fidẽ cõuersus multa scripsit contra hereticos et martyrio coronatur.
Iustus episcopus viennẽsis martirisatus est.
Fortinus episcopus lugduneñ. cum multis alijs coronatur.
Alexander medicus. et Põticus puer martyres.
Felicitas cum septem filijs passa est. Mirabile spectaculũ. sic olim vij. machabei cum matre.
Pontianus gloriosus martyr.
Flocellius puer martyr.
Siminicus puer martyr.
Nouatus cum alijs. xxij.
Praxedis oratione fusa quieuit i dño post longissimos labores.

Victor miles ⁊ cerena vxor eius marti.
Concordius subdyaconus martyr.
Marcellus martyr.
Valerianus martyr.
Egisippus ⁊ libros fecit de historijs apo
stoloꝝ ⁊ martyꝝ vsq₃ ad tempus suum.
Atalus de pgamo fundamentum
ecclesie martyr. Gaius martyr.

Cathafrige heretici exorti sunt de frigia. q̄ dicūt se
solūmō habere spm̄sanctū. nec aplis nec alijs datū.
Montanus prisca ⁊ maximilla autores coꝝ fuerūt
Theophilus episcopus anthiochie.
App ollinaris ieropolitanus eps. Proth⁹ ⁊ iacict⁹
Narcissus pꝛiarcha ierosolioꝝ de q̄b⁹ mirabil' ha
Dionisius eps corithioꝝ bēt historia
Philippus epūs creteñ. annis.xiij.

Cōmodus aureli⁹ cū lucio ātōio

Biandina sanctissima mulier passa est.
Tertulianus affricanus in ecclesia insignis habetur.

Iste Cōmodus filius anthonij veri totus infamis ⁊ lubricus fuit et adeo incōmodus vt inimicus humani generis diceretur Interfecit q̄ꝑlrimos senatores et maxime quos animaduertit nobilitate industriaq₃ excellere Tante fuit superbie atq₃ iactantie vt sepe leonis pellem induens ostēderet se esse regem hominum. sic leo bestiarum. Verum vbi splendet constantia martiꝝ: tedet amplius de carnalitate hominum mundanorum sermonem texere.

Prima pars ecclesie data est: sed non diu stetit.

V^{m}CCCLXIII. V^{m}CCCLXXIII.

mr Anicetus. ā ix. m̄. iij

Syrus, ex patre iobanne de vico mirea
diebus. iiij

mr Sother. i. ā ix. m̄. iij

Campanus. ex p̄re Concordio, de ciuitate fundana
diebus. xxi.

CLXIIII. CLXXIIII.

Iste anicetus plures canones edidit qui in decretis in diuersis locis habentur. sicut ⁊ aliorum sanctorum p̄mum sanguinem suum pro testamento dederunt. nā ob hoc sancti canones dicti sunt. quia primum ab apostolis. deinde a martirib⁹ ⁊ doctoribus sanctis equales pene omnes p̄lati in p̄mitiua ecclesia fuerunt ⁊ a sacris concilijs constituti sunt. nec humana adinuētōne: s₃ sancti spūs vnctione ac iussu dictati sunt. Et qui temerarie eos rep̄hendit: in spm̄scm̄ blasphemare p̄hibet̄. vt in. c. violatores. xxv. q. i. Multa statuit iste anicetus de statu epoꝝ ac cōsecratōe. tandē martyrio coronat⁹ sub anthonio. sepultus in via appia in cimiterio sci calixti

Iste statuit vt monacha velum portaret. s₃ pallas sacras non tangeret. nec icensum poneret̄ in ecclesia. Et q₂ multa pericula solebāt circa matrimoniū contingere. ideo ꝯstituitq₃ legittia nō habeatur vxor nisi per sacerdotem fuerit bn̄dicta ⁊ a parentibus solēniter tradita. et a paranimphis custodita. tandē post sanctā vitā sanctiore morte migrauit ad dn̄m coronatus martirio ⁊ sepelierunt eum fideles in vaticano. in eccl'ia sancti Petri. ⁊ cessauit episcopatus dieb⁹. xxij.

Theodocion tertius diuine legis interp̄s.

Nota hic diligenter q₃ f̄m doctores imperiū sepius contra ecclesiam fortiter egit. sed nūq̄ prudenter Unde cum simul tota cohors sapientū dicat. Nobile vincendi genus esse patientiam. Patet q₃ ecclesia p patientiā nobiliter sibi impiū subegit. Hoc siquidē tpe imperatores dixerūt Nolum⁹ vt p̄cipiat̄ nob. cū nos vniuers̄ p̄cipere hēam⁹. doctiores oīb⁹ hoīb⁹ soli romāi p̄dij ☞

Quinta persecutio ecclesie fuit iussu seueri quam illico diuina vltio subsecuta est, ꝓpter ciuilia bella in quibus romani nimis attriti fuerunt.

☞ camur. postea sine gladio aut fuste cū longe sustineret ecclīa ad h̄ deuentū est vt maiestas romani impīj solēniter ac hūiliter ꝓficeret. ꝙ impiales leges nō dedignaret sacris canonibꝫ obedire. Hec est mutatio dextre excelsi. Igitur vincere si vis: disce pati. Signū ꝑfecte prudētie est imprudentē ac īsufficientē se estimare. Ipsa em̄ tpalium reꝝ ꝯtinua mutabilitas oēm humanā prouidentiā deridere solet.

Clemens alexandrinus philosophus.

Alexander Narcisci successor magistri origenis.

Imperatores.

Helius ꝑtinax. seuerus. ā xviij. m̄. vi.

Panthenus stoycus affricanus historicus

Iste helyus vir grandeuꝰ inuitus accepit principatū. nūq̄ accepit mūera. nūq̄ ad vlciscendū seductus est. Sexto mense interemptꝰ ē a Julio ambigēte iperiū. ſ3 nō ꝑfecit. 7 sic fecit fcm̄ ē ei a seuero. Iste seuerꝰ genere affer. destitutū imperiū adeptꝰ tria ciuilia bella cōfecit. ꝑmū nāq̄ iulianū inuasorē impīj expugnādo occidit rome. secūdo: ꝯ picenniū. tertio in gallia ꝯ albinū sociū iuliani cū m̄lto vtriusq̄ partis sanguine bellauit. 7 vicit. Hic natura seuꝰ m̄ltis sꝑ bellis lacessitꝰ fortissime eādē rēpublicā ſ3 laboriose rexit. Parthos et. ☞

Symachus quartus diuine legis interpres.

Anno mundi V^m^CCCLXXXIII. V^m^CCCXCIII.

Pape

Mar. Eleuterius. ā xv m̄. vi. diebus. vi. De opido nicopoli Grecus ex patre habundo.

mr. Victor. i. ā x. m̄. ij. Afer ex patre felice diebus. xij

Anno christi CLXXXIIII. CXCIIII.

Iste eleuterius iuxta ordinationem aplōꝝ cōstituit. vt nulla esca vsualr repudiaret a xp̄ianis q̄ rōnabilis eēt et hūana. Itē ꝙ nullꝰ a suo gradu deijceret: nisi ꝑus accusatꝰ ꝯuinceret. exēplo dn̄i q̄ iudam accusatum nō sustinuit. 7 q̄cquid interī inter aplōs egit pro dignitate mysterij tantū ꝑmansit. Itē3 vt absente eo cuiꝰ causa ventilaṙ sententia nullatenus proferatur. Misit etiā legatos lucio regi britoꝝ qui eu3 cum populo suo baptisauerunt. Tandem martyrio coronatꝰ sepelitur in vaticano apd̄ sanctum Petrum.

Iste Victor propter dissensionem de termino pascali celebrauit conciliū in alexandria palestine. cui ip̄e interfuit. 7 narcissus 7 theophilus 7 hyreneus 7c. viri sci. Ubi statutum est ꝙ semper dn̄ico die pascha celebrari debet obseruata luna. xiiij. aprilis vsq̄ ad. xxi. q2 tantus vel circa est saltus lune. 7 postea reditus. Hoc aūt factum est ne iudaizare videatur ecclesia. Plures tūc ep̄i asie 7 orientis cum iudeis postea celebrabant. Itē statuit ꝙ exigente necessitate vbiq̄. et in omni aqua naturali possit conferri baptisma. Tandem martyrio coronatur. sepultus apud sanctum petrum in vaticano Anglia que quondam Britania dicta est ad fidem ꝯuertiṙ solēniter. rege Lucio ꝑmū baptisato. deinde subiectus populus eius exemplo fidei colla submisit pacifice. Fuganus et damianus quos eleuterius papa submisit primo illic predicauerunt.

Leonides pater origenis pro christo decollatur. et martyr efficitur. et origenes tūc. xvij. annoꝝ se cū p̄re martyrio obtulit. ſ3 impia m̄ris fraude īpeditꝰ totū p̄trimoniū ꝑdidit eo ꝙ xp̄ianus esset 7c. Ipse aūt docendo scolares grāmaticā. m̄rem et. vij. frēs secū pascebat.

Heu heu vbi mãsit antiquoꝝ romanoꝝ tanta ꝓbitas. strẽnuitas. legalitas. ac incõꝑabilis prudẽtia ꝛ honestas. Siq̃dem h̃ tpe imperium ad manus stultorum deuenit Nota ꝙ stult⁹ si se stultũ putat adhuc aliq̃d de lũie natural' intelligẽtie hab3. S3 si sapientẽ estiat: tũc ꝯpleta est stultitia eius. nec erudiri p̃t. s3 sapientes ꝑsequit᷑. siles q3 sibi sociat

Antoni⁹ caracalla.ã.vij

Iste anthoni⁹ p̄re aspior vixit. libidinis impatientissimus fuit. ita vt nouercã suã duceret i vxorẽ pãpinianũ iuriscõsultũ ꝛ doctrie legal' thesaurũ occidit. Et sic fecit factũ est ei. q2 ab hostibus circũuentus occisus ẽ pessim⁹ ipe cũ gaudio mltoꝝ. Nota ꝙ hic mos stultoꝝ sp fuit. si potentes sũt sapiẽtes ꝑsequunt᷑. q̃b⁹ sublatis nc̃e ẽ vt ipsi q3 ꝑeant. Solus ei intelligẽs gubernacl'a possidebit. vt dicitur prouerbioꝝ.i.

bassianus filius seuere.

Arabes. adiebinos iudeos ꝛ samaritas superauit. et mlta toto vrbe romano impio recuperauit. In studijs ciuilib⁹ et philosophia clarus fuit. Quintã persecutõem in xp̄ianos suscitans mlta ifortunia passus est. In britania post grauia prelia firmissimã vallẽ muniuit. c.xxxij. passuum cũ turrib⁹ crebris. ꝛ a mari vsq3 ad mare perduxit. ibiq3 apud eboracũ opidũ morbo obijt.

Hyreneus lugdun̄. ep̄us cũ magna multitudine cleri et populi martirio coronatur.
Audetius subdyaconus discipulus sancti policarpi martirisatur.

V^m CCCCIII. — V^m CCCCXIII.

Romanus — Mar. zepherin⁹.ã.ix — ex p̄re habundo. Romanus iij. vi. diebus. x.

Mar. calixt⁹ p̄m⁹.ã — ex patre dimetrio v. iiij. ij. diebus. x.

CCIIII. — CCXIIII.

Iste zepherinus statuit vt oẽs xp̄iani. xij. ãnoꝝ. i die pasce sacramẽtũ eucharistie accipere debeãt i publico ꝛ oĩa vasa altaris vl' vitrea l' stãnea cẽnt. n̄ lignea sic antiquit⁹ fiebat ꝯsecratio p̄ciosi sãguis i ligneis vasis. vñ crescẽte tp̄e subcreuit ꝛ dec⁹ eccle. q2 vitrea p⁹ ꝓhibita sunt. vt pt3 de ꝯse. di. i. c. Uasa. ꝛ mlta alia statuit salubria. tandem martyrio coronatur. sepultus in pace christi.

Arthemonis hereticus dicit christum esse purum hominem. et absq3 deo. ꝛc. Plures habuit qui hãc heresim tenuerunt.

Iste calixtus inter cetera que fecit bona cimiterium i via appia extruxit. vbi martirum milia sepulta sũt Hoc iam dicitur cimiterium beati calixti. Iste statuit ieiunia quatuor temporum obseruari. Ipse fecit ecclesiam beate Marie trãs tyberim. Ipse celibatum vniuersis sacerdotibus induxit. Tandem martirio coronatur sepultus in cimiterio suo.

Ulpianus iurislegalis consultus maximus. vt patet in corpore iuris ciuilis per totum.

Origenes doctor egregius: ac sanctitate vite incomparabilis. clarissimus habetur in ecclesia dei. De hoc tempore semper extrema reperimus scripta. quidam dicunt eum optimũ quidam pessimum fuisse. Supra modum miru3 est ꝙ viri grauissime auctoritatis ac sanctissime vite ita contradictorie de ipso scripserunt. Uide in historia ecclesiastica li. vi. ꝛ alibi. ꝛc. Cõcordiã sup his repire nõ potui. An ãt sit saluus vel nõ: domino ꝯgnitum relinquimus ꝛc. Grandis laborinthus a diuersis texit̃ de samsone. salomone. traiano. et isto origene. an videlicet saluati sint. an non que quia sine periculo nesciuntur. nec etiam ecclesia certificata est de his. domino totaliter committenda sunt.

Iste alexander habuit matrem xpianam noie mameas cu q originem psoytez audire curauit. Hic fuit virtuosissimus z rempublicam salubriter gubernauit consilio vlpani vsus qui fuit legal scientie princeps persen regē psaz maxio bello oppssit. z corpꝰ sancti thome aplī iussit trasferri de india ad syriā. z sic venit ad edissā ciuitatē abagari. in q lrā scpta habebat de manu saluatoris. tandē etiā iste alexander tumultu militari occidit apd magūciacū

Sexta psecutō ecclesie fca ē iussu maximiāi: sz n euasit ipunitꝰ. qz stati iffectꝰ fuit pꝰq̄ psecq xpianos cepat hic pcipue ꝯ prelatos et clerum fuit.

Imperatores

macriꝰ āthōiꝰ aurelꝰ — anno. i — ā. iij.

alexād mamee an. xiij.

Barbara

Palmatiꝰ cū vxore et omi familia

maximinꝰ. ā. xiij.

Iste macrinꝰ cū filio suo diodumeno inuasit iperiū. z militari tumultu occiditur. Iste anthonius obscenissime vixit. z ideo cum matre occissus fuit tumultu militū sicut et macrinus

Quia editio reptā est hoc tpe iericho cuius autor ignorat z iō dicit cō muniter vlgata

Cecilia martyr
Tiburciꝰ mar.
Valerianꝰ mr
Felix martyr

Lucanꝰ mr
Ciricus mar.
Mertina mar.
Priuatꝰ mar

Iste maximinꝰ nulla senatus voluntate imperator factus tādē deuictis pthis z germanis ab exercitu tertio anno occiditur.

Anno mundi Vᵐ CCCCXXIII. Vᵐ CCCCXXXIII.

Pape — Romanus

Mar. vrbanꝰ pꝰ ā viij — Romanus. m. ix. d. xxi

Mar. Pōtianus. ā. v — Grecus. m. ij. d. i.

Mar. Anthe ros. ā. iij — m. i. d. xi.

Anno christi CCXXIIII. CCXXXIIII.

Iste vrbanus genere nobilis ab infantia xpianus. multos ad fidem conuertit. Omia sacrata mysteria fecit argentea vel aurea vel stannea. Tandem martyrio coronatur. sepultus cū sancta cecilia. zc. Predia cepit ecclia possidere tempore huius. de quibus clericis et notarijs sumptus deputabat q gesta martyz ꝯscpserūt. antea viuebāt more apostolico q in actibus apostolorum scribitur.

Iste pontianus vt dr statuit vt psalmi die noctuqz p oēs ecclesias cantarent. et vt ante celebrationem misse sacerdos. Confiteor zc. pmitteret. Hic in exilium missus in insulam sardine ibidem martyrio coronat. Sanctus fabianus corpus eius reduxit romam et sepeliuit in cimiterio sancti Calixti.

Anelinus mr. Maximus mr. astorius mr. Calopediꝰ mr

Iste antheros cōstituit q episcopi de sede in sedē possent transferri: et vt gesta martyrum cōscriberentur tandem martyrio coronatur. z sepelitur in cimiterio sancti calixti.

Nota q in quibusdam historijs habetur q ciriacus successit pontiano immediate. et papatum dimisit. vt cū virginibus martyrio coronaretur. sed ratio temporis hoc nō permittit. vt patet in legenda vndecim milium virginū.

Iste gordianus adhuc puer deuictis pthis a suis fraude occisus est.

Iste philippus.xxxiiij.ab augusto imperator creatus est. et filium suum philippum consortem regni fecit ambo xpiani fuerunt.et primus omnium imperator xpianorum.hic caput est.et post tertium annum imperii sui ad gloriam xpi celebrauit cum ingentibus ludis millesimum annum vrbis condite.Tandem fraude decii occiditur.

Septima persecutio ecclesie facta iussu decii acerba nimis.sed non diuturna.quia sicut contingit prioribus sic illi quia statim occisus fuit.

Gordianus annis.vi. — Philippus annis.vii — Xpianus — Decius annis iii.

Mirum spectaculum circa hec tempora fuit videre de duplici genere martyrum scilicet xpi et demonum. Martyres xpi fuerunt sancti pape et alii prelati cum fidelibus suis subditis.qui pro christiana republica in fide sancta trucidabantur Martyres diaboli fuerunt imperatores et ceteri principes cum militibus suis qui pro republica et demonum cultura se et suos interficiebant vt regnare possent.Par pena:sed dispar causa.Non mirum esse debet quod christus habet martyres:sed valde mirum est quod diabolus habet martires.Uerum martires diaboli et mundi

Iste decius totus tyrannus inuasit imperium interfectis duobus philippis dominis suis.et sicut fecit:factum est ei.quia cum filio suo occisus

V.CCCCXLIII.

Romanus — Fabianus annis.xiii. — mr — cessat papatus die fabiano m.xi.dieb.xi

Scisma primum in ecclesia dei fuit circa hec tempora.quia nouatus contra Cornelium tenuit se pro papa:licet non esset.

CCXLIII.

Hic sanctissimus fabianus cum defuncto papa cum ceteris fidelibus expectaret futuri pape electionem.subito columba candida super caput eius descendit dicens.Rome episcopus ordinaberis.Ob hoc statim electus fuit.hic statuitur crisma singulis annis in cena domini conficeret.vt patet de conse.di.iii.c.litteris.Ipse etiam diuisit regiones dyaconis qui gesta martyrum integre colligerent.Tandem post multa que sanctissime gessit martirio coronatur sub decio.sepultus in cimiterio sancti calixti.Cuius festum agitur xx.februarii.

Agatha virgo et mr.
Septem dormientes
Abdon et sennen mres
Antholia virgo et mr
Uictoria virgo et martir
Moyses presbyter et mr.
Maximus presbyter et mr.
Nicostratus dyaco.mr.
Serapion martyr.

Appolonia virgo et mr.
Alexander episcopus hierosolimorum martyr.
Affricanus iulius floruit in scripturis ecclesiasticis noiatissimus.
Dyonisius alexandrinorum eps.discipulus Origenis multa scripsit

¶Triphon puer qui demones expellebat in nicea passus est.
Porphirius philosophus qui scripsit predicabilia.maximus hostis fidei stolide contra veritatem catholicam latrauit.Cuius vesaniam sancti doctores compescuerunt.nec vltra profecit.nec intellexit de quibus affirmauit. ¶Ciprianus gloriosus doctor.et eps carthaginensis.clarus habetur.et post martyrio coronatur.

Nouatus presbyter ecclesie romane.ambiens episcopatum factus est hereticus.lapsis spem venie denegando.Concilium autem sexaginta episcoporum contra eum tempore decii fuit congregatum in quo damnatus est

Iste gallus cū volusiano ciuile bellū mouentes contra emilianū interfecti sunt. Et emilianus occiditur .iij. mēse.

Iste valerianus primū satis bellicosus fuit et victoriosus. sed postquam christianos persequi ceperat statim captus fuit a rege persarum et in vilissima seruitute apud eos consenuit. Ob quod territus gallianus pacē ecclesiis restituit. Sed quia nō plene vindicauit christianorum sanguinem pluribus bellis attritus fuit romanorum exercitus. Tandē pius dn̄s nō dimisit rempublicam omnino periclitari. quia multi tyranni illico fuerūt īterfecti. et prosperitas rediit īsperata. vide orosiū

Imperatores

Gallus cū volusiano. ā .ij.

Valerianus galienus. an. xv.

Tyranni quotidie inueniūtur. et in magno numero. christi aūt nō sic. Quot hodie pro mundi pompa. carnis deliciis. terrenis diuitiis libēter agonisant. et tandē nemine cogēte volūtarie succūbūt. sed christus neminē precepit vt fideles occideret: licet ad breue tempus hoc fieri permiserit. Vide quō nō ē gloriandum martyribus nostris: quasi aliquid dignū gesserūt pro eterna gloria. quū sic omni tempore videmus decertasse vanos pro īfamia falsa. videlicet per Augustinū de ciuitate dei. li. v. Vide pulchra ibi etc.

Priscus mr̄ — Malchus mr̄ — Marinus mr̄ — Fructuosus martyr.
Patricius mr̄ — Prothus mr̄ — Jacinctus mr̄. — Eugenia mr̄ — Claudia martyr.

Anno mundi. V^m. CCCCLIII.

Pape

mr̄ Cornelius. ā. iij. m. ij. d. x. Romanus

mr̄ Lucius. ā iij m. ij. d. .iij. Romanus

mr̄ stephanus. i. ā. iij. m̄ .iij. d. xv. Romanus.

mr̄ Sixtus. ij. an. ij. m̄ xi. dieb. vi. Romanus

Anno christi CCLIIII

Iste Cornelius celebre nomē sanctitatis habet super moribus caducū singulariter accepit potestatem a dn̄o. Hic corpa scorum petri et pauli leuauit. et honorificētius reposuit in locis decētibus cum beata Lucina. Tandē cum multis aliis martirio coronatur. Ipse sanciuit vt sacerdotes pro certa causa iurare possēt si vellent.

xl. mr̄es rome. ccc. in affrica Et alii infiniti passi sunt.

Eusebius martyr.
Habundus martir

Iste lucius statuit vt duo presbyteri et .iij. diaconi semper cū eo sint. et sequātur eum in omni loco propter testioniū probitatis. licet conscie securitas sufficeret sibi pro sua salute. tamen propter maliuolos oēs epm habere bonum nomē apud eos qui foris sūt. videlicet de conse. di. i. Jubemus. tādē martirio coronatur sub valeriāo

Cesarius dyaconus. mr̄
Julianus martyr
Concordia martyr.
Cirilla filia decii

Iste stephanus statuit ne aliquis vestibus sacris: preterquam ad cultū dei vtatur videlicet de cōse. di. i. Vestimenta etc. Tandem martirio coronatur in celebratōe misse. quia tēplum martis oratōe subuertit.

Quirinus martyr.
cclxxij. mr̄es rome
Abacuc martyr
Leontius cōsularis.
Felix martyr
Hyereneus martir
Trophia vxor decii

Iste sixtus fuit pater spūalis sctī laurētii. et statuitque missa super altare fieret quod antea nō fiebat Tādem martirio coronatur cum aliis pluribus sub galieno. qui alieno nomine dicitur decius secundum vincētium et alios. et hec verior positio ē. vt patet ī legēda sctī laurētii

Laurentius martyr.
Felicissimus martir
Agapitus martyr.
Romanus mr̄.
Ipolitus mr̄.

Octaua ꝑsecutio facta est iussu valeriani,ꝓpter quā grauissime plagati sūt romani. Jaȝ ei sub decio cōmunis pestilētia fuit in oībꝫ mūdi ꝑtibꝰ q̄cūqꝫ edicta nepharia dispsa fuerūt. Sȝ hec vltio grauioꝛ totū humanū impiū coꝛrūpit q̄usqꝫ nedū factoꝛes sȝ etiā ꝯsentiētes tāto facinoꝛi delerent. Nā vndiqꝫ bella surrexerūt.ꝛc. Et dacia trans danubiū in ꝑpetuū aufferꝛ. Et videt eē ꝑma diminutio rōani impꝫij.q̄ nō fuit recupata. Nona ꝑsecutio eccl'ie fit iussu aureliāi i q̄ m'ti passi fuert. Fulmē q̄ȝ de celo cadēs ire dīne signū.ꝑncipē terruit.ꝛ ad reuocādā sniaȝ monuit. /sȝ qꝛ noluit iō stati ꝑijt

claudiꝰ q̄ntiliꝰ an.ij.d

xvij.

aurelia nꝰ.ā.v. men.v.

taciꝰm̄ vi florian nꝰm̄.iij

Jste claudius gothis nobilissime triumphauit.qui iaȝ per.xv.ānos illiricum macedoniāqꝫ vastarūt.ꝛ ideo statuā auream meruit. et moꝛbo interijt.

Scabellius hereticus negat christum filium dei esse.

Jste aurelianus ꝑmo xp̄ianis benignꝰ fuit.q̄re vbiqꝫ gl'ose triumphauit ꝑcipue ꝯtra gothos.sȝ prauoꝝ ꝯcilio deceptꝰ cū xp̄ianos seuissime ꝑsequeret nunq̄ꝫ post bonum diem habuit. et statim occisus est.

Jste tacitus bonꝰ fuit.sed paꝝ regnauit occisus in pontho.

Jste florianus nō fuit impatoꝛ.sed forte cesar etiā occisꝰ i tharso

Vᵐ ααααLXIIII — Vᵐ ααααLXXIIII

Grecus. mr̄ Dionisiꝰ.i. ā.ij.m̄. Romanꝰ xij. mr̄ Felix.i.an .ij.m̄.x mr̄ Eutitianꝰ ā.viijm̄ Tuscus x.die.iiij.

ααLXIII — ααLXXIII

Jste dyonisius distinxit prochias mādās q̄ postoꝛes cōtenti esse debent terminis suis. Cimiteria cōstruxit in vrbe ꝓpter penitentias et baptismata.vt.xiij.q.i. Eccl'as. Tandeȝ m̄rio coronatur.sepultus in pace christi.

Jste felix statuit supꝛa memoꝛias m̄rm missas celebrari. Jtē festum dedicationis ecclesie singul'is annis statuit agi.tādem m̄rio coronatur.sepultus in eccl'ia sua ꝛc.

Jste euthitianus sanctissimus ac deuotissimus ꝑ diuersa loca.cccxliij.martyres sepeliuit māu sua Hic statuit vt fruges sup altare ꝛ fabe bn̄dicerent Tandem martirio coronat sepultꝰ in cimiterio calixti. Marcus ꝯfessoꝛ s'm q̄sdā histoꝛias ponit in linea papaꝝ et q̄ post felicē tenuit sedem ānis viij. Hic solus euasit martyrium inter tot cōtinuas persecutiones.sepultus in ecclesia sua in media rhoma.sed damasus et vincentius ꝛ martinꝰ non faciunt mentionem eius.

Manicheoꝝ heresis impijssima et grossissima exoꝛitur a quodam manes parso. Barbaro moꝛibꝫ ꝛc. Hic posuit duo principia Victoꝛ Victoꝛinus

Colūba ꝟgo et mr̄ Theodoꝛa Leonilla Coꝛnelius Ciprianus

Quirinus mr̄ Simphorianꝰ Agapitus Priscus

Patrodus. xlviij.martyres. cccxlij.m̄res Maurus

Paulus ꝑmus herēita claret ꝟtutibꝫ

Maria egiptiaca que peccatrix fuit mirabilē penitentiā egit in deserto ꝑ annos.xlvij.h tpe fuit. Vel s'cōm alios anno dn̄i.ccc.lxxx. Vitā eius scripsit abbas Zozimas.ꝛ h magis videtur.

Decima psecutio ecclesie fit iussu Dyocleciani z maximiani q omib⁹ pcedētibus grauior fuit. z decē ānis durauit. In tm̄ feruebat. vt in.xxx. dieb⁹.xx⁹.coronarent. eccl'ijs z sacris libris cōbustis.

¶ Iste Probus victoriosus fuit. multa bella pfecit. honosu z z pculū apud agrippinā interfecit. Ipse aūt a militib⁹ apud firmum occisus est.

Iste dyoclecianus obscure nat⁹ supbissimus fuit. multa bella cōfecit. maximianū primo cesarē deinde Augustinū fecit propter necessitatē bellorū. et galeriū et cōstantium cesares tandē p multā sanguis effusiōez restituto regno in xta terminos pores ambo purpurā dpo suerūt vt iuniore s substituerēt. et ipi priuato ocio psenescerēt. tādē dyoclecian⁹ veneno obijt

Imperatos — Prob⁹ ā.v.mē. iiij. — Car⁹ cū fi. Cari no. z nu merlano. ānis. ij. — Dioclecianus maxim̄

Iste car⁹ bellū cū pthis gessit. et fulmine percussus interijt.

Cōcilium antiochenū contra paulū famosetanum hereticū in q dampnatus idē fuit. z episcopatu priuatus.

Claudian⁹ Papias Alexander. Felicianus iiij. corōati

Dioscor⁹ Babilus. Longin⁹ Sepniā⁹ marcelliā⁹

Serapion Carpofor⁹ Gereon Victor Ursus.

Mauricius dux exercitus thebeie legionis cum eadē legione coronatus apud sedunum.

Anno mundi. V^m CCCCLXXXIII.

Pape. — mr̄ gai⁹ ā.xi.m̄. iiijd.ix — mr̄ marcellin⁹ā viij.m̄. — Romanus ex patre proiecto. ij. diebus. xxij.

Anno christi CCLXXXIIII.

Iste gaius constituit vt nēo epos vel alios clericos apō iudicē secularē audebat accusare. z q paganus vel heretic⁹ cristianū accusare nō possit vel nō tam infamationis ei inferre. itē q gradatī qui dignus est ad ordies ascendat vt scz pīo sit hostiarius. deiñ lector. exorcista. acolit⁹. subdiacon⁹. diaconus. de mū p̄sbyter. hic fugiēs psecutōz in criptis habitādo. tandē martirio coronat. Eius festum agit x. kalendas maij.

Castorius cum vxore xxx⁹. martyrum Basilius cum septem.

Iste marcelli⁹ ob seuitiā psecutionis cōpbensus tria grana thuris in sacrificiū idolī imposuit. sz postea publice pēituit. z capitalē sniam p fide suscepērit. Corp⁹ aūt eius in sepultū. xxx. dieb⁹ iacuit pptertimorē anathemat. sz postea iussu sci petri a marcello humatū ē iuxta pedes ei⁹. Ei⁹ festū agitur. xvi. ianuarij.

Petr⁹ Erasm⁹ Juliana. Cristina Leōti⁹. Theopbil⁹

Sebastianus Ciriacus Eufemia Crisantus Nicostrat⁹ Claudius Maurus Orontius Marcus Trāquillin⁹ Tiburcius Victorian⁹. Castulus Mennas Dorotheus Bonifacius Justina Dorothea

Crisogonus. Felix Hilaria Daria zoe vxor nicostrati Jason Dyodorus Maritianus Policarpus. Cromatius Vincentius Simphorianus Cesarius Nobilis Gorgonius. Pelagia meretrix conuertitur p abbatem veronem

Georgius
Pancratius
Blasius
Primus
Felicianus
Albanus
Vitus
Modestus

Pax ecclesie reddita e p constantinu et intm firmata vt quicunq lederet xpianu pu niret. Hec reuera est mirabilis mutatio dextre excelsi. iuxta illud ps. Filia babi lonis misera. btus qui re. ti. retribu. rc. Templa etiam idolorum ipso iubente clau sa sunt. et prohibita sacrificia. iuxta illud Esaye pphe. Dii qui no fecerut celum et terram: pereant de terra. Incredibile em fuit h suspicari q vnqz humanu genus ab h errore posset absolui. in quo a dieb nimi regis assyriorum vsq ad hec tpa per annos. ii m. ccc. erat miserabiliter implicatu. verum digitus dei est hoc. et magna mi sericordia eius. non hominis meritum.

galerius constantius annis. ii

constantius magnus an. xiii

Iste constantinus impator gliosissimus celebre nome reliquit. in bellis victoriosus. in gubernan da republica prudens. in negociis fidei i compa biliter deuotus. eius pietas et sci tas ex mltis scorum libris adeo emi cat. q indubie iter sanctos an numeradus e. Greci dicut eum in fine vite sue monachu effectu et eusebius et orosius et alii di ligenter facta descripserunt.

Crescentia
Anastasia.
Donatianus
Rogatianus
Cosmas
Damianus
Quintinus.
Vitalis
Agricola

Isti duo pacifice diuiserut sibi ipiu. s n diu vixert. et gradis al tricato. et ciuilia bella postea o oriut. q oia sub constantino quie rut. Aliq etia cesares tuc creati fuerut q xpianos maxime persc qbant qrum maxentius vnus fuit

Panthaleon
Katherina
margaretha
Lucia virgo
Agnes
Cristoferus
Simplicius

v m cccc xciii

v m diii.

Romanus

martir marcellus pm

Grecus. a. v. d. xxii

martyr eusebius a. ii. m.

Afer vi. dxxv

martyr melchiades. a

Romanus. iii. m. vi. diebus. viii.

Silue. axxiii m x d xxi

ccxciiii

cccciiii.

Iste marcellus magna huit cu maxetio altricatoe dices. Boi principis e ecclias otritas repa re. et dei sacerdotes honorare. vt patet. xcvi. di. Ite statuit q ocilium gnale n possit celebrari sn au ctoritate pape. vt patet. xiii. di. c. synodu. Ite elegit. xv. cardina les i vrbe pter sepulturas et bap tismu rc. Tande post loga custo dia iumentorum in custodia publi ca reclusus morit tyranide ma ximiani. sepultus in cimiterio p scille via salaria

In anglia pene tota fides extin cta est hoc tpe a maximiano. Silr et Treueris a rictionaro

Iste eusebius ex layco in pa pa assumptus est. fuit em me dicus qd sepe factum constat tpib anteriori bus. h statuit vt laycus suu epm accusare n pos sit. nisi fide ex orbitaret. vt. ii. q. vii. c. Layc. rc. Tandem mrio coronatur sub maxentio rc.

Iste melchiades statuit q die dnico et feria qnta nullo mo deberet ieiuni um obseruari pter reue retia dni. vl q illos dies pagani qsi sacru ieiuni u celebrabat. d co. di. iii c. Ieiuniu. Tadem mrio coronatur sicut omnes pdecessores eius
Et nota q h est vltimus martyrum a scto Petro xxxiii. in ordie potificu romanorum q oes sangui ne fudert p testamto sco Et tuc laudabile fuit fm gregoriu epatu appetere

Iste siluester gli osus ofessor xpi mltiplr ecclesia decorauit ta i scp turis q in mira cul admirabilis fuit dcreta mlta statuit. hereses danauit. primo niu bti petri. s. re gnu italie cu to ta vrbe a constati no suscepit. et ad cultu eccie puer tit. helena cu iu deis baptisauit et alia ifinita sco sine osumauit.

Anthonius abbas sanctissim⁹ potēs in ope ꝛ sermone clarissimus vniuerso orbi habet᷑. Pafunci⁹ discipl's eiusdē anthonij. Et alij sci heremite et monachi in desertis locis h̄ tempore claruerūt

Eusebius cesare palestine eps̄ diuis scripturis studiosissim⁹ fuit.

Sozimus abbas q̄ mariā egiptiacā reperit. tñ quidam libri dicuut ꝙ fuerunt ambo tempore Ualentiniani

Helena regina marter ꝯstātini mulier sancta et admirāde deuotionis et actiuitatis. crucē xp̄i reperit. lxxij. collegia fundauit. totūq̃ statū ecclesie incomparabili feruore glorificauit.

Imperatores

Cometa apparuit ante mortē Constantini. vbi dic macro. ꝙ mors constantini denūciata est ꝑ stellā crinitā inusitate magnitudis quā greci cometā vocāt. Sequūt᷑ mala infinita q̄ diu durabant.

¶ Constantia filia constātini magni virgo sancta cū mltis alijs in sctō ꝓposito dn̄o seruiuit. Hec leprosa fuit sicut pater eius. sed meritis beate agnetis mundata fuit.

Nicolaus episcopus miree ciuitatis sanctus per omnia et venerabilis habetur.

Athanasius eps̄ alexandrin⁹ doctor gl'iosus ꝛ ꝯstātissimus ꝓfessor edidit symbolū. Quicūq̃.

Patrici⁹ eps̄ egiptiorū q̄ oculū i.i ꝑsecutōe amisit. ¶ Arrius hereticus pessimus tot⁹ ypocrita asserit trinitatē ꝑsonarū. sed vnitatē eēntie negat. sup̄ modū ista heresis afflixit ecclesiam.

Siluester papa anteq̃ alia concilia celebrarent᷑ cōuocauit. cclxxij. ep̄os. et castim. et alios hereticos ꝯdemnauit. et plura cōstituit decreta.

Anno mundi.	V^m DXIII	V^m DXXIII.

De possessiōib⁹ ecclesie quas prelati circa hec tempora hr̄e iceperūt: grādis altricatio sepe iter doctores fuit. q̄busdā dicētib⁹ ꝙ iustū et vtile eēt. ꝙ eccl'ia i tp̄alib⁹ abūdaret ꝛ hōrē terrenū haberet. alij eō ꝙ nō. nec mirū. q̄cq̄d ei eccia dt vl' fac: aut hz: signū ē cui ꝯdr. elegit diu i pauꝑtate ꝛ pēuria viuere: signū ē cui ꝯdr. suscepit deiñ ḡta oblata tp̄alia. signū ē cui ꝯdr. sz si diligēter aduertim⁹ tūc apte iueni⁹ ꝙ dn̄s h̄ p̄dixit ꝛ ꝓmisit elect' suis. s. ꝙ eēnt recepturi agros cū ꝑsecu-

Anno christi	CCCXIIII.	CCCXXIIII

tionib⁹. vtz Mar. x. dicēte btō petro ecce duo gladij h̄. dn̄s rn̄dit sufficit. vbi btūs bern̄. scribēs ad eugeniū papā dt ꝙ vtrūq̃ gladiū xp̄i ordiatōe pp̄ suscepit. alioq̄n ñ dixissz suffic. sz nimis ē. gladiū sp̄ūalē ꝑ seipz. scl'arē siue materialē ꝑ alios regit. s. ꝑ ꝑsonas laycales. Scūs āt thomas talē forma t ratōem ex dictamine iuris natural' ꝛ diuini. Ex q̄ tota christiana vita ordinat᷑ p̄ncipaliter ad finē sp̄ūalē nō tp̄alem. iō summus pontifex q̄ est vicarius xp̄i in terris cui ꝯmissa est huiusmodi ordinatio debet hr̄e plenā potestatā p̄cipiendi xp̄ifidelib⁹, ꝑ ꝑsecutione huius finis tanq̃ architector. q̄ ei ad quē ꝑtinet vltimi cura finis subdi dn̄t: illi ad q̄s ꝑtinet cura āñcedentiū finitū et ei⁹ impꝛio dirigi. Qui debet eīn vti armis imperat fabro qualia debeat facere arma Et q̄ finis iste ē dignissimus. s. co nsecutio celestis gl'ie. iō sacerdotiū ecclesie est sublimius cuicūq̃ potestati terrene. quare ecclesia dicit᷑ sanctū regale sacerdotiū. cui oēs reges christiani populi oportet esse subiectos sicut ipi dn̄o iesu christo a quo hoc regale sacerdotiū deriuatur. Tāto siq̄dem est regimē sublimius q̄nto ad finē altiorē ordinatur. Uñ patet ꝙ in lege christi reges debent sacerdotib⁹ esse subiecti. quare mirabiliter diuina ꝓuidēria factū vt est in romana vrbe quā ds̄ ꝓuiderat xp̄iani sacerdotij p̄ncipalē sedē futurā. hic mos paulatī inolesceret. vt ciuitatis rectores sacerdotib⁹ subdirent᷑. Sz si xp̄iana religio p̄ncipal'r eēt instituta ꝓpter tp̄alia conquirenda. tunc reges essent preponendi sacerdotib⁹. sicut olim fiebat in veteri legi. et in paganismo vbi tot⁹ cultus diui norū tenebat ad illū finē vt temporalib⁹ bonis abūdarent. Hec Thomas. Sancta Brigitta libro quarto. ca. lxxvi. scribit ꝙ beata virgo Maria hec verba sibi dixerit in quadam reuelatione. Ecclesia dei primis temporibus pauper erat in temporalib⁹ voluntarie processu vero temporis vt amici dei feruentiores et expeditiores essent ad predicādum verbū dei. et vt sciretur ꝙ ñ diuitie male sunt: sz abusus earū. iō sub siluestro ꝛ alijs bo- C

Persecutio.xi.ecclesie fit iussu constantij arriani.in qua grandi turbine fides subuersa fuit.
mlti mrio coronati.mlti exilio dãnati.ꝛ xpiani sup altare mactabant.sic pdixit.btũs ãthoni⁹.
Isti tres fuert filij ↄstãtini magni:ſʒ nihil pnẽ ꝑtnẽ in eis fuit.q̃propter tã status reipublice
q̃ȝ ecclesie valde turbatus fuit.regnũ em̃ diuiserũt.ꝛ ciuilia bella gesserũt in quibus constanti
nus et constans perierunt.ꝛ sic totũ regnũ ↄstantio prouenit.qui arriana heresi deprauatus
catholicos ꝑsequitur.ꝛ multa bella surgũt.ita vt nullã deinceps quietem haberet. Tandem
inopinata morte ꝑuent⁹ infeliciter obijt
Hibernia ↄuertit ad fidem ꝑ q̃ndã ancillã captiuã

ↄstãti⁹
ↄstãti⁹
ↄstans

annis.xxiij. Symõ archieps seleũcie mrizatur
in ꝑfide.xvi⁹.martyꝝ.et alij infiniti passi sunt.

Sinod⁹.i
Nicena v-
niuersal.c
ccxviij.ep

Ista sacrosancta synodus pma õ q̃tuor q̃ꝝ auctoritas ẽ sic.iiij.euãgelioꝝ
iussu siluestri ꝛ cõstãtini cõgregata fuit i nicea ciuitate bithinie in q̃ fuert
cccxviij.epi catholici viri sctissimi.miracul glīosi.q oẽs vnanimi cõsensu
arrianũ etiã ibidẽ pñtẽʒ ꝛ cõtumacẽ dãnauerũt.simbolũ ediderũt.ꝛ fidẽ ex
ponẽtes.plīma statuert.vtȝ.xvi.di.c.Sexta Synodus.
¶Donatiste heretici oriũt in affrica sic dicti a q̃dã donato.Dicũt ecciam
tm̃mõ in affrica mãsisse apud se.ꝛ rebaptisabãt catholicos.diu durauit.

V⁹DXXXIII V⁹DXLIII.

Romanus

marc⁹
ã.ij.m̃.
viij.dxx

Romanus

Julius
ã.xi.m̃
ij.dvij

CCCXXXIIII CCCXLIIII

Iste marcus consti
tuit vt symbolũ publice in
ecclesia cãtaret ꝛc. Itẽ q̃ e-
piscopus hostieñ. papam
cõsecraret ꝛ pallio vteret.a-
lexander eps alexandrinus
nobilissimus in concilio ni
ceno.

Iste iulius mltas ꝑ-
secutões sustinuit a cõstãtio arriano.ꝛ ꝑ.x.ãnos sustinuit exiliũ
tãdẽ mortuo cõstãtio ad sedẽ suã redijt.ꝛ duas basilicas extruxit
Tãdeʒ btã morte potit⁹ sepelit in cimiterio calopodij. ¶Amos
pr.iiij⁹.monachoꝝ.Itẽ alius Amon.ccl.clerici cũ alijs mona
chis ꝛ sacratis virginib⁹ ab arrianis interfecti sũt. ¶Pachoni
us vir clarissimus pr innumerabiliũ monachoꝝ et monialiũ
q indifferenter oẽs recepit iuxta regulã ab angelo sibi datã in e
gipto fuit. ¶Maximus eps treuereñ.magnus confessor.

Bona temporalia ecclesie data sunt que viri sancti longo tpe ad necessitatem suã solam et ami-
corum dei et pauperum sustentationem dispensabant. Ergo tales scito amicos dei qui con-
tentant de dispositione dei.et ipse videt eos.Hec illa.Dicũt quidã q̃ nedum temporalem su-
stentationem necessarium fuit ecclesiasticos habere.sed etiã tpalem iurisdictionem ad cõpe-
scendam iniquam audaciam volentium bona ecclesiastica suis appropriare vsibus.nec de-
cuit vt prelat⁹ ptãte spũali ꝑditus.potestatẽ cui imperet ab alio mendicet.ſʒ ppriã eã possideat
Hec oĩa firmissime pbant ex legendis ꝛ dictis scõꝝ patꝝ q tpalia dñia ꝛ possessiões terrenas
latissimas iuste habuert.Quis ei audeat dicere q̃ tot sci põtifices viri vtiq̃ sũme ꝑfectiõis et
lrature.miracul glīosi.q oĩa tpalia arbitrabant vt stercora.q̃ꝝ doctrina fulget ecclia sic sol et
luna quoꝝ scripta suos lectores sanctispũs igne accedunt.et ples ppriã vitam pro defen- F

Sexta etas Christus.

Persectio .xij.ecclesie fit iussu iuliani pessimi apostate.q̇ sanguinē xpianoꝝ idol'vouit.ſʒ non impune.qꝛ diuinitus occisus fuit p mercuriū scm̄ martyrē iubente beata virgine.
Eunomius hereticus corpe ꝛ aīa leprosus.a q̇ eunomiana heresis dt xp̄m ñ natura ſʒ gr̄a filiꝫ
Macedonius hereticus negauit spm̄scm̄ equalē pr̄i ꝛ filio.heresis magna.¶ Lana de celo pluit.¶ Grandomaxima interfecit hoies et iumenta apud constantinopolim. patri anus et deodatus.hi choros psallentiū in duas ptes diuiserūt.et vigilias ad sepulturā martyrum instituerunt Flaui

Paulius ep̄s treuerē.
Hilarion ꝛ donatus
Impatores ꝯmes

Julianus an.i m̄.viij.

Iouinianus.m̄ viij.

Ualētinianus ānis.xi

Paulus simplex disci pulus anthonij:q̇ merito obiecito ad pfectionem venit.

Iste iulianus primo xpiāus demū mōach⁹ tūc magnus.dein apostata.tādē cesar ꝛ dolo augustus fuit totaliter fidē nitebat destruere.

Iste iouinianus catholicus et bonus fuit ſʒ paꝝ regauit

Iste valētinianus deuotus totaliter fuit.ꝛ in fide stabilis.diuina ordinatione ad impium venit.qꝛ enim sub iuliano maluit tribunatuꝫ amittere et exiliū perpeti q̄ȝ fidē abnegare.iō retribuēte xpo meruit ad impuim sublimari semper victoriosus fuit.saxones et burgūdiōes vicit Juliana martyr ¶ Johannes et paulus martyres

Victorinus Macharus.Donatus grāmaticus mgr̄ Hieronymi.

Anno mundi V⁹VLIII

Pape

liberius ā.xvi.m̄ vij.diij

Romanus

Scisma.ij.ecclesie inter liberiū et felicem euenit propter arrianos q̇bus fauebat liberius et iō tāq̄ȝ hereticus a catholicis deiectus fuit.et felix in papam assumptus.

Anno christi. CCCLIIII.

Iste Liberius primo catholicus feruide ꝯtra arrianos processit.et ob hoc constan.ius arrianus eū in exiliū misit.et clerus de ꝯsensu eiusdē liberij felicē presbyterū in papā ordinauit. q̇ amplius arrianos expugnauit intm̄.vt arriani ipi ꝯstantiū rogarēt vt liberius restitueret tanq̄ȝ eis magis fauorabilis.et sic liberius reuocatus fuit.et felix deiectus.ſʒ qꝛ liberius arrianis fauebat:idē felix cū catholicis eū admonitū et ꝯtumacē tanq̄ȝ hereticum de ecclesia eiecerūt.Et tūc scisma factū fuit et psecutio magna fideliū.Et nota ꝙ primū romana ecclesia circa hec tpa infamem papā habuit.quia omnes antecessores huius liberij fuerūt sancti et explares.vt supra patet per annos.cccl.ꝛc.
¶ Gregorius nazanzenus doctor egregius in oppido nazanzeno episcopus vel constantinopolitaneñ.
¶ Basilius magnus confessor et episcopus cesariēñ.claruit.

Justina impatrix arriana secrete tpe viri sui.ſʒ impia vxor pijssimi valentiniani impatoris multū post pseq̇tur catholicos.et precipue ambrosium.

Didimus cecus ab īfantia diuinitus factus ē doctor magnus et ep̄s alexandrinus
Gordianus et epimachus et alij multi martyres.
Rufinus p̄sbyter multa scripsit et historiā eccl'iasticā transtulit. Quiriacus episcopus et martyr ¶ Gallicanus martyr.

☞ ꝯsione libertatis ecclesiastice tradiderūt martyrio coronati q̇s inq̄ȝ audebat dicere tales ac tantos tam multos sic delirasse vt huiusmodi tpalia contra iustitiā ac dei voluntatē detinuissent.An nō potius vsq̄ȝ hodie ꝯdictores coꝝ formidabili vidimus morte ꝯsūptos. iuxta q̇s i p̄catus fuit e is ꝯstātius qñ paginā impialis testamēti ppꝛijs manibus sup venerandum corpus btī petri posuit.di.xcvi.ꝯstātius.Quis vnq̄ȝ temerator nisi pēituissʒ hāc maledictōeꝫ

Hieronymus presbyter et cardinalis incepit clarescere in ecclia dei de dalmacia oriundus sp
sanctissime vite fuit. hereticorum malleus. ac toti9 xpiane civitat; so.idissimu fundamtu. doctor pn
cipal no solu latinis atq grec; veru etia hebraycis lris eruditus fuit. Priamus qdaz nobil da
semie troyanorum q i lobardie ptibus venerat: rebellauit 9 impriuz s; mox interfectus ab exercitu
romanorum fuit. S; filij ei9 fugiētes regnu fracie inchoarut inuit; romais z colonia extruxerut
z ibidē vt coloni habitare ceperūt. Marcomitus filius pdicti Priami fuit dux eorum. sed phara
mūd9 fili9 eius fuit prim9 rex francie. Colonia aut an hec tpa dicebatur agrippina.

valēs cū gtiāo z valen. | tiniano annis.iiij.

gtian9 cū valē tiniāo | annis.v.

Burgundi sunt xpiani

Iste valens frater fuit va lentiniani. z cū eo diu re-
gnauit. s; timore eius 9ceptā trufam exer cere neqq ausus fuit. s; eo mortuo cū sol9 regnaret catholicos psequit. z mōachos ad militandū reuocauit. tandē post mlta ifortunia ipia morte pijt. tn cū aliq pnia

Iste gratianus videns rempublicā pene iaz de solatā theodosiū cesarez fecit q ubiq victor extns multa restituit. tandem p maximū tyrannū dolo occiditur z ille nō longe post iuste a theodosio morte pūitus

Synod9 ij. 9stātio- po. vniuer sal' cl. epōrum

contra macedoni um hereticum.

V9 DLXIIII. | V9 DLXIII

ij. felix m: ā. i. m. i | Romanus. diebus. ij.

Damasus. an. xviij. m | Hispanus ij. d. x.

CCCLXIIII. | CCCLXXIII.

Iste felix vir scūs 9stantiū augustū hereticū 9clarās de papatu eijcit z tādē capitis absci sione martyr xpi consecratur.

Iste damasus gloriosus con fessor mlta laude digna patrauit. adiu- tus floridissimorum virorum studijs q grā dis nūer9 tpe; suo claruit choros cātāti uz ordiauit in ecclia. glia pri zc. post sin gulos psalmos dicere iussit rogatu hie ronymi. In versibus dictād; excellētissius fuit plimaq scripta reliqt z pcipue histo riā paparum et martyrum. Conciliū etiā. ij. vniuersale id est cōstā tinopolitanum contra macedonium celebrare fecit. Eius festum agitur vndecimo decembris.

Tpe isti9 damasi pape vastas illas egiptias solitudies hacte- nusq diffusas: qs ppter sitim et sterilitatē piculosissimaq serpen tū abundantiā 9uersatio huma na n nouerat hitatio mōachorum 9pleuit. s. arsisius. pichi9. peme nes. pastos. zozimas. marina. eufrosia. ioseph. syrus. agathō achilis. gelasius. arsenius. luci- us z alij inūerabiles qrum ē digna memoria.

¶ Ambrosius romanus doctor principal' mittit a velentiniano ad mediolanū. et Rapitur de tribunalibus statim in episcopū diuinitus eligitur vt ipe testat in libro de officijs. ad infulas. cogimur simul dicere et docere. ¶ Alexius vir sanctus et mire patientie ro- me claruit.

Martinus episcopus thuroneñ. claruit in gallia vir admirande sanctitat; de pānonia oriun dus extitit. ¶ Johannes heremita sanctissimus qui Theodosio triumphum predixit. evasit. Reuera possumus adducere illud gamaliel. actuum. v. Si a deo est: nō poteris dis- soluere zc. Tanta siquidem p huius mundi potētes pariter et sapiētes facta. Legimus cō-

Augustinus carthagineñ. de affrica rhetor maximus. ꝛ in oī phia ac poetria incompabilis. i-
sup oē scibile qd vnq̃ phi repire potuerīt in iuuētute sn̄ magna difficultate adept⁹. circa hec tē-
pora ad mediolanū mittit̄. vbi statī a btō ambrosio ꝯuertit̄. ꝛ in xpi noīe postposita manicheo-
rū heresi baptisat̄. Hic creuit in doctorē eccl'ie pcipuū. et hereticoꝝ malleū valentissimū nō lon
ge post in epm yponeñ. sublimatus totā ecclesiam suaꝝ fonte doctrinaꝝ per ānos. liij. abūdan
tissime irrigauit. ¶ Iste theodosius immēse religiositatis extitit it epo et ecclesie fidelissimus
deo in oīb⁹ adiutus ē a dño miraculis etiā apertꝫ. hostes superās si
bi et in omnib⁹ principibus ostendit q̃ztū valeat ad victoriā obtinē

Impatores. catholic⁹ theodo. xiā

dā oratio deuota cū lachrymis ab innumeris barbaris circūdatus
xpm suppliciter inuocās gl'iosus victor nō suis manibus sꝫ diuinis
triūphauit auxilijs. Nā tela q̄ hostes ꝯ eum miserā t retrorsum acta in ipos atrociter reuerte-
bant̄. Qd videntes barbari pauore nimio ꝓstrati ꝯtinuo sese xpianissimo pncipi subdiderūt.
vnde et poeta claudianus licet paganus hoc idem testatur dicens. O mniū dilecte deo tibi mi
litat ether. Et coniurati veniūt ad classica venti. Quā humiliter se habuit in correctōe ambro
sij: patet in legenda eiusdem. Vide augusti. li. vlti. de ciui. dei. Et quō idola subuerti cum tem-
plis iussit. ꝛ quō iohannē heremitā ꝯsuluit ꝛc. et quō fragrabat magis bn̄faciēdi caritati q̃z do
minādi cupiditati. Morit̄ tādē bn̄ disposita republica quā desolatā inuenit. pmo stabularius

Anno mundi V⁹DLXXXIII.

fuit. et propter virtutes promotus est.

Pape siricius ā. xv. m̄. xiō. xv Romanus

Anno christi. CCCLXXXIIII.

Iste siricius statuit vt de ipsa secta manicheorū nullus reciperetur nisi cū tali pactoq in monasterium retruderetur. ibiq̃z pniam ageret cūctis diebus. ꝛ i fine vite tm̄modo viati cum sumeret. Omnes etiaꝫ illius secte quos reperit exilio dānauit.

Priscillianus eps hispanie cadit in heresim pessimā. inde heresis priscillina

Haitanarius rex gothoꝝ ꝑsequit̄ xpianos in terra sua vbi mlti martirio coronati

Firminius eps ambianeñ

Honorat⁹ et sabinus ibidē omnes sancti confessores.

Placella vxor theodosij de pauperib⁹ maximā curā habuit q̄bus suis māib⁹ afficōsissime seruiuit.

Marcellus episcopus ap-panie martyr.

Paula vidua sāctissima ꝛ filia eius eustochiū ṽgo claruerunt quaꝝ btūs hieronymus sepius meminit. vitāq̃z paule dignis laudibus conscripsit.

Theophilus epus alexandrie

Seruaci⁹ tōgroꝝ eps q̄ dicit̄ fuisse cognatus christi floret.

Seuerinus eps colonieñ. magne auctoritatꝫ et scītatis fuit

Contra patronium ecclesie pene in omnibus finibus totius christianitatis. vt neq̃q̃ credibile sit q humano modo potuisset insultus huiusmodi tolerasse. siue aliquid recuperasse post tam crebras desperatasq̃z spoliationes. Sed quia de celo dimicatū est ꝯtra eos. iō vt fumus perierunt vniuersi hostes ecclesie. vsq̃z in presens. Vbi constantie arrianus. iulianus apostata. valens. hatanarius. hailaricus. gansericus. honoricus. atila. seuo. totila. theodericus. ꝯstātius tertius. et quintus. leo tertius. et q̄rtus. henricus tertius et q̄rtus. fridericus pmus et secundus. otto. iiij. Ludouicus. iiij. ꝛ ceteri ꝑsumptores cum suis complicibus qui quasi ho-

Roma capitur a gothis ⁊ incenditur. ⁊ fit illa famosa altricatio inter paganos ⁊ fideles: qꝛ pagani cũ magna blasphemia nitebãt fidẽ extinguere. ⁊ culturã deoꝝ reassumere: sꝫ nõ ꝑualuerũt qꝛ Halaricus rex gothoꝝ met xpianꝰ fuit. ⁊ pepcit oĩbꝰ ꝯfugiẽtibꝰ ad sacra et sic ꝯfusa fuit impietas paganoꝝ eo ꝙ nõ potuerũt ꝓbare diffortuniũ euenisse ex eo ꝙ roma abiecisset idolatriam. ⁊ fidẽ recepisset. De hꝫ Augustinus in libris de ciuitate dei. et Orosiꝰ abundãter tractant.

Claudius poeta rome. Patricius magnꝰ pater hibernoꝝ apostolꝰ circa hec tp̃a in hiberniã venerat cũ suis sororibus angeli sepe colloquio fruitur.

arcadiꝰ cũ hõri. an. xiij.

Iste archadius puer adhuc qñ pr̃ eiꝰ defunctus fuerat. ⁊ quidẽ satis bonus. sed

plꝛes aduersitates cũ frẽ suo honorio ꝑpessus est mlt̃a pericula ⁊ tyrãni degẽtibꝰ barbaricis. scitbis. gothis. wãdalis. ⁊ hmõi surrexerũt. q̃ mlt̃as ꝓuincias depopulati sunt. et nisi xpi grã singulariter xpi fidelibꝰ principibꝰ succurisset: totaliter periissent.

Macezel comes archadij meritis scõꝝ q̃s secũ duxit. exemplo theodosij. vꝰ. ꝑterruit hostiũ lxx. milia. Sancto etiã ambrosio sibi in visione apparẽte ⁊c. sꝫ pꝰ elatꝰ sctõs viros cepit ꝑseq̃ et ecclam temerarie ausus est. et statim occidit. ꝓbauitq̃ se in vno. ad vtrũq̃ sp̃ diuinũ vigilare iudiciũ. qñ et cũ supauit adiutus. et cũ ꝯtempsit: occisus est. De hoc sunt infinita exempla. etiã hodie. ¶ Prudentius poeta christianus.

Sanctus Heraclides qui scripsit vitas patrum ad Lausum episcopum.

Vꝰ DXCIII.

Romanus. pꝰ anastasiꝰ. ã iiij õxxvi

CCCCXCIIII.

Iste Anastasius statuit ꝙ cum sanctum euangelium legeret: homines stare deberent. ⁊ q̃ caret aliquo mẽbro non deberet fieri clericus. Hic fecit fieri vnã basilicã ꝑpe scolã mamertini. Pelagius hereticus et scelestinus et iulianus ep̃us a quibꝰ pessima heresis pelagiana dic̃ hominẽ sine gratia posse mereri. et baptismũ et oratõẽs ecclesie irritas esse ⁊c. Augustinꝰ multũ contra eam laborauit.

Ora vna ecclesiam priuare nitebantur aũt suffocare. nunquid preualuerunt. Ecce hodie floret cultus dei cũ gloria. et illi si penitentiã nõ egerũt: apud inferos contremiscũt. Sꝫ nunquid humana virtute id actum credimꝰ. Minime. Igit̃ si deus pro nobis q̃s ꝯ nos. Ecce regnat fides sancta videntibꝰ et inuidentibꝰ inimicis dentibꝰ suis fremẽtibus et tabescentibꝰ. Nil ꝯ manum omnipotentis valentibus iuxta ꝓphetiã psalmiste dicentis. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Donec ponã inimicos tuos scabellum pedum tuoꝝ. Et iteꝝ. Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea. etc̃. ⁊c. Et qꝛ grandia mala contigerũt aliquando propter huiusmodi disputationes. suggerentibus quibusdam impijs in aures principum. ꝙ ecclesiastici terrena dominia licite non possiderent. ideo apostolica sedes inhibuit ne ammodo fiant. neq̃ vlli liceat deinceps in dubium reuocare. quod tantis sanctissimoꝝ virorum doctrinis et exemplis constat roboratum. aduertant sensati principes qđ eis vtile sit et salubre. post tot annoꝝ circula ac varios rerum euentus. vbi nullus vnq̃ prosperatus est. Neq̃ sibi promittant inconsulte posse immutare ꝙ spiritu sancto durante statutum est. ac tot patronos et celorum inspectores presidentes iam habet.

¶ Cronica sancti Hieronymi finit hic circa annos domini. ccclxxx.

Sexta etas Christus.

Constantinus comes honorij mirabili felicitate in breui multos tyrannos ꝛ barbaros ꝑstra
uit xp̄i adiutorio suffultus. Et nota ꝙ sicut dicit beatus Hieronymus. Romani in principio
erant fortissimi: sic i fine debilissimi. Nā ad propulsandū hostes necesse est quotidie barbaros
ꝯuocare. ¶ Iste honorius clementissimus fuit. Cumq; diceret̄ ei. cur rebelles nō occideret.
ait. Utinā esset mihi possibile ad vitā mortuos reuocare. Et ob piam fidem quā in christo ha
buit multos tyrannos obtinuit sine sanguis effusiōne. ꝛ ꝑiculosa illa tp̄a paulati sub eo quie
uerūt. Et hic finit̄ historia pauli orosij p̄sbyteri q̄ h̄
tp̄e claruit. ¶ Reliq̄e sc̄i stephāi, ꝓthomr̄. h̄ tp̄e iuēiūt̄

Imp͛a. — Hōri⁹ fili⁹ teodosijcū — theodosio minore. annis. xv. ⸗in ihrl'm.

Maximus ep̄us nolanus prophetie spiritū habuit
Ossa Samuelis prophete translata sunt ꝯstantinopolim sub archadio — Donatus ep̄us.

Ticonius afer multa scripta reliquit		Epiphanius episcopus		Tholomaci⁹ mar.
		Sisinius	Martiri⁹	Alexader.
Sulpitius sever⁹	Orosius			Nathanael.
Dorotheus	Melania	Dyocles	Ancilla	Alexandria
Isidorus primus	Sulta	Ammon	Pachonius	

Johannes crisistomus exilio damnatus ab eudochia regina vxore archadij. ibiq; moritur ar⸗
dore solis. et archadius excommunicatur ab Innocentio eo ꝙ consen sit.

Anno mundi — V⁹ DCIII — V⁹ DCXIII

Pape — prim⁹ Innocenti⁹ — Albanen̄. an. xv. m̄. ij. diebus. xx. — zozim⁹ ā. ij. m̄ viij. d. ix — Grecus

Anno christi. — CCCCIIII. — CCCCXIIII.

Iste Innocentius statuit ꝙ nō solū presbyteri. s; oēs christiani deberent vngi oleo infirmoꝝ et sabbato ieiuniū celebrari ꝛ ad missā osculū pacis dari. pluresq; regulas ecclesie dir monasterijs ꝛ iude is ꝛ paganis tradidit. vt patet. xxviij. q. i. Nunquid ꝛc. Hic damna uit ad instantiam concilij affricani heresim pelagianā cum suis he resiarchis. vide. xxiiij. q. i. de hac materia.
In quanta reuerētia olim sc̄i doctores pr̄es. ꝛ ꝓncipes ꝛ ꝯcilia ha buerūt apl'cā sedē vt nihil auderent sine consensu dn̄i pape diffini re. De hac materia sūt pl'es epistole sancti augustini ꝛ alioꝝ sc̄pte

Iste zozimus statuit ne cl'ici tabnas teneāt. aut ne vēdāt. ꝛ vt cere⁹ bene dicatur in sabbato sc̄tō. et ꝙ seruus non fiat cle⸗ ricus nisi prius sit libe⸗ ratus a dn̄o suo Ipe mi sit legatos ad concilium carthaginense pro robo ratione eiusdem.

Talmud iudeoꝝ quod sonat apud eos doctrina componitur circa
hec tempora. a duobus summis rabi. sc; rabina et rabasse. liber vtiq; gran⸗
dis et maior decē biblijs. in eo sūt inexecrabilia mēdacia. turpia fatua. abominabilia ꝯ legem
dei. legē nature. et legem scriptam. Uidentes nanq; iudei legem suam quotidie deficere. fidem
xp̄ianā ꝑficere in toto orbe. etiā cum gloria temporalium. hos duos deceptores instigarunt q̄
tenus hunc librū componerēt. ꝛ tanq; moysi scriptis firmā adhiberent fidem. prohiberentq;
sub pena mortis ne quis aliquid negaret de his que in eo continentur. Factum est ita ad suā
infelicem excecationem et suoꝝ perpetuam damnationem. Ne autem simplices haberent oc⸗
casionem recedendi a tanta falsitate iniunxerunt eis vt iterrogati de difficilib⁹ rn̄deāt. Nos
hec nō intelligimus; s; rabi nostri potuerūt respondere vobis. Sic traditi sūt reprobū sen⸗

Gansericus rex wandalorū infinita mala fecit.per longū tēpus in diuersis mūdi partib⁹. tyrānus pessimus et arrianus. pcipue religiōi xpiane et nobilitati infestus fuit Romā cepit africā destruxit.sub quo augustinus morit̄.anno dn̄i.cccc.xl. ¶Attilia rex hunorꝫ flagellū dei tyrannus atrocissimus.longo tp̄e psequitur humanū genus.tandem confusus morit̄ pessime more tyrannorꝫ.Alibi dicit̄ ꝙ proprio sanguine suffocatus fuit. Johannes cassianus heremita eiect⁹ a crisostomo de constantinopoli venit marsiliam.collationes patrum scripsit et alia.Et fuerunt infiniti sancti heremite et monachi.

Aman us ep̄s aureliaceñ.ciuitatē suā liberauit suis meritis ab hunis

Thimotheus hereticus dic̄ xp̄m verꝫ deū ꝛ hoīeꝫ q̄dē eē.ꝫ addit falsuꝫ dicendo diuinam naturā conuersā esse in humanā cū valētiniano.

theodo si.ij.fil⁹ albadij — an.xxvij.

Pallidius episcopus mittitur ad scotos

Hic theodosius totus catholicus fuit et deuotus princeps.nec tamē voluit prohibere barbaros quin mltas puincias vastarent pmittente deo. Grādis nāqꝫ exercitus gothorꝫ totū rhomanū imperiū in partib⁹ occidentis vastauit.sed in oriente tranquilla pax fuit et sanctitas.

Conciliū cartagineñ.fuit.ccxvij.patrum contra pelagiū hereticū. in q̄ sctūe augusti. solēnis triūphator ꝯ hereticos apparuit.cūctos vincēdo

Saxones hoc tempore angliam intrare ceperūt et paulatim crescētes. tādeꝫ totū regnum et diadema obtinuerunt.

V^a^ ooXXIII

Prim⁹ bonifacius.ā. — Romanus viij.dic.viij — Romanus — p⁹Celestin.an viij d.ix

ooooXXIIII

Iste Bonifacius statuit ne mulier tangeret pallam altaris aut lauaret Ipse habuit scisma cum eulalio presbytero q̄ secū electus fuit et pualuit:q2 maior et sanior ps secū erat.et imperator etiā cū vxore sua sibi magis fauebat

Iste celestinus. instituit dici psalmos ante missam et ex hoc exordiū sumpsit vsus quē post et ecclīa seruauit de introitu et ḡduali ꝛ tractu.Tp̄e eius celebrata est sancta synodus ephesina cōtra heresim nestorij episcopi cōstātinopolitani qui negabat beatam mariā verā esse matrem filij dei.

Scisma quartum quod fuit inter bonifaciū et eulalium:causa fuit discordia eligentiuꝫ . et obtinuit bonifacius.quia maior et sanior pars erat secum.

Predestinatorum serpit heresis.que dicit nihil prodesse ad vitam ꝙ sancti virtuose agunt.

Iheronimus obijt miraculis inauditis clarus. Eusebius discipulus iheronimi claret post eum. Nestorius episcopus constantinopolitanus dicit christum purum hominem nō deum.heresis magna.

Lupus trecassinus episcopus floruit.qui attilam mirabiliter a preda compescuit

Cirillus alexandrinus episcopus fuit in concilio ephesino.

Usum vt plus his nugis credant q̄ moysi aut christo. Uerumtamen plures in diuersis mundi partibus conuersi crebro leguntur.aliqui pro fide magna fecerunt.et vtilissima scripta reliquerunt.

Tota gallia etiã affrica. hispania. rc. interierũt pmissiõe diuina ab incursu barbarorũ quingẽtorũ miliũm. et oẽs pene ciuitates in terrã prostrate fuerunt exceptis paucis q̃ sctõs epos habuerunt ob qd diuinitus ptecte sunt. Et fuerũt tpa horrẽda. Ciuitas metensis muros habuit insupabiles. sz corruerũt pter pctã ciuiũ et sic exusta fuit. Eccl'ia dei isto tpe valde tribulat. et precipue in affrica. Nã augustino mortuo totus clerus aut martyrisat aut expellit a sedibus suis in exiliũ. nec fuit silis psecutio ibi vsq3 tũc pter gansericũ regẽ wandalorũ. et honericũ filiũ eius qui fuerũt arriani. z eccl'ias clauserũt. Tandẽ etiam ipsi male perierunt more solito.

Hilarius episcopus erelateñ. claret in gallia. Merlinus de incubu genitus claret in britania spũ pphetie. cuius istinctu vortigonus rex britãnorũ valde dilatauit fidẽ xpi. Huic successit vterpandogorũ frater eius. q̃ fuit pr̃ arcturi. de q̃ pphetauit idẽ vter. i. caput draconis. qr p draconem iu stella pnunciatus est

impatores

sinodus. iij. euesina vniuersalis. cc. patrũ cõtra nestorium hereticum

Patricius filius sororis sci martini mittit ĩ hibniã a celestio pp vir miribiliũ opm vixit ãnis. cxx.

Judei plures submergũt in mari decepti per diabolum qui eis apparuit in specie Moysi quasi vellet eos introducere in terram promissionis. Quidam vero euadentes: fidem christi receperunt.

Paulinus eps nolanus vir sctũs. de q̃ loquit Gregorius. i dialogo suo.

Anno mundi — V^m. DCXXXIIII.

Pape

iij. Sixtus an. viij. de.

Romanus . ix

Anno christi. — CCCCXXXIIII.

Iste sixtus vir sanctus erat totus humilis et misericors ecclesiã sancte marie maiorem edificauit. Habuit quendam emuluz noĩe bassum: q̃ eum diffamauit. De quo cum se cõcilio purgassz: statim post bassus morit: quem tamen propriis manibus sepeliuit.

Hermanus episcopus anthisiodorensis tres mortuos suscitauit. zetiaz asinũ suũ defunctũ

Omniũ pedes lauit sñ exceptõe

Eucherius lugduñ. eps z doctor

Seuerus treuereñ. epus sanctus

Mamertinus abbas in monasterio sancti germani. z allodius fuit ante eum.

Septẽ dormiẽtes euigilãt: q̃s decius ante. cc. annos in spelunca reclusit.

Petronius episcopus bononieñ. fecit vitaspatrũ vir sancte vite ab infantia.

Marianus monachus z plures alij sancti z docti viri floruerunt.

Eutropius presbyter scripsit plura.

Victorinus massilieñ.

Maruchas episcopus filium regis persarum a demone liberauit: z multum ibi fides creuit.

Terre motus maximus apud constantinopolim per quatuor menses et infans dixit: vt cantarent. Sanctus deus sanctus fortis sanctus z immortalis miserere nobis. et sic cessauit. Hoc postea in calcedonensi sinodo confirmatum est

Festum sancti petri ad vincula instituitur z stupenda miracula per eius cathenam fiunt.

Celũ ab aq̃lõe efficit̃ q̃si igneũ. et fulgurãtes haste apparẽt. Luna obfuscat̃
Terre motus continui. et signa plura fuerunt.
Codex edit̃ q̃ et liber theodosianus appellat̃. q̃ omniũ principium legittimorum habet fines
Btissimꝰ iohãnes baptista caput suũ reuelat duobꝫ monachis q̃ hierusalẽ venerãt. Gothiãt qꝫ eundẽ pronũ sibi elegerãt inuicte permanserunt.

Cometa apparet et pꝰ pauca apd tholossam gallierinus sanguis longissimus fluxit tota die.

Undecim milium virginũ cohors apud coloniã Agrippinã martyrisatur ab hunis. et Colonia etiam statim destruitur.

marcianus cũ valẽtia no. annis .vii.

Iste martianus catholicus fuit. et cũ valentiniano imparauit. sꝫ post apud cõstantinopoli interemptꝰ fuit cõspiratõe suoꝝ. Hic in somnis vidit arcũ attile confractũ et hoc ipm intelligẽs mortuum et sic factum est.

Echius patricius contra attilã pugnat fugans eum. et cesa sunt ibi scilicet in territorio aurelianẽsi. clxxxᵐ. pugnatorũ.

Synodꝰ iiii. calcedo vniuersalis dcxxx. prm̃

cõtra eutichen hereticũ q̃ fuit abbas cõstãtinopolitanꝰ. Hic dixit vnã naturã esse ꝟbi dei et carnis. Et dyoscorus olim epus alexandrinus defensor illius fuit.

Vᵐ DCXLIII. Vᵐ DCLIII.

primus Leo an xxi. m̃. i. Tuscus de. xxiii.

CCCCXLIIII. CCCCLIIII.

Iste Leo sanctissimus longo tpe cum multiplici fructu prefuit ecclesie tunc infinitis periculis laboranti propter tirãnides principũ ꝛ hereses varias falsorum doctorũ. Plẽs sermones et eplãs scripsit ita egregie. vt inter omnes doctores florem dictamis reportasse dicatur. et quecunqꝫ dixerit sic sunt approbata. vt nulli fas sit in minimo ab illꝰ dissentire. Ipse suis meritis attilam a roma et italia auertit manũ sibi amputauit propter quãdam temptatõnẽ. sed beata virgo ipam restituit. In canone addidit. sanctum sacrificiũ immaculatã hostiam Synodũ calcedonensẽ iussit celebrari mediante martiano imperatore. Tandem plures agones beata morte potitur. sepultus apud sanctum petrum. Festum eius agitur in vigilia apostolorum petri ꝛ pauli quidam dicunt. xi. aprilis.

Genota virgo claret parisius q̃ fuit velata a sancto germano
Walleranꝰ eps sctũs
Marinus episcopꝰ ephesiorum.
Iuuenalis hierosolimitane.
Anatholius cõstantinopolitanus epus
Hi duo fuerũt in cõcilio calcedonẽ. pncipales.

Tempore huius pontificis misterium sanctissime trinitatis euidenti miraculo in partibꝫ gallie declaratur. Cũ em̃ quidam episcopus celebraret. vidit super altare tres guttas clarissimas equalis magnitudinis cadere. que simul defluentes. et in vnam coniuncte gemmam pulcherrimã effecerunt. Quã cũ eps in medio crucis auree posuisset omnes alie ceciderunt.
Nicasius remensis episcopus martyrio coronatur cum eutropia sorore sua ab hunis trũcatus ait. Domine viuifica me scdm̃ verbum tuum.

Arcturus rex britanie noiatissim⁹ in victorijs.cccclx. viros gladio suo iterfecit. Ecclie dei subuenit. et fidē valde ampliauit. oēsq; terras francie. dacie. norwegie ꝛc. sibi seruire coegit. Perdit tandē. nec vsq; hodie scit vbi manserit. Ethicius senator in burgundia tpe famis. iiij^m. pauperes sustētauit. ꝛ celestis pmissionis vocē audire pmeruit. Anglia in flore tempore arcturi. cui terdena regna seruierunt. sed tpe paruo. Meretrix quedā peperit infantes. vij. vno ptu ꝛ in piscinā piecit. ꝛ vn⁹ factus est rex longobardoꝝ. Helizei pphete ossa trāsferunt de samaria i alexandriā. Perpetu⁹ epus thuronen̄.

Impatores

primus Leo. annis. xvij.

Iste leo fm q̄sdā ver⁹ catholic⁹. fm alios autē dr̄ q nimis iprudenter imagies scōꝝ iussit cōburi propter qd a pp̄ excōicatus fuit. Videt q hoc nō leo primus s; leo. iij. fecerit tēpore gregorij. iij. quia tunc fuerunt tempora turbulenta et inquieta.

Zeno. annis. xij.

Iste Zeno fuit arrianus totaliter crudel' cōtra catholicos fedus inijt cū gothis ꝛ filium leōis iterficere volēs alter filiis ei offert. ipe theodericū puerū postea regē gothoꝝ a pr̄e suo in obsidē accepit. Veneciaꝝ citas iclita cōdit aut poti⁹ āpliat circa hec tpa āno dn̄i cccel. nō a pastoribꝰ sic roma. s; a potētioribꝰ ꝛ ditioribꝰ puinciaꝝ aducis. illic ꝓpter psecutōes attile cōfugiētibꝰ. Mix ē ꝛ sūmo laudis extollēdū pconio. potuisse a tot tātq; diuersis vrbiū ꝛ opidoꝝ pplis cōditā citatē p ānos mille cū tali icremēto ac glorie splendore vnanimiq; sagacitate cōseruare.

Anno mundi V^m. DCLXIII.

Pape

p⁹ Hylari ā. vi m̄. iij. d.

Sardus vi.

Simplicius ā. xv. m̄. ij. d.

Anno christi CCCCLXIIII.

Iste hilarius dedicauit ecclesiam beati stephani iuxta basilicam sancti laurentij. Hic constituit vt null⁹ pōtifex sibi sucessorem constituat. vt habetur. viij. q. i. Plerisq; Sepelitur in monasterio sancti Laurentij quod ipe cōstruxit. Sub ipso Dyonisius abbas romanus ciclū paschalē perpetuum adinuenit. qui vocat tabula dionisij continens annos. dxxxij.

Iste simplicius diuisit vrbem in quinq; regiones. ꝛ plures ecclesias dedicauit. Hic constituit vt clericus inuestiturā nō recipiat a layco quod fuit post per alios magis roboratū. vt patet. xvi. q. vi. per totum. Sepelitur in vaticano.

Marci euāgeliste corpus transfertur ad venetias de alexādria. Letanie maiores instituuntur a mamerto episcopo vienensi.

Remigius remensis episcopus qui post clodoneum regem francie conuertit.

Prosper episcopus vir clarus scientia et sanctitate vite de aqtanie terra

Theodorus episcopus syrie scripsit cronicā et plura alia.

Ciprianus amsiliensis epus. vt sup̄ modū misericors. totū quod habuit fratribus in necessitate dedit.

Heresis acephalorum fuit que impugnauit concilium calcedonen̄.

Fulgenti⁹ eps ruspensis claret luculentissimus doctor scia et fide plenus natōne afer

Achacius eps constātinopolitan⁹ in heresim cecidit. et dānatus et famosus heretic⁹ fuit

Bonifacius martyr ꝛ alij multi martyres

Disputatio illa famosa facta est apud cartaginē cōtra arrianos iussu honorici regis. cui⁹ scripta habent. sʒ pualentib⁹ catholicis rex impi⁹ arriana heresi plen⁹ eos vsqꝫ pseqꝫ pseqūt: sʒ nō impugne. nam octauo anno regni sui percussus a domino scatens vermibus miserabilr expirauit.
¶ Eugenius eps carthaginensis. ⁊ felix eps abritañ. cū alijs epis ⁊ clericis. et ecclesie membris numero. iiij^{m}. dccccLxxvi. miserabilr tractant et in exiliū) ¶ Gūtaramūdus rex wandalorū mittunt ab honorico rege wandalorū. Et totus cler⁹ affrican⁹) rū q̄ post honoricū rexit eum fortiter p xpo agonisat vsqʒ adhuc. loqbant geniū ab exilio reuocauit. sʒ castrimūd⁹ q̄
¶ Multi martires māib⁹ ⁊ liguis abscisis recte (p⁹. ix. ānos ei successit. itez eclīas claudit

Dionisia cū filio suo maiorico ⁊ germana datiua leōtia filia scti germani epi Emilian⁹ medicus

Fames incredibilis facta ē que totaʒ affricā vastauit et alias regiōes. occasiōe cuius plures sancti ⁊ sancte facti credūtur propter elemosynas suas

cc.xv. epos exiliādo. erga quos symachus papa clementissimus fuit

Theodericus q̄ arrianus fuit. rex gothorū totā ytaliā possedit lōgo tpe. ⁊ q̄sdā tirānides cōtra fideles fec. ob qd fuit piect⁹ post mortem in os vulcani per iohānē papā et symachū patriciū quos iniuste necauit. scdm Gregorium in dyalogo suo

Victorianus pcōsul martir mirabilr cruciatus est. Et Victoriana honorabilr mrona. et alij plures ⁊c.

Inuentio scti michaelis in monte gragano facta fuit h.

V^{m} dCLXXIII				V^{m} dCLXXXIII		
Roman⁹	.iij Felix. ā .viij. m̄.	ex patre felice ex regione fasciole xi. diebus. xix.	Gelasi⁹ ān. viij. m̄. viij.	Affer die. xviij.	.ij. Anastasi⁹. ā. ij. m̄. xi.	dieb⁹. xxij. Romanus
MMMCLXXIIII				MMMCLXXXIIII		

Iste felix sanctus ē vt patet ex sermōe beati Grego. vbi narrat de trib⁹ sororibus mris sue Fuit em̄ attau⁹ Hic cōstituit ecclesias ab epis dedicari. Hic dānauit acbaciū eo q̄ ad cōionem recepat petrum alexādrinū epʒ hic statuit q̄ accusato dāde sūt inducie: vt ad rūdendū se parare possit. ⁊ q̄ accusatores et iudices tales eē debeāt. q̄ omni careant suspitiōe et macula. De ipso fit mentio. lvi. distin. orosius.

Iste gelasius canonē misse ordinauit pfatiōꝫ hymnos. tractus orōnes. sic amb. fecit. et iter libros auctēticos ⁊ apocrifos distīxit. xv dis. Sacrosctā. Hic tpa ordinādi ⁊ examinādi psbyteros ordiauit. Ipe ēt ipatorē excōicauit. ⁊ ex cōicari posse oñdit. xcvi. dis. Duo. sub eo deus corpus barnabe et euāgelium mathei reuelauit.

Iste Anastasi⁹ pmo bonus fuit. sʒ postea seductus ab acbacio ⁊ cōmunicauit ei. ⁊ ob hoc clerus separauit se ab eo. Et q̄r voluit restituere acbacium occulte licet non potuit diuino iudicio pcussus est in testina eiciēdo. xix. distinc.

Anastasi⁹ ⁊c. Et hic videt secund⁹ ifamis pp. de toto cathalogo pontificū vsqꝫ huc. q̄r pm⁹. scilicet liberius fauebat arrianis. iste nestorianis vtrobiqꝫ cōcurrente vesania imperatorum.

Johannes damascenus fm̄ q̄sdā fert his tpib⁹ fuisse. Alij dicūt q̄ post gregoriū Manuʒ iniuste sibi amputatam beata virgo ei restituit. multa scripta subtilia reliquit.
Solemnis episcopus carnoteñ. vir sanctus isignis habetur Pachasius vir sanctus de quo facit mentiōeʒ gregori⁹ in dyalogo q̄ graue sustinuit purgatoriū. q̄r i scismate pertinaciter adhesit laurentio vsqꝫ ad finē vite: sʒ añ mortē penituit. Sctā brigida in scotia claret

Clodoneus primꝰ christianus rex francie circa hec tēpora baptizatꝰ ē a sctō remigio. Habuit eni̅ vxorē xpianissimā noīe clotildis. q̄ fuit filia regis burgūdie q̄ sepiꝰ monuit eū vt relicta ydolatria ī ver̄ dei filiū crederet. s3 ñ acq̄euit. Postea cū bellaret aduersꝰ regē almanie corruere cepit exercitꝰ eiꝰ. ⁊ infusis lachrymis ait. Jhu xpe quē regina mea p̄dicat eē filiū dei. q̄ subuenis ī tribulatōe ⁊ das auxiliū ī te sperātibꝫ: tuū deuotꝰ postulo auxiliū. ⁊c. et sic hīta victoria venit cū iiijᵐ. ad baptismū. ⁊ colūba celitꝰ āpullā cū crismate attulit. vñ reges frācie vsqꝫ hodie iungī solēt exēploqꝫ eiꝰ totū regnū fidē suscepit. et deiceps sp̄ victoriosꝰ fuit ⁊ gothos supauit. ⁊c. cepitqꝫ extūc deuotꝰ eē erga deū ⁊ sctōs eius ⁊ p̄cipue erga scm̄ martinū cui p̄ciosū equum cū alijs mūeribus obtulit. Cumqꝫ vellet eū redimere: iussit dari. c. solidos argenti. sed neqq̄ꝫ equus se monit. At rex. Date inq̄t adhuc. c. et tūc equus solutus abijt ad nutū regis. Tūc cū leticia rex. dixit. b. martinus bonus est in auxilio sed carus in negocio. Et hic videt quasi secundus constantinꝰ. ⁊. ij. helena rememorari.

Imperatores.

anastasius. an xxvi.

Iste anastasiꝰ malū h3 testimoniū: q2 factꝰ fuit hereticꝰ p achaciū ꝯstātiopolitanū ep̄z. ⁊ cū pp̄ moneret p solēnes legatos vt ab arriana pfidia discederet. rñdit. Nos cū simꝰ ip̄ator iubere volumꝰ: ñ āt nob iuberi. Ob arrogātie v̄bū eterne hūiliatōis. l3 inutilis subsecuta ē vltio. q2 paxꝰ iusto dei iudicio fulmīe pcussꝰ interijt sēsatis p̄ncipibꝫ sueve sanie horridū reliq̄ns exēplū. Ipe ēt miserabil' fuit nec vnq̄ꝫ meruit victoriā. deo pariter odibilis ⁊ hoībꝫ.

Anno mūdi Vᵐ DCXCIII

Pape Sardus

Simachꝰ ā. xv. m. vij. diebus. xxviij.

Annu christi. CCCCXCIIII

Iste symachus vir bonus cleri et pauperū amator fuit electus cū laurētio et bis habuit contentiosū scisma cū eodē. sed p̄ualuit iudicio ecclesie et Theodorici regis. xvij. dis. Concilia. Hic cōpleuit hymnū angelicū. Glā in excelsis deo. ⁊c. Et cātari instituit. ⁊ multa vtilia statuit. Uerum cum laurentium ex misericordia fecisset episcopum micerinum. non reddidit sibi vicem iuxta beneficia prestita. sed iterato erexit se contra eum. nec sic profecit. quia cū symachus se plene purgasset coram synodo de obiectis criminibus cū gloria restituitur. ⁊ laurentius cum suis damnatus fuit.

Scisma quintum quod fuit inter symachum et laurentium. causa fuit discordia eligētiū. s3 symachus obtinuit iudicio concilij. in quo theodoricus rex p̄sonaliter fuit. q2 maior ps erat secum. sed post annos quattuor surgit iterū altricatio in clero propter crimina obiecta symacho et factum est scisma sextum ecclesie. sed cum symachus se purgasset coram concilio et rege: restituitur cum gloria. et laurentius damnatus fuit.

Symachus patricius claurus habetur vir sanctus et strenuus. qui rege theodorico iniusto sepe obsistit. ob quod tandē ab eo martyrisatꝰ est cum iohanne papa.

Boetius vir consularis incōparabilis scientie. et in omni virtute perspicuus. fuit gener p̄dicti symachi. et post multa que gloriose gessit tandē exul iugulatur pro iusticia a theoderico. sepultus papie. Dicunt quidam eum canonizatū sub nomine seueri. Quanta autez scripsit tota christianitas testis est. Habuit vxorem prudentissimam nomine elphe que fecit hymnum. O liue bine. ⁊c. Felix per omnes. ⁊c. de petro et paulo.

Gerhardus prim⁹ eps Landunen̄. vir sanctus habuit p̄mo vxore͂. quam dimittes͂ et iterato admittes͂ genuit ex ea viru͂ sctm͂ latrone͂. q̄ ei in episcopatu successit. Mirabile͂ egit pniam.
Siberanus scotus cu͂ suis fratrib⁹ et sororib⁹ claret sctitate. Arnulphus eps thuron̄.
Leonhardus louiocen̄. et liphardus discipuli remigij. Vedastus attrebaten̄.
Seuerinus abbas aganen̄. q̄ clodonen̄ rege͂ francie sanauit. Ennodius titubens eps.
Dignissimus et gordianus et alij multi martirisati sunt a laure͂tio scismatico.
Cantianus rothonensis
Marētius abbas pictauien̄.

p̄m⁹ iustinus. ann. ix.

Co͂ciliu͂ aurelianēse celebrat iussu clodonei qd̄ sacr⁹ mela͂tiis co͂gregasse dr. Et nota q̄ mlta fuert͂ co͂cilia aurelian̄.

Iste iustin⁹ tot⁹ catholicus fuit. et oi͂a que anastasius ꝯ eccli͂aȝ fecit retractauit. su͂mu͂ po͂tifice͂ deuote req̄siuit. s. venerabile͂ papa͂ hormisda͂. et se libenter eide͂ obedire velle intimauit. qd̄ factu͂ e͂. q͂ cu͂ sanctus germanus episcopus Capuanus ad eu͂ venisset ex parte pape vt epos de exilio reuocaret. statiȝ fecit cum magna leticia eum suscipiendo. Ipse magis etiam fecisset pro fide: nisi eum tyra͂nidis theoderici regis impediuisset.

V^m. DXXIII

Campanus. hormisda. a͂. ix. di. xvij — p̄m⁹ iohānes a͂. iij. m. ix — Tuscus dic. xviij.

DIIII

Iste hormisda vir misericordiaru͂ fuit. ecclesijs multa ornamenta co͂tulit paupex elemosynis intent⁹. Ipe clerum co͂posuit. et grecos recociliauit qui fuerunt excommunicati propter heresim nestorianam. Sepultus est apud sanctum petrum. Ubi dedit trabe͂ argenteam pensantem libras mille. xl. Hic constituit si quis missam simulauerit celebrasse perpetuo sit irregularis.

Iste iohannes sanct⁹ e͂ et martyrizat⁹ a theoderico rege gothoꝝ. q̄ tu͂c iussu imperatoris in ytalia regnauit. Na͂ i͂ custodia afflict⁹ morit͂ cu͂ symacho ⁊ alijs eq̄ catholicis viris. cui⁹ festu͂ agit͂. xxvij. mes͂ Maij. Hic cecu͂ illu͂inauit co͂stantinopolim.

Auit⁹ abbas aurelian̄. q̄ orauit p filijs clodonei.
Elphes vxor boetij mulier deuota morit͂. que epitaphiu͂ suum met composuit dicens.
Elphes dicta fui sicilie regionis alumna.
Quam procul a patria coniugis egit amor.
Porticibus sacris iam nu͂c peregrina quiesco.
Judicis eterni testificata thronum.

Theodoric⁹ rex gothoꝝ subito defu͂ct⁹ a q̄da͂ scto͂ heremita vis⁹ a iohāne papa ⁊ symacho q̄s ip̄e occiderat. nud⁹ ⁊ discalciat⁹ i͂ olla͂ vulcani demergi͂. Vid̄ i͂ libro dyalogoꝝ scti͂ gregorij. Videa͂t igitur ⁊ intelligant hoc p̄ncipes

Solinus sidonius doctor
Melanius consularis regis floret
Albinus vir sanctus cu͂ alijs.
Victor. Marsus lanton⁹ cu͂ alijs plurib⁹ illustrib⁹ viris q̄ tu͂c floruerūt i͂ gallia.

Germanus capuan⁹ eps claret
Vigor boiacen̄. eps q̄ mortuum suscitauit.
Cassiodor⁹ glorios⁹ vir ⁊ doctor ⁊ luculentus fuit. p̄mo senator. ca͂cellarius regis theoderici. deinde monachus plura scripsit.

Duo legislatores excellentissimi claruerũt. Bñdictꝰ videlicet pater maximꝰs ꝛ iustinianus imꝑator. Hoꝝ primꝰ totius eccl'ie fulcimentũ ꝛ norma religiõis inclitissimos habuit discipulos. ꝛ plures numero. ꝛ obtinuit orbem terraꝝ. ꝛc. ad cuiꝰ honorificẽtiã hoc etiã accrescit ꝙ nõ alius ꝗlibꝫ ex mgr̃is eccl'ie vitã illiꝰ digessit ꝙꝫ insignis ille dissertissimꝰ papa gregoriꝰ ꝗ totũ ꝙ fecit. ꝗsi aurũ fulget. Diuinitus eñ dispositũ ẽ. vt cũ idẽ legislator excellẽtissimꝰ ĩ ceteris mõis sit a deo decoratus. etiã hinc maiori auctoritate tã ipe ꝙꝫ legislatio eius roboreť. ꝙ eãdem vitã summus apostolice sedis pontifex ordinauit

Claudius eps vieneñ. nobilissimꝰ ĩter doctores claret.

Impa

Iste iustinianꝰ excelletissimꝰ fuit ꝑ oĩa. Nã ĩ eṗo cõcurrũt tria ꝗ principẽ gl'osũ faciũt. s. potẽtia. sapĩa. ꝛ religiosa mẽs ad diuinũ cultũ. Per ṗmũ hostes supauit ꝑ scõm iustis legibꝰ mũdũ ordiauit. ꝑ tertiũ deũ glorificauit. eiusqꝫ ministris eccl'ias edificãdo opes pl'es donauit. Nota ꝙ leges ciuiles ꝗ romãe dicuntur añ istũ insignẽ viꝝ ꝓlixe fuerũt ꝗs ipe admirabili breuitate correxit. ꝛ ad. xij. libros coartauit. ꝛ oĩbꝰ vnũ codicẽ ordiauit. quẽ codicẽ iustinianũ appellari voluit. Fecit etiã libꝝ institutionũ. quẽ in. iiij. distinxit libros. Nouas qꝫ leges quas ipe fecerat in vnũ volumẽ redactas. nouellas vocari statuit. ꝗ cõiter auctẽtice appellãť. et sũt ꝑ collatões disticte. Dĩm etiã magistratuũ et iudicũ seu iuriscõsultoꝝ leges. ꝗrũ. IIᵐ. libroꝝ eẽ dicebať grãdi labore abbuiauit

Anno mundi Vᵐ DCCXIII

Pape

Samius

Anno christi. DXIIII

Iste felix iussit infirmos inungi ante obitũ. Vñ patet ꝙ vnũ sep̃e instituiť. cuiꝰ non semꝑ fit executio. aut ergo necesse est sepiꝰ replicari. aut forte aboleuit qđ ṗus statutũ fuit. Veꝝ ṗncipal'r ꝑ christũ institutũ est. qꝛ omnia sacr̃a per christũ tradita sũt ecclesie. Hic ĩstituit etiam vt anniuersarius: dies dedicatõis ecclesiarum ꝛ altarium celebretur.

Ordo sancti bñdicti

Ut prior ordinibꝰ cũctis ṗstantior iste.
Sic erit in fine cunctis cõstantior ipse.
Sacer ordo bñdicti. vtitur amictu miti ꝓ suo velamine
Albo nigro. camelino. lana texta sine lino. ꝓut ẽ religio.
Hic mõarcha monachoꝝ. p̃triarcha ẽ cũctoꝝ ꝗ ad se cõfugiũt
Cenobitis ṗbet normã. ꝛ anachoritis formã vias rectas ingredi.
Cuius regularis vsus. nunc vbiqꝫ est diffusus. inter orbis climata.
Nam. specus cultus diuini. locusqꝫ montiscasini. redolent virtutibus.
Hinc fuldenses cum feruore. claustra multa cũ decore. regunt in almania.
Assunt et cluniacenses. simulqꝫ camedulenses. cũ cisterciensibus.
Valumberni: siluestrini sup̃sunt: ꝛ celestini. sub diuerso habitu
Montisoliueti patres: humiliatiqꝫ fratres. sub eadem regula.
Vigent quoqꝫ iustinienses. cum candore burkfeldenses. his diebꝰ vltimis.

Persecutio iterũ ĩ affrica fit catholicis a wãdalis arrianis. eṗis quibusdã lingue abscidebãť. et tamen recte loquebantur.
Anthonij abbatis corpus inuenitur. et in alexandriã trãsfertur.

¶ Totilla rex gothorũ multas tyrannides exercuit. et pene tota italia destruitur.
Bellisarius patricius comes iustiniani. mirabiliter de persis triumphauit. Deide missus ad
affricã wandaloꝝ gentem deleuit. dehinc romã liberauit a gothis que per totum annũ fuit ob
sessa. Regem etiã gothoꝝ cepit. et ad imꝑatorem duxit. Et roma sepius capitur a gothis. ꝛ qua
si in nihilum redigitur.
Arator poeta floret.
Priscianus grammaticus
Nicecius Treuereñ eps
Cassius marniensis episcopus.
Maurus discipulus sctissimi patris Benedicti claret.
Romanus monachus q̇ sctm̃ benedictum fouit in spelunca.

☞ et ad numerũ libroꝝ. l. redegit. et ipm librum digestoꝝ seu pandectoꝝ appellari mãdauit. et
debet scribi ꝑ dg. s; hodie mirabili errore apud oẽs ꝑ duplex ff. scribit̃ q̃si ꝑ mysteriu; dicat̃. q2
ois error faciat legẽ. Cã aũt est. q2 dg antiq̇t⁹ q̃ndã si̾litudinẽ in scribẽdo habebãt. cũ ff. dupli/
cato. His legibus tot⁹ mũdus extũc ꝛ deinceps vsq3 nũc ordinat̃ et regit̃. paucis exceptis. q̃ ꝑ
sacros canones sũt ꝓhibite tãq3 mortifere. q2 cũ lege dĩna nõ poterãt cõcordari. aut nõ cõueni
unt xp̃ianoꝝ moribꝫ. Et h̃ idem imꝑator tãq3 ver⁹ catholicus desiderauit ab eccl'ia fieri dicẽs.
Nõ dedignant̃ leges humane sacris canonibꝫ obedire. Plurime etiã leges sunt canonisate. ꝑ
qd̃ eccl'ia summã oñdit exẽplaritatẽ. hũiliter se submittẽs legibꝫ hũanis inq̃tũ nõ ipediunt cõ/
secutõem sui finis. qui est vita eterna. quã ꝓmisit deus custodientibꝫ legẽ siue mandata sua.

V⁰. DCCCXXIII. V⁰. DCCCXXXIII.

ii. bõifacius ãn. ij d. xxvi — Romanus

.ii. Johes. ã. ij. m̃. — Romanus .iiij. dixi.

p⁹ Agapit⁹. ã. ij m̃. xi. d: — Romanus .xviij.

DXXIIII. DXXXIIII

Iste Bonifaci⁹ statuit vt clerici
sint diuersi a laycis in celebratione
misse. hunc quidam libri dicunt ele
ctum in discordia cu3 dioscoro ꝛ fu
it scisma. xxviij. diebus. Sed mor
tuo tunc dioscoro: idẽ Bonifacius
obtinuit. Alij dicũt q̄ hoc fuit fcm̃
tempore Sylinnij. vt infra patet.
Victor capuanus eps q̇ ciclos
paschales subtili modo descripsit.
Gregorius eps lingoneñ. de senato
ribus qui prius habuit vxorem.
Germanus parisiensis episcopus.
Theophilus qui homagiũ diabo/
lo fecit. sed per beatam virgine3 ma
riam reconciliatus est.

Benedictus iunior qui a totila mł
ta passus est.

Iste iohãnes cũ iustiniano
imperatore magna3 habuit
concertationẽ. an videlicet
in xp̃o vna vel due eẽnt na/
ture. Probãte autẽ papa q̄
due: imperator ait. Aut cõ/
senti nob. aut i exiliu3 ibis
Tũc papa gaudenter dixit
Ego ad iustinianũ impera
torem christianissimũ veni/
re desideraui. s3 vt video di
oclecianum persecutorẽ in
ueni. tñ minas tuas in nul
lo timeo Tũc imperator hu
miliauit se prostratus ante
pedes pape

Domicianus tungrensiũ.
Medard⁹ nouioneñ. eps.

Iste agapitus plene reuo/
cauit iustinianum ab erro
re euthicetis. Hic constitu
it processiones fieri diebus
dominicis. Hic patriarchã
constantinopolitanum de
posuit. scilicet qui duas na
turas in christo negauit.
Morit̃ cõstãtinopli ꝛ rela
tus est romã. et sctũs ẽ. Cu
ius festũ agit̃. xxij. aprilis.

Gildardus eps rothoma/
geñ. frater sancti medardi

Clodoaldus filius regis
francie presbyter monaste
rium condidit.
Eleuteri⁹ tornaceñ. epus.

Signa horribilia apparuerunt. quedam stella contra lunam veniens intrauit. Uue de sambucco nascuntur. Hyems grauis fuit. ita vt aues frigore labefacte manu caperent. Fames tam validissima tunc fuit vt in quibusdã locis matres ꝓprios pueros manducarent. Celum etiam ardere visum est in gallijs. Et sanguis stillauit a nubibus.

Theodebertus rex francie fuit. qui beato Mauro tunc abbati andegauensi plurima bona dedit pro sustentatõe monachoꝝ sub regula sancti Benedicti deo seruientiũ. Similiter et clotarius eius filius. Magnis enim miraculis idem btũs Maurus claruit per omnia sicut Benedictus magister eius venerabilis.

Impatores

Radegundis francorum regina vxor Lotgarij claret sanctitate que post monasterium intrauit.

Synodus iiij. constãtiopolitana cõtra theodorum.

Ista synodus damnauit heresim Theoderici q dixit aliũ esse deũ verũ ⁊ aliũ xpm. Et q btã virgo nõ sit dei genitrix: sꝫ hoĩs tm̃. ⁊c. satis cũ nestorio concordabat Et nota q sepius hereses variãt nomẽ iuxta heresiarchas suos. q: hec dicta fuit in primitiua eccl'ia hebionitarũ Et sepius fuit destructa. ⁊ iterum machinatõne diaboli resuscitata. Et sic de alijs simil'r est intelligenduꝫ. Sepe aliquod variant aut apponunt vt nõ sit omnino simile. De his vide xxiiij. q. iij. c. Quidam.

Hec synodus est similis auctoritate. sicut q̃tuor euãgelia dorum. et om̃es hereticos alios.

Anno mundi. V^m DCCXLIII.

Pape

mr. Siluerius s.

Campanus .iij. m̃. v. de. xi.

vigilius an. xvij m̃. vi. d. xxvi.

Anno christi DXLIIII.

Iste siluerius martyr est quia pro fide in exilio interfectus fuisse dicitur pro curatione theodore imperatricis. quia anthemium episcopum destitutum et condemnatũ propter heresim restituere noluerit. Hic factus est papa per vim. Rex enim gothorum theodatus corruptus pecunia minas clero a populo intulit. nisi in electionem conuenirẽt. Eius festum agitur. xx. Iunij.

Festum purificationis gloriose virginis marie instituitur apud Constantinopolim ad sedendam pestem grauem. Et nota q sepius leguntur eadẽ festa instituta a diuersis non sine causa. q: aut non sunt recepta vel inoleuerunt. aut aliquid superaddit. ⁊c. Dicitur q etiam sergius ꝑdictum festum instituit. vel forte superaddidit luminaria ferenda

Iste vigilius male intrauit papatum. sꝫ tamẽ bene se rexit. ⁊ persecutionem sustinuit sicut siluerius gothos supauit gl'iose. tandem in exilio morit post graues persecutiões in cõstantinopoli perpessas a theodora ⁊ martyr creditur. festũ eius agitur. xxvi. Iunij. Ipse iussit concilium constantinopoli celebrari. Et fuit primo archidiaconus siluerij ⁊ cupidus ad papatum. Dedit moduꝫ imperatrici qualiter silueriũ ammoueret q eũ postea peius tractauit. ⁊ fune in collo ei9 misso ꝑ totã ciuitatem trahitur a mane vsq ad vesperã. ⁊c. Hoc ꝑdixit bellisarius patricius romanus. qui silueriũ inuitus exiliauit sic inquiens. Huius machinator sceleris non effugiet irã iudicis cuncta cernẽtis. Sꝫ de omnibus postea penitens ⁊ fortiter pro fide agonizans feliciter vitã finiuit. Herculianus episcopus parusinus a totilia secto capite martyrizatur. ¶ Pastores verba canonis super pane proferentes interierũt. Hic constituit canonẽ submissa voce. et nõ nisi super sacrificia legi.

Templum sancte sophie maximū in constantinopoli extruitur per iustinianum. Putatꝛ ꝙ a conditione mundi non sit tale opus ita complete factum. In quo idem iustinian⁹ gl'iosus imperator honorifice sepultus est in pace christi.
Tempora satis turbulenta. ꝛ mortalitas magna in italia. ꝙdiu fuit imperium bipertitū fuerunt conturbationes continue. Et beatus Gregorius sepius fecit mentionem de his.
Puer quidam iudeus circa hec tempora cū alioꝝ pueris christianoꝝ cōionē accepit. q̄ ꝓpter pr̄ indignatus ipm in fornacē piecit. s3 illesus transiuit dicēs. mulier illa que in eccl'ia ē depicta puerū in brachijs tenēs pallio suo ignem extinxit.

Iste iustinus bonus fuit in principio ꝛ bn̄ catholic⁹. s3 suasu vxoris degenerauit incredulitatē ꝛ auariciā. ꝛ factus oīb⁹ odiosus amēs efficiꝛ. Et narses quidā eunuchus vir strennuus ꝛ totus deuotus ꝛ misericors erat patricius eius qui merito sanctitatꝫ sue vbiq3 triūphauit. totilā iterfecit. ꝛ oēs barbaros deuicit. totāq3 italiā q̇etā reddidit. Sed diabolus inuidēs ei ꝙ cuncta bene disponeret suscitauit cor impatricis sophie contra eū: ita vt etiā imperator inconsulte alienaret se ab eo. ꝛ ob illā ingratitudinem ꝛ iniuriā vltus se fuit. ꝛ introduxit longobardos: ꝛ auertit italia3 ne esset sub imperio vsq3 ad tempora Karoli. Notabile exemplum est hoc. ne principes audiant inuidas mulieres. per quas diabolus sepe solet facere quod per se non potest.

V⁹DCCLIII.

Romanus di. xviij.

DLIIII.

Iste pelagius statuit ꝙ heretici ꝛ scismatici debeant per secularē potestatem arceri. xxiij. q. v. Relegentes ꝛ plura alia. Hic diffamat⁹ ꝛ culpat⁹ fuit de morte vigilij. sed coram omni populo tangendo crucē ꝛ euāgeliū sacramēto se purgauit. Hic constituit nouem ꝑfationes in missa decantari. quas gelasius compilauit.

Iudeus quidam isto tempore imaginē crucifixi. telo transfixit occulte. ꝛ sanguis exiuit iudeum extinxit. sed xp̄iani hoc comperto ipm lapidibus continuo obruerunt.

Stephani sancti prothomartyris ossa: delata sunt romam. ꝛ in vna tumba cum sancto laurentio locata.

Mons magnus in gallijs mugitum dedit. decisus ab alio monte. ꝛ cum hominib⁹ et ecclesijs in rodanum precipitatur.
Bassimunda regina francie vxor hilpici regis qui eam iugulauit nocte. sancta mulier miraculis claret.
Machutes discipulus sancti Brandani mirabilia fecit.
Fortunatus poeta italicus ꝛ episcopus pictauiensis. multa scripsit.
Columbanus pater venerabilis clarus in hibernia. et post venit in burgondiam. deinde ī almaniam constituens monasterium luxoniense. et factus est in gentem magnam.
Leonardus heremita sanctus cenomanensis fuit.
Agericus virdinensis episcopus hoc tempore clarus habetur.

Sexta etas Christus

Acies ignee vise sunt in celo. de quibus Greg. i omel. Et de vestibus quorundam verus sanguis efflu-
xit. Domus etiã cuiusdam aspersa sanguine apparuit. Et signa in vasis que non potuerũt ablui
Brandanus in scotia claret vir sanctus. pater. iij^m. monachorum de quo mirabilia leguntur
Pugna sctã oritur iter germanũ episcopũ parisieñ. et childebertũ regẽ frãcie. quorũ quilibet certabat
ad subueniendũ debilibus et pauperibus. Et quia vnus aliũ preuenit: nõ modica cõcertatio erat iter
eos. O vbi manserunt hec

Sanson eps doleñ.
Ethbinus britannicus.

Johãnes elemosinarius eps alexandrinus clarus habetur
sic dictus propter elemosynas quas faciebat. Quid
vltra quod habuit hoc totũ dedit.

Imperatores — ij. Tiberius. annis. vij

Similianus abbas.
Sindulphus presbyter

Iste tyberius vir sãctus fuit misericordissimus.
multas ecclesias restaurauit. Eratque tã profusus
in muneribus largiẽdis vt vxor eius sibi diceret: quod dilapidator eẽt bonorum imperij
Cui ille. confido in dño quod fisco nr̃o nõ deerit pecunia. Si de his que dñs nob cõtulerit: elemo-
synas faciendo thesauros cõgregamus in celo. Et statim post cũ vidisset crucem sculptam in pa
uimento: ait Leuate tabulã: quia indignũ est: vt crux pedibus cõculcetur que debz cum reuerentia in
pectoribus et frontibus fidelium poni. ibique maximum reperit thesaurum. Ipse persas vicit.
Hospicius. et quidam winnatus brito clarent in gallia sanctitate.
Leander gothos conuertit. post episcopus hispaleñ. Cui gregorius misit libros iob.

Anno mundi V^m. DCCLXIII	V^m. DCCLXXIII
Pape — iij. Joãnes. an. xij. m. xi — Romanus. di. xxvij.	i. Benedictus. ã. iiij. m. i — Romanus. di. xviij.
Anno christi DLXIIII	DLXXIIII

Iste iohannes restaurauit cimiteria mrm. et eccl'iam btorum apl'orum philippi et iacobi. in diebus suis multa signa et prodigia insolita: significantia cladez futurã qualis nunque fuisse putatur. Tandẽ post multa bona opera moritur. sepultus apud sanctum Petrum.

Iste bñdictus multas sustinuit persecutiões. et vidit mala gentis sue propter famem pestilentiam et hostes. Quia lõgobardi totã italiã iuaserunt. In quibus laboribus moritur sepultus apud sanctũ petrum.
Paulus leonensis episcopus.
Amandus vir sanctus post epos traiectensis.
Vungalotus presbyter. Et alij sancti floruerunt.

Italia tempore huius pontificis absoluitur a iugo cõstantinopolitano. et ceperũt romani dominari per patricios. Et fit regnum italie habitatio longobardorum.

Rethauredus rex gothorum quem historie tradũt virũ fuisse virtuosum. cũ eẽt arrianus in concilio tholethano. anno dñi. dlxxiiij. primũ cõuersus est ad verã fidẽ. et cũ eo tota gens gothorũ monitu et industria leandri epi hispalensis. Magna gratia i populo barbaro. qui huc vsque malam habuere famam. et nunc sanctos habere incipiunt.

Gregorius filius gordiani senatoris rome clarus habetur. Qui sex monasteria i Sicilia fundauit. et vnum in vrbe in quo fit monachus ex pretore. Et post diuinitus papa eligitur.
Gregorius thuroñ. eps expositiones sacre scripture fecit. ¶ Maglorius eps doleñ. scti sanMaurus. discipulus sancti benedicti eo tempore obijt. sepultus parisius. ¶ sonis successor.

Iste mauricius habuit filiā tiberij noīe constantiā quā ei pater ei⁹ tradidit cuȝ imperio di
cens. Sit tibi imperium meū cum hac puella: vtere ea feliciter. ⁊ habe in mente equitatē et iu-
sticiā precipua esse insignia optimi imꝑatoris. quib⁹ dictis ꝑijssimus tiberi⁹ expirauit. Mau
ricius aūt sumpto imperio multū vtilis fuit reipublice. Tandē cū btō gregorio nimis detrahe
ret et mortē cōminaret: cōtra se diuinā ꝓuocauit irā. Meritis tn̄ beati pontificis hic punitus
fuit eo ꝙ pro se quotidie orasset. Fuit em̄ expulsus de regno. fugat⁹ ad isulā q̄ndā. et ibi cū vxo
re et duob⁹ filijs ꝑ Focā interemptus est. Si bn̄ seruasset doctrinā soceri sui. il-
lum ante pedes suos habuisset prostratum quem nunc suꝑ se sensit leuatum

mauri-
ti⁹ grec⁹
an. xxij.

Tandem de eius saluatione bona spes est propter causam predictam.
Antiochia subuertitur per angelum dei qui in veste alba apparuit. et tantū vn⁹
vir elemosynis vacans liberatus fuit. Quidā dicūt ꝙ medietas ciuitatis subruta fuit. et aliaȝ
eius medietatem vir ille precibus suis saluauit.
Tunica domini inconsutulis reperta est in saphat. et in hierusalem posita.
Inundatio pluuiaꝝ maxima fuit ita vt secundū diluuium crederet iterū venturū. Et per
tyberim multitudo serpentū cū dracone magno in mare descendit. sȝ a fluctibus ꝑfocati et ad
litus piecti: totū aerem sua putredine corruperūt. Et secuta est mortalitas maxima in italia q̄
dicitur iguinaria. ita vt etiā corꝑali visu sagitte celit⁹ venire et singulos q̄usqȝ ꝑcutere videret

V⁹ DCCLXXXIII.

.v. pela
gius. an
xij. m̄. i.

Hic instituit vt memoria defunctorum fiat in
Roman⁹ omni missa post eleuationem hostie salutaris.
diebus decem.

DLXXXIIII.

Iste Pelagius ordinat⁹ fuit absqȝ iussione principis. Et longobardi obsederunt rhomam Et
vastatio magna fuit. et qđ male inchoatum fuit sub eo in peius proficiebat propter tyrannidē
barbarorum et pestem. Iste misit Gregorium sanctum virum ad diuersa loca ī negocijs eccle
sie expertissimum. Tandē in peste inguinaria moritur. Sepultus apud sanctum Petrum.

Mirabilia quedam circa hec tempora contigisse narrantur.
cometa apparuit. Puer quadrupes. alter duos vertices ha-
bens nati sunt Bisancij. Sanguinee haste: ⁊ lux clarissima
per totam noctem videbantur. Puer sine oculis ⁊ mani-
bus q̄ a lumbis infra erat sicut piscis. In nilo etiaȝ apud
egyptum duo animalia apparuerūt humane forme vir et mu
lier horribilia aspectu Quasi per vnū diem sol a mane vsqȝ ad
meridiē minoratus est de tertia parte. Que omnia aliquid no
ui solent significare. Quidā putāt ꝙ prefigurarunt bestialeȝ
monstruosam sectam sarracenorum que quasi tertiam partē
christianitatis in breui corrupit. Et non longe post hec tem-
pora surrexit.
Hermigildis filius regis wisegothorum et hispaniorum cō
uertitur de infidelitate arriana ad catholicam fidem. A pa-
tre suo martyrisatus est.

Letania maior instituit a sancto Gregorio. et angelus dñi apparuit sup castrũ adriani. Regia celi cãtauerũt angeli pmũ etc. et grandis illa plaga cessauit

Augustinus venerabilis monachus vir sanctus cũ iohe et mellito et aliis mittit ad ãglicos cõuertẽdos. Et nota qȝ sepe fit mẽtio de diuersis regnis et puĩciis qȝ crebro cõuersi sit ad fidẽ. qȝ nõ sp in eis pmãsit fides pter diuersas cãs sic de anglia. frãcia. psia. et iudea. In hoc singulariter roma priuilegiata fuit. quia ibi nũqȝ defecit fides Petri.

Phara virgo sancta et nobilis et frater eius.

Pharo comes et post meldeñ. episcopus et frater eius.

Carneald⁹ eps lugdu. claruerat.

Desiderius eps vieñ. martyr

Imperatores

Focas annis viij.

Boar vir sanctus super renum claret. Et multi alij vtriusqȝ sexus hoies fuerunt digne memorie. Uide in registro Gregorij.

Iste Focas tumultu militũ factus impator dñm suum mauriciũ occidit et alios plẽs. et qȝ male incepit in pei⁹ profecit et pessime compleuit. qȝ romani grauissime cõtra psas pliãtes fugati sunt et multas prouincias perdiderunt. et tandem ipse supatus ab eraclio occisus fuit.

Cosdras rex persaꝝ hierusalem cepit et alias multas ciuitates et valde attriuit xpianos. occisis. xc^m. et crux cũ zacharia patriarcha capit etc. Post cũ se deũ putaret interficitur ab eraclio. Dr qȝ tante fortitudinis Ercli⁹ fuit qȝ leones sepe prostrauerit in arena. Furseus vir sanctus filius regis hybernie claret. Gangericus cameraceñ. epus Marculp⁹ abbas horcaseñ.

Anno mundi. V^m. DCCCXCIII. V^m. DCCCCIII.

Pape

p⁹ Gregori⁹. a. xiij. m

Romanus vi. diebus. x.

constituit qȝ lumen sp ardeat in ecclesia duȝ missa celebrat. Item qȝ papa sit indutus alba precincta longa et ampla

Anno christi. DXCIIII. DCIIII.

Iste gregorius nobilis genere. sed nobilior virtute. sȝ et sanctitate nobilissim⁹ ordinis sanctissimi patris benedicti monachus dignissimus qui merito magnus dr pter plura q̃ excellenter habuit. scȝ potentiã. diuitias. virtutes. nobilitatẽ. sapiam. sanctitatem. famã. experientiam. Nihil eũ in omni statu latebat. puta q̃ bene in omni statu exercitatus fuit. Sub eo paulatim mala pteritoꝝ tpm quieuerũt. De ei⁹ incõpabili vtilitate qua ecclesie dei vigilantissime prefuit. plẽs cõscripti sunt libri. Sȝ et ipe doctor principalis vnus de quatuor quãta scripserit tota simul testis est eccl'ia. Ipe deniqȝ solus cũ btõ fabiano p⁹ scm̃ petrũ diuinit⁹ in toto cathalogo pontificũ romanoꝝ ad pontificatũ est assumptus. Ipe plura instituit. vt patet in eius registro. In canone addidit. diesqȝ nostros in tua pace disponas etc. Deus in adiutoriũ. ante incia horarũ dici iussit totum officium ecclesiasticũ stilo pulchriori et ornatiori et compendiosiori mõ renouando cõposuit qd pmanet vsqȝ hodie. Et dr gregorianũ de omnibȝ officiis tam episcoporum qȝ alioꝝ inferiorũ prelatoꝝ siue subditoꝝ. Quid vltra. Quãta gratia emicuerit quanto sciẽtie lumine preditus fuit. quantum psentibus et futuris exemplo operis et scripturis prodesse studuerit mortalis lingua aut vix omnino nõ posset explicare. Hic constituit qȝ confessor nec nutu nec signo nec verbo confessionem prodat.

Seruus seruoꝝ dei titulus totius humilitatis summis pontificibus hic a beato Gregorio instituitur. et parmanet vsqȝ hodie.

walbertus vir sanctus frater pharonis discipulus sancti colũbani. et sancti blidethildis vxor pharonis. et plures discipuli eiusdẽ columbani floruerunt. scȝ gallus eustachi⁹. attyla valericus. andenus. Hyldemachus.

Isidorus yspalen. eps inter doctores notabilissimus multa scripta reliquit. gravida sentētijs ₇ auctoritate. Hic vir studiosissimus vltra .lxx. sectas hereticoꝝ enumerat. q̄ cōtra eccl'iaȝ dei successu tpis surrexerūt. ₇ damnati sunt a sanctis patribꝫ vicissim vsq̄ ad tempora hec. vide .xxiiij. q. iij. c. Quidam. Ipse etiam machometū qui in hispaniaȝ venit capi iussit. sed admonitus a diabolo fugit.

Adalaoth rex longobardorum baptisatus est. et fidem xp̄i suscepit.

Theudelina longobardorum regina xp̄ianissima virū suū Agisulpū ad fidem cōuertit. ₇ cū romano impio pacē habere fec. ad quā greg⁹. li. dyalo transmisit

eracli⁹ annis. xxxi.

Iste eraclius ex parte bonā et ex parte malā habuit famā in cronicis. quia ī quibusdam valde sancte se habuit. vt ptꝫ in legēda scē crucis quō miraculose vicit psas. et cosdrā occidit. sꝫ p⁹ victoriā cōuersat⁹ cū p̄triarcha iacobitaꝝ cū ipo de fide disceptauit volēs eū ad rectā fidē reuocare. sꝫ procbdolor ab ipso decept⁹ icidit ī heresim mōachelitarū in qua morit̄. Vn̄ ptꝫ q̄ stultū sit cuilibet xp̄iano excedere cōstitutā sibi o deo regulā. Qn̄ enim layci intromittere se volūt de illis et similib⁹ piculosis questionb⁹ fidei. Et qn̄ clerici bello se ingerunt. raro aut nunq̄ sortit̄ bonum effectum. Maneat quilibet in vocatione sua ₇ exerceat se in his q̄ sunt sui officij Alioq̄n si inordiate pcedit sp̄ussctūs aufert se. sine q̄ nemo q̄cq̄ boni pt pficere. Sile de ozia rege iuda. vtꝫ. ij. palip. xxi. ₇ sūt exēpla plīma quotidie. Verū ista male ꝑ

V⁹. DCCCXIII.

Tuscus — sauinianus. ā. i men. v.

Romanus — .iij. bōifaci⁹. m̄ viij. di — xxviij.

.iiij. bōifaci⁹. ā. .vi. mē. — Marsus — viij. di. xij

DCXIIII.

Iste sauinianus statuit pulsū cāpanaꝝ ad horas diei. Et q̄z tenax fuit ₇ scō gregorio detrahere nō tiebat. ab eo pcussus interijt. Et hic ē terti⁹ de toto cathalogo pōtificum qui formidabili morte. ₇ culpabili vita notatus est.

Iste bonifaci⁹ statuit vt nitidus pannus super alta reponeretur.

Iste bonifacius cōsecrauit pātheō. i. tēplū oīm deoꝝ vbi xp̄iani piclitabāt̄ a demōibus. Et ē pulchra similitudo quō sp̄ussanctus ex malis institutis paganoꝝ scit eligere sanctum exercitum deuotionis quasi medicina fiat ex veneno. Vbi eīn impij colebāt demones. ibi xp̄iani colūt oēs sanctos. sic ars deludit̄ arte. In hoc templo q̄dā scolaris cecus coraȝ iudeis incepit responsoriū. Gaude maria. ₇ cōtinuo lumen oculorum recepit Machometus deceptor orbis propheta falsus nuncius sathane. precursor antichristi. cōplementum heresis. ac toti⁹ falsitatis prodigium circa hec tempora vesaniam suam ostentare incepit. Fuit eīn magus ₇ mercator vilissimus. et factus princeps latronum subtiliter arabes sibi attraxit. qui tunc ab Eraclio grauabantur. Persas vicit et gentes alias multas: quibus dedit legem suam dicens se eē prophetam sanctum et a deo missum. Hoc eum docuit q̄dam sergius apostata. tam a fide q̄ a conuersatione monastica. qui ipam legem composuit. Hic velut alter Jeroboam decem ptes abstulit domui dauid. i. ecclesie christi. q̄z pene totum mundum decepit. Et nisi karolus et alij quidam principes iuuante deo cultores eius exercuissent totaliter fidem extermināsset. Sepius creuit et decreuit vsq̄ hodie. finem nouit deus.

Festum omnium sanctoꝝ instituitur a Bonifacio quarto.

Era machometi ipa est albigera q vtunt pcipue arabes ꝛ alij saraceni.ē fm campanū ānō xpi dcxxi.cū.xij.dieb⁹ p⁹ cōceptōem eiusdē xpi dñi nr̄i.ita ꝙ īter xpi cōceptōꝫ ꝛ hanc erā cucurrert dies.ccxxvi⁹.dccccxxxij.incepit feria q̄nta.qꝛ xpi cōceptō erat feria.vi. Et nota ꝙ saraceni vtā tur ānis lunarib⁹.q̄ꝝ q̄lib3 cōtinet.xij.lunatōes eq̄les.h̄ ē.ccclūij.dies saluo bisextili Nā i.xxx ānis.hūt.xi.bisextiles.q̄ꝝ q̄libet h3.ccclv.dies.ꝛ tūc recedit sic a pncipio. Nota lunatio pcisa xxx.annos hñs lunares.reducit medias lunationes ad consimile tpis inicium.

Cunibertus episcopus colonieñ. Austregisilus bituricñ. Johannes tongreñ.
Sulpicius bituricñ Salaberga mulier scā Magnobed⁹ andeuaneñ.

Imperatores.

Lupus eps senoneñ. Braulio epus cesaraugustañ. Oswaldus rex normannorum.an glorū.scotoꝝ.britonū.fuit vir valde scūs.ꝛ opib⁹ misericordie deditus.ꝛ vndiqꝫ triumphauit. gloriose.ei⁹ brachiū cū dextera manu q̄b⁹ elemosynā fecit integrū pseuerat apō vrbē bemaburch fuit ei interfectus a penda mercioꝝ rege.ſ3 postmodū ozomi fr̄ oswaldi eandē pēda interemit et gentē mercioꝝ ad fidē christi conuerti fecit.et pictos regno suo id est anglie subdidit.

Dictio venit sup eracliū,ꝑter superbiā suā.qꝛ post illā victoriā paupes sibi subiectos nimis inhumaniter oppressit.qd̄ deo semp displicet. Et fuit etiā p⁹ hec nimis infelix ꝛ plura perdidit. Morit tandē infeliciter idropici ꝛ heresi maculose infectus. Dagobertus vir oib⁹ bonis moribus compositus rex francie fuit.cuius tpe ecclīa.sc3 dionisij parisi⁹ diuinitus dedicat.

Anno mundi

Pape

Romanus.

Campanus

Anno christi

Iste deusdedit fuit vir sanctissimus.dū quēdā leprosū oscularet statim mūdat⁹ est.multa bona statuit. Item ꝙ cōtra symoniacuꝫ testes esse possint meretrices et criminosi.

Iste Bonifacius constituit vt null⁹ de ecclīa extrahat.ꝛ vt accolit⁹ nō audeat reliq̄as leuare.vñ pꝫ q̄nta fuit olim deuotio in xpianitate.hoc tūc clericis p hibebat qd̄ nūc mulieres etiā indifferenter faciūt et ceteri q̄cunqꝫ Sigibertus filius regis dagoberti cū baptisaret a scō amando traiecteñ.epo rñdit amen clara voce infans adhuc.xl.dierum.

Alcharanus liber componitur a machameto et tribus magistris suis quibus diabol⁹ ꝛ auctoritatem et industriam ministrabat. Primus magister erat quidā iudeus astronimus maxim⁹ Secūdus iohannes de antiochia hereticus. Tertius sergius arrianus. Hi legē abbominabilē confixerant.resecantes quicquid arduum erat in credendo et difficile in operando .concedentesqꝫ omnia ad que mundani hoīes proni erāt.sc3 gulā.luxuriā.rapinā ꝛc. Unde factuꝫ est vt per potentiam et dolum deciperent in breui maximam multitudinem hominum bestialium Et quia lex ista nimis inhonesta et confusa erat quidam humana verecūdia permoti plura retractarunt.ac velut expositores rationabiliter interpretabant aliqua nimis mendosa. vnde q̄dam christiani etiam litterati hoc colludio decepti fuerunt.qui historias transmarinas nōvi derunt. Quare autem tam infamis homo legifer factus sit.et talē tradiderit legem: duplex ratio reddit. Prima qꝛ deus nō permisit vt aliquis bone fame homo a diabolo assumeretur.ꝛ legem saltem humano modo rationabilem traderet.sicut nec olim nisi serpente pmissus fuit q̄n euam temptauit. Secunda quia machometus summe arogans fuit.ideo quicq̄d desiderabāt carnales concessit.iam sic.iam aliter dispensando. Et ex hac collisione doctrinaꝝ variaꝝ ꝛc.

machomet

No II
6

Imperiū romanoꝝ circa hec tempora vbiqꝫ in orbe terraꝝ cepit deficere irrecuperabiliter. nā in oriente saraceni. ꝛ in occidēte gothi dñia assūpserūt. ꝛ deinceps tenuerūt. Itē de exercitu imperatoris īterfecerūt. cl ᵐ. pugnatoꝝ. Et h̄ iterū maximū habem⁹ exēplū ꝙ nihil stabile ē sub sole q̄n etiā tāta defecit ptās ꝛ prudētia. Cā h⁹ diuersimode assignat̄. Quidā dicūt ꝙ h̄ fecit satiabil' romanoꝝ auaricia. q̄ sibi subditas natōes iugo seruituꝫ intolerabili opprimebāt. qd̄ omnibus p̄ncipib⁹ et p̄latis timedū ē. qꝛ q̄ꝫdiu romani odiebāt auariciā et dilexerūt eq̄tatē dominiū orbis habuerūt. Aliȷ̄ dicūt ꝙ heresis orientaliū hoc fecit vbi cōiter imp̄atores habitabant ꝛ sepe cū p̄uersis peruersi facti sūt. Nec est quicq̄ꝫ qd̄ ita nequeāt occasui subiacere q̄ꝫ vera religio.

Sed neqꝫ in p̄ncipe aliq̄d lucidius q̄ꝫ recta fides. Aliq̄ dicūt ꝙ causa huius defectus fuit supbia dñoꝝ q̄ subiectos despiciebāt. canes aut asinos nūcupando vl' silr. p̄pter qd̄ pudore et dolore incitati erexerūt se et fecerūt qd̄ cernimus. Forte oēs hee sil' sūt vna cā. qꝛ per qd̄ aliq̄d nascitur per ei⁹ oppositū destruit̄. Et sic iā oēs q̄tuor monarchie defecerūt. ꝛ nō restat alia nisi antichristi. cui⁹ aduentū de⁹ nouit. Interī dominia hīcinde diuersimode variant̄ in particulari.

Dagobertus rex francie interfecit anglicos qui tūc saxones vocabant̄ oēs excedētes mēsurā gladiȷ̄ sui. Putāt quidā ꝙ hec crudelitas frācorū fuit cā eterne inuidentie et dissensionis. āgloꝝ cōtra frācigēas n̄ sine dāno vtriusq̄ꝫ vsqꝫ hodie. mittat pi⁹ dñs spm̄ pacꝭ iter eos ꝛ alios

Aidanus ep̄us claret in anglia sanctitate. discipulus sancti columbani.

Vᵐ. DCCCXXIII. Vᵐ. DCCCXXXIII.

Campanus

dieb⁹. xvii.

Romanus

die. xxviii.

De dalmacia.

diebus. xviii

DCXXIIII. DCXXXIIII.

Iste honori⁹ fuit vir largissim⁹ pauperib⁹ q̄tidianas elemosynas dedit. multas ecclesias argēto ꝛ auro dotauit. Statuit apud scm̄ petrū fieri letanias. ꝛ cleꝝ erudiuit. et honestissime ordinauit. Fecit eccl'iā sancti Adriani. in q̄ xiᵐ. scōꝝ quiescunt.

Iste seuerinus fuit vir benignus ꝛ scūs amator cleri. erga paup̄es largus. erga regimē eccl'ie diligēs. quā in p̄diȷ̄s ꝛ ornamētis mirabl'r āpliauit. Quo tp̄e quidam mauricius cuꝫ suis satellitib⁹ eccl'ie thesauros diripuit. infelix sacrilega nō verit⁹ mirc'lm grāde. Nā cū totū vrbem incitasset cōtra erariū lateranū. nullus potuit ip̄m nō dico īfringere sꝫ nec ītrare. quidē qd̄ vidēs pace simulata tādē p̄fecit qd̄ ītēdebat. accipiēdo qd̄ p̄ sustētatōe pupilloꝝ ac viduarū et pauperū xp̄ianissimi imp̄atores illic posuerāt. sed oīa infeliciter perierūt. Eraclius fuit particeps illi⁹ sacrilegiȷ̄ fact⁹. cui misit p̄tem de pecuniȷ̄s elatis. Sꝫ o q̄ꝫ multipliciter p̄ huiusmōi dānificati fuerunt.

Iste iohānes ml'ta milia hoīm de seruitute redemit eccl'ie thesauris pia mot⁹ intentōe p̄ hystriā ꝛ dalmaciaꝫ. Hic fecit adduci reliq̄as sanctoruꝫ vincentiȷ̄ et anastasiȷ̄. ꝛ aliorum martyrum. et rome reuerenter collocauit.

Eligius artifex sanctus vir. pr̄ fuit sp̄ualis istoꝝ qui multa monasteria fundarunt in francia.

Tepuit fides in oriente. ꝛ feruet hic in occidente

Erubertus rex anglie primus sibi ydola destruxit

Aurea sancta abbatissa parisius claret. p̄fuit. iiiᵐ. puellis iussu eligiȷ̄ viri sancti.

☞ contrariarū totus liber cōfusus est. nec aliq̄ modo cōcordabilis. Demon idem: quasi coactus r̄ndit. ꝙ. xiiᵐ. verba eēnt in alcharano q̄ medaciū cōtinerēt. cetera in v̄itate persisterent.

Iste constantinus fuit filius constantini filij eraclij. q̄ quarto mēse impij sui a nouerca sua veneno extinctus fuit. et ideo qr breue tempus rexit: nō fit mentio de ipso. Ip̄e aūt ɔstātinus successit ei. et nouerca illa cū suis est exiliata. et fuit pessim⁹ tyrannus et hereticus. dolosus. totus inuidus. et catholicis īfestus. nec martino pape pepcit. ɔ longobardos exercitū duces supat⁹ est. et romā veniens cū reuerēter esset a vitaliano et ciuib⁹ susceptus. nō retribuit iuxta bn̄ficia sibi impēsa debitā vicissitudinē. sic decet pncipē. isup ⁊ tyrānidē magnā ⁊ sacrilegia ppetrauit. oīa pulchriora deijciēdo et trāsportādo q̄re tādē in balneo a suis militibus qui eius maliciam noluerūt diuti⁹ tolerare interfectus fuit ⁊ sic miser abiliter viuens infelicissime mortuus est solito more sacrilegoꝝ et tyrannorum. deo iuste iudicante suos.

Impatores. iij. Constāti⁹. ā xxvij.

Londoalus ep̄s treuerenn̄. Iherusalem capta fuit a machometistis quibus hunarus p̄fuit qui in loco antiq̄ templi nouum erexit supsticiosum et prophanum ablata prius cruce.

Nota diligenter q̄ multa mala sequūt q̄n dominiū pturbat. Hoc superius de assyris et medis et parthis clare patuit et grecis et alijs silr et crebro de romanis. s; hic pcipue. Nā saraceni africā ⁊ siciliā inuadētes cū nō eēt q̄ tyrannidi eoꝝ resisteret. etiā hispaniā sibi subiugarūt. vndiq̄ xp̄ianū nomē delēdo. in q̄ turbine m̄lti m̄res effecti sūt q̄ ɔstātes permanserunt et fuit tri-

Anno mundi V⁹DCCCXLIII.

Pape. p⁹ Theodor⁹ ā vi. m̄. v Grecus. diebus. viij | i. Martin⁹ ā vi m̄. i. die Tuscus xxvi. | i. Eugeni⁹. ā. ij m̄. viij. Romanus diebus. xxij.

Anno christi DCXLIIII.

Iste theodorus sup oēs misericors fuit. ⁊ largiter benignus. paupm amator. Iste statuit cereū bn̄dici in sabato scō. ⁊ paulū constantinopolitan̄. epum qui aperte catholicos cruciauit anathematha pertulit.

Iste martin⁹ scūs ē ⁊ fortiter p fide agonizauit. Dū quidā eū extracto gladio i terficere vellet adhuc ān altare cōstitutum statim cecus efficit. Ip̄e cōuocata synodo in vrbe damnauit sirꝝ alexādrū sergiū pirrū ⁊ paulū hereticos q̄re ɔstātinus eum in exiliū misit. Eius festum agitur. x. nouenbris.

Iste eugeni⁹ sctissime vite fuit. oīb⁹ amabiliꝰ ⁊ benign⁹: statuit q̄ ppetuā castitatē oēs p̄sbyteri. dyaconi. ⁊ subdiaconi fuarēt sepult⁹ apud sanctum Petrum

Londoalus vir sanctus claret qui beatū lambertum docuit.

Arnulphus beate vite pr̄ pipini dux lothoringie demū heremita post ep̄s meten̄. ei⁹ vxor scā doda treueris inclusa christo vacabat. Et sctūs clodulphus ei⁹ fili⁹ ep̄s meten̄.

Dicunt q̄dā q̄ fuit auus karoli magni. s; h̄ mens nō admittit. nec ratio tpis consonat. sed karolus marcellus fuit pater Pipini illius qui erat Karoli magni pater.

Iocus filius regis britāie herēita claret scūs

Ragiulpha ṽgo scā claruit i gallia

Seuera abbatissa ibidē soror eius

Getrudis cognata eorum.

Forseus cū Foliano et vlcano fratribus suis oēs filij regis hibernie venerunt in gallijs ⁊ sunt oēs scti.

Sigibertus rex francorum. xij. monasteria fundauit. Et fit magnus fructus in francia ⁊ anglia per viros sanctos.

Nauta quidam negando pauperi panem hac pena pcutit. vt oēs eius panes in lapides conuertent. sicut idē pauper ei imp̄cabat.

Ignis cecidit de celo. et iris magna arripuit. vt putarēt hoīes consumatōem seculi aduenisse. et signa ingentia fuerūt. ita vt arescebāt viuentes p̄ timore. ꝓpter tonitrua ⁊ fulgura et ict⁹ eoꝝ maxios et aqꝝ inundatōes incōpabiliter excessiuas. et pꝫt innumera hoīm et aīaliū mltitudo et sequit̄ pestilētia grauissima cū signo ire dei cūctis visibiliter. apparuit ꝙ angel⁹ bon⁹ ⁊ vnus mal⁹ romā nocte circūierūt. ⁊ q̄t vicibꝫ dom⁹ aliq̄ pcutiebat̄: tot ex ea seq̄nti die iteriebāt. Tot tūc moriebāt̄. vt etiā parētes cū filijs. frēs cū sororibꝫ vnanimiter in feretro positi ad tumuluz portarent̄. Sepe hmōi signa ostendit dn̄s ad terrorē pctōꝝ. Sed vtinā exemplis aliorum ter reremur vt a peccatis desisteremus. Dicūt tn̄ q̄dā ꝙ hec pestilentia facta sit tp̄e Benedicti. ij.

Tribulatio magna. turbato eī dn̄io mali hoīes assumūt audaciā malefaciēdi. se et alios depuan di in vita et doctrina. ⁊ ad ꝑlos et ad p̄ncipes corrumpendos. Et ē reuera horrendū spectacu lū q̄liter miserabil' iste mūdus agitat̄ sn̄ intermissiōe. An nō sat̄ duruz eēt p⁹ labores ⁊ erūnas tandē mortis dominio subiacere. nisi etiā tot cladib⁹ et terribilibꝫ plagis ꝯtinue laniari. Non sufficit humano generi semel a deo damnatōis dirā accepisse sn̄iam nisi et plīmas sibi peccan do supaddat. Solū igit̄ pctm̄ ē causa miseriaꝝ haꝝ diuina seueritate iuste sic vindicāte. Verū nemo sic cogitet q̄si hec digna sit retributio ꝓ tant̄ piacul'. sꝫ respecto futuroꝝ q̄ pctōrib⁹ debē tur. Ista sūt q̄si q̄dā suauia p̄ludia. O q̄s finis illoꝝ q̄ nō credūt. si etiā tanta h̄ patiunt̄ electi. Sanctus Claudius archieps bisuntineñ. ⁊ p⁹ abbas monasterij sc̄i eugēdi claret ī burgūdia

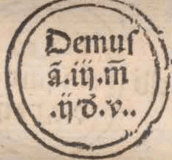
V^m DCCCLIII. V^m DCCCLXIII.

Campanus
vi. die. ij.

Roman⁹

Rōan⁹

Romanus

DCLIIII. DCLXIIII.

Iste Vitalianus cantuz roma noꝝ ꝯposuit ⁊ in or ganis cōcordauit. ipse eciā habuit grāz īꝑatorꝭ q̄ su is p̄decessoribꝫ offensiu⁹ fuit tn̄ postea n̄ sic permā sit. nec vsq̄ huc non po tui īuenire ꝙ vnq̄ eccl'ia romana habuit plene p⁹ mortem constantini ma gni dominiuū vrbis ⁊ a lioꝝ q̄ ipse ꝯtulerat. ni si forte tp̄ibus quorundā pessimorum principum paucorum. imo iste Vitalianus pro magna gratia accepit ꝙ impator iste pessimus priuilegia ecclesie confirmaret. ⁊ tamen depost infregit Hic profecit ecclesie cantuarieñ. theodorum monachum valde litteratum.

Iste adeodatus fuit tante benignitat̄ vt oēm hoīez a ma gno vsq̄ ad minorē a se ꝯsolatū nō dimitteret. sepultus apud sanctum Petrum

Corp⁹ sc̄issimi p̄ris bn̄dicti et corpus sororis ei⁹ sancte sco lastice transferunt̄ de mōte cassino ad mōaste riū floriaceñ. h̄ gallici dicūt. sꝫ italici olno ꝯdi cūt ꝙ adhuc sit in mōte cassino. Maneat pie tas et reuelabit̄ veritas

Iste dem⁹ de corauit illū lo cū an̄ basilicā sancti petri q̄ dr̄ paradisus sepult⁹ ibidē

Iste bonifaci⁹ nō hēt̄ i q̄busdā libꝫ ⁊ seq̄ns dr̄ bonifa ci⁹. vi. h̄ dr̄ fm̄ q̄s dam ꝑfecisse ꝑadi suz apd̄ sc̄m̄ petrū Ratione huius di uersitatis nō repi.

Forseus latiniacum et folianus fossense cenebium erexit. dono gratie gertrudis. vbi ibidez martyrisatus quiescit.

Clodoneus rex francorum irreuerenter corpus sancti Dyonisij discooperiens. et os brachij eius fregit et furtiue deportauit. ob quod in amentiam fuit versus.

Iste cōstātin⁹ fuit catholic⁹ et bon⁹. zelosus p oīa cōtra hereticos. Eccl'ias reparauit. ⁊ greciā romane ecclesie recōliauit. Synodū sextā cōgregauit. in q̄ pmissū est grecis p̄sbyterꝫ vxorib⁹ legittimis vti. ac ceteris orientalib⁹. sꝫ occidentalibus nequaq̄ꝫ. qꝛ celibatū volūtarie tpe Gregorij et ante susceperūt. ⁊ ē h̄ mature aduertēdū q̄tū bonitas p̄ncipis valeat ad bonū ⁊ q̄etum eccīe statū. ⁊ fidei pmotōem. ⁊ ecōtra q̄tū malicia p̄ncipis noceat. h̄ isti duo cōstātini scꝫ pr̄ ⁊ filius clarissime ostendūt. Verū pmittente deo saracenis et bulgaris resistere nō valuit. sꝫ cum eis pacē fecit ānua tributa soluendo. ita inualuit illa maledicta secta. Tandeꝫ bona potitus morte transiuit a d xp̄m. sepultus in constantinopoli.

Imperatores.

.iiij. cōstāti. an. xvij

filius Constantini.

Nota qꝫ sex sunt synodi p̄ncipales q̄ꝝ auctoritas est par euāgelijs. qꝛ euangelica veritas per eas declarataē cōtra sex p̄cipales hereses q̄ nimis iualuerūt contra ecclesiā pp̄ter hereticoꝝ subtilitatem ad decipiendū simplices. et tyrannidem ad affligendum constantes. ⁊ terrendum pusillanimes. Ista sy. vi. damnauit heresim monechbeltiarum. qui vnam voluntatem et operationem in christo dixerunt.

Synod⁹. vi cōstātiopolitāa. cclxxxix. patrum

Ista synodus par in auctoritatibus quatuor principalibus p̄habitis condemnauit heresim monechbelitarum.

Vᵐ. DCCCLXXIII. Anno mundi Vᵐ. DCCCLXXXIII.

Pape

agatho ānis. ij. men. vi.

Sicl's

ij. Leo ā. iiij m. x die. xvij

Siculus

ij. Bñ dict⁹. ā. ij. m̄. x.

Rōan⁹

v. iohā nes. ā. vi d. xviij

Syrus.

DCLXXIIII. Anno christi. DCLXXXIIII.

Iste agatho vir sanctus fuit. qui dū leprosuꝫ quēdaꝫ oscularetur: statim mūdat⁹ est. Ipe reconciliauit ecclīam reuēnatam q̄ diu fuit rebellis. ⁊ nūc ad obedientiam romane ecclesie redijt. edocta qꝫ nō est bonū contra stimuluꝫ calcitrare. Ipse etiam de consensu principis iussit celebrari sextā synodum. vbi greci redierūt ad obedientiā ap'lice sedis post plagas varias. quia talē vnusquisqꝫ repit suū inferi⁹. qualem se suo exbibet superiori. Qui bn̄ obedit deo et p̄latis suis. ille silr̄ bonam in subiectis suis inuenit obedientiā et ecōuerso. Hec est lex dīne iusticie.

Iste leo vir scūs fuit greca et latina ligua sufficienter eruditus Eloq̄ntie q̄ꝫ singl'arꝫ erga pauperes nō solum mētis pietate. sꝫ etiā studij labore sollicitus. Hic constituit pacem dare post agnus dei. et pro vsu pallij archiepiscopus nihil prosoluere teneatur. Eius festum agitur. iij. iulij. sepultus in ecclesia sancti Petri.

Iste bñdcūs fuit per oīa virtuos⁹. ⁊ vita ei⁹ ꝯcordabat cum noīe Eius tpe fuit maxia pestilētia. Hic ab imperatore pijssimo factus est papa. Sepe em̄ iste honor factus est imperatoribus ab ecclesia pp̄ter causas varias p tpe occurrentes.

Iste Johes fuit vir strennus moderatissim⁹ ⁊ scīa redimitus de antiochia.

Cesaria regina persaꝝ clam ad Constantinopolim venit. et se baptisari fecit. qd̄ rex audiens mandauit vt rediret. sed illa noluit. donec pacifice veniens cū. xl. milib⁹ baptisma susciperet. Nouit dn̄s qui sunt eius Maluit mulier sancta gloriam tantam abijcere. q̄ꝫ xp̄i paupertate nō insigniri. Quis eam hoc docuit in medio nationis.

Hyspani circa hec tempora magnifice cōtra saracenos bellare incipiūt. diuinitus adiuti terraꝫ
ꝓuā respectiue ꝯ totā affricā defensarūt. glīoso aplo Jacobo eos adiuuante vsqꝫ in pn̄s. Uide
generalem hystoriam hyspanie. et reperies solennē cathalogum militum christianoꝝ.
Stella magna apparuit in oriente. ⁊ magna pestilentia sequit̄. Et mōs q̄dam in cāpania eru
ctauit ignē. callimitus maximū ignem inuenit. et romani saracenoꝝ naues combusserūt.
Bulgaroꝝ regnum oritur. quod valde attriuit imperium. ⁊ a scitia egrediētes traciā inuaserūt

ij. iusti-nianus ānis. x.

Iste iustinianus fuit filius constantini vir bonꝰ. prudēs ⁊ largus. ⁊ romanū im
ꝑiū n̄ modice āpliauit. ecclīastica officia q̄ꝫ plīmū honorauit. mltas leges condi-
dit. s꞉ postea deꝑuatus cū sextā synodū infirmare voluisset ⁊ ecclīā turbare. x. an
no sui impꝭij a leone pᷣicio et tyberio et gallinito pᷣiarcha captꝰ fuit. ꝑuatusqꝫ na
so et lingua regno expellit̄. et apō crisonā exilio religat̄. et fit magna turbatio ī ecclīa ꝓpter scis-
maticos et hereticos. Nota q̄ q̄n in sūmis dn̄ijs fuūt violētie tūc errores mltiplicant̄. q꞉ nō ē q̄
corrigat errātes et a malo cohibeat. Hoc valde sepe expta ē ecclīa. vn̄ facta ē altricatō iter leonē
et tyberiū. et ꝑualuit tyberiꝰ. et leonē absciso naso exiliauit āno tertio impꝭij sui. et regnauit pro
eo. Justinianꝰ fugit ad saracenos et bulgaros q̄ eū restituerūt. occisis leone et tyberio q̄ here-
ticis fauebāt. et tūc recōciliauit se gremio scē mr̄is ecclīe. et valde penituit. S꞉ q꞉ nimis crude
liter vīdicauit se cōtra aduersarios ita vt etiā īnocētes pueros vellet occidere. iō iterfectꝰ fuit cū
filio a philippo quē exulauerat.

Vº. DCCCXCIII.

Romanus — Zeno āijm. xi die. ix. — Syrus. — .i. Sergiꝰ ā. ix m. viij. die. xxiij.

DCXCIIII.

Kilianus vir scūs natōe scotus in frācōnia fidē xp̄i ī p̄dicauit. Hosbertū eiusdē regōis ducē cōuertēs vt scellā fr̄is sui vxorē quā illicite tenebat dimitterꝫ ꝑsuasit. q̄ ꝓpter ipsa iubente secrete cum socijs suis occisus fuit ⁊c.

Pipinꝰ .i. dux francoꝝ mltas victorias habuit et frisones supando ad fidem perduxit. fuit enim fide catholicꝰ. et ecclīe dei spēalis defensor. veruꝫ in vno excessit q̄ adulteriuꝫ commisit ad tempus

Rex adiulfridus fit monachus ꝑmꝰ episcopus ludifriden̄.
Leodegarius augustudun̄ eps.
Ediltrudis regina anglie tribꝫ viris nupta virgo permansit. Et alij plures sancti. vide in speculo.

Iste zeno fuit vir valde scūs q̄ nec vnq̄ꝫ se caus̄ actibusqꝫ seclaribꝫ immiscuerat. erat eī aspectu āgelicꝰ. cāicie venerādꝰ: moribꝫ q̄etꝰ. religiose vite. sermōe ꝓdicꝰ aīo simplex. h̄ electus fuit cōcordit̄ etiā laicis cōsentientibꝫ. magna enim dissentō erat. quia clerꝰ intendebat in petrū archipresbyterū ⁊ exercitꝰ in theodorū ꝑsbyteruꝫ. sed spūssanctus oīa tandē vota cōcordauit in istū dignissimū.

Iste sergiꝰ magne scitatis ⁊ cōmēdabil̄ vite fuit. et ī electōe eiꝰ magna dissentio fuit. Nam vna pars cleri elegit theodoꝝ archipsbiterū altera pascalē. s꞉ volēte dn̄o tandē in hunc venerabilē virū conuenerunt. Hic corpus sci leōis ꝑmi trāstulit wirzeburg reuelāte sibi dō. Ipe etiā īueīt magnā ꝑtē scē crucis in loco obscuro. regē anglie q̄ et saxonū baptisans stati ad celū transmisit. Agnus dei ter cantari iussit ad missaꝫ. Et idem reduxit ad vnitatem synodum aquilegien̄. qui noluit recipere sextam synodum constātinopolitanā. et fuit grande scisma in ecclīa dei. q꞉ duo vniuersalia concilia cōtra se dissentiebāt. tādē mortuus sepelitur apud sanctū Petrū.

westfalia couertit ad fidē circa hec tpa. vbi pmū duo edwaldi .s. albus et niger presbyteri sci de anglia venientes pdicauerūt. Qui ibidē in villa quadā laer dicta suis pcibꝫ fontē de rupe traxerunt. et campū scm sic dictū vsqꝫ hodie cōsecrarūt in vsus pauperū: vbi sepe mira cōtigerūt contra testamentū scōꝝ volētibꝫ facere et horribiliter plagati sūt. Tandē martyrisati sūt in comitatu de hoya ppe bremen. ciuitatē. corpa āt eoꝝ trāslata fuert ad coloniā. Beda venerabil' psbyter et monachus ac pr grauissime auctoritatis claret in anglia. multa scripta et historiaꝫ valde famosam reliquit. fidelis laborator in ecclesia vsqꝫ in senectam.

Imperatores.

.iij. Leo. ā. iij.	.iij. tyberiꝰ an. vij.	Justinianꝰ. ā .vi.

Sancta oda ducissa aquitanie claret

Sanctus lambertus filius apricomitis post mlta opera sanctitatis martyrio ē cōsumatꝰ a dodone duce aranie. qr dixit q soror eius alpaida nō esset legittima vxor pipini. qr eā duxit cōtra fas viuente adhuc plectrude.

Hic est zelus helye et iohannis

Scūs hubertus transtulit sedē epalem cū corpe sci lamberti ad leodiū.

Isti duo inuaserūt impiū. Idē q sup iterato. vicꝫ filiꝰ cōstantini. Romani multos saracenos īterfecert h tpe. Duo etiā reges anglie veniūt romā et fiunt monachi immortali dño deinceps militantes

Frisia couertit ad fidē xpi. vbi pmū pdicauit scūs willibrodus eps traiecten. et postmodum scūs bonifacius

Anno mundi Vm. DCCCCIII.

Pape

iij. Leo. ā. ij. m. ix	Romanus	vi. Johānes ā. iij. m2	d. xxiij. Grecꝰ	vij. Johānes. ā. iij. m	vij. die. xviij. Grecus	Sisinnius. d xx.	Syrus	cōstātinus. i. ā vij. d xv

Anno christi DCCIIII.

Iste leo sanctus fuit papa p procinium romanoꝝ. et nō ponitur i cathalogo pōtificū forte ppter malū introitū et seqns dicitur leo tertiꝰ nihil tn̄ male egisse scribit nec papa fuit

Iste iohannes vir sctūs fuit et mririo coronatus est. sed a quo aut ppter quā causaꝫ nō inuenitur in historiis. putat tn̄ a ducibꝫ lonbardoruꝫ scꝫ beneuentano aut spoletano p defensione iuriū ecclie vterqꝫ em̄ istorum vexabat ecclesiam et terras eius. qr vicini fuerunt et mltos ceperunt Tandē sepelit apud scm̄ sebastianum ad cathacunbas

Iste iohānes eloqntissimꝰ fuit facūdia. et eruditꝰ scientia. oratoriū beate marie construxit. in q sepultꝰ ē

Iste sisiniꝰ parū supuixit. et hūit scisma cōtra discotiuꝫ. et cōtinuat nihilominꝰ pꝰ iter bonfaciū et discotiū. Tandē mortuo discocio q p vim tenebat papatuꝫ bonifaciꝰ restituit. nec fit his memoria. qr forte ppter scisma in dubiū venit an eēnt veri successores btī petri. Et fit tribulatio in ecclesia vndiqꝫ itus pugne. foris timores. et ecōtra. Et sic septimum scisma continuatur.

Iste cōstantinꝰ fuit vir mitissimus. et ita benignꝰ q ab oibꝫ amabatur. Ipse iuit vltra mare cōstantiopolim ad iustinianū imperatorem et cū mgno honore receptus fuit. et philippum tāqꝫ hereticū excōicauit. qr imagines scōꝝ deleuerat sepultus apd scm̄ Petrum

Michaelis sancti archangeli templum in mari construitur sicut in gargano. Ariptus longobardoꝝ rex vir pius misericors et iustꝰ hic secrete p regnū suū soltiꝰ erat ire. et de singlis inquirere qualē iusticiā sui vasallippo faciebāt bonū exēplū.

Karolus marcellus filius pipini immensas victorias hũit cõtra ĩfideles diuinitus adiutus. fuit victor gl'iosus ꝑ oĩa. ſʒ qꝛ bona eccleſiaſtica ſibi vſurpauit ꝓpter neceſſitatẽ bellorum ideo ĩ penis infernalibꝫ aĩa eiꝰ viſa eſt ab eucherio viro ſancto cruciari. O que pena erit illis que his nuoiſſimis diebus tot auiſati exẽplis ꝑtinaci aĩo. nõ ꝑ fidei ſaltẽ defenſione. imo põpaꝝ iactãtia vana ecclijs eiuſqꝫ miſtris. cõtra dĩnaꝝ hũanaꝝqꝫ cõminatões legũ. taxaciões exactiõeſqꝫ ꝑuiſſias ipõere ñ formidãt. credãt hi a do ĩmutabilẽ ſñiaꝫ ſuã dcõ karolo oñſã ipo ſilr expiẽdã

philippus. anni. m. vi.

anastasius. annis. iij.

Iste anastasius fuit vir bñ fidelis et catholicꝰ. et qꝛ philippũ excecauit. iõ theodoſius cõtra eũ pugnãs deuicit. et ordinatus presbyter quiete viuendo.

Theodosiꝰ. ãno vno

Iste philippus fuit hereticꝰ et prefuit modicis diebꝫ. ꝛ qꝛ interfecit dñm ſuũ ipe etiã male pijt. ꝛ ſic fecit factum eſt ei

Iste theodoſius totus catholicus et humilis fuit. ꝛ ꝑciſe ſicut fecit factũ ẽ ei. leo eum depoſuit. et in presbyterum eſt ordinatus

Heresis imaginũ ſerpit que ſic dicit᷑. qꝛ imagines ſcõꝝ que ſũt libꝛi laicoꝝ auferre voluerũt q̃ſi ydolatrie cultũ. videt᷑ ꝙ moti fuerũt ex inſtinctu ſaracenoꝝ. ꝛ ſic ptꝫ quõ eccl'ia exercet᷑ cõtinue

Magnus archiepus magũtic.	wolframus eps zenoneñ.	Egidius abbas ſctiſſimꝰ clarꝰ
Eucherus epus aurelianenſiũ	Agilopus epus colonieñ.	habet᷑ qui ex gr̃a in galliã venit

Vᵐ. DCCCCCXIII.

.ij. Gregoriꝰ. ã. xvij. m.

Syrus

viij. diebꝫ. xx

Hic conſtituit feriam quintam per quadraſimaꝫ ieiunare quod Melchiades papa prohibuerat. et quia non habebant propria officia.

DCCXIIII.

Iste gregorius vir caſtus. diuinis ſcripturis eruditus. loquela facundus. cõſtans aĩo. rerum eccleſiaſticarum defenſor ſolicitus. et hoſtiũ eccleſie impugnator fortiſſimus. Et nota ꝙ circa hec tempora inceperũt dñi pape plus ſolito etiã in tꝑalibꝫ propter ꝑfidiam eoꝝ ꝛ etiã trãſferre imperiũ de gente in gentem: ꝓut tempus poſtulat. Hic leonẽ anathematiſauit eo ꝙ imagines ſanctoꝝ exureret. Idẽ nanqꝫ leo iuſſit iſti gregorio: vt etiã cõbureret: ſʒ nõ curauit. imo cõtra eũ audacter iuſſit oppoſitũ. Et ſic patet ꝙ deſtructionis imperij ꝑncipalis cã fuit hereſis. nã ad hoc fideles populi vnanimiter cũ prelatis ſuis adheſerũt dño pape. ꝛ coegerũt imꝑatores ceſſare a tyrannide heretica.. In orientalibꝫ regionibꝫ circa hec tꝑa valde defecit fides vera ꝓpter impiam machometi legẽ. ꝛ ꝑ cõſeq̃ns oĩs ṽtꝰ. ſapia. et honeſtas. De q̃ lege execrabili tot turpia ꝛ carnalia ꝓdierũt ficticia. vt nulli vnq̃ꝫ ſapiẽtes in rebꝫ dĩnis ꝛ hũanis exercitati a ꝑncipio ei crediderũt. ſʒ hoĩes beſtiales in deſertis morãtes oĩs doctrine ꝑrſus ignari. ꝑ q̃ꝝ multitudinẽ aliq̃s armoꝝ violentia in ſuã legẽ peſtifer ipſe coegit. vt dĩt doctor ſanctus in ſumma cõtra gentiles. li. i. c. vi. Nulla etiã dĩna oracula ꝑcedentiũ ꝓphetarum ei teſtimoniũ ꝑhibet neqꝫ documẽta ṽitatis attulit. niſi que de facili naturali ĩgenio cognoſci poſſunt. nec ſigna ſupernaturaliter facta adhibuit. q̇n potius vera que docuit fabulis et falſiſſimis doctrinis ĩmiſcuit. carnales voluptates ꝑmittẽdo. et eiſdẽ precepta cõformia tradendo. Et qꝛ voluptati carnali habenas relaxauit. iõ mobile ruſticale vulgꝰ facile poſt ſe traxit ſummo deo ipis irato. q̇ talẽ legiſlatorẽ occulto ſuo: ſed ſemꝑ iuſto iudicio ſuꝑ eos cõſtituit. Uerum verſutus ille peſſimus aſtuto conſilio libros veteris et noui teſtamenti. ſuis ſequacibus non reli☞

Bonifacius archiep̄us maguntineñ. bochoniā. franconiā. bauariā. thu ringiam. hassiam. sclauoniā. frisiā cū reliquis almanie prouincijs catholice fidei subiugauit. Urbē etiā herbipolensem ep̄atū de volūtate pape fecit. cui scm̄ burchardū p̄fecit. Anno xo. xxxvi. sui ep̄at⁹ cū multis xp̄ianis m̄risat⁹ ē in frisia. Cūqꝫ ad fuldeñ. monasteriū qd ip̄e i bachonia cūstruxerat corp⁹ ei⁹ reducereꝛ sepeliēdū oēs cāpane vbiqꝫ dīna virtute sn̄ motu alic⁹ hoīs sonuer̄t. Theodol⁹ ep̄us seduneñ. Cōstantinopolis a sarracenis obsessa fuit. sꝫ p̄ btām virginē liberaꝛ. et cuidā heremite visio mirabil' ostēsa est de ioseph q̄ dn̄m sepeliuit Et p⁹ paucos ānos. xxx^m. hoīm i pestilētia obierūt ibi ꝛc. Ebrech scūs de hibernia venit in galliam.

Imperatores

iij. Leo cū cōstātio filio

suo ān. xxv. Iste leo cū esset potēs theodosiū deposuit. et p̄ ipso regnauit. Et fuit seductus per quēdā apostatā vt oēs imagines scōꝝ auferret et exureret. quare etiā tā bellis q̄ꝫ pestilētijs ac alijs diffortunijs punit⁹ fuit. Et qꝛ correptus a gregorio tertio ꝑtinax māsit. iō totū regnū occidētis ab eo abstulit. mādās ne sibi obediret aliqs vectigalia īterdicendo. Et qꝛ heretice vixit sci. viri ei ꝯdixerūt. ꝛ martyrisati sunt ab eo plures. Tandem in perfidia mirabiliter defunctus est.

Pelagius rex hispanie grandi miraculo regnū illō cepit recuperare

Hermanus exulaꝛ. Hermi⁹ ep̄s lobieñ. Petr⁹ ep̄s Damascenus.

Rachbodus dux frisonū maluit eē cū plib⁹ in inferno q̄ꝫ cum paucis in celo Nō eīn nouit pressuras ei⁹. Mal⁹ iocus sed filius eius morte subita territus conuersus fuit

Anno mundi	V.^m. DCCCCXXIII.	V^m. DCCCCXXXIII.

Pape

Gregori⁹. iij. ā xm̄. viij

Romanus. diebus. xxiij.

Eo t̄pe in wormacia fuit archiepiscopat⁹ q̄ nūc in maguntia est translatus

Anno christi	DCCXXIIII.	DCCXXXIIII.

Iste Gregorius digne successit predicto et noīe et op̄e eiusdem zeli et constātie ꝛ animose cōtra imp̄atorē p̄cessit ꝛ obtenuit intentū. Cōciliū generale celebrauit in vrbe anno pontificat⁹ sui p̄mo cōtra hereticos in q̄ imaginū sanctaꝝ veneratio approbaꝛ. ꝛ cōtra dictores excōicaꝛ. karolum etiā vocauit in subsidium ecclesie contra longobardos. in canone addidit. Quoꝝ hodie solēnitas ꝛc. Uienne archiep̄m instituit.

Monasterium sancti Benedicti reformaꝛ in monte cassino a quodam ciue brixiano.

In almania quedā monasteria ditissima fundanꝛ et magnifice dotanꝛ. s. fuldeñ. ꝛ hyrsfeldeñ.

Sarraceni proficiūt in peius. et totā hispaniā sibi subijciūt. ꝛ nisi karolus marcell⁹ occurrissꝫ galliam similiter inuasissent. Et nota q̄ꝛ pluries eos defecit. ꝛ semel. ccc^m. ꝛ vltra de ip̄is occidit. de suis. MD. tantūmō prostratis

Lebuinus presbyter sanct⁹ anglic⁹ p̄dicat in̄ velua et post in saxonia antiqua. id est westfalia. Cuius corpus in dauentria colitur.

Gquit legendos. nec etiam disputationem p̄misit iniquā faciendā. nec hac occasione sua falsitas detegereꝛ. quin poti⁹ se dixit in armoꝝ potentiā missuꝫ. nō in signis aut miraculis aut doctrina sup̄naturali qd vtiqꝫ leonū. feraꝝ. latronū. ac tyrannoꝝ rabiei magis est p̄priū: q̄ꝫ sp̄ūali legislatori. Sic heu terra olī fructifera atqꝫ illustriū viroꝝ fecūda. nūc tribulos p̄fert ꝛ spinas eternꝫ icēdijs exurēdas. q̄uis ei vsqꝫ hodie sarraceī īfinitꝫ diuitijs abūdēt ꝛ pōpis īestiabilib⁹ atqꝫ delicijs vacēt. tn̄ ita pueril'r desipiūt ꝛ ꝑtinaciter adherēt his q̄ sūt cōtra rōēz. vt oīs vir doct⁹ ac tiorat⁹ eoꝝ cōsorciū fugiat. ꝛ eos velut canios ac bestiales sūmo tedio abhoīeꝛ atꝫ d̄uitet

·Pipinus filius ·Karoli marcelli fit rex francie p papā zachariā. Et fuit vir valde catholic⁹ ꝛ p omīa victoriosus. et ecclesie romane spēalis defensoꝛ et in nullo degener a paterna strēnuitate
·Karolomannus frater dicti pipini. diuino tactus timoꝛe. dimisso regno fit monachus.
·Rachis rex longobardoꝝ per zachariā admonitus. vt a persecutōne romanoꝝ cessaret. acquieuit insuper et monachus efficitur.

Iste constantinus totus peruersus et hereticus pessimus fuit. ita vt etiā demonijs imolaret [colebat.] eccl'iā pseq̄bat. et nihil dignū memoꝛie egit. ꝛ sic pmittēte deo eccīa lōgo tpe afflicta ē moꝛe solito. qꝛ in hoc mūdo pssurā habebit ꝛ agros cū psecutōnibus

Vere

cōstāti-nus v. ā .xxxv.

Tunc. Mirabilia cōtigerūt circa hec tpa. nā terremot⁹ mirabilis et ciuitates q̄dam montane diuisis montib⁹ vna cum illis transmigrarūt ad loca campestria vltra sex miliaria et nō sunt fracte. In mesopotamia terra dirupta ē ad duo miliaria. Et aīal mulinum loquitur humana voce. Cinis de celo cecidit. In mari pōtico glacies fuit in spissitudie xxx. cubitos. habēs. p. c. miliaria. et nix. xx. cubitoꝝ: sicut mons tā grā de frigus erat. Stelle ceciderūt de celo. i. a sub. et territi sunt hoīes putantes finē mūdi adesse. Vide in speculo. Quam mirabilem immutionē hec signa pꝛeostentarūt. sequentia declarant.
Sanctus scurinus pꝛimus abbas fuldeñ. monasterij clarus habet̄ in bochonia.
Translatio marie magdalene de ciuitate aquiñ. ad versiliacū facta a gerbardo duce burgūdie

V^{m} DCCCCXLIII.

zachari-as. an. x m̄. iij. d. — ·Romanus .xv.

ij. Ste-phan⁹ ā v. dieb⁹ — ·Romanus xxviij.

DCCXLIIII.

Iste zacharias fuit benignus ꝛ omni virtute oꝛnatus. omnib⁹ amabilis ꝑpter mititatem suā Ipse regem francie scꝫ Hildericum deposuit. et in locū eius. ·Pipinum instituit. quia vtilioꝛ fuit Et hic ptꝫ ptās eccl'ie quāta fuerit h tempe. qui regnū illud famosissimū transtulit de veris heredibus ad genus pipini ꝑpter legittimā causaꝫ vt habetur. xv. q. v. Alius

Hildericus rex monachus efficitur. foꝛte mor⁹ pꝛopter illā hoꝛrendā damnatiōem karoli marcelli. quia periculosum est esse in potestate. ꝛ pauci euadunt securi. Quanta fecit pꝛo fide idem karolus. et tamē ꝑpter vanā illā causā dānatus est.

·Remigius rothomageñ. archiepS claret sanctitate. Lullus vir sanctissimus: et successoꝛ sancti Bonifacij in archiepiscopatu maguntiñ. miraculis claret

Iste Stephan⁹ per oīa vtilis fuit eccīe dei tam in vbo q̄ꝫ in doctrīa. spūalia ꝛ tpalia strēnue gubernādo. paupeꝝ amatoꝛ et defensoꝛ erat. Hic pipinum vnxit in regē francoꝝ. et ꝯ lōgobardos misit vt eos cōpelleret ad restituendū ecclesijs. quod multo tempoꝛe min⁹ iuste detinuerāt. quod et factum ē. Ipe etiaꝫ trāstulit imperiū de grecis ad francos. vt ptꝫ extra de elec. Venerabilem. quam leo tertius post executionē damnauit.

Cenobium in caturcensi territoꝛio dedicat̄ a dño pñte Stephano papa et pipino rege

Caput sancti Johannis baptiste in aquitaniam venit. Et plures amici ·Pipini interfecti in belo: rediuiui subito resederunt.

Coꝛpus sancti Siluestri transfertur monaculum: fundatum ab ancelmo.

Sexta etas Christus

Turci q̄ de mōtib9 caspijs exijsse dicunt armeniā maiorē infestāt. ⁊ vastāt et cū pestilentia eos
attereret suasi sūt a xpianis. vt in modū crucis se tōderēt. ⁊ sic cessauit. et extūc illū ritū suauert
Tpa sanguinolēta et mltū turbulenta fuerūt vndiqꝫ. qꝛ saraceni et pagani et etiā christiani
inter se plīma bella gesserūt. quoꝝ karolus magnus diuina virtute adiutus principal' actor fu
it et triumphator gloriosus. licet nō sine magna strage suoꝝ p lōga tpa. Uide in gestis eius.
Horribile factū ɔtigit thuronis. qꝛ cū monachi ecclesie sancti martini delicijs et pompis vaca
rent vno excepto ab angelis suffocati sunt. Et alcuinus illud reformauit plene.
Imperiū bipertitū circa tpa ista. quia Stephan9 papa trāstulit italiā. ⁊c. in karolū adhuc
Imperatores.
iuuenem. que Leo tertius postea infeudauit. Constantinus aūt greciam cū alijs regionibus
transmarinis laboriose retinuit.
Karolus adhuc iuuenis se egregie indolis incipit regnare sup francos ⁊ fuit filius pipini. ma
ter eius Berta vocabatur.
Martyres infiniti facti sunt a constātino illo pessimo heretico. Putatur qꝫ vix fuerit aliqs
imperatorum etiam paganorum qui tot trucidauerit. et afflicta est ecclesia valde. Et satis preci
ose emit venerationem imaginum sanctarum propter sanguinē effusum largiter. Uex impa-
tor impijssimus nō mansit impunitus. Nam completo mysterio iniquitatis prefinite horribi-
liter clamans. igni sum inextinguibili. traditus spiritum exalauit.

Vm DCCCCLIII. Anno mūdi Vm DCCCCLXIII. Vm DCCCCLXXIII

Pape

Romanus

Romanus

Siclus d.xxviij.

DCCLIIII. Anno christi DCCLXIIII. DCCLXXIIII

Iste Paulus vir sanctus fuit ⁊ mitissimus. Fecit con-stitutionē de diuino officio seruādo in .xl. Ipe nulli ma-lum p malo reddebat. sed cū paucis familiaribus de no-cte per omēs cellas infirmoꝝ ⁊ pauperum incarceratorum circūiuit eis necessaria ministrando. viduis et pupillis et alijs egenis paupale debitū exhibuit opem ferendo tanqꝫ verus imitator sancti Pauli apostoli.

Iste constantin9 fuit laic9 et subito scūs p̄sbyter tyrānice papatū inuasit ⁊ mḡno scādalo p̄fuit q̄uis paꝝ sꝫ zelo fideliū eijcit ⁊ oclis puat. Et iste videt fuisse q̄ntus ifamis papa inter totvsqꝫ adhuc: ita spūsscūs illā sedē scāꝫ aplicā in omni honore et sāctitate custodiuit.

Iste stephanus omīa errata constātini emē-dauit degradatis his quos ille ordinauit in synodo generali. Se-pultus in vaticano.

Gengulphus claret miraculis. In gallia fontem emit quem in burgundia oriri fecit. Fuit
itaqꝫ separatus ab vxore suā adultera. cuius an us cantauit: eo qꝫ derideret miracula eius.
Sanguis de imagine xpi emanauit et omnes sanauit. et iudei qui ipam pupugerūt ɔuersi sūt
Pulcre pius dñs ostendit miraculū grande tpe isto p ɔfutatione heresis et ɔfortatōe fidei.

Ludgerus vir sanctus velut alter moyses ab vtero matris sue dño ɔsecratus: innumeras gē
tes ad fidē ɔuertit frisonū et saxonū apl's. primus eps monasterieñ. fuit plib9 miracl'is claruit
et cenobia fundauit. Obijt tandē in bilderbeke. et sepultus est in werdena. Anno eni. dcccix.
Sergius eps a deo plagatus est eo qꝫ indignū papatui consecrauit. qꝛ os et man9 ei9 aruerūt

Sol obscuratus nō apparuit.xvij.diebus. Signuꝫ crucis apparuit in vestibꝫ hoīm
Et sanguis de celo in terrā profluit.
Lamina aurea inuenta est in Constantinopoli super corpus cuiusdā defuncti in sepulchro.ī qua sic erat scriptum. Christus nascetur de maria virgine.et ego credo in eū. O sol iterū videbis me sub constantino et hyrena.

.iiij. Leo annis.v.

Iste leo etiam peruersus fuit.minus tamen ꝙ pater eius.Hic cupiditate victus coronā qndā cuiusdā ecclesie abstulit.ꝛ capiti suo ī posuit.statimqꝫ febre corripitur.et spiritū exalauit.Habuit vxorē piissimaꝫ nomine hyrenā que regnauit statim post eum cum filio.

vi Constātin⁹ an.x. cum hyrena.

Synod⁹ ꝯstātiopolita.ꝯ here imaginuꝫ

Iste Constantinus bonus et pius fuit.et matrem suā amouit a regno vt suis negocijs femineis intenderet.sed illa simulato rancore postea ipsum exoculauit.et etiam filios ipsius et iterū regnauit tribus annis.Demū cū greci perciperent ꝙ karolo magno nubere voluisset ipam ceperūt.ꝛ in q̄dā monasterio recluserūt. Nibeforo assentiētes. Ista synod⁹.vij.celebrata fuit ꝯ heresim imaginū.ī qua iterū greci recōciliati sunt post plagas solitas ꝯfitentes spm̄sanctuꝫ ex patre procedere.

V⁹ DCCCLXXXIII.

prim⁹ adriā⁹ annis. Romanus. xxiiij.m̄.x.d.xvij.

DCCLXXXIIII.

Iste Adrianus fuit vir preclarissimus et nobilissimus genere ꝛ potentissimus et multa magnifice patrauit. Et vt dicit ante eū nō fuit similis sibi in glia temporali et diuitijs. Diruta reedificauit.turres et muros extruxit.Regnū longobardorum cessare fecit p karolum magnū. Synodos duas solenniter celebrari fecit. Ecclias et monasteria multa instituit.et ius Karolo super ordinatōe sedis aplice.et institutione episcopoꝝ. abbatū ꝛc.in generali cōcilio dedit ꝑpter violentias tyrannoꝝ coercendas.vt patet.lxiij.di.p totū. Tandē hic beatus pontifex post laudabilem vitam sepelitur apud sanctum Petrum.
Hic inhibuit officium ambrosianum.ꝑterꝙ in ecclesia ambrosiana. in mediolano.et officiuꝫ gregorianum vbiqꝫ obseruari instituit.
Saxones ꝯuertuntur ad xp̄m.populus olim durissimus.ꝛ gallorum perpetuus inimicus.sꝫ a Karolo superati colla submiserūt.Et est mirabilis dispositio iudicioꝝ dei.et imperscrutabilis quomodo proficit fides et deficit ꝑ diuersitate locorū et temporū. Jam egiptus et affrica a saracenis stastate fuerunt.Et ecce quasi fides volasset ad populū paganum peruenit.ꝛ huius simile sepe reperitur.

Francia in flore.et tota gallia simul vbiqꝫ trium phatrix etiam vltra mōtes et mare sicut olim Roma.
Et Gothorum regnū et longobardorum cessare facit quod incepit anno dn̄i.ccl.vel circa.

Studiū vniuersale quod olim fuit translatum de Athenis ad romam circa hec tempora per karolum transfertur parisius.
Heresis feliciana a felice autore cōdemnatꝛ Hec dicit xp̄m esse filium dei adoptiuum.

Ogerus dux de danamarchia princeps christianissimus floruit. Hic tpe Karoli magni xpani rati obtinuit fere oes ptes trāsmarinas. a hierusalē vsq ad arbores sol deo sibi ꝓpicio. ⁊ aptis ⁊ magnis miraculis exercitū ꝯfortāte. Et in supiori india ordinauit impium cui pfecit iohannē filiū regis frisonū dictū priester iohan. ꝓpter deuotā ⁊ scā vitā quā duxit. ⁊ subiecit ei. xiiij. barones cognationis sue. quia alia dnia circūquaq tenebant. vt ibi xpiana religio pmaneret.
Hierusalem circa hec tēpora recuperaꝛ p Karolū cū tota terra sancta et saracenoꝝ secta vbiq vastaꝛ attrociter. q2 tps miserationū venit

Imperatores.

Nichefor⁹. an. ix.

Iste nichefor⁹ auar⁹ fuit. plesq lesit. fuitq ad imperiū p grecos sublimat⁹. s3 nō ꝓfuit. q2 ei⁹ impium orientale quasi ad nihilū redactū ē. et romani ad karolū magnū se vnanumiter ꝯtulerunt.
Aquisgrani instituiꝛ pegrinatio septēnalis solennissia ꝓpter reliqas pciosasq̄s Karol⁹ ibi apportauit
Spinea corona dñi floruit in manu Karoli. ⁊ trāsferꝛ de ꝯstantinopoli parisius. Et in translatōe reliquiaꝝ mortuus est resuscitatus aquisgrani.

Michael. ānis. ij.

Iste michael vir catholicus amabilis omnibus. et vniuersos sane doctrine aduersantes nitebaꝛ extinguere. ac oēs q̄s leserat auaricia nichefori ꝯsolatus est ipsos ditando

Anno mundi. V^m^ DCCCCXCIII. — VI^m^ III.

Pape

iij. Leo ā xx. m v d. xvi.

Romanus

Anno christi DCCXCIII. — DCCCIII.

Iste Leo fuit vir valde sanctus totus mitis et scia plenus Cuius sublimationi inuidētes amici pdicti adriani. cū in die sancti Marci letanias cum clero pageret. a q̄busdā puersis capiꝛ. lingua ꝑuatus ⁊ ocul effossis in carcerē mittiꝛ. Sed pi⁹ dominus seruū suū non dereliquit. quinimo eū p oīa sanauit. mēbra ipa restituendo. Deinde ad Karolū prexit in franciā. singula narrans que sibi illata essent. a q̄ eciā honorifice susceptus fuit. ⁊ stati rex cū eo romā reuertiꝛ. ⁊ vltionē de inimicis eius fecit. tanq iustus iusticiarius tricetos viros in campo lateranensi decollari fecit. Et plēs alios q̄ papā nō defenderūt exilio ppetuo relegauit. dyademaq imperij a leone suscepit. romanis acclamantibus karolo augusto a deo coronato vita et victoria a deo subministreꝛ. Tandem post laudabilem vitā idem pōtifex sepelitur apud sanctū Petrū. Hic fuit genere et natione almanus frater comit de Calwe.

Tuellinus rex vngaroꝝ alias princeps aueroꝝ. se et patriā suā dedit Karolo et baptisatus est
Aaron rex persaꝝ misit karolo corpus sancti cipriani et sperati. et caput sancti pāthaleonis
Amelius comes aluerneñ. gener Karoli martir

Corpus sancti Bartholomei transfertur beneuentum de lipertania.
Amicus et bericanus martyres occisi sunt in campania.
Jsuardus monachus iussu karoli collegit omnes legendas et actus sanctorū de toto orbe in vnū volumē post hyeronimū. bedam. et florū. Et omni die ꝯcurrebāt vltra. ccc. festa. e t iō institutū est vt dicaꝛ in martilogio. et alioꝝ plimoꝝ martyꝝ confessorum ⁊c.
Paul⁹ dyacon⁹ iussu karoli collegit lectōes cuilib3 festiuitati ꝯueiētes ex optis dcis scōꝝ patꝝ

Translatio imperij facta est per leonē papam tertium de grecis ad frācos cum vnanimi cō sensu romanoꝝ iustis et necessarijs causis post longam patientiam ecclesie dei. que diu greco rum emendationem expectabat. Sed qꝛ nimis defecerūt a primorum pietate dimissi sunt.

Signū rubeum et multe haste apparuerūt. Et sequitur strages magna christianorum.

In ronciuallo occisi sunt multi reges. duces et comites de exercitu xpianorū. vltra. xxᵐ. pugnatorum deo permittente.

i. karolꝰ magnꝰ ā. xiiij

Milo de anglere dux exercitus karoli. pater rolandi cum multis xpanis occisus est in bello ab argolādo.

Sol stetit spacio trium diernm vt Karolus vinceret.

Gerhardus dux bauarie in panoniam congressus martyrisatur.

Iste karolus dictus magnꝰ cū iā regnasset in frācia. xxxiiij. ānis assumptꝰ ē in impatorē roma noꝝ. ⁊ impauit. ānis. xiiij. Quā te progatiue fuerit hic i oībꝫ q̄ pncipē laudabilē faciūt: quis di gne laudare sufficiet. Hoc vnū pro nūc sufficiet ꝙ a pncipio vsqꝫ ad finē in tanta reꝝ tempesta te sic laudabiliter se hūit. vt nō sit inuentus qui eū in aliquo reprehēdere potuisset. Reuera q̄d possit fragilis homo in illo causari quem diuina virtus ꝯtinue direxit et protexit. Sic ergo re cte laudamus eum si in domino opera eius magnificemus. Tandem morte sancta potitus: sepelitur aquisgrani. Anno vite sue. lxxij. Eius legendam scripsit emardus. ☞

VIᶜXIII.

.iiij. ste/ phanꝰ ā. iij. m̄

Romanus vij.

DCCCXIIII.

☞ Rerfert turpinus archieps ꝙ Karolꝰ erat corpe decorus sed visu ferus. statura eius pedū octo. ⁊ facies eius palmuꝫ et dimidiū possidebat. barba ꝙo eius palmū/ vnū. frons erat vnius pedis. Militem armatū sup equū sedentē a vertice si mul cū equo ictu cū spata scindebat. Quatuor ferraturas equoꝝ simul facile manibꝫ extendebat. Militē armatū re cte stantē sup manū suā sola manu velociter eleuabat. Leporē integrū aut duas gallinas vl' an serē edebat. modicū vinū et limphatū bibebat. Tam parcus in bibendo erat ꝙ sp in cena raro plꝰ q̄s ter bibere solebat

Iste stephanus multos captiuos redemit. Et ludouicum filium Karoli imperatorē coronauit. Morit rome. sepultus in ecclesia sancti petri.

Compestelle ecclesia. et pͥarchalis sedes ordinat et extruitur in ho nore sancti iacobi. Et implet petitio marie zebedei. qꝛ iohannes a dextris apud ephesum et ia cobus a sinistris. Roma in medio. Nota mysterium.

Episcopatus quinqꝫ dotant per Karolum in almania magnifice. scilicet Maguntineñ. Colonieñ. Treuereñ. Saltzburgeñ. et Seduneñ.

Signa multa precesserūt mortē gl'iosi et sci impatoris karoli. Nam eclipsis solis et lune vl tra solitū fuit. Apparuit per septē dies macula nigri coloris in sole. Porticus pciosus a q̄ sgra ni cecidit funditus. Pons maximus maguntie tribus horis cōbustus est. Cernēs aūt pijssi mus imperator mortem sibi imminere, omnes thesauros suos prelatis cōmisit ecclesijs distri buendos. Et ludouicum primogenitum constituit imperatorem. aliū theutonicis siue alma nis. tertium vero hispanis prefecit.

Cometa apparuit valde singularis ꝛ terribil'. vñ impator attonit⁹ cũ egmardo pħo ꝯtulit dicẽs ꝙ mutationẽ regni morteq̃ꝫ principis p̃tẽderet. Uex pħus noluit eũ cõtristare. ſꝫ verbũ propbetie allegãs ait. A signis celi nolite timere. At impator deuotus nõ aliud inquit timere debem⁹ nisi illũ q̃ nr̃i ꝛ hui⁹ creatorẽ ſyderis. ſꝫ ei⁹ clemẽtiã laudare tenemur. q̃ nr̃aꝫ inerciã: cũ pctõres ſimus. talib⁹ admonere dignatur indicijs. Qꝛ ergo talia portẽta cũ apparẽt oẽs coiter tangũt. oẽs ꝑ poſſe ad melioꝛa feſtiare debem⁹. vt miaꝫ ĩ illo dñante ꝯſeq̃ valeam⁹. ꝛ pie credit̃ ꝙ hac hũilitate dñm placauit. qꝛ ñ ſuꝑ eũ plaga ꝑueñt. ſed ſuꝑ italiã in curſu ſaracenoꝝ.

Imperatores

i. Ludo nicuſ. ã. xxv.

Iſte ludouicus fuit filius Karoli. et magne clemẽtie ꝓpter qd̃ dictus eſt pius. Habuit duos fratres q̃s ſuꝑauit. ꝛ ambo malũ habuerũt finẽ. In aduerſ̃ paciẽs erat. et in fine ſemꝑ vincebat. qꝛ erga deũ et eccleſiã deuot⁹ ꝑmãſit. Etiam filij ei⁹ perſequebant̃ ipm. quos benigne ad pniam reduxit. Tandem bene ſingulis diſpoſitis bona morte diẽ clauſit extremũ. Et quia humana infirmitas delicias diu ferre nõ poteſt. filij eius ad miſeriaꝫ declinarũt. Et eſt bene infelix ꝯditio quã totiẽs ſine ceſſatõe experimur. ꝛ in his q̃ añ nos fuerũt id totiẽs factũ legim⁹. vt ſcꝫ cõiter paucis exceptis. felicitas generatõnis vni⁹ raro pareat felicitatẽ ſubſeq̃ntis. Idẽ magnũ ꝯciliũ aquiſgrani ꝯgregauit. in quo regl'a et honeſt⁹ modus viuẽdi canonicoꝝ ꝛ canonicaꝝ ꝯpilat⁹ eſt. hͣ balſamat⁹ et ĩ cõſumpt⁹ ĩ eccl'ia metẽſi oñdit̃.

Anno mundi VI⁽ᵐ⁾XXIII. VI⁽ᵐ⁾XXXIII.

Pape

.i. Paſcal'. an vij. die .xvij. Roman⁹.

iij. Eugeni⁹. ã. .ij. m. ij. Romanus

Ualẽtinus diebus. xl. Roman⁹

.iiij. Gregori⁹ ã. xvi

Anno chriſti DCCCXXIIII. DCCCXXXIIII.

Iſte paſcalis magnã adhibuit diligẽtiam reliq̃is ſcõꝝ ꝛ innũera corꝑa ſacra leuauit. ꝛ honorifice recõdidit. ſic̃ ĩ viſione ſancte cecilie mãdatum ſibi fuit

Iſte eugeni⁹ vir p̃clarus ꝛ magne ſcitatis fuit. ꝛ ſimplicitatis. mũdi ꝯtẽptor. ꝛ ſola q̃ xp̃i ſũt ſapuit. hic martyrio coronatus ẽ ꝑ laicos romanos ſepultus ad ſanctũ petruꝫ

Iſte Gregorius mortuo valentino qui breuiter poſt electionem e medio ſublatus fuit eligit̃. ꝛ multa bona fecit. vid itq̃ꝫ triſtia tp̃a ꝓpter varias plagas graſſãtes in populo. Hic multoꝝ ſcõꝝ corꝑa leuans de terra honorifice repoſuit in altaria. Eius petitione ludouicus et Guigo marchio lombardie ſaracenos de italia fugarunt. Morit̃ tandẽ poſt innumeralia bona opera eodem tp̃e quo et impator. ſepultus apud ſanctum petrũ.

Rabanus poeta et monachus poſt abbas fuldeñ. deĩde archieps magũtie doctor magnus claruit. ꝛ pl'a ſcp̃ſit. ꝛ ſtrabus diſcipulus etiã notabil' in ſcia et virtutib⁹ eodẽ tp̃e fuit.

Honold⁹ rex danoꝝ circa hec tp̃a baptiſat̃ magũtie cũ vxore ꝛ filijs. cui impator friſiã dedit.
Tranſlatio plurimoꝝ facta eſt hoc tp̃e. Sebaſtianus ꝛ Gregorius papa ſueſſioneñ.
Scũs marcellinus et petrus de roma in galliã tranſlati ſũt. et ſctũs Uitus in ſaxoniã. ꝛ ſanctus Geneſius in angliam tranſſertur.
Karolus monaſteria ſolẽnia tot fũdauit: q̃t ĩ alphabeto littere habẽt̃. et cuilibꝫ vna ꝑpõebat̃.
Sciſma octauum erat inter eugeniũ et ſyſiniũ ꝓpter diſcordiã elegentiũ. ſed eugenius obtinuit. quia pars maior erat cũ eo.

Tpa cruenta iterũ surgũt. causa est debilitas imperij. qꝛ mortuo ludouico filij ei⁹ mutuo se cõtriuerũt. Qd audiẽtes saraceni et saxones et alij occidẽtales erexerũt se ꝯ eos. et fcã ẽ plaga gũi

Annona de celo pluit in vasconia frumẽto silis. habens tñ grana breuiora.

Tempestas maxima oritur in gallia et terremot⁹. ⁊ mlte ville et dom⁹ celesti igni cremant. homines et iumẽta ictu fulminũ examināt. ⁊ cũ grandie lapides imensi ponderis cadũt. ⁊ fragmẽ glaciei descẽdit. c⁹ latitudo. vi. pedũ. lõgitudo. xvi. altitudo duoꝝ fuit. ⁊ pestilẽtia mḡna seqbat.

Puella qdã. xij. ãnoꝝ post sacrã ꝯmunionẽ. vi. mẽsib⁹ in pane et aqua ieiunauit deinde per trienniũ omnino abstinuit ab omni cibo et potu.

Iste Lotharius mortuo pr̃e imperiũ sumpsit. hñitqȝ duos fratres. scȝ ludouicũ et karolũ qs nitebat excludere ab hereditate paterna. sȝ illi ꝯ eũ hoc belliũ mouerũt. in q̃ tot ab vtraqȝ parte ceciderũt ꝙ silr̃ nõ est factũ in gẽte illa et lothari⁹ fugit. Quidã autẽ magnates eos ꝯposuerunt regna diuidẽdo. nec valuerũt resistere aduersarijs suis propter hãc ruinam militũ. et ideo vndiqȝ fines eoꝝ inuaserũt hostes. Sicsic quando vult nimium fit minimum. Qui huc vsqȝ alios defenderunt: iam seipos defendere nequeũt. Quid faciet humilis herba deserti. si stare nõ valet alta cedrus libani. Omnia fac cum consilio. alioquin penitebis post. sed tarde. Nota exemplũ. Tandẽ lotharius renũcians seculo monachus effectus est. in cui⁹ obitu fuit magna ꝯcertatio iter ãgelos ⁊ demões. sȝ orãtib⁹ monachis demões fugati sũt.

VI^c XLIII.

Romanus

DCCCXLIIII.

Iste sergius vocabatur antea os porci et quia nomẽ erat inhonestũ et tante dignitati inconueniens. ideo mutato nomine sergius vocari eligit. et ab isto in antea omnes proprium nomẽ mutauerũt. Sed hoc quibusdam nõ placet. sed dicunt ꝙ hoc faciunt exemplo xp̃i. q̃ aplis noĩa imposuit ⁊c. Silr̃ de pr̃iarchis. Et hec videtur melior ratio huius variationis.

Dyonisij sancti doctoris libri sunt translati de greco in latinum. quos michael imperator misit Ludouico. et. xix. egroti sanati sunt.

Festiuitas omnium scõꝝ est translata ad kl'. Nouembris p gregoriũ quartũ. et galli et germani inceperũt ipm celebrare hoc tempore. et habetur sermo rabani de eodem satis pulcher.

Plaga horribilis super romã et totam italiam facta est. Naȝ quidam perfidi christiani miserunt clam ad soldanum sarracenoꝝ vt cito veniret. Et roma rapitur. et ecclesia apostoloruȝ stabulum porcorum efficitur. sed ludouicus cum gallis et lombardis totam illã infinitã multitudinem fugauit non sine multa sanguinis effusione christianoꝝ. Et siciliam et apuliã etiaȝ hoc tpe saraceni vastarunt: tuscia in solitudinem redacta est.

Gallia pene tota vastatur a normannis et frisonib⁹ et alijs. circũquaqȝ concrematis ciuitatib⁹ ⁊c. Hic iteꝝ nota mutabilitatem tp̃m. quia per longa tpa galli triumphatores in orbe fuerunt hic prosternunt. nec vnq̃ȝ postea ad pristinam redeunt potestatem et gloriã. Dominabãtur em̃ quondam in italia. hispania. in germania. in saxonia. imo vltra mare.

Sexta etas Christus

Saraceni de affrica venientes iteꝝ romã inuadũt.et ecclesias apl'oꝝ dehonestãt spoliantes vndiq; ꝛc. Redeũtes aũt cũ spolijs submersi sunt in mari.
Duodecim duces bohemoꝝ sunt baptisati procuratione ludouici fratris lotharij.
Fames magna in germania fuit.ita vt pater filium deuorare vellet.
Maguntia circa hec tpa in magna afflictione fuit ꝑ trienniũ. Demõ publice apparuit.et domos incendebat.et sacerdotes lapidauit q̃ aquã bñdictã asꝑgebant.et demones fugiunt.
Octaue assumptõis beate marie instituunť a leone papa
Aymund⁹ rex anglie vir sanctus martyrisat⁹ est.et ãgliã deuastauit

Impatores

Magniradus heremita martyrisatur.
Iste Ludouicus filius lotharij fuit a sergio papa in regem coronatus et ad tps.cũ patre regnauit.et p⁹ sol⁹ ãnis.xxi. Hic hũit filiũ noĩe karolũ quẽ diabol⁹ inuasit.et vexauit corã patre.qꝛ ꝯ eũ ꝯspiratõem tractauerat.eius tpe multa mirabilia contigerunt
Sancta Helena imperatrix transfertur a roma in franciaꝫ.
Gloria laus et honor tibi sit rex ꝛc.ꝯponiť a q̃dam epõ captiuo in festo palmaꝝ. propter quod ab impatore dimissus fuit et restitutus. Colonie horribilis tempestas oriť ꝛ fulmẽ eccl'iã sancti petri scidit.ꝛ.iij.iterfecit hoies.ꝛ sex semiuiuos reliq̃t.hũit formã draconis
Radulphus eps biturieñ.claret sanctitate.

Anno mundi	VI⁹LIII.	VI⁹LXIII.

Pape

Romanus

Romanus

.xx. Romanus

Anno christi	DCCCLIIII.	DCCCLXIIII.

Iste Leo sanctus fuit in quo ꝛ serpẽtina prudentia.ꝛ colũbina simplicitas habitauerũt in monasterio educatus.p̃rio in scia ꝛ sancta ꝯuersatiõe tãq; ver⁹ monach⁹ ꝑfecit. Hic factus papa statiꝫ reparare studuit eccias q̃s saraceni paulo añ destruxerãt. Collectam Deus qui beatũ petrũ ꝛc.ꝛ De⁹ cui⁹ dextera btm̃ petꝝ am ꝛc.fecit ꝯ saracenos. Fuit scriptuarũ feruentissimus predicator et ꝑscrutator.orõibus ꝛ vigilijs iugiter intentus. sepelitur tandem post sanctã mortẽ in ecclesia sancti petri.cuius festũ xvij. Kl'.augusti agitur.
Leonina ciuitas iussu leonis edificať ad defẽsiõeꝫ sci petri ꝓpe romã

Iste bñdictus nomine ꝛ re ab oĩbꝫ ẽ beatissim⁹ dictus Hic statuit vt clerici ordĩate incederent et honeste.

Iste nicolaus tãte sanctitatis extitit vt post magnũ gregoriũ papã vix vll⁹ in sede romana apparuit illi ꝯpand⁹ In eius ordinatione Ludouicus p̃sẽs fuit.tãdẽ p⁹ mlta bona morte scissima potit⁹ sepeliť i eccl'ia sci Petri.

Germanus

Iste iohãnes anglicus cognomine.ſꝫ natõe magũtin⁹ circa hec tpa dicitur fuisse.ꝛ erat feia habitu vestita virili.sic in dĩna scriptura ꝑfecerat.vt par ei nõ inueniretur.ꝛ in papã eligitur Sed post imꝑgnata cũ publice in ꝓcessione ꝑgeret.pepit et moriť. Et hic sextus videť fuisse papa.qui nomẽ scitatꝫ sine re habuit vsq; huc.et silr sicut alij a deo plagatus fuit.nec ponitur in cathalogo põtificum Fuganť aliqui de causa nullũ almanũ in papam eligi.qđ falsũ esse constat.

Sanguis pluit de celo in italia trib⁹ dieb⁹. Et locuste innumerabiles galliā deuastāt. senas habentes alas. sex pedes. duos dentes lapidibus duriores. vt castro℞ acies turmatim volantes spaciū diurni itineris. q̄tuor aut quinqȝ miliarib⁹ extendētes. tandē vsqȝ ad mare britannicum puenientes. vento℞ flatu submerse sunt. sed estu occeani ad litus reiecte. ex putredine sua aerē corruperūt. vñ mortalitas magna et fames pualida subsecuta est ita vt pene tertia pars hoīm ibi ꝯsumpta sit. Et sic additur dolor sup dolorē gallicis. q͛ bellis lacessiti iā fame etiam pereūt.

In saxonia villa quedā cū hoīb⁹ penitus absorbetur in momento.

karol⁹ .ij. ānis iij. m. ix.

Caput scī gregorij et brachiū scī leōis ad senonen̄. eccl'iam sunt translata per iohem papaȝ.

Bulgaro℞ rex cuȝ gēte sua ad xp̄i fidē ꝯuertit̄. q̄ etiam in tantū pfec vt dimisso regno monachus efficeretur. Filius autem eius apostatauit. quare resumpto regno ipsum cepit. ⁊ oculis effossis ipum incarcerauit et alium substituit ac sacrum habitum reassumpsit.

Nimenus rex britonū a sancto maurilone interficitur dum franciā vastaret.

Iste Karolus dictus est caluus ⁊ habuit fratrē q̄ dicebat̄ ludouicus. et erat rex germanie q̄bellum instituit contra ipm. sed Karolus intoxicatus obijt ante ingressum. Hic multa monasteria fundauit.

Synodus ꝯstantinopoli celebratur. que. viij. ē in ordine grecorū. et quinta ꝯstantinopolita na iohes dyacon⁹ scpsit vitam btī gregorij in. iiij. libris. et misit iohāni pape opus laudabile.

VI^c LXXIII.

.ij. adrian⁹ ānis. v

Romanus

.viij. Johes ā. x. d. ij

DCCCLXXIIII.

Iste Adrianus excommunicauit lotbariū frēm imperatoris regē lothoringie. pter adulteriū. ȝ cū ille romam veniēs vt excusaret se ⁊ cōmunicasset idigne cum octimatibus suis omnes infra annum mortui sunt et rex in via mortuus est cum venisset placentiam.

Iste iohannes vnxit karolum in imperatorē et iniuriam passus fuit a romanis. quia dicto impatori nō fauebant lt in custodia positus fuit. Ipse Formosum portnen̄ episcopum eiecit et degradauit quod fuit ocrasio mali.

Cirillus vir sanctus pene omnium sclauorum doctor et apostolus. corpus sancti Clementis pape reperit in crisona mari exiccato. et Romam transtulit. et in sua ecclesia reconditur.

Johannes scotus doctissimus in scripturis in franciam venit et rogatu ludouici iherarchiā dyonisij de greco transtulit in latinum. et post a discipulis confossis stilis moritur. Et nota q̄ sepius libri sancti Dyonisij translati sunt.

Charitas valde refriguit circa hec tempora in omni statu. et iniquitas plus solito cepit abundare. iam enim gladius et hereses ex magna parte cessarunt. sed ambitio et auaricie et cetera vicia frena laxantes amplius q̄ͣ ille heresum persecutiones christianam fidem persequebantur.

Normannia conuertitur tertia generatione. post hec robertus nascitur qui apuliam calabriam. siciliam acquisiuit. venetosqȝ et Alexium imperatorem grecorum superauit.

Ungari gens inculta oritur. Erit a sicilia et a pincernatis propulsa in panoniam venit. ibiqꝫ manens expellit incolas. Carnes crudas comederūt. et humanū sanguinē biberint sicut phalangi. Hi postea romam ⁊ alia bona ecclesie ꝑ lōgū tempus inuaserūt sicut olim gothi. et sic cōtinuatur tribulatio. Flandria efficitur comitatus et balduinus primus comes ibidē fuit Gallia aūt fuit nimis vastata ante fedus rollonis. quia germani videntes coloniaꝫ. treuerim exustas ⁊c. iūxerūt se francis. et sic rollo dux normannorum baptisat accipiens gillā filiā regis in vxorem confirmata sibi regione normannie.

Impatores:

Sonderoldus eps magūtīe a normannis martyrisatus est.

Iste karolus dictus est grossus siue iunior. qui galliaꝫ et germaniam pacifice possidens. a Johanne papa in impatorem coronat. Tandem post gloriosam victoriam normānos ad fideꝫ ꝑduxit. quia iam francis resistere nō valuerunt. et. iiij. annis super francos regnauit. et fact⁹ inutilis abijcitur.

Sanctus Martinus translatus fuit de thurone antisiodorum et curauit leprosum. Deinde reportat⁹ curauit paraliticum et cecum contra voluntatē eorꝫ. et frutecta regionis vestita sūt folijs supnaturaliter ⁊c. Uide pulchrā historiā in legenda eius.

Anno mundi VI^m.LXXXIII. VI^m.XCIII.

Pape

Romanus

Anno christi DCCCLXXXIIII. DCCCXCIIII.

Iste martinus parū prefuit. similiter et adrian⁹. Et iste adrian⁹ statuit: vt imperator nullo modo se intromittat de summi pōtificis electione. sꝫ apparet ꝙ hec constitutio paruꝫ obtinuit. imo Leo octau⁹ directe ꝯtrariū statuit postea et forte pro varietate temporū sic oportuit statuta huiusmodi variari. vt patet extra de spon. Nō dꝫ Corpus sancti Calixti transfert in franciā.

Huius stephani tpe corpus scti martini translatū fuit propter timorem normanorū. Et nota ꝙ libri satis discordāt de tempore horum pōtificū cū linea imperatorꝫ. Et forte hoc factū fuit ꝓpter scandalosas contentōnes et intrusiones. que in vtroqꝫ statu fiebāt ⁊c. sꝫ nō est vis. Sufficit enī nobis debita tempora distinguere. et eque digna sunt memorie cōmendare.

Iste Formosus fuit primo eps potuēsis ⁊ a iohāne ꝓpter inobedientiā priuatus erat et degdat⁹ vsqꝫ ad laycaleꝫ statū. sed ꝑ martinū restitutus est. ⁊ ꝯ iuramentū nō solū romaꝫ venit. sed etiam papatum suscepit ꝓpter qd facta est altricatio magna. Scisma. ix. eccie et scandalosissimū fuit ꝺm quosdā inter formosuꝫ et sergiū. Nā sergius a formoso reprobatus: a papatu fugit in franciā. et tandē papa factus reuertitur romā secrete et christoferū cepit. et formosi corpus effossuꝫ dehonestauit. Fuit etiā in scismate isto aliud minus et breuissimū inter Leonē et cristoferū ꝑdictū. Nā cristoferus ꝑ vi rapuit papatū. Leone incarcerato. sed stati etiā ipe ꝑ sergiū captus et tanqꝫ inuasor. Qui eīn dicunt ꝙ monachus effectus sit. et multiplicata sunt mala sup clerū et totā ecclesiā.

Cluniacensium ordo patrum quasi stella matutina in medio nebulose tempestatis hui⁹ scandalose in magna humilitate et feruore rutilare cepit atq3 proficere: p adonē monachum virum scīn ac ceteros q̄3 plēs eque pfectos. Hi pmi ordies sanctissimi pris bn̄dicti. qui iam in plerisq3 locis cecidit reformatores extiterūt. Et notaq3 diuitie fuerūt sepius cā casus huius ordinis sacri. et pauptas reformationis. Deuotio nāq3 peperit diuitias: sed heu filia suffocauit matrem O abissus ipscrutabilis iudicio3 dei. ecce tam in imperio q̄3 in papatu altricatione scandalosa tenebrescente exortum est hic in tenebris lumen rectis corde.

Arnulphus. ā. xij.

Iste arnulphus plene compescuit normannos. qui iā vltra. xi. annos galliā vastarunt. Tandem a medicis desperatus mirabili infirmitate. ita vt a pediculis consumaretur defecit et mortuus est.

Heu heu dn̄e deus quō obscuratū est aurū. mutatus est color optim⁹. qualia ptigisse circa hec tpa etiam in sancta sede apostolica quā vsq3 huc tanto zelo custodisti legimus scandala. Quales ptentiones 7 emulatōnes. secte. inuidie. ambitōes. intrusiones. psecutōes. O tps pessimū in quo defecit sanctus et diminute sūt veritates a filijs hoim. Vez tn̄ post hec tempora fuerūt multi sancti pape. s3 nō sic ptinue et in tanto numero sicut in pcedentibus Eya quis pventus que congregatio. quis homo iam securus erit. si sic defecit sanctitas primitiua.

VI⁹CIII.

vi. Bonifaci⁹. die. xv	Stephaviā i. miij.	p⁹. Romanū. iij. d. ix.	Theodorus ij. d. xx.	Johes ix. an. ij die. xv	Bn̄dict⁹ iiij. ā iij. m. ij

DCCCCIIII.

Isti octo pontifices successiue sequentes breui tempore sederūt. Nescio aliquid notabile de ipsis dicere. quia non nisi scandalosa de ipsis reperi propter inauditam in sancta sede apostolica contentionem. vnus contra aliū. et simul contra se mutuo Nam stephanus confirmans facta iohannis octaui formosum damnauit. et eius facta irrita decreuit. et corpus eius mortuū dehonestauit. digitis duobus abscisis manum in tyberim pyci mandauit. omnino ingratus contumeliam pro gratia reddens. quia formosus ipsum antea episcopum anagnie fecit. Sed breue tempus finem imposuit negocio. Rursus post hec theodorus omnes actus Stephani reprobans facta formosi approbauit. similiter et iohannes. ix. sequens in concilio rauenne coram. lxxiiij. episcopis damnauit facta stephani. et formosum confirrmauit. sergius autem directe contrarium sensit. et formosum damnauit.

Cluniacum monasterium famosissimum ac sanctissimum construitur a Bernone duci aquitanie. dono etiā aue comitisse. ac Guilhelmo pio principe burgundie. quod postea beatus hugo abbas eiusdem cenobij mirabili ampliauit opere Vide circa annū. MXCIIII.

Imperium iterum transfertur et diuidit᷑. Nam franci nō iuuabant ecclesias quas p̄res eorū extruxerant. s᷑ dissipabant. nec romanis prebebāt auxiliū ꝯ longobardos qui mlt̄ū īnfastabāt eos. iō de cōi cōsensu exclusi sūt ab imperio. et italici in italia et almani in almania ceperūt vsq̃ ad ottonem qui vtrobiq̃ regnauit. Franci aūt nunc coguntur manere in terminis suis: experiētes omniū rerum esse periodum. sicut alij rotam fortune ascenderunt et descenderunt

Comitatus blesensis oritur ex nobili stirpe normannoꝝ. Helo primus.

Imperatores

iij. Ludoui. ā. vi.

p⁹ berēgarius. an. iiij.

cōrad⁹ vel Hugo. ā vij

Almanus

Iste Ludouic⁹ nō habuit papalē bn̄dcōnē ꝑpter insolentias eoꝝ q̄ in italia dn̄abant᷑ ꝛ berēgariū conabat᷑ expellere. s᷑ cū ꝑ ipo regnare cepisset verone capitur et excecat᷑. ꝛ Berengarius restituit᷑. ꝛ hic vltim⁹ est de stirpe karolina q̄ imperium tenebāt.

Iste Berengarius prudens in armis fuit. et bellū habuit cū romanis et etiā cū ludouico p̄dicto. nec fit aliqua mentio de isto. et seq̄ntibus vsq̃ ad ottonē apō vincentium in speculo historiali.

Iste Conradus filius Ludouici inter impatores non computatur. q᷑ n̄ regnauit in italia. sed ī almania tantum. Et Hugo quia in italia tantum.

Anno mundi VI⁹CXIII.

Leo. v. diebus xl.

p⁹. Cristofer⁹ m̄. vij.

Roman⁹

.iij. sergi⁹. ā vij m̄. iij. d.

Roman⁹ xvi.

.ij. anastasi⁹. ā. .ijm̄. ij.

Lando m̄ v. diebus. xxi

Romanus

Anno christi DCCCCXIIII.

Monstrum habens caput caninum et cetera mēbra sicut homo pn̄tat᷑ ludouico. ꝛ bene potuit monstruosum statum significare huius temporis. vbi homīes sine capite q̄si canes latrando hinc inde vacillabant.

Iste sergius cū romā redijsset auxilio francorū christoferū cepit et sedit pro eo et in vltiōez sue repulse corpus formosi extraxit de sepulchro et indutū sacerdotal᷑ in pōtificali sede decollari fec. ꝛ in tiberī ꝓijci. Piscatores aūt in ecclesiā ipsum importauerūt sacris imaginib⁹ se inclinantib⁹ et eū salutātib⁹ venerabliter: cūctis vidētibus qui aderāt. Oia insup que ipse formosus fecerat irrita decreuit.

Anastasius et Lando parum prefuerunt.

Odo vir sanctus primus abbas cluniaceñ. feruorē monasticū ni monasterijs resuscitauit: et plura scripsit. dyalogū beati grogorij ipso annuente coartauit sub vno volumine. Hic pater multorum monachoꝝ fuit.

Elphredus rex anglie vir totus virtuosus. viij. horis in orando: legendo: et scribendo expendit. viij. in negocijs regni. viij. ī cura corporis redditus etiam optime dispensauit.

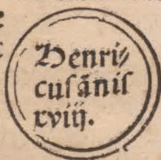
Stephanus episcopus leodiensis claret sanctitate et scientia. Fecit historiam sancti lamberti cum notis et alias plures. sc᷑ de trinitate et inuentione sancti Stephani.

Ungari incipiūt romā et cetera bona ecclesie vastare. Et totā rusciā destruūt interfectis mari-bus et feīs oīa spolia secū portantes. Taxis eoꝝ rex fuit. q̄. x. modios nūmoꝝ recepit a berēgario. ꝛ pꝰ singulis annis redeūtes fines romanorū inuadere solebāt ꝑ multa tp̄a. cā huius mali fuit igratitudo romanoꝝ. qꝛ p̄dictū marchionē expulerūt. Et iō vltus se fuit hoc mō vocando barbaros. sicut narses olim fecit tempore Justini secundi. postea interfectus est.

Sarraceni qui dn̄abantur circa hec tp̄a in italia deuicti sunt a iohāne papa et marchione alberico.

Fons sanguinis fluxit ianue significās cladē statī seq̄ntē ꝑ sarracenos q̄ eā ceperūt ꝛ occisis cūctꝫ spoliarunt

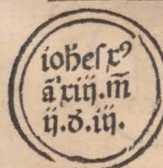
Sanctus wibertus q̄ cenobiū gemelateñ fundauit. claret in lothringi a.

De isto berēgario nō ē cōsonātia i libris qn̄ regnauerit

Quidam dicunt post berengariū primū. Aliȷ. pꝰ hugonē. sed n ō est curand̄ꝰ. tempora ista satis cōfusa fuerūt. quia qui plus potuit plus fecit

Iste henricus dux saxonum fuit. et totus inclitus. nec ipse inter impe ratores computat̄. qꝛ tm̄ in almania regnauit. Ipse habuit vxorem sanctissimā noīe mathildā. Ex qua genuit duos filios ottonem et henricū. et otto sucessit ei in imperio. et henricus in almania habuit plures terras. Tertiuꝫ filium brunonem. qui etiā sanctus fuit. xiij. annis archiep̄s colonieñ. et vir magne ꝑfectionis Qui etiam monasterium sancti Panthaleonis fundauit.

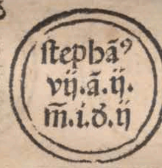
VIꝰ. CXXIII. — VIꝰ. CXXXIII.

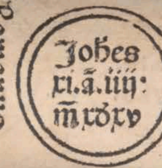
Romanus

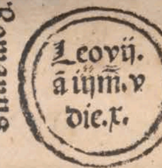
Romanus

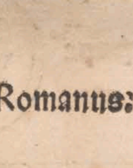

Romanus

Romanus

Romanus.

DCCCCXXIIII. — DCCCCXXXIIII.

Iste iohānes fuit filius sergij pape tam carne q̄ꝫ moribꝫ. Etiam rapuit presulatum. et tandem miserabiliter occiditur a militibus Guidonis: posito puluinari super os eius dū in carcere teneretur. Post eum q̄dam alius Johannes intrusus fuit: sed statim eiectus est. Et ideo nō ponitur in cathalogo summorum pontificum.

Adamarus vir sanctus successor sancti odonis abbatis cluniacēsis.

Theodardus abbas sancti helie claret sanctitate

Dunstanus episcopus cantuarieñ. sanctus pl'a monasteria fundauit. ꝛ didicit in die mortis ab angelo. O rex gentiū dominator omniū. et vidit beatam virginem Mariam.

Bohemia cōuertitur ad fidem christi. et in praga ecclesia cathedralis erigitur.

Regino abbas prunieñ. cronicam scripsit eleganter.

Siptineusꝰ dux bohemie ad fidem conuersus est vir vtiq̄ꝫ fidelissimus.

Boleslaus filius eius. sed peruersus. qui postea fratrem eius sanctum wenseslaū occidit scꝫ anno primo ottonis. i. et ob hoc ab ottone cum tota bohemia superatus fuit. et vastatꝰ per annos. xiiij.

Almania circa hec tempora plus solito cepit insignes habere ꝑsonas in vtroq̄ꝫ statu et sexu. domosq̄ꝫ eius p̄cipales. s. saxonie bauarie austrie hassie ac ceteras fidei lumen valde illustrauit. sed in sapiā ꝛ ꝓbitate pl'es claruerunt gl'iose et nominati sunt in orbe. Sic sic dum vna gens cecidit altera succreuit. vt nō glorietur omnis caro nisi in patre luminum. a quo est om̄e bonum optimum et omne donum perfectum. ipse est qui olim ad samuelem loquebatur Ego glorifico glorificantes me et q̄ me cōtemnunt erunt ignobiles

M

Dani idolatriã postponũt. Usq3 ad hec em̃ tpa xp̃um colẽdo etiã idolis sacrificabãt dicẽtes q3 dij eẽnt antiqores z potẽtiores eo. Sed cleric9 qdã sc3 ansgarius cõtradicens: ignitum ferru3 portauit illesus. et sic fuerunt pleni informati.

Elthescanus rex anglie vir mire deuotionis floruit ex matre humilis nationis. s. filia pastoraris q vidit ex se pdire lunã q totã angliã illustrabat. qd factũ ẽ. q2 iste rex tantã habuit deuotionẽ ad diuinũ cultũ vt nullam monasteriũ dimitteret indotatũ. Heresis antropomorfitaru3 in italia repullulat. sed raberius episcopus et ceteri extirpabant eam

Imperatores.
Karolus rex francorũ a comite hiberto exulatꝰ et martyrisatur paronã

.ij. Beregari9 ãn. vij.

Iste Berengarius imperauit in italia. cuius tpe fuit magnũ scisma z henric9 moritur z otto in almania cepit regnare.

iij. Lotharius ãnis. ij

Iste Lothari9 moriẽs qñ otto regnauit i almania reliqt vxorem noĩe daluidam q postea eidẽ ottoni nupsit.

Sancta Mathildis regina vxor henrici claret sanctictate. et supra modũ hũilis et misericors q totã stirpẽ saxonũ sua nobilitauit virtute. hec p9 obitũ viri diu in viduitate pmansit. z monasteria et hospitalia pl'a fundauit. in aduersis patientissima. in orationib9 ita puigil vt totũ psalteriũ ante matutinas exoluere solita fuerit tandem spũ pphetie mortẽ pdicens: migrauit ad christũ sanctam sobolem relinquens in consolationem toti9 ecclesie.

VIm. CXLIII. Anno mundi. VIm. LIII.

Pape

stephã9 viij. ã. iij m. iiij. d

German9. xv

marti9 iij. ã. iij. m. vi. d.

Romã9. l[illegible] iiij.

agapit9 ij. ã. viij m vi. d. x

Romanus.

Johes xij. ã. vij diebz. x.

benedictꝰ v. m. [illegible] ij. die. v

Tuscus

DCCCCXLIIII. Anno christi. DCCCCLIIII.

Iste stephan9 a quibusdã romãis mutilat9 fuit sanctus odo prim9 abbas cluniaceñ. in dño obdormiuit.

Istius agapiti tempore

Iste iohãnes venator fuit. z tot9 lubric9 feminas publice tenebat. qua ppter deposit9 fuit p ottonẽ s3 nõ curauit. Tãdẽ cũ vxore cuiusdã se oblectãs a diabolo in tpe pcutit. z sine pnia subito morit. Eya deus eterne q3 dispares sunt illi priorib9. O abyssus iudicior. dei. quis inuestigabit ea Nec fuit iste electus. sed p preciũ suũ intrusus. quoniam diues erat

Scisma. x. ecclesie fuit inter iohannẽ. xij. et leonẽ octauũ. q2 iohes cũ male intrasset et peius vixisset depositus fuit. et leo subrogatus obtinuit auxilio imperatoris licet bis fugatus fuisset.

Iste bñdict9 a romãis eligit cõtra leonẽ z ab ottõe dponit. z in exiliu3 apud saxones missus est malum principiu3 raro h3 bonum finẽ. Time eruditus piculo alteri9. Sctitas papas dimisit. z ad imparatores accessit h tẽpore sicut clare appret.

Maiolus vir sanctus q fuit tertius abbas cluniaceñ. eximij feruoris et abstinentie. et reparator monastice discipline claret.

wenzeslaus pnceps bohemie de bono patre melior filius martyrisatur ab iniq fratre suo. Iste vir sctũs fuit hũilim9 z misericordissimus.

Bruno archiepiscopus colonieñ. vir sanctus frater ottonis. q claret in almania: vtrũq3 gladium strennue gubernando et sancti Panthaleonis monasterium fundauit in Colonia z episcopo ducatum contulit. reliquijsq3 pluribus ornauit.

Imperium transfertur ad almanos. Hi enim secundum nominis ipsorum interpretationem dicuntur quasi omnes viri in armis utique strennuissimi. catholice fidei ferventissimi defensores. Al ei. ligua eorum omnes. et man vir sonat. inde almani. i. omnes viri. Nec potest infelix homo informari. ut illum scopulum declinet. in quo tot iam vidit etiam potentes periclitatos.

Monstrum in italia mulier habens duo capita. et cetera membra usque ad umbelicum. una comedente vel dormiente. alia nunquam neutrum faciebat. diu vixerunt et pariter tandem obierunt.

iiij. berengarius. ann. xi

Eduinus rex anglie qui omnes monachos expulit a regno et sanctum dunstanum in flandria trusit. et tamen eiusdem sancti meritis ab inferis liberatur.

primus Otto. ann. xij.

Etgarus rex anglie pene omnis anno monasterium fundaverat.

Iste otto primus erat imperator almanus totus victoriosus velut alter karolus ecclesie dei defensor solicitus et promotor singularis. ob quod meruit dignitatem imperialem. Multos infideles convertit. Benedictum papam invasorem ecclesie duxit secum ad saxoniam. ibique moritur in exilio. Omnibus tandem pacatis obiit plenus bonis operibus divitiis et gloria ditissimus. et ple digna. sepultus magdeburg in ecclesia sancti mauricij. quam preciose fundavit.

Iste berengarius magna tiranni deprimebat italiam. quare dominus papa et alij romani vocaverunt ottonem ut liberaret eos. quod et factum est. Et capto primo berengario. bis exulavit eum. et relictam Lotharij sibi uxorem accepit. quam tirannus incarceravit

VIᶜ.ᴍLXIII.

VIᶜ.ᴍLXXIII.

viij. Leo ann. i. m. iiij

iohes. xi ij. ann. vij m. xi. d.

.v.

bndict⁹ .v. ann. no i. m. vi.

bon⁹ vi don⁹ ann. i m. vi.

Bonifa. vij m. vi diebus. x.

DCCCCLXIIII.

DCCCCLXXIIII.

Iste leo communi voto eligitur deposito iohanne. hic statuit ut nullus papa fieret sine consensu imperatoris propter maliciam romanorum qui suos iterum debant. Hic omnes donationes factas ecclesie a Iustiniano et karolo et alijs. ottoni concessit et suis successoribus. ut italiam ab invasoribus defenderet

Iste iohannes gravem iniuriam passus fuit a romanis captus et exul factus

Sed otto durissime hanc retulit nobilibus occisis. et quibusdam in exilium missis Nota quod hic occidunt sicut in primitiva ecclesia. sed non fiunt martyres ut isti. par pena sed dispar causa.

Iste benedictus captus fuit. et in castro sancti angeli stragulatus. et iste bonus quidam alio nomine donus parum sedit

Iste bonifacius per romanos stragulato benedicto in papam eligitur. et depredata ecclesia fugit in constatinopoli post reversus iohanni diacono cardinali oculos eruit. et ipse deinde subito extinctus est.

Athelnoldus reverendus episcopus vitoniensis multa fecit

Sanctus Odo episcopus catuariensis et sanctus bruno Colonien. transferunt corpora sanctorum. Elisij. Patrocli Privati. Gregorij cum baculo sancti Petri de roma ad coloniam.

Osualdus reverendus vingornie episcopus post eboraci archiepiscopus Ramasie monasterium fundavit.

Ecclesia magdeburgensis gloriose extruitur et dotatur per ottonem primum. Et archiepiscopus eius fit primas almanie. Et nota quod tempore ottonis tertij fuit in ea quidam archiepiscopus nomine Udo. qui per beatam virginem promotus fuit. sed post propter malam vitam horribiliter damnatus est. unde cessa de ludo. quia satis lusisti udo.

Ungaria incipit hoc tempore ad fidem conuerti. vbi primo p̄dicauit vir dei adelbertus ep̄us pragen. Adelberius claruit vir sanctus natione bohemus. et p̄m⁹ ep̄s pragensis. reuelāte deo panoniā ven iēs scm̄ stephanū.. s regē vngarū cū m l'is baptisauit. deide polonos ī fide cōfirmauit. tādē pruthēis in īferiori almāie regōe ꝓpe mare cōmorātib⁹ p̄dicās. ibi martyrio coronat⁹ ē

Stephanus p̄m⁹ rex vngarie christianus vir sanctus fuit. et fit gr̄a magna in pplo barbaro. et idolatrie cultui hucusqꝫ dedito.

Annona pluit de celo. et pisciculi parui in albonia.

Imperatores

.ij. Otto ānis .ix

Karolina stirps eijcitur de regno francie et comes parisiensis arripuit regnum circa hec tempora.

.iij. Otto ā. xviij.

Iste otto fuit filius ottonis p̄mi per oia fidelis et strennuus defensor eccl'ie. pl'a bella cōtra infideles hūit. sꝫ ī vltimo pene totū exercitū amisit in calabria. Ipe tamē dum tota mente sanctū petrum inuocasset mirabiliter liberatus fuit. Ipse habuit filiā imperatoris Cōstantinopolitani de sāguine romanoꝝ in vxorem. et fuit coronat⁹ a Benedicto septimo. Moritur rome in ecclesia sancti Petri honorifice sepultus.

Iste Otto per omnia imperij et nomine dignus iuxta paternam probitatem. Fidelissimus ecclesie fuit. mlta bella prospere gessit. deo et sanctis deuotus extitit. reliquijs sanctoꝝ maximā reuerentiam exhibuit ꝛc. Tandem post multos labores rome vitam finiuit.

Anno mundi VI^m. CLXXXIII. VI^m. CXCIII

Pape.

viij. benedi. ā. x. m̄. vi.

.xiiij. Iohes .m̄. iiij.

.xv. Iohes .m̄. iiij.

xvi. Iohan. ā. x. m̄. x. d

vij. Saxo.

v. Gregori⁹. ā. ij. m̄. vi.

xvij Iohānes men. vi

Anno christi. DCCCCLXXXIIII. DCCCCXCIIII.

Iste benedictus coronauit otthonē. ij. et fecit capi plures romanorum cōgregauit etiam cōciliuꝫ remense cōtra regē fräcie vbi gilbertus nigromanticus depōit. ꝛ rudolfus restituit in gradū p̄stinuꝫ

Hoꝝ p̄m⁹ in castro sancti āgeli fame afflict⁹ per iiij. mēses defecit ꝛ moritur. ꝛ alter paꝝ supuixit

Iste iohannes fuit in armis erudit⁹ ꝛ pl'es libros cōposuit.

Hunc crescēti⁹ p̄ricius intantū afflixit q̄ vrbē exiuerit. et ꝓ impatore nūcios mitteret. qd̄ audiētes romani ip̄m reuocāt. et vsqꝫ ad terrā prostrati veniā petūt. Jā em̄ aliquot ānis expti fuerūt ludū almāoꝝ. Uilis cōditō hominū. nolle obedire: nisi cū nō pōt resistere. Tandeꝫ pace facta rome mortuus est

Iste Gregorius fact⁹ fuit papa ad instantiā impatoris ottonis tertij. vir venerabilis ꝛ ip̄ius ottonis cōsanguine⁹ dict⁹ fuerat ātea bruno. ꝛ cū paꝝ sedisset. ꝛ iā impator ab orbe recessisset placentinus intrudit᷑ a crescētio cōsule ꝓpter pecuniā ꝛ iohes. xvij. vocat᷑. ꝛ factū ē scisma dieb⁹ paucꝭ. Nā impator reuersus crescētiū cepit. ꝛ capite trūcauit iohānē āt ātipapā exoculari. ꝛ ceteris mēbris mutilari fecit nihil eū iuuātib⁹ ducatis suis. Quia em̄ fecit qd̄ nō debuit. passus est qd̄ meruit. Et nota q̄ iste Gregorius cū ottone predicto ordinauit electores imperij in almania. qui deinceps p̄manserūt vsqꝫ nūc. nec potuerunt franci aut alij infringere.

Comitatus sabaudie inclitissimus oritur ex nobilissima ducū saxonie sanguine qui etiā hoc tempore imperiū tenebant. Ubi primū beroldus vir in armis strennuus. multis tyrānis expulsis dominare cepit

Electores imperij post ottonē tertiū instituti fuerūt. nō ꝓpter aliquā culpā saxonū. sed ad p̄ caueudū pericula futura. Hi sunt septem principes in almania potentissimi. Primi tres spūales scȝ archiepī Maguntiñ. Treuereñ. Colonieñ. Et tres seculares. scȝ Palatinus q̇ est comes reni. Marchio brandeburgeñ. dux saxonū. Rex bohemoꝝ est mediator ꝛc. Vñ habent v̄sus in speculo vincentij. Maguntinensis. treueris. coloniensis.
Quilibet imperij fit cancellarius horum
Et palatinus dapifer. dux portator ensis.
Marchio p̄posit⁹ camere. pincerna bohem⁹. Hi statuūt dn̄m cūctis p̄ scl'a sūmuȝ

Veruȝ q̇dā dicūt hac occasiōe aq̇la mltas pēnas amisit. ꝛ i fine totaliter nudabitur.

primus henric⁹ ānis. xx

Gisla virgo prudentissima soror henrici impatoris. post nupsit sctō stephano regi vngarie. ꝛ multum iuuit ad plenam conuersationem vngarie.

Heribertus archieps colonieñ. vir sanctus clarus habetur

Iste henricus vir sctūs fuit dux bauarie et concorditer electus ꝓpter legalem ꝛ sanctā famā quā habuit. Hūit sororē eque virtuosā quā scō stephano regi vngaroꝝ dedit. ꝛ totā vngariā ad plenā fidē p̄duxit. Vxor eius fuit sctā kunegundis. cū q̄ in virginitate p̄manēs celebrē vitā duxit. Plura bella tā in almania q̄ȝ i italia ꝯ rebelles iuste ꝛ p̄spe cōfecit. eccl'ias q̄ȝ plurimas ꝛ monasteria fundauit. ꝛ magnifice dotauit. Tandē btō fine q̇euit. sepultus in eccl'ia bambergeñ. quā fundauit. ꝛ cathedralē fecit fieri. miraculis choruscans. In vita sancti Laurentij exemplum ponitur de ipso et vxore.

VI ᴹ CCLIII.

.ij. Siluester. an. iiij. m̄. i. d. viij. — Gallicus

.xvij. Johes. m̄. v. d. xxvi.

.xix. Johes ānis. v — Romanus.

MIIII.

Iste siluester factus est papa auxilio diaboli cui omagium fecit. vt cuncta ei ad votum succederent. dictus fuit gilbertus. ꝛ grām regis francie inimicus sibi procurauit vnde factus est archiepiscopus remensis. tamē electus statim fuit per concilium iubente bn̄dicto septimo. Dein de gratiam impatoris acquisiuit. et fit episcopus rauēne. post papa. sed finem solitum cito habuit. vtputa qui spem suam fallacibus demonibus commisit. Speratur tamen de eius saluatione propter certa iudicia sepulchri ipsius et penitentiam quam in fine fecit grauissimam mēbris abscisis et auibus datis.

Isti duo iohānes post se mutuo sederunt. ꝛ primus parum p̄fuit alter annis quinq̄ȝ. sepulti apud sanctum Petrum.

Adelboldus episcopus traiectensis hoc tempore clarus habetur
Fulbertus episcopus carnotensis similiter.
Elphegus episcopus cantuariensis qui post martyrisatur a danis.

Odilo vir sanctus cluniaceñ. successor sancti Maioli. Hic diem animarum instituit post festum omniū sanctoꝝ tp̄e Johannis. xviij. quod postea per totam ecclesiā approbatum est.

Medericus abbas eduensis vir clarus habetur.
Gerhardus ep̄us cameraceñ. martyrisatur ab vngaris ligat⁹ sup̄ bigā de mōte currit
Herigerus abbas lobiensis. Et albo abbas floriaceñ. et plures alij.
Translatio gloriosa sanctoꝝ martyrum Londoaldi
Adriani Amancij facta fuit gandaui hoc tempore.

Hierusalem iterũ capitur a sarracenis permittente deo. et gl'iosum sepulchrũ dñi ab infidelibus possidetur. Et iudei multis in locis metuentes baptisantur.
Luna in sanguinẽ versa apparuit. ⁊ terremotus magnus. faccula ardens et fulgur instar turris cecidit cũ maximo splendore. Sequitur fames valida. In lothringia fonticulus aq̃ in sanguinẽ versus est. ⁊ multa signa circa hec tp̃a cõtigerũt. Mortalitas fuit maxima pene p totum orbem: vt sepelientiũ tedio adhuc viui spũ trahentes obruenẽ cũ mortuis. Siccitas magna et ardor sequitur.

Symeon vir sanctus syracensis monachus claret treuers.
Onoto epus Leodiensis spiritu sapie et sciencie claruit.

Imperatores.

Chorisãtes q̃dã fuerũt circa hec tempora q̃ p totũ annũ saltabãt ꝓpter pctm̃ insolentie. q2 in vigilia natiuitatis xp̃i in cimiterio q̃dam chorisando impediebant quendã sacerdotẽ in ꝑma missa: quã deuote faciebat. s3 q2 nolebãt cessare: maledixit eos cũ imp̃catõe dicẽs Utinã sic p annũ saltaretis. Et factũ ẽ. fuerunt tandem a btõ hereberto absoluti. ⁊ quidã eoꝝ valde penituerunt. ita vt sancti effecti fuerũt. ⁊ miracul' claruerũt. Scõm q̃sdam cõtigit in villa saxonie in ecclesia sancti magni. et filia sacerdotis cuiusdã auulsis brachijs saltauit. Fuerẽ ãt numero. x ix. q̃ru3 tres feic erãt oẽs breuiter obierũt. Sancta kunegundis vxor henrici impatoris et ꝑgo ꝑpetua claret paribꝰ bonis. postea monasteriũ ingressa. obijt miraculis choruscans. Henricus rex vngarie virgo cũ sponsa sua obijt miraculis chorusc ãdo. fuitq3 filiꝰ sancti stephani regis.

VIᵐ.CCXIII. Anno mundi VIᵐ.CCXXIII.

Pape: iiij. sergiꝰ. an. ij. m̃. vij — Tusculanus: viij Benedcũs a. xi. m̃ xi. diebꝰ. xxi. — Romanus: xx. Johannes annis. ix

ᴍXIIII. Anno christi. ᴍXXIIII.

Iste sergius fuit scẽ vite et exẽplaris cõuersatõis. sepultꝰ i eccl'a. s. petri

Iste bendictus habuit scisma maximũ. quia eiectus fuit. ⁊ q̃dã alter subrogatus. Hunc post mortẽ vidit. quidam episcopus in miserabili specie. dicentẽ se grauiter affligi. et q nihilominꝰ speraret de misericordia dei. ⁊ nihil sibi prodesse qd̃ pro se factum esset. q2 de rapinis fuit. misitq3 eũ ad iohannẽ papam. vt de tali theca sũmã pecũie accipet. et paupiꝰb daret. quod ipse fideliter implens episcopatui cessit. et timore perculsus sibi prouidens in futurum monasterium intrauit.

Iste Johannes habuit bellum cum romanis.

Scisma. xiij. ecclesie fuit inter benedictum octauum et quendã alium intrusum. sed post benedictus obtinuit. eiecto iterum intruso

Robertus rex francie composuit sequẽtiam. Sctĩ spũs as. no. ⁊c. et rñsoria. O iuda et hierl'm ⁊ c. Cornelius centurio ⁊c. cũ notis et all'a. Eripe me ⁊c. Ipse fuit vir misericordiarum.
Rogerus episcopus beluacensis. totꝰ inclitus claret.
Duradꝰ eps leodieñ. obscuro genere natꝰ
Albertus sanctus episcopus mereñ.

Campanus doctor insignis et deuotꝰ maximusq3 astronomꝰ claret. Hic inuenit errorem paruu3 in calculatione ptolomei quo ad mediũ motu3 lune vic3 q in. ijᵐ. clx. annis lunaribus deficit vna dies. et in quibusdam alijs silr. Excusat autẽ tantu3 virum q hoc nõ prouenerit ei ob defectum ingenij. sed ob penuria3 temporis. maxime quo ad motum octaue spere. ad quem longum tempus requiritur. Eius theorica et cõpotꝰ sunt optima.
Elbertus abbas gemelatensis.

Tempus effeminatũ incepit circa annos dñi. M. in q̃ fides xpiana valde cepit deficere et declinare a p̄stina virilitate. vt patet in ꝓphetia scte hildegardis. Et in mltis regionib9 xpianitatis. nec sacra nec ecclesiastici ritus seruabant. augurijs et maleficijs intendentes. et erat sacerdos sicut ppls. Sz misericors dñs cõtra hec mala iteꝝ ples aplicos viros suscitauit. q̃ hãc ariditatẽ bonis exẽplis ꝛ p̄dicatõib9 irrigarẽt dño coopante et sermonẽ cõfirmãte seq̃ntib9 signis. ꝛ mlti ordies maxio feruore succreuert. vt piculosũ tps illustrarẽt de q̃b9 p9 cõseq̃nter fit mẽtio. Et q2 iã sepe hmõi reformatões facte fuert p̄ter spẽ. ꝛ seq̃ntib9 future sũt. iõ fatuũ ẽ determinare q2 ãti xps tũc vl tũc veniet. ꝓpter maliciã tpis qd plerĩq2 attẽtauerũt q̃s oẽs fefellit sua opinio euãgelica derisit sanxio. et ipsa tpis reprobauit expientia

i. Conradus an. xx.

Horum errorum immensus numerus.

Iste Conradus fuit dux de frãconia q̃ ẽ ps almanie. Hic mltas leges edididit et pacẽ districtissime seruare sub pena capitꝭ iussit. sz comes lupold9 accusat9 de terra sua fugit. cupiẽs magis rusticanc viuere q̃3 solenniter mori. cui9 tñ fili9 mirabilr ad imperiũ p̄uenit nutu diuino cõtra voluntatem conradi. accepta filia eius in vxorem.

Egelmotus archiepiscopus cantuariensis misit brachium sancti Augustini in angliã. Eius epistolare habetur.

Guilhelm9 dimonẽsis
Richard9 virdunen̄
Popo stabulensis.
Helyas coloniensis.
Ostertus leodicẽsis.
Stephan9 leodunen.
Hi oẽs abbates venerabls hec tpa floruert

VI^m. CCXXXIII.

ix. Bñdictus an. xij. — Tusculanus — iij. Silvester d. xxvi. — vi. Gregori9. ã. ij. m. vi. — Almanus — ij. Clemes. m. ix. d. vij

MXXXIIII.

Iste Bñdictus fuit nepos benedicti octaui tot9 lubricus. ꝛ ideo damnatus apparuit cuidã i spe cie mõstruosa et horribili. caput ꝛ cauda erãt asinina. reliquũ corpus sicut vrsus et ait. Noli expauescere. scio me hoiem fuisse sicut tu es. sed sic me represento sicut olim existens infelix papa bestialiter vixi. Tpe eius scisma scãdalosũ nimis fuit. q2 ipse iect9 erat. ꝛ iteꝝ restitut9 ꝛ iteꝝ eiect9

Iste siluester electus fuit expulso bñdicto. sz ecõtra eijcit bene dict9 restituit. q̃ iteꝝ eiecto gregori9 substituit. Qui cũ essz rudis lraꝝ. alteꝝ papã ad eccliastica officia exequẽda secũ cõsecrari fecit. Qd cũ mltis nõ placeret tertius superinducit. qui solus vices duoꝝ adimpleret dimicantib9 inter se. henricus supueniens omnes deposuit et clementẽ secundũ substituit. a q̃ statim se coronari fecit. ꝓmittentib9 romanis sine ipi9 cõsensu se nunq̃3 papã electuros. ꝛ sic q̃nq2 cedẽtib9 sext9 iustituit. Vex de isto gregorio guilberi9 dt q2 fuit vir sctũs. ꝛ cõtra henricũ bellũ hũit. ꝛ raptores sci petri extirpit. et cum magno miraculo fit sepult9.

Iste clemẽs dict9 fuit añ. sindeger9 bãgergẽsis eps q̃ fact9 fuit papa p impatorẽ ꝓpter vnionẽ recupandã. vt iã dictũ est supra.

Scisma. xiiij. ecclse fuit scandalosum et cõfusione plenũ fuit inter benedictũ. ix. et alios. v ptz infra. Cã fuit mala vita benedicti aut iniquus introitus. Hic notat ptolomeus q2 fast9 sũmorũ pontificũ habuit semp malũ exitum. et fuit occasio. et est causa multoꝝ scismatũ. notabile ẽ

Fulbertus carnoteñ. eps in infirmitate visitat a btã ṽgine et de ei9 lacte sctissimo recreat9

Heila auguriatrix in anglia fuit. quam demon de ecclesia extraxit horribiliter.

Corpus gigantis rome inuenitur immẽse magnitudinis incorruptũ cũ lucerna q̃ nõ poterat flatu extingui. Statua marmorea erat in apulia. cuiꝰ caput ostendit thesaurũ subtiliter.

Monstrum due mulieres in gallia omnia membra singula vsq̧ ad vmbelicum et diuisim operabantur. vnã mortua. alia supuixit. triennio mortuam portans.

Palumbus presbyter rome fuit nigromanticus. cõtra quẽ diabolus orauit et obijt

Sanctus Theobaldus vir notabilis de francia reclusus heremita h̄ tempore claruit.

karolfus mertiorꝝ regꝭ filiꝰ martirisat̃ a matrea

Edmũdꝰ rex vir sctũs a danis martyrisatꝰ est.

imperatores — .ij. Henri .ã. xvij

Iste henricus fuit gener conradi. in silua natꝰ. et bis ad occidendũ traditꝰ. ſ; tñ deo ꝓtegente illesus euasit adhuc puer. Cũ ãt imperator eẽt effectꝰ in loco natiuitatꝭ sue nobile mõasteriũ edificauit. qð vsq̧ hodie vrsania noĩatũ est. Vide pulchrã histo. in cro. martini ⁊ vincentij. Hic oẽs ioculatores a curia sua remouit. ⁊ q̃ his dari cõsueuerãt: paupibꝫ erogauit. Hic victoriosꝰ fuit et italiã intrãs Pandulphũ cãpanie principẽ cepit. Abbatẽ fuldeñ. sedauit. q̃ tũc potentissimꝰ fuit: bochoniensibꝫ atq̧ exercitu eiusdẽ imperatoris se mutuo interficientibꝫ in eccl'ia maguntí. in die sancto penthecostes. diabolo in aere vociferãte et cantante. Hũc diẽ bellicosũ fecisti quẽ etiã increpauit. Bardo vir sanctus archiepus Maguntineñ. claret.

VIꝰ. CCXLIII. Anno mundi. VIꝰ. CCLIII.

Pape — ij. Damasꝰ. d. xxxiij. — ix. Leo ã v. m̃. ij die. v. Almanus. — .ij. Victor. ã ij m̃. iij. Almanus.

MXLIIII. Anno christi. MLIIII.

Iste damasus fuit inuasor ecclesie ⁊ subito defunctus est et statim romani petierũt sibi dari pontificẽ sed nõ teutonicũ siue almanũ. ad hoc eñ nõ poterãt inclinari ex mala consuetudine indurati. Tũc istũ leonẽ virum sanctuꝫ ad hoc inclinauit vt papatũ accipet. ſ; postea de hoc fecit consciaꝫ ⁊ resignauit. ⁊ denuo est electus. Hic xp̄m in spẽ leprosi nocte in lecto suo collocãs: mane ip̄m nõ inuenit. Tandem post laudabilem vitã sancta morte potitus miraculis claret. Ip̄e multa scripsit et fecit. Erat antea eps tulleñ. et audiuit angelos dicentes. Ego cogito cogitationes pacis et nõ afflictionis dicit dominus.

Iste Victor vir bonus ⁊ venerabil' timore impiali factus ẽ papa. sic eñ disposita fuit ap'lica sedes h̄ tpe q̧ sancti viri duplici timore se subtraxerũt. scꝫ diuino et hũano. q̄ tãto officio se indignos arbitrabant̃ et tyrãnidẽ romanorꝝ quotidie sustinere reduit. Sꝫ cõpellẽte imperatore q̃dã nihilominꝰ accesserant similiter duplici timore. timebãt eñ deũ offendere sic vocati. etiã offensam ꝑncipis. Iste idẽ victor m'ltos symoniacos deposuit in cõcilio florentino et etiam fornicarios De pl'alitate bñficiorꝝ q̃ circa hec tp̃a nimis inualuisse videnť. et deinceps cõtinuata. multũq̧ dolenda ambitõne platorum et symoniaca labe. q̃plurima scripta sanctorꝝ patrum habentur detestantia abusiones istas. Et nota q̧ facile inuenti sunt pauperes clerici et doctores qui pluralitatem bñficiorꝝ. et pompã ecclesiasticorꝝ reprehẽderũt. donec offerret se occasio participandi. qua excepta cõiter auaricia excecauit eos. Ferť de q̃dã mg̃ro magne l'rature q̃ valde solẽniter disputauit cõtra diuit-

Ciclus magnus annoꝝ finiẗ hoc tpe.s.ãno dñi. M.lxiij.cõtinẽs annos.dxxxij.q̃ ad rõem om nem pascalis compoti vtilis est.⁊ ab euo in euũ in semetipm sine errore reuoluitur.⁊ sequenti anno ciclꝰ magnus ãnoꝝ.dxxxij.a natiuitate domini exactus incepit.in cuius fine erit labor et dolor.vt quidam dicunt terminabitur anno domini. M.dxcv.

Eduardus vir sanctus rex anglie claret spiritu prophetie.nec repperi plures aliq̃s reges in aliquo regno ita iustos et sanctos q̃z in anglia.

Mathildis comitissa triumphatrix inclita normannos expugnat.et impatorẽ debellauit pro ecclesia gloriose laborauit.⁊ tandem totũ suum patrimonium super altare sancti petri obtulit

Berengarius epus turonensis erronee dogmatisauit de sacramento altaris.⁊ post informatus retractauit.et sancte vite fuit.ſʒ discipulos cõuertere nequiuit. Et sequiẗ heresis magna q̃ satis afflixit ecclesiam longo tpe. Ipse negat verũ corpus et sanguinẽ christi esse in sacramẽto.sed figura tñ. Uide de con.di.ij. Ego berengariꝰ ⁊c.

Elburga virgo sancta filia Eduardi regis

Etgtha edgari regis filia virgo sancta claret

walburga virgo sancta et abbatissa fuit.

Lanfrancus episcopus cantuarieñ.magister ancelmi scripsit librũ p modum dialogi de sacramento et alia.

Petrus damianus doctor grauissime autoritatꝫ ⁊ religiosꝰ valde claret

Ancelmus vir sctũs eps cãtuarieñ. doctor excellẽs et btẽ ꝟgini deuotꝰ.

Adrianus cronographus ⁊ monachus fuldensis vir clarissimꝰ habeẗ.

VIᵐ.CCLXIII.

Almanus ex lothoringia.

.xxviij.

Burgundus.

.vi.dieb.xxvi.

CLXIIII.

Iste stephanus parũ superuixit.et seq̃ns bñdictꝰ cũ p vim papatum rapuisset.⁊.ix.mẽsib sedisset cessit.

Iste Nicolaus conciliũ celebrauit contra Berengarium q̃ errore deceptus contra fidem dogmatisauit.ſʒ plene correptus reuocauit.vt patet de con.di.ij. Ego berengarius. In eodem concilio factum est decretum de electione pape. In nomine domini.di.xxiij.

cias prelatoꝝ et festũ eoꝝ quasi omnino sic viuere nõ liceret ⁊c. Hec cuꝫ nunciata dño pape fuissent plausibiliter respondit. Demus ei bonam prepositurā.et hec et illa beneficia.et bene pacatus erit: Factum est ita. Et ecce protinus sententiam mutauit dicens. Nũq̃ꝫ intellexi materiam hanc preter modo. Quippe qui de inope diues: de contemptibili repente gloriosus apparuerat. Hos btũs hieronymꝰ velut pestes quasdã contagiosas vitandos pronunciat. Dixit quidẽ notabile verbũ. Qui habet vnũ beneficium cõpetens:et eo legittime vtitur:recto calle ad patriam tendit.qui vnũ supaddit.vno oculo conscientie priuatur. Qui aliq̃d adhuc plꝰ acceptat:etiã altero lumine priuatus totaliter excecaẗ.et deiceps q̃ poterit coaceruat. Hãc maledictionem insatiabilis auaricie olim ꝓsignabat ieroboã rex israel.q̃ licet diuinitꝰ ad regnũ puenerat statim tñ a cultu dei recessit. Fecitq̃ꝫ duos vitulos aureos ne populus israel ad templũ dñi ascenderet. Factũ aũt est ħ verbũ in pctm̃:ita vt oẽs seq̃ntes reges hũc cultum sacrilegũ obseruarent in destructõe regni. Ita de ecclesiastico statu timendũ esse viri sancti cõiter asseuerant.⁊ iã in plib mũdi ptib cõpletũ cernimꝰ. Clerici q̃ nihil possedere deberẽt pter rationabilem cõpetentiã.neq̃ꝫ de se temporalibus intromittere.omnia possidere.oia volunt guber-

Gotfridus de bulion dux lothoringie victor gl'iosus pro ecclesia velut alter Karol⁹ vndiq₃ dimicat. q̄ tandem hierusalem cepit factus ibi rex. Habuit fratrē eque victoriosum balduinum nomine qui ei in regno successit. ⁊ erat totus inclitus. miraculosa bella gessit.

Finitur successio regum anglie. Et wilhelmus dux normannorū interfecto araldo regnat pro eo. de quo fit mentio in historia conceptionis beate Marie.

Parisius horribile factum contigit de quodam magistro magni nominis. qui ter exclamādo dixit se damnatū. quapropter multi solennes viri seculo abrenūciauerunt. et diuersas religiōes instituentes celebre nomen posteris reliquerunt et exemplum.

Imperatores.

Mures infinite conueniunt quēdam potenter circumuallantes quodam conuiuio. et nō poterant abigi donec deuorassent eū. Idem cuidam principi polonie contigit. Mirum valde

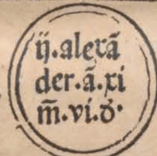
Syracusana ciuitas magnum terremotū sustinuit. et maior ecclesia cecidit dñica die oib9 oppressis exceptis quattuor miraculose.

Ursmarius presul sanctus ecclesiam sancti Petri fundauit. ipso ibi reuelante in flandria.

Maurillius episcopus rothomageñ.

Scisma. xv. ecclesie fuit inter alexandrum et codulum episcopum parmensem. sed alexander obtinuit licet imperator cōtradiceret iudicio cōcilij. et maior pars fuit secum. Diu stetit.

Anno mundi VI^m. CCLXXIII.

Pape Mediolaneñ.

.xxv.

Anno christi MLXXIIII.

Iste alexander fuit vir sanct⁹. et statuit vt nullus missam audiat p̄sbyteri quē scit habere cōcubinam sub pena excōicationis. vt patet. xxxij. di. Preter hoc. Et habuit scisma cum quodam codulo. sed postea se purgauit in mantua coram concilio de symonia. et codulus tanq₃ symoniacus et inuasor repudiatur.

Ordo grādimoteñ. incboat' h tpe p sc̄m̄ virū stephanū nobilē auernor₂ stipite progenitū

Ordo canonicus cepit florere in beluacēsi ecc'lia qui primo ab apostolis. postea a beato Augustino regulariter institutus sub magistro yuone p̄posito post cornoteñ. episcopo

Vnare. Idcirco vt beatus bernbardus dicit. q2 ordinē nullum seruat. illuc properant. vbi sempiternus horror inhabitat. Olim pharisei cōtra auariciā disputantē dñm deridebant: et insanū iudicabant sed nūc domin⁹ subsannat eos Caueas lector qui multa occupas beneficia ne idē facias. neq₃ eadē patiaris. Deus non irridetur sed que seminauerit homo: hec ⁊ metet. Noli sequi consuetudinem periculosam. noli te per pape dispensationem excusare. Ad oculum vides q̄ vituli aurei adorantur. sed ceteri mactantur Sed que necessitas que reuerentia est in hoc deo exhibita. q̄ de numero ministrorum eius pene modū medietas est resecata. Si eni cuilibet beneficio p̄mitteretur dari suus possessor. numer⁹ seruor₂ dei esset duplex. qui modo est simplex. Segre cōsiliū eor₂ q̄ deo iam in celestibus cōiuncti sunt. ne cū vitulis aureis eterno igni cōflеris. Quid prodest vltra p̄hibitos bñficior₂ titulos coadunare. qñ etiā simplices cōiter videmus in frugali honestate amplius abundare

Solita pericula cõtigerũt circa hec tpa. sc; inundatio aquaꝝ nimia cũ dãno inmenso. Aues domestice silvatice fiunt. pestilentie maxime. Et plures sacri igni cõsumpti sũt exesis carnibꝫ. ⁊ membris instar carbonũ. Terremotus in anglia. vt edificia eminus resiliret. ⁊ furor ventoruꝫ q̃. dc. domos laudonie cõfregit. Fames et ictus fulgurũ vltra modũ ⁊c. Et fons sanguinis. xv. diebus emanauit. Et diabolꝰ palã locutus est omnibꝫ in pago quodam visibiliter apparendo.

Translatio sancti Nicolai de mirrea ad barrẽses. ⁊ corpus sancti Clementis primi epi metensis inuentũ est metis. quem episcopi ibi ordinauerũt. et. xꝰ. peregrini occisi sũt hierusalem per arabes.

Arnulphus abbas sanctus. post archiepiscopus lugdũ. ordinem regularis vite instituit.

Cono eps Treueroꝝ: cuiꝰ tpe multa corpora martyrũ inueniunt. q̃s olim rictionarus occidit

Hugo vir sanctissime et castissime vite claruit. eps gratiopolitanꝰ. q̃ in liij. annis nullius femine faciem vidit. vna paupcula excepta. quis quotidie pluribꝫ cõciliũ et auxiliũ dederit. confessiones etiã recipiendo. Hic sancti cartusiani, positi pcipuus cooperator fuit. et postea etiaꝫ habitum a sancto Brunone sumpsit. insigneq; exemplum prebuit.

Scisma. xvi. fuit inter Gregoriũ septimũ et archiepum rauennẽ. Causa fuit tyrannidis imperatoris. et dissensio quorundam epoꝝ. Maius fuit omnibus ante habitis. et durauit vsq; ad vrbanum secundum.

VIꝰ. CCLXXXIII.

Cluniacẽ.

m. i. d. iiij.

MLXXXIIII.

Iste Gregorius fuit vir sanctus et multas psecutiones pro iusticia perpessus est. Hic antea dicebatur Hildebrandus prior cluniacẽ. et fuit legatus in gallia. et dure processit contra symoniacos. Quendam etiam epum miraculose vicit de simonia. qr nõ potuit cõtradicere spũi sãcto. Factus papa sinodũ celebrauit. in qua contra eos simili zelo processit. et cõtra presbyteros vxoratos amouendo eos a diuino officio. Fuerunt enim tempora satis arida. Et quia iusticie rigorem nisus est tenere solito modo contra eum multi insurrexerunt. et primo cinthius prefecti filius eum cepit cum primã missam in nocte natiuitatis celebraret. et in turri sua ponit. sed romani turrim destruunt. et papam liberant. et cinthium extra vrbem eijciunt. Deinde impatorẽ excõicauit pter discidium. qui post veniens ad ipm. ⁊ plĩbus diebus nudis pedibꝫ super glaciem stãs: vix absolutõem impetrauit. Sed imperator nõ pseuerauit i hũili obediẽtia quã cepit q̃imo i wormaciaꝫ eũ ptẽsũ cõciliũ celebrãdo aliũ loco ☞

Ordo cartusiensium sanctissimus incepit hoc tempore per Brunonem virũ sanctum. natõne almanum de Colonia. Agrippina magistrum in theologia. cum sex alijs venerabilibꝫ viris i diocesi gratianopolitanẽ. Hic ordo teste beato bernhardo inter omnes ecclesiasticos ordĩes pmatum tenet. nõ ratione temporis. s; rigorositatis. Unde ipe vocat eum speciosissimam colũnam ecclesie. Uerum quia propter nimiam abstinentiam paucis portabilis erat. et ne diu par uus maneret postea ab ecclesia moderatus fuit. nec vnq; a sancto proposito cecidit singulariter a spiritu sancto preseruatus vsq; hodie.

Terra sancta hoc tpe ex magna pte recupata est. ⁊ hierusalē et sepulchrū dñi gl'iosū cū antiochia ⁊ aliis ciuita tib' ml'tis de manib' sarracenoꝝ. Credūt trāsfretasse vltra. ccᵐ. xpianorum. Quātꝰ aūt zelus fuerit in oī ppl'o ad h opꝰ pficiendū. ⁊ quō ex oī statu senes et iuuenes. diuites et pauperes cōfluerēt nemine pellēte. vix aliqs sine lachrymis aut dicere vel audire posset. Passagiū istud fuit btē vginis Marie q̄ mirabiliter duxit et protexit pugnatores suos sicut ostensū fuit in visiōe. Principes fuerūt plures. s. godefredus de bulion. q̄ etiam leonem interfecit. et fratres eiꝰ eustachius et balduinus. boemundus dux apulie. Hugo frater regis frācie. et plures alii. qui pro fide se discrimini dantes et gl'iose vicerunt. et nomen eternū sibi acqsierūt. in omnibus magnifice a dño delectati. Vide historiam in speculo Vincentii.

Impatores.

iiij. Henricꝰ. ān. xlviij.

Iste henricꝰ videtur fuisse homo multū inquietus ⁊ satis afflixit virū sanctū gregorium. vii. papā. et pmo quidā veniā petēs absolutōem meruit. s; nō pseuerauit. quinimo de nouo quēdā antipapā cōtra eū tāq̄ idolū erexit. et iterū eū Gregoriꝰ excōicauit. et electores imperii ducē saxonie p ipo elegerūt. quē henricꝰ cruento bello supauit. et tūc romā veniēs cū antipapa suo gregoriū et cardinales psequitur. s; statim robertus rex apulie eū fugauit. ⁊ papā cū cardinalibus liberauit. Fuit nihil ominꝰ vir elemosynis deditꝰ et sexagesies et bis acie collata dimicauit. tādem miserabili morte vitā finiuit in carcere a proprio filio detentus. Sicut fecit factū est ei.

Anno mundi VIᵐ. CCXCIII

Pape

.iij. Victor. ā. i. m. iiij. d.

Abbas cassiñ. iiij.

ij. Urbanꝰ. ā. xij. m.

Cluniaceñ. iiij.

Anno christi MXCIIII.

Iste victor per somniū vidit deū sue dignatōi in solitudine carthusie habitaculū construētem. et dicitur q̄ spiritu phetie pollebat fuit extinctꝰ p venenum in calice missum.

Iste vrbanus antea dictus est odo. et fuit monachus cluniaceñ. multum laborauit in ecclesia dei. regem francie excommunicauit propter adulterium. Conciliū primo celebrauit apud clarū montem. in quo statuit horas beate marie dici quotidie. et in sabbato solenniter officiū fieri. Dicit q̄ h beata virgo fatrib' in carthusia reuelauit. Aliud cōciliū turonis celebrauit pro recuperāda terra sancta. et puocauit populū occidentalē ad transfretādum q̄ tunc in lancea dñi triumpharūt. Hic habuit magistrum brunonē pedagogū q̄ fuit prior cartusie quem etiā lateri suo sociauit in papatum. et multum profectum in ecclesia fecerunt.

Ordo cistercieñ. incepit per robertum abbatem et albericum sucessorem eius. ⁊ videtur quasi secundarii reformatores ordinis sancti benedicti cuius regulā habent. et multas curiositates et abusiones abdicarunt. et simpliciter scōm sanctā simplicem regulā viuere ceperūt. et mirabiliter in breui tpe creuerūt in omnib'. habuit viros sanctissimos et plures numero.

☞ sui eligi fecit ab episcopis. et fit scisma longo tēpore. Insuper adhuc in castro sancti angeli ab imperatore videlicet henrico tercio cum cardinalibus incarceratur. sed per regentem apulie liberatur. Tandem in apulia moritur miraculis chorusacns.

Soles duo apparuerūt. terremotus magnus fuit. stella per diem fulgurauit. In italia pluit
sanguis. In antiochia terra absorbuit plura edificia. et porcellus nascitur cū capite humano
Pullus nascitur quadrupes. Et mulier quedam enixa fuit monstrum: ante sicut homo: retro
facies canis. et cetera membra. Lancea dñi reperta est in antiochia a quodam rustico. cui
beatus andreas apparuit et locū ostendit. ⁊ quidā percurrendo ignē. xiiij. pedū cū ea totū exer
citum letificauit: eo ꝙ minime lederetur. sicut dñs sibi apparens mandauerat.
Heilmandus eps laudunensis clarus habetur

.iiij. Henri c⁹. ā. xv

Toletum ciuitas hispanie nobilissima tollit hoc tpe de manibus sarace
norum per adelfonsum regem. octauo anno obsessionis.
Iste henricus satis excessiuus fuit in quibusdam. et primo erga prēz
suum quē cepit et in carcere eū mori fecit. Etiam contra pontifices romanos eo ꝙ deberet resi
gnare inuestiturā episcopoꝝ et abbatū. ⁊ nollet sicut nec pater eius. Tandē ad cor rediēs obe
diuit. ⁊ multa damna ecclesijs illata fideliter restituit. Moritur tandē sine prole iusto dei iudi
cio. qꝛ patrem suū dehonestauit. Quod valde sepe contigit alijs similibus. Sepultus est in ec
clesia spirensi prope rhenū cum alijs regibus. in cuius epitaphio versus iste fuit inscript⁹. Fi
lius hic. pater hic. auus hic. proauus iacet istic.

V^m CCCIII.

Tusc⁹ ij. Pascal' ā. xviij. m̄. v. d. vij.

MCIIII

Iste Pascalis diligenter laborauit pro ecclesia ꝯ impato
res et reges. sup resignatōe inuestiture epoꝝ et abbatū. et satꝫ profecit. Multa etiā perpessus ē
a falsis fratribus. etiam imperatorem cepit cum cardinalibus. ⁊ p duos menses tenuit in vin
culis scisma habuit. In oib⁹ tñ triūphauit. et gl'iosum et pacificū finē hūit. Sepultus rome i
ecclesia sancti saluatoris. Et ecclesia rectissime ꝯpatur lune que crescit et decrescit. ⁊ quasi defi
cere videt. s3 tñ ad plenū reuertitur ꝑpter illuminatōem sol' eterni q̄ est xp̄s dñs sponsus eius

Scisma. xvij. ecclesie fuit inter pascalē. ij. ⁊ tres ꝑlatos. sc3 albertū. arnolfum. et theoderi
cum. qui fauore imperatoris erexerūt se. sed mala morte perierūt. ⁊ pascalis obtinuit. qꝛ iuste e
lectus fuit. et deus fuit pro eo. ¶ Iuo carnoteñ. eps abbreuiando compilauit decre
tum aplicū post Isidorū. et p⁹ eū hugo catalauneñ. post quem gratianus.

Ordo cistellensis incepit sub herdingo abbate. Et nota ꝙ non eꝶ ordines inceperunt.
Hugo cluniaceñ. abbas vir sanctus et pietatis visceribus totus affluens. reuelatōne diuina
templū monasterij cluniaceñ. virtute dei: nō arte virili venustissime ampliauit: sicut hactenus
cernitur. Hic multoꝝ monasteriorum pater extitit. qui tunc in diuersis mundi partibus con
struebantur. et ecclesie cluniaceñ. subijciebantur propter famam sanctitatis sanctoꝝ mona
choꝝ qui tunc ibidem conseruabantur. Hic etiā inclitissimos habuit discipulos iter q̄s vdal
ricus monachus ad almaniā pro reformatione regularis vite directus miraculis claruit.
Monasteriū Rubeimōtis fundat ab incol' loci illius. ⁊ p wilerium comitem grurie dotatur.

Tyrus capitur a christianis. et leodiū multis plagis atterit. teremotus ꝛc. Et baldwinus rex hierusalē capitur. Acies in celo apparuerūt. Rosa suspenditur. ꝛ alia multa monstra fuerunt. que forte tartarorum tyrannidem proxime futuram signarunt. Uentus maximus fuit et turres ac edificia subruit.

¶ wilhelmus rex anglie pessimus obijt a deo percussus. quia nullum cōuentum fieri pmisit Petrus alfonsus doctor notabilis fuit inde⁹ natus. sꝫ conersus postea scripsit aliq eleganter.

Extra romā in monasterio sancti laurentij monachus quidā admirans quo ꝛc. cingulo soluto audiuit. Sic potuit christus clauso prodire sepulchro

Imperatores.

Malachias vir sanctus archiepo hibernie claret: qui totam illam gentē reformauit Eius vitā btūs Bernardus scripsit. ¶ Flandria ex parte submergitur.

Hugo de sancto victore claret parisius. natione almanus de saxonia. doctor magnus. q̄ alter Augustinus dicebatur tempore suo. ¶ Sanctus gerbardus bituricē. eps et sanctus Ancelmus laudunice ciuitatis episcopus. qui glosas interliniares in psalmis ordinauit.

Bernardus incipit clarescere adhuc iuuenis. qui post intrauit ordinem cistercieñ. Deinde factus abbas claramuallem fundauit. Hic creuit in doctorem magnuꝫ et apostolicū virū. tot miracula fecit. ꝛ tantū honorem habuit vt similis ei in his nunꝗ creditur fuisse. Uide vitā ei⁹ ꝛc. Pater. clx. monasterioꝝ fuit. ꝛ velut alter moyses habitus est vbiꝗ.

Anno mundi VI^m CCCCXIII — VI^m CCCCXXIII

Pape.

Campanus

Burgundus.

Anno christi MCXIIII — MCXXIIII

Iste gelasius timore henrici imperatoris cūm cardinalibus gaietam accessit. ꝛ deinde per mare veniēs in burgundiā. apud cluniacū mortu⁹ ē et sepl'tus. Idem impator scisma cōtra eum fecit erigendo quendā bñdictum hispanū. qđ etiaꝫ postea cum calixto continuatum est.

Scisma. xviij. ecclesie fuit hoc tpe. qꝛ bñdictus quidā fauore impatoris erexit se contra gelasium et etiam contra calixtum consequenter. sed miserabiliter perijt. et qui iuste electi fuerunt obtinuerūt more solito.

Ordo templarioꝝ incepit hoc tpe. qui prius albis vsi sunt mantellis. post rubeam crucē supposita portauerūt. ꝛ hugo et ganfredus fuerūt primi fundatores ei⁹. et btūs bernardus regulā composuit.

Ordo premonstrateñ. incepit per virum dei norbertum. ¶ Ricardus de sancto victore pietate plenus. et doctor floridissimus claret.

Iste calixtus fuit fili⁹ comitis burgūdie. et electus fuit in locū gelasij. et dū redirer romā. ptensū bñdictū cepit: equitare ante se fecit supra mulaꝫ ignominiose. ita vt versa facie cauda pro freno vteret. et vsꝗ ad vrbē ageret. vbi trusus fuit i carcerem. Et papa cum imperatore paceꝫ fecit. Hic dolose synodū celebrauit in q̄ dānauit fictos quosdā religiosos. q̄ ples hereses secrete et publice seminabant cōtra sacra ꝛ bona ecclesiaꝝ. Fecit libellum de miraculis sancti iacobi. Statuit etiā historiā karoli descriptā a btō Turpino remensi archiepo. Fundauit monasterium boniuallis cistereij ordinis.

Stephanus vir venerabilis abbas cistercij tertius. qui beatū Bernardū cum fratribus suis ad ordinem suscepit.

Tartari pmissione diua circa hec tpa montē exisse putant. in quo clausi fuerāt in magna miseria ꝛ fame. qꝛ nimis multiplicati erāt. Gēs vilis et sterilis. ꝛ plagarūt post mundū oīa subijcientes. iuxta illud moysi. In gente stulta irritabo illos. Mirꝫ valde quō illi q̄ maxima seruitute fuerūt. nō armis: sꝫ pellicis ꝛ baculis oīa pster nūt. ꝛ dn̄ant vniuersis. Hec iudicia tua domine. Sic olim assirij. medi. et persi. greci. romani. gothi. huni ꝛ wandali. saraceni. ꝛ arabes. bulgari. affricani. franci. almani. turci. hispani. ꝛc. flagella iracundie tue fuerunt. quilibet i tpe suo. eo ꝙ homo noluerit obedire tibi.

Siccitas magna fuit vt flumīa lac⁹ fōtes. putei siccarēt. ignis i terra sub ītrās biennio ñ potuit extīgui aq̄. ꝛ fuit plaga horribil. ꝛ q̄dā mlier. iiij. masclos peperit

ij. Lothari⁹ an. xij

Iste Lotharius fuit dux saxonie. et erat vir bonus et fidelis ecclesie. ꝛ coronatus ab Innocentio. ij. quē etiā fideliter iuuit ɔtra Petrū leonis. Hic btm̄ Bernardū in maxima reuerentia habuit. ꝛ alios viros religiosos. quoꝝ etiā meritis magnas victorias se gloriebatur obtinuisse. et precipue contra Rogerium inuasorem regni cecilie quem fugauit. et alium substituit de commissione domini pape.

¶ Petrus abelardus insignis fuit doctor. sed in heresim cadens: ab Innocentio ɔdemnat. Hic precium redemptionis euacuit.

Sethzelo vir sanctus in diocesi treuereñ. fuit. qui etiam pruinali tempore in medijs niuibus totaliter nudus incessit.

Richardus de sancto Victore. pietate plenus et doctor floridissimus claret.

VI⁹ MCXXXIII

hōori⁹ ij. ā. vm̄ ij. d. viij Bononiensis.

innocē tius. ij. ā. xiiij. Romanus m̄. vij. d. viij.

MCXXXIIII

Iste honorius in grām recepit rogeriū ꝛ inuestiuit eū in ducatu apulie facto homagio q̄ fuit rex sicilie: ꝛ magna post p fide fec. hic duos ptriarchas deposuit aq̄legineñ. ꝛ veneti̇̄ qꝛ repit eos fauisse scismatic. Morit tandē rome. sepultus in ecclesia lateraneñ. ꝛ idē rogerius post ab Innocentio remouetur. quia sibi contrarius fuit.

Ordo sancti Johannis baptiste hierosolymitani inchoatur h̄ tpe a venerabili raymūdo viro opibus misericordie dedito. ꝛ valde creuit. Hi vouent se pauperibus fuituros

Iste Innocentius fuit vir valde deuotus et tales suo latere sociauit. Hic hūit scisma per septem annos contra Petrum leonis qui se anacletum nominauit. et per vi papatum rapuit a diutus a suis amicis. quod videns Innocentius cum duobus gallcis fugit in galliam. vbi fuit gloriose susceptus a beato Bernardo. qui tunc oēs reges ꝛ p̄ncipes in manibus suis habuit. et prouocauit eos vt reducerent dominum papam ad sedem suam. et plura de eo narrantur in vita sancti Bernardi. Tandem pacatis omnibus. et horribiliter dīno iudicio aduersarijs cōsumptis. pacifice et vtil'r eccl'ie p̄cedit. Sepelit in laterano gl'iose plen⁹ opibꝫ sanctitatis ꝛc.

Udalricus pr̄ sanctus natōe almanus de ratispana vtilevas in domo domini positus. consummateqꝫ religōnis monach⁹ cluniaceñ. multis claris miraculis a sancto Hugōe ad schuicenorum fines directus. primo monasteriū mōt rotgeri quod a Berneñ. opido quasi duobꝫ miliarib⁹ distat. dono Lutoldi de rūlingen nobilis viri fundauit. ꝛ secundum in nigra silua vbi nunc quiescit. Hic primū almanie monasterijs consuetudines cluniaceñ. ecclesie iniūxit.

Johannes de tpib9 morit. q̄ vixerat .ccclxi. ānis. fuit eñ armiger Karoli. ⁊ vsq̃ ad hec tpa du-rauit. ¶ Passagiū magnū ꝯ saracenos fcm̄ est. Lothari9 ⁊ Ludouicus crucē susceperunt. et btūs Bernardus diuino doctus spū crucē p̄dicando plēs ꝓuocauit. sz nō ꝯtigit sicut spera-bant. q2 greci dolū magnū fecerūt cū calce farina mixta intoxicantes exercitum.

Uisiones tondali facte sunt in hibernia horribiles ⁊c.

¶ Uisiones sancte Elisabeth hoc tempore fuerūt.

Roger9 rex sicilie grecos vastauit vsq̃ Constinopolim. ⁊ ludouicū regem francie a vinculis liberauit.

Uisiōes scē hildegardis virgīs ⁊ ꝓphetie plīme fuerēt apud treueri

Impatores — ij. Conradus ān. xv.

Johannes de pinio scripsit librū lingua gallicana per modum visionis. mandauie dictum.

¶ Iste Conradus fidelis ⁊ inclitus p̄nceps fuit. ⁊ q2 hoc tpe fuit bonū regimē in eccle-siastico statu. iō principes prompte obediebant ꝓpter exemplaritatē prelatorum. Uñ iste rex si-gnatus erat cruce a btō Bernhardo. ⁊ transfretauit cū mltis. ⁊ miraculosa bella gessit pro dila-tione dominij xpiani in terra scā. passus est etiā magna dispendia ꝓpter dolū grecoꝝ. ¶ Ludo-uicus pius rex frācie claruit q̄ magna ꝓ fide fecit. ⁊ a btō Bernardo cruce signat. ⁊ vltra mare trāsiēs capt9 fuit. ⁊ mlta mala passus. mltaq̃ plia gl'iose gessit. Et henric9 frater eius monach9 efficitur. post episcop9. ¶ Edissa q̄ soli dicebat rages medoꝝ sp inimica ⁊ sancta h tpe destruit

Anno mundi — VI.M.CCCXLIII.

Pape — ij. Celestin9. m̄ v. d. x. — ij. Luci9 m̄. xi. d iiij. — iij. eugeni9. ā. v mē. iiij. d. xx.

Anno christi — MCXLIIII

Scisma. xix. eccīe fuit iter inocētiū. ij. ⁊ petrū leonis ꝓpter discordiā eligētiū. Et inocenti9 obtinuit. q2 maior ps erat secū. ⁊ btūs berñ. ꝑ septē annos laborauit pro vnione fortiter.

Isti duo parū prefuerūt q2 ambo in pestilētia ob-ierunt. Et sepulti in ec-clesia lateraneñ.

Iste Eugenius an-te fuit monach9 bti bernardi ī claraual-le ⁊ missus ab eo ro-mā cū alijs ꝓ instau-ratione monasterij sancti Anastasij. ⁊ ibi abbas efficit. et nō lōge post ex insꝑato in papā ele-ctus est. Hic cū esset simplex. deus eū mirabili gratia et eloq̄ntia ꝑfudit. beatus etiam bernar-dus illū solennē librū de ꝯsideratōe ad eū scripsit. Romani aūt solito more feruescentes sediti-onē faciūt. q̄ꝓpter vir scīūs dedit locū ire. ⁊ in gallijs veniens pristinū locuz dilecte clareuallis hūiliter benigneq̃ visitauit. Alloquit frēs nō sine lachrymis mēoꝝ p̄stine et tā pulchre q̄etis iā ꝑdite. miscens sermonib9 auulsa corde suspiria hortat. ⁊ ꝯsolat. et se inter eos frēm et sociū: nō dñm vel mgr̄m ⁊c. Rem difficilē agens diuersaꝝ in vno hoīe ꝓprietatē exhibēs ꝑsonaꝝ. sagmē-ta circūferebant et puluinaria. lectus eius pallijs optus cortina ambiebat purpurea. sz si re-uolueres opimēta inuenires laneis ꝯplosa stramina et paleas ꝯglobatas. Homo in facie de9 videt in corde. Ipe vero bona coram deo et hominibus prouidebat eternū omnib9 monachis et pontificib9 exemplum relinq̄ns. Demū valedicens fratribus cum multis lachrymis: solitis inq̄etudinib9 reddit. romāq̃ reuersus gl'iose suscipit clamātib9 vniuers. Bñdictus q̄ venit ī nomine dñi. Obijt tandē in magna sanctitate suis meritis illustrando romam miraculis plu-ribus. sepultus in basilica sancti Petri. Moritur statim etiā beatus bernardus eodē anno.

Pestilentia sacri ignis. Et puer quidam liberatus ab igne. omnē historiam mundi. textū euāgelij. actus apostolorū &c. tanq̄ in libro legeret alijs pronunciauit. ¶ Hugo de sancto victore doctor insignis hoc tempore moritur. Cui cū iam inextremis laboranti fratres hostiā simplicem p corpe dñi ico darent. eo q̄ cibū retinere nō posset. Ille p spm̄ cognoscens dixit. Misereat̄ vr̄i deus fr̄es q̄re me deludere voluistis. Quibꝰ stupentibꝰ & verū corpus xp̄i afferentibꝰ. ille videns q̄ recepere nō valeret. eleuatis in celū manibꝰ sic orauit. Ascēdat filius ad patrem. et spūs ad dn̄m q̄ fecit illū. Et iter hec verba spm̄ exalauit. & corpus dominicū ibidem disparuit

Petrus tharenthasiensis episcopus integerrime religionis.

pꝰ Fredericus ā. xxxiij

Guilhelmus puer in anglia crucifigit̄ a iudeis in die scō parasceues. Et erat tunc puer ibidem qui vidit infernum.

Iste Fredericus fuit vir magnorū opm: ita vt q̄dam dicūt q̄ post Karolū magnū in gestorꝫ magnificentia similem nō habuit. Et nota q̄ huiusmodi cōparatōnes sunt cū moderamine accipiende. nō simplr. sicut solet dici de salomone. Pōt eīn esse q̄ aliq̄s simplex miles in aliquo negocio ita magnifice se habeat q̄ vere dici potest de eo: q̄ nunq̄ similē habuerit in illo: sed non in omnibus. Verū iste idem Fredericꝰ in vno crimie glīe sue intulit q̄ cū alexādro pp̄ altricauit & p̄ fas scismaticos fouebat lōgo tpe. Vex̄ tū pꝰ penituit. & veniā petēs: crucē p satisfactōe suscipiēs vltra mare iuit. & post magnos triūphos in q̄dā fluuio submersus fuit improuise.

VIᵐ CCCCLIII.

Romanus

iiij. anastasius ā. ij. m̄.

iiij. d. xxiiij.

MCLIIII

Iste Anastasius fuit abbas sancti rufi valentinensis diocesis. primo quidem in cardinalem. et post in papam assumitur. Hic ostruxit palatiū nouū apud sanctā mariā rotundā. Moritur: sepeliturq̄ʒ in laterano

Gratianus monachus hoc tpe decretum compilauit. & ab eugenio pp. iij. approbatur vt ipse sit eps in tuscia inclusiua. vnde oriundus fuit.

Petrus lūbardꝰ eps parisien̄. frater gratiani librū sniax edidit. et glosas psalterij. & eplax. et plura alia.

Petrus comestor frater gratiani et petri lumbardi historiam scolasticam composuit et alia.

¶ Comes muriēsis factus est humilimꝰ: conuersus in carthusia.

Theobaldus comes campanie vir totus misericors.

Hugo folieti scripsit librū de castro aīe.

Itē wilhelmus heremita sanctissimus circa hec tempora claruit. qui olim dux aquitanie fuit. et comes pictauiensis. Hic primum totus discolus fuit. Ad quem cum beatus Bernardus vt eum recōciliaret directus fuisset. et ille modis omnibus reconciliari renueret: vir dei ad altare celebraturus accessit ipo duce tanq̄ʒ ex cōmunicato pre foribus expectante. Cum autem pax domini &c. dixit. corpus dominicū super patenam ponit: et secum tolit: atq̄ʒ ignea facie et flammeis oculis foris egreditur dicens ad ducem. Rogauimus te inquit: & spreuisti nos. Ecce ad te processit virginis filius: qui ē dominus ecclesie quem tu persequeris &c. Statiʒ q̄ʒ velut alter paulus tremens cecidit &c. qui post lorica super nudo vestitur.

Sol obscuratus fuit hoc tempore. fames magna facta est. Terremotus insuper maximus fuit. Antiochia cũ tripoli et damasco ceciderũt. l[m]. hoim submerguntur. ꝛ mare retro gradũ versum est. Tres lune apparuerũt in celo. ꝛ in medio signum sancte crucis. Et tres soles visi sũt. Et statim post iterum sol obscuratus fuit ab hora sexta vsq₃ ad horam nonam.

Visio horrenda facta est episcopo lingoneñ. a quodam heremita iã defuncto. dicẽs ꝙ. xxx[m]. hominum decesserant secum: inter quos beatus Bernardus statim euolasset. tres in purgatorium descederant. oẽs alij in inferno perpetuo cruciandi submersi fuerunt.

¶ Bohemia fit regnum. antea ducatus fuit.

Imperatores

Norwegia que est inferior regio almanie conuertitur ad fidẽ. vbi primum p̃dicauit Adrianus legatus et cardinalis albanensis. et postea papa.

¶ Sanctus thomas cantuariensis archiepiscopus martyrisat hoc tpe in anglia pro ecclesia. in ecclesia in loco sancto. ꝛ in tempore sacro. inter manus sacerdotum ꝛ religiosoꝝ ꝛc. Ad cuius exequias dum clerus pro introitu misse Requiem ꝛc. inciperet. statim angeloꝝ chori astantes voces cantantium interrumpunt. martyris missam intonant. Letabitur iust[us] ꝛc. Hic multis claret miraculis. Et henricus rex anglie misit solennes ambasiatores. et excusauit se de nece eius. et crucem suscepit post trienniũ. Sanctus vero thomas nõ longe post canonisatur ab alexandro.

Anno mundi

Pape.

iiij.
Adrianus
n[us]. ã. v

Anglicus

Anno christi

Iste adrianus natione anglicus fuit episcopus albaneñ. vir magnanimus. ꝛ verbi dei cum zelo predicator egregius. Regem sicilie ꝛ romanos compescuit. cum censuris. ipe ante legatus fuit in norwegia. ꝛ gentem illam barbaricam ꝯuertit et instituit. Post electus in papam officium suum honorificauit. Et dr̃ ꝙ primus papa fuit qui cũ curia in vrbe veteri morã contraxit. Hic fecit gyronẽ i radicafano. ꝛ turrib[us] muniuit. ꝛ multa ꝯparauit a comitibus circa locum sancte Christine. Sepultus in vaticano.

Heresis waldensium seu paupeꝝ de lugduno incepit cuius inuentor fuit waldensis ciuis lugduneñ. Qui cũ diues esset relictis oib[us] pauptatẽ euãgelicã seruare voluit ꝛ scribi fecit aliq₃ libros biblie in vulgari cũ nõnullis sanctoꝝ auctoritatib[us]. q̃ min[us] sane intelligẽs suo inflat[us] sensu aploꝝ officiũ vsurpauit p̃dicãdo vbiq₃. ꝛ suos ad p̃dicandũ mittẽdo errores ples seminauit. Moniti aũt rñderunt deo magis obediendũ q₃ hoib[us]. p̃latos ꝛ clericos aspernẽdo. Tãdẽ ꝯtumaces excõicati sunt. ꝛ expulsi a p̃ria. ꝛ post in ꝯcilio heretici denũciati sunt. Et fcm̃ ẽ in grandem malũ. ꝛ laqueũ magnũ simplicib[us] ꝛ deuotis p̃sonis scandalũ imensũ. ꝛ vtinã hodie eẽt finis

Olim sancta fides catholica per potentes p̃ncipes. p̃ argutos philosophos. per subtiles hereticos. ac ceteros viros spectabiles ipugnata fuerat. dieb[us] aũt istis p̃ vilissimos ydiotas ac laicos pauperrimos extitit non modice tribulata. Quasi dicat ecclesia. Jam vtiq₃ debeo af-

Almani qui apud Tusculanum pro imperatore morebantur. romanos apud montem por tum inuadunt. et tota nona vsque ad vesperas occiderunt vt nunquam ex romanis tot milia occidi legantur. licet tempore Hanibalis tot occisi sint. vt tres cophinos anulorum quos de digitis pro cerorum occisorum idem Hanibal extrahi fecit carthaginem destinauerit etc. Horum multi apud sanctum Stephanum et sanctum Laurentium sepulti sunt. et habent hoc epitaphium. Mille de cem decies sex decies quoque seni.

¶ Sanctus Richardus fuit hoc tempore qui a iudeis martyrisatus fuit parisius. et iudei expelluntur a regno.

Corpora sanctorum trium regum hoc tempore transferuntur de mediolano ad Coloniam agrippinam per venerabilem Raynoldum archiepiscopum Colonien. Fuerunt namque hec corpora sacratissima primo per helenam constantini matrem rapta. et de india ad constantinopolim producta que postea eustorgius episcopus mediolanum transtulit. vbi vsque ad hec tempora permanserunt. Sed cum Fredericus imperator quasi cum innumerabili almanorum exercitu mediolanum obsedisset et tandem cepisset predictus archiepiscopus qui tunc in comitatu imperatoris erat eadem corpora vix magnis precibus impetrauit. et ad Coloniam secum perduxit. etc. et ex tunc Colonia floruit.

¶ Sanctus Bernardus canonisatur per Alexandrum. et propter concursum populi prohibuit eum abbas ne plura miracula faceret. et obediuit mortuus.

VI^m CCCLXIII VI^m CCCLXXIII.

iii. alexander. anni xxi m. xi d. xix.

MCLXIII MCLXXIII.

Iste Alexander vir strennuus fuit. et habuit longum scisma. xvii. annorum. et quattuor scismaticos vicit successiue et excommunicauit eos. qui omnes mala morte perierunt. Preualuit etiam contra imperatorem. et ad vnionem reuocauit. Duo concilia celebrauit. vnum turonis aliud in vrbe. Tandem omnibus non sine graui labore compositis. puta qui aduersus talem regem dimicauit gloriose romam reuertitur. et eos qui propter perseuerantiam electi fuerunt restituit. Moritur post sepultus cum patribus suis in pace christi. Item idem papa ordinem carthusien. confirmauit cum prescriptione omnium cardinalium. suscipiens eum sub protectione sancti Petri. et sua dando priuilegia aliqua quibus Lucius et alii numero. xi. plurima addiderunt. et monasteria extruxerunt.

Scisma. xx. ecclesie grande fuit inter alexandrum et quatuor scismaticos. sed alexander obtinuit. Durauit annis. xvii.

Ordo wilhelmitarum a sancto wilhelmo heremita olim duce aquilegiensi nomen et ordinem traxit. Eius discipulus fuit sanctus albertus heremita qui ordinem istum educauit.

Afligi. si nec isti a tribulatione cessant. qui vita ipsa videbantur indigni. quorum conuersatio deo et hominibus odibilis est qui ad nihil quod est valent. nisi quod metiuntur me celare vt sic efficatius nocent. Fuerunt nihilominus postea quidam subtilissimi heretici qui istam heresim waldensium defendere conabantur. et plura regna et populos deceperunt cum quibus tandem miserabiliter exterminati perierunt.

Bertholdus dux de zeringen filius conradi imperatoris olim secundi. qui dominabit ab argentinen. ciuitate vsq3 vallesien. multas munitiones et opida fundauit contra insolentias tyrannorum qui hoc tempore vulgum opprimebant. Edificatoq3 Friburgo in brisgaudia secundum friburg in nochlandia contra sabaudos opidum inexpugnabile extruxit anno dñi. Mclxxix. et post duodecim annos

Leodium capitur. depredatur. vastatur. ac mulieres et virgines opprimunt. Religiose tamen ac timorate mirabiliter liberate fuerūt. nec alicuius pollutionis contagium passe sunt. sicut dominus ostendit sancte marie de oegnies. vide in vita ipsius.

Imperatores

Hierusalem iterū permittente deo capitur a saracenis. et gloriosum sepulchrū cū sancta cruce propter pctā xpianorum. et pcipue luxurie et crapule. Nā rarus erat in monasterijs: rariorq3 in seculo quē nō morbus luxurie infecisset. Et q2 tota terra sordescebat facinoribꝫ. iō proiecit dominus populū suū. inducens multas tribulatōes sup ipm. vt vel sic ad eum contritus rediret.

¶ Passagium grande oritur hoc tempore. quod factum fuit tempore clementis. iij. z fredericus imperator crucem accepit. et multi pncipes cum eo. et factus est concursus maximus. sed parum profecerunt. nec aliquid recuperauerunt preter solum achos.

Sancta alpiadis virgo sanctissima claret: que humiliter nata subulca erat: in terra senonen. cibo spirituali vtebatur: sz nullo corpali. tamen venusta facie. multas habuit reuelationes.

Anno mundi VI^m CCCXXXIII

Pape

Tuscus viij.

Lumbardus xxvi.

Anno christi. MCLXXXIIII

Iste lucius fuit eps ostien. qui post verone morit habēs tale epitaphiū. Luca dedit lucē: hic luci pōtificatū. Ostia papatū3 roma. verona mori. Imo verona dedit verū tibi viuere roma. Exiliū. cura ostia. luca mori. Pulcri versus quasi quoddam apologeticū zc.

Iste vrbanus fuit oriundus de citate mediolanen. ad eū vēit ioachim d calabria hic cū audisset captā hierlm a sarracenis. nimio dolore tactus obijt sepultus i ferraria

Iste Gregorius natione beneuentanus. magnum zelum habuit pro terra sancta z cepit practicare d modo recuperandi eam sed statim obijt pisis

Sanctus Bertoldus carmelici montis heremicolis ab aymerico antiocheno p̄triarcha in porē assignatus fama celebriori multis innotescit. Hic inter cetera pclare sue sanctitatis indicia. animas q̄3 plurimū fratrū quas saracenorum absumpsit gladius cū corona martyrij ab angel' in celum deferri vidit. ¶ Abbas ioachim fuit qui plurima pdixit et scripsit. z in quibusdā errauit. vt patet in principio decretalium. Sciscitantibus etiam principibus an ire deberēt ad terram sanctam. respondit nō. quia tempus nondum aduenisset.

¶ Sanctus Hugo eps linconien. ordinis carthusien. in anglia innumeris claret miraculis hoc tempore.

¶ Sanctus Ancelmus episcopus blesien. ordinis carthusiensium claret bona vita.

Prodigia magna apparuerũt inter clarũ montē ꝛ ꝯpendiũ. qꝛ lapides q̃drangulares ad q̃nti tatē ouoꝝ cadebãt. ꝛ fulgura cremētia villas. et corui in rostris carbones ignes ꝑortãtes icen dentes domos ac villas. et m̃lti ictibꝫ fulminis perierũt. Uide in speculo Uincentij.

Regnum tartaroꝝ incepit et creuit valde. ꝛ vsqꝫ hodie est maius in vrbe. et fecerunt plagam in mundo maximam.

Liuonia regio septentrionalis magna conuertitur ad christum pro parte.

v. henri ric⁹. ã nis. viij

Iste henricus fuit filius friderici. ꝛ accepit ꝯstantiã filiam regis sicilie in vxorem. occasione cuius subiugauit sibi totum regnum apulie fugatis illis qui illud tenebatn.

philip pus an nis. xij

Scisma oritur post mortē henrici. Nam quidam elegerũt philippũ ducem sueuie fratrē eiusdem henrici. Alij ottonē filiũ ducis saxonie. Et fcã est altricatio magna ꝛ bella ĩ almania. Tandē otto preualuit. qꝛ papa Innocentius tenuit cũ eo. Philippus enĩ statim post pacē quã cũ ottone fecit ĩterfectus est dolose a lantgrauio. ꝛ sic otto obtinuit. ꝛ romam veniens ab innocentio coronatur ꝯtra ꝯsiliũ multoꝝ et voluntatem. Et versa est benedictio in maledictiõem. qꝛ eodē die fracto iuramēto ꝯ ecclesiã tyrannisare stolidissime cepit. quare statim excõmunicat̃ et deponitur. et tandem in contumacia moritur.

VI^{m}CCCXCIII.

iij. Cle mēs. ã. iijõ. xvi — Romanus.

iij. Cele stin⁹. ã. vi. mē. — Romanus viij. die. xi.

MCXCIIII

Iste clemens ordinauit monasterium extra murum quod dicitur sancti laurentij. et quedam alia edificia. Eius tp̃e factũ est passagium magnum contradicente abbate ioachim. quia nondum venisset tempus.

Iste celestinus in die sancto pasce coronatur. et die sequenti coronauit hēricum imperatorem. Ipse etiã fecit fieri palatiũ apud sanctum Petrum.

Ordo theutonicorum dominorum ĩcepit circa hec tempora in pruscia sub Celestino papa tertio. Ortum habuit ex ordine sancti Johannis hierosolymitani.

Ordo sancte trinitatis circa idem tempus ĩcepit.

Berna ciuitas imꝑialis cõdit̃ anno dñi. Mcxci. Berchtoldus nãqꝫ dux de czeringē inclitissimus iam pluribus monasterijs ac munitionibus edificatis. denuo hunc locũ nemoꝝ vastitate condēsum. humanis habitationibus actum plustrãs. vrsum quendam venustissimum arte venatoria ibidem cepit. a quo predicto loco nomen imposuit. Nã vrsus lingua teutonica. ber. sonat ꝛc. Unñ hec ciuitas robustissimos viros tanq̃ꝫ vrsos enutrire consueuit. que pre ceteris confederatis iustitie zelatores m̃ltoꝝ tyrãnoꝝ colla dei ꝟtute calcarunt.

Sexta etas Christus.

Constantinopolis recuperat a christianis. Et balduinus comes flandrie impator ibi efficit
¶Crux predicatur quinqꝫ vicibus. et hoc in aere ostensum fuit. quia cruces diuersoꝝ colorū quinqꝫ numero i aere patēter resplenduert.
Crucesignati plures gloriosissime euolarunt. Et quidam diuinitus punitus fuit eo ꝙ crucez predicare noluit. ¶Rex aphrice christianis bellum intulit. et fugatus est. Perieruntqꝫ am plius ꝗ̄. c^m. saracenoꝝ

Imperatores. | iiij. Otho an. ij.

Nota ꝙ circa hec tpa legunt miracula gl'iosa: ꝛ plīme reuelatōes facte sunt de iniqs mercancijs ꝛ vsuris. Et in vita sancte marie de oegnies fit mētio de q̄dam vidua optime vite cui btā virgo cū sancto petro. ꝛ ml'titudine angeloꝝ astitit in agonia. et vix demones abegerūt. Et tandē dn̄s met aduenit. et funeris officiū adimpleuit. nec tñ ꝑpter hec penas purgatorij euasit. Maritus eni eius mercator fuit. et q̄dam p fraudē acq̄sierat. Quosdā etiā de familia ducꝫ louanie hospicio ceperat. q̄ de iniuste acq̄sitis in ei⁹ domo ml'ta expendebāt. de q̄b nōdū pfecte restitutōem fecerāt. Jō aīa hui⁹ tā sctē vidue purgatorij ignib exurebat. Nota lector grosam ꝓuidentiā dei. Qn̄ hec ml'ier erat i statu mutabilitatꝫ. ne ex vehemētia dolorꝫ vel timorꝫ in pctm̄ decideret. ꝯsolata ē a btā v̄gine. a scō petro. qn̄ āt p mortē euasit picl'm ampli⁹ peccādi. iusticie rigorē expta est. Pena ei eius fuit dilata: non soluta.

Anno mundi VI^m CCCCIII

Pape | iij. Innocentius. ā | Campanus xviij. m. ii ij. d. xxiij.

Anno christi MCCIIII

Jste Jnnocentius magnis laudib extollit. q: vtilis valde fuit ecclesie dei. qd opa ei⁹ testātur Nam fecit fieri hospitale sanctispūs. Et renouauit ecclesiā sancti Calixti. Composuit decretales. ac librū de miseria humana ꝯditionis. et ml'ta alia gl'iosa. Jpe coronauit ottonē. et etiā deposuit. q: nō seruauit fidelitatē. hereses ples dānauit. scꝫ albiensiū. cōtra quos crucē predicari fecit. Jtē almerici. et librū abbatis ioachim ꝯtra Petrū lumbardū. Confirmauit scm̄ Hugonē linconiensem carthusieñ. ordinis. Tandē post plura bona pacē faciendo inter pisanos et ianueñ. moritur apud parusium. et ibidem sepelit. Hic ꝯstituit ꝙ vltra quartū gradum cōsanguinitatis licite matrimoniū ꝯhatur. Jtem ꝙ xpiani nō seruiant iudeis in domib vel in agris. Jtem ꝙ iudei portent vestes quibus omni tpe cognoscantur. Et nō ꝑmitant in diebus lamentationū prodire in publicū: imo fenestras et ianuas claudere compellātur. Nec nouas synagogas erigant. sed antiquas reficere possunt et non ampliare.
wilbelmus pariensis incepit ordinem augustineñ. qui dicunt mendicantes. ¶Albertus p̄triarcha hierosolymitanus ordinem carmelitarum instituit in monte carmeli.
¶Dominicus hispanus vir sanctus apostolice pfectionis emulator. Mirabili zelo ꝑsequitur hereticos. miraculis claret. Et ordinem p̄dicatoꝝ seu iacobitaꝝ instituit.
Franciscus italicus vir incompabilis feruoris ac sūme pfectionis. paup̄tatis euangelice exemplar plucidum: multis claret miraculis. Et ordinem minoꝝ instituit.
Maria de oegnies claret miraculis in diocesi leodiensi. Et multe alie virgines. vidue. et sancte maritate fuerunt ibidem. ¶Sancta Clara fulget virtutibus.

Pueri de almania.xx^m.ꝛ amplius diabolica machinatõe decepti cruce signant̃ quasi deus ꝑ eos vellet recuperari terrã sanctã ẜm illud. Ex ore infantiũ ꝛc̃. Sꝫ cũ ad mare venissent a piratis dolose in nauibus rapiunt̃ quasi eos ad hierusalẽ ducere ꝓmittentib̷. Vel eoꝝ mltos submerserũt. ꝛ alios vendiderũt saracenis. Et sic ptꝫ ꝙ de silib̷ in futurũ faciendũ sit si silis casus occurreret. Pastores pecoꝝ silr̃ de hispania ꝯuenientes cũ turba graui parisius venerũt. et oĩa bona cleri vastarũt inuidis plebib̷ gratulantib̷. sꝫ cũ etiã laicoꝝ bona cepissent deuorare statĩ expugnati fuerũt ꝛ ꝑempti. ꝛ sic ptꝫ ꝙ diabol^9 etiã suas cruces ꝑdicauit.

Symõ comes mõtis fortꝭ velut alter karol^9 mirabiliter triũphauit ꝯ hereticos hñs secũ ep̃os et abbates sctõs. ꝑcipue sctm̃ dñicũ. Fugauit aliqñ. c^m. hereticos cũ paucis. puta viij. milib^9 catholicis.

ij. Fredericus ã.xxx.

Iste fredericus fuit filius henrici ꝑdicti. et electus fuit ꝯ ottonẽ vt eũ expugnaret. qd̃ et fecit. Et extũc incepit ecclesiã laniare. q̃re excõicatur et deponit̃ ꝑ honoriũ q̃ eũ coronauit. ꝛ mlta mala fecit. ꝛ cõtumax diu ꝑmansit. ꝛ morte ꝑuentus sine sacramẽtꝭ a ꝓprio filio suffocat̃. Sic iteꝝ multa exempla h̃ sunt de ꝑsecutorib^9 ecclesie q̃ miserabilr̃ perierũt. Ipe etiã filiũ suũ henricũ suffocauit. quapropter ab alio filio suo cum egrotaret suffocatus fuit tempore Innocentij pape quarti.

ꝯciliũ lateraneñ. in vrbe. mccccxv. ꝑlatorum.

VI^m CCCCXIII

iij. Honorius. ã. xiij. viij

Romanus die.xxviij.

MCCXIIII

Iste Honorius multos honorauit. ꝛ canonisauit pl'es sanctos Fredericũ coronauit. et etiã deposuit ꝓpter rebellionẽ. Ecclesiã sc̃i laurẽtij extra muros. ꝛ basilicã que d̃r sancta sctõꝝ renouauit. Decretales ꝯposuit. ordĩ ꝑ ue dicatoꝝ ꝛ minoꝝ ꝯfirmauit. Tandem morit̃ et sepelitur rome in ecclesia beate Marie maioris.

Ordines q̃tuor m̃edicãtiũ. vicꝫ ꝑdicatoꝝ. minoꝝ. augustineñ. ꝛ carmelitaꝝ. ꝯfirmant̃ ab honorio ꝛc̃. Preponunt̃ tñ predicatores minoribus in lr̃is papalib^9 quia sex mensib^9 ante ipsos confirmati fuerunt.

Ludowicus filius regis cecilie. frater minor vir sanctus hoc tempore clarus habetur.

Ordo cruciferoꝝ circa hec tempora renouat^9 est ꝑ innocentiũ tertiũ anno pontificat^9 sui xviij. iam deficta heresi albiensiũ ꝑ crucesignatos. Fert̃ btũꝫ Quiriacũ hierosolymitanũ ep̃m olĩ huius ordinis primiceriũ extitisse. statĩ postea q̃ sancta helena crucẽ inuenit. sꝫ iulianus apostata eundẽ quiriacũ cũ fratribus occidit. ꝛ sic longo tp̃e idem ordo abolitus fuit. Tempe aũt Innocentij. iiij. apud lugdunũ creuit. et priuilegijs dotatus est ab eodem.

Guilhelmus ep̃us niuerneñ. vir sanct^9 et doctissim^9 claret. q̃ duo milia paupeꝝ tp̃e famis quotidie pascebat.

¶ Hierusalẽ destruitur vsq̃ ad solũ excepto templo ꝛ ciuitate dauid. a corradino filio staphadim.

Stephan^9 sctũs pr̃ ꝛ prior domus portaꝝ ordinis carthuseñ. et post episcopus digensis.

Sexta etas Christus.

Lapis grandis cecidit in monasterio sancti gabrielis habens signum sancte crucis. ꝛ imaginem xpi expssam. ꝛ desup aureis lr̃is scriptū. Jesus nazarenus rex iudeoꝝ. Et cecū illūinauit.

Frisia pene tota submergitur fluctibus marinis. in qua pierunt plus q̃z. C^m. hoīm ꝓpter irreuerentiam factā sacramento a quodā pugile. sicut postea reuelauit beata virgo maria. Et constructa est ecclesia in eodem loco vbi hostie ceciderunt. et cessauit quassatio.

¶ Tartari deuastāt horribiliter vngariaꝫ. ꝛ poloniam. et fit ingens terror in christianitate. Sed precibus sanctorum impediti sunt ne procederent.

Uacat imperium multo tempore post depositiōnem Friderici. et etiam post ei⁹ mortem. et Jmpatores.

ideo plures anni scribuntur friderico. licet paucis iuste in ecclesie obedientia regnauerit. qꝛ non statim alius in locum eius electus fuit.

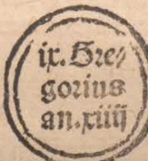
Mons quidam maximus in burgondia inferiori diuiditur. et currit per multa miliaria et quinqꝫ milia hominum suffocauit. et tandem ad alios montes accessit mirabiliter.

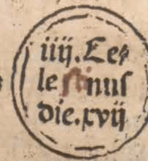
Decretales compilantur ꝑ raymūdum ordinis predicatorum de mandato gregorij noni. et ad studia mittuntur.

¶ Sancta Elisabeth filia regis vngarie. vidua oī virtute ꝛ sancta vita plenissima.

Thomas de aquino doctor sanctus claret.
Albertus magnus eps ratispañ. de q̄ mira dicūt.
Eustachius q̄ et Bonauentura doctor deuot⁹.
Alexander de halis doctor irrefragabilis.
Uicenti⁹ speculator oēm materiā scibilē collegit

Anno mundi VI^m CCCCXXIII — VI^m CCCCXXXIII

Pape — Campanus.

Mediolanus

Anno christi MCCXXIIII — MCCXXXIIII

Jste Gregorius plures canonisauit. ꝛ ꝯtra Fredericū ꝯstanter ecclesiam defendit. ꝛ romãos corruptos pecunia facta ꝓcessiōe solenni a laterano vsqꝫ ad sanctum petrū cum capitib⁹ aposto-loꝝ mirabiliter reuocauit. ita: vt contra Fredericū pene omēs cruce signarent. Qua ꝓpter idē frederic⁹ ab vrbe recessit lōgi⁹

Jpse librum decretalium per raymundum compilari fecit. Tandem plenus tribulatio-nibus propter tyrannidem frederici et aliorum moriens migrauit ad christum.

Jste celestin⁹ vita ꝛ scīa laudabilis senex ꝛ debilis moritur. Sepultus in ecclesia scī petri. Fuit eps sabinensis.

¶ Sanctus angelus hierosolymitanus carmelita. vir sanctioribus adnumerandus. noīs sui vere speculū. velut nubes imbrifera p̄dicando circūqꝫ discurrens. innumeras christi lu-crifecit animas: cui etiā tandē post plura miracula effusiōe ꝓprie sanguis mortꝭ vicē reddidit.

Sanctus Cirillus grecus melliflui carmeli prior doctorqꝫ. tum vite sanctitate. tū ꝓphecie spiritu conspicuus. mlᵗa conscribit posteris profutura sclis ꝛ copiosis miraculis dei ꝓcurat gl̃iam. mundoqꝫ stuporē.

Petrus de tharētasia postea pp̄. ꝛ plēs alij scī et litterati floruerūt in diuersis mōi p-tib⁹ q̄s diuina bonitas misit ꝑ fidei defensio-ne alioq̄n tota pene fides perijsset propter hereticoꝝ mlᵗiplicitatē ꝛ subtilitatē sil' ꝛ potentiaꝫ.

Hugo cardinalis qui totam bibliam postillauit.
Magister iordanus sanctus doctor mirabilis.
Magister Udalricus discipulus alberti.

Iude⁹ q̄dam in hispania apud tholetū fodiendo īuenit lapide in₃ quo erat liber vetustissimus in q̄ scriptū erat. In tertio mūdo fili⁹ dei nascet̄ de virgine maria. et pro salute hoīm patiet̄. Et q̄ liber deberet inueniri isto tp̄e sc₃ ferādi virgis castelle. Et statim iude⁹ baptisat̄ cū om̄i familia sua. Ludouicus rex frācie vir scūs. crucē accepit. ꝛ transfretauit mare. et capit̄. ꝛ multa de ipso laude digna scp̄ta iuenies. ¶ Uaticiniū q̄ddā sacrilegū de cessatōne euangelij xp̄i et euacuatōe sacroꝝ eccie añ ānos dñi. Mcclx. quod experiētia temporis exufflauit. p̄la talia taliter mendosa reperies facta et dicta.

vi Henricus. ā iiij.

Lantgraui⁹ Thuringie

Bon⁹ xp̄ianus morit̄ i turcia miraclis clar⁹

Peregrinus q̄da₃ beate marie occidit̄ clā in diocesi andegauensi. ꝛ statim cultellus homicide nō cessauit stillare sāguinē donec suspēderetur interfectoꝛ iste

Wilhelmus. ā ix. cōes

Holandie

Isti duo fuerūt electi ex mādato dñi pape cōtra fredericū successiue. s₃ ñ p̄ualuerūt tyrāni dem eius supare. q₂ potens nimis erat. nec fuerūt corona ti morte preueniente. Ultimus hoꝝ interfect⁹ fuit a frisonibus. qui fuit ante comes holandie.

Edmundus archiepiscopus cantuarieñ. canonisatur ab Innocētio.

Petrus nou⁹ martyr ab hereticis occiditur. clarus m̄ltis miraculis.

Stanislaus ep̄s cracouiensis ab iniquo principe interfectus est.

VI⁹ᴹCCCCXLIII — VI⁹CCCCCLIII

Ianuensis — iiij. Innocēti⁹ ā. xi. m̄. — vi.

alexād iiij. an. vij. mē — Cāpanus iij. d. iiij.

MCCXLIIII — MCCLIIII

Iste Innocentius plures canonisauit. Fredericum per sententiam diffinitiuā deposuit et anathematisauit tanq̄ȝ hostem eccie. anno sui pontificatus adiutus a ianuensibꝫ. Tandem mortuo frederico idem papa cum magno exercitu apuliam ingredit̄. Et post paululū neapoli moritur.

Sedes cardinalium diu vacue restaurantur de psonis ex diuersis mūdi p̄tibꝫ electis p̄ Inno. O freq̄ns saracenoꝝ insult⁹ frēs ordis deifere marie de carmelo trāsmar inis p̄tibus vbi in p̄libus locis m̄ltiplicati fuerāt. in cismarinis venerunt paulatiue: diuersas regiones orbis incoluerunt teste Uincentio in speculo historiale.

Iste alexander q̄ndā manfredū pseudo regem cicilie excōmunicauit. Duos falsos libros ↄmendauit loq̄ntes ↄ̄ mendacitate₃ ꝛ euangelium christi. Moritur tandem Uiterbij. ꝛ ibidem sepultus.

Martinus qui cronicam abbreuiauit

Alexander de villa dei ordinis minoꝝ qui doctrinale compilauit vir sanctus ac theologie sacre professoꝛ claret.

Sancta Clara canonisatur ab Alexādro quarto circa annum domini. Mccliij.

Contra pluralitatem beneficioꝝ facta est illa solennis disputatio Parisius anno domini. Mccxxxviij. In qua determinatū est per sanctos doctores q̄ nemo sine periculo peccati mortalis tenere p̄t duo beneficia quoꝝ alterum sufficeret ad sustentationem suam ꝛc̄. Et quidam quos auaricia excecauit aliter opinati fecerunt contrarium. Quos flegellum diuine iusticie horribiliter damnauit et puniuit. De hoc sunt plura scripta et exempla in di☞

D.

Superiores almani q̄ swiceri vocant pauci q̄dẽ nũero plẽs nobiliũ tyrãnos q̄ eos iniustis exactionib⁹ opprimebãt: suffulti suffragio de finibus eoꝝ potenter expugnant. ꝛ se deinceps fraterno federe ꝯglobantes. multa bella admiratione digna ecclesias orphanos ac viduas defendendo gesserunt. et nominati sunt in orbe.

Alphõsus

Era alphonsi famosissima apud astronomos. Et est anno christi. Mccli. Qd̃ nota diligenter. quia ad multũ deseruit in astronomia.

Passagiũ magnũ factũ est. in quo sanctus Ludouicus rex frãcie fuit. paꝝ ꝓfecit

Post longã imperij vacatõem electores in duo se diuidentes duos Imꝑatores. q̄. xv. sil' scisma. os. videlicet Alphonsum regem castelle et legionis et Richardum comitẽ cornubie frẽm regis anglie elegerũt. Et fuit scisma ãnis multis. tandẽ mortuo richardo: alphonsus coram gregorio x. intuitu passus voluntarie cessit oĩ iuri i si qd̃ haberet. Erat enĩ vir prudẽs et maximus astronomus. eius tabule famose sunt quas fecit. quia compendiose.

Richardus

Festum venerabilis sacramẽti instituitur per vrbanum quartum cum indulgentijs.

cõciliũ lugdunẽse. d. epoꝝ. ꝛ. xl. abbatũ et alioꝝ ꝓlatorum circa M. celebrat per gregoriũ. x. vbi greci ꝛ q̄dam tartari solennes baptisati fuerunt.

Anno mundi VI⁹CCCCLXIII.

Pape. iiij. Urban⁹. ã. iij. m̃. i. Gallicus dieb⁹. iiij. iiij. Clemẽs. ã. iij. m̃. ix. Prouincialis. diebus. xxv. x. Gregori⁹. ã. iiij. d. x. Lumbardus

Anno christi MCCLXIIII

Iste Urbanus fugauit exercitũ saracenoꝝ ꝑ crucẽ signatos. quem manfredus ꝯ ecclesiam miserat. ꝛ cõtulit regnũ sicilie comiti prouincie q̄ fuit frater regis francie. vt fugaret manfredum. tãdem moritur parusij ꝛ ibidẽ sepelitur ꝛ mãfredus postea vita et r̃gno priuat per Karolum.

Iste clemens sanctus fuit ꝛ ꝓphetico spũ ꝑdixit hostes eccie tãq̄ fumus perituros vnde creditur q̄ deus eius meritis tribulationes plurimas extinxit. Hic habuit antea vxorem et liberos.

Benedictum sit dulce nomen dñi nostri Jesu xp̄i: et gloriosissime virginis Marie matris ei⁹ in eternũ ꝛ vltra Amen. Nos cũ prole pia. Bñdicat ꝟgo maria Amen. Quicũq̄ hec legerit totiens quotiens: habet tres annos indulgentiarum. quos clemens concessit ob rogatum Ludouici sancti regis francie solenniter.

Speculum historiale Uicentij hic finitur.

Diuersis locis ꝛc̃. Dicit quidam doctor sanctus q̄ medietas ministroꝝ dei est quasi resecata per hoc genus auaricie. q̄ vnus plura bñficia ꝑmittit hr̃e. Sed q̄ vl' vnũ p̃t digne administrare. aut pro prijs pro peccatis satisfacere.

Iste gregorius satis accidẽtaliter venit ad papatũ. q̄ cũ eẽt archidyaconus leodieñ. ꝛ iuisset vltra mare cã deuotõnis ibidẽ exñs in papã eligit ꝑsus. Papatus mun⁹ tulit archidyaconus vnus Hũc prẽm p̃m fecit cõcordia fratrũ. Uerum hoc a spũ sancto factũ nõ dubium est. q̄ valde bñ se h̃uit: nõ itendens pecuniaꝝ lucris: s꜠ elemosynis pauperũ. Fecit etiã ordinatiõem vnã q̄nq̄ epoꝝ cardialiũ q̄ plimũ laudabilẽ. q̄ honestas et valẽtes ꝑsonas assumpsit. Morit tandẽ aretij. sepult⁹ ibidẽ honorifice.

Piscis marinus in similitudine leonis captus fuit ãno primo martini pape. ꝛ dabat planctꝰ horribiles. ꝛ adductꝰ in vrbem veterem cunctis ostensus est. Quã monstrum hoc vulgo interpretante esset signum futuri discidij: Qd et factũ est. quia statim post sicilia interfectis alienigenis ꝛ fetibꝰ in materno vtere occisis. crudeliter ab obedientia karoli sui regis. ꝛ ꝑ ꝯseqñs ecclesie recessit. ꝛ petrũ arroganũ regẽ assumpsit. ꝛ multa mala secuta sũt. Et in vrbe partialitas surrexit. qꝛ vrsini ꝯ hanibaldos cũ multa sanguis effusione pugnarũt. Item et inter saracenos multa milia occisa fuerunt. Et iõ nõ mirũ ꝙ ꝑimoniũ ecclesie patiꝛ solito more. qꝛ tempus est vt iudiciũ incipiat ecclesia dei. Rex karolus nõ longe añ martinũ obijt bene dispositis singulis. et deuote sacramentatꝰ. petrꝰ vero inobedientie filius infeliciter mortuꝰ est ex vulnere quod in bello suscepit. sicut solent mori ꝑsecutores ecclesie. qꝛ durꝫ est fragili hõi contra stimulũ calcitrare.

Rodolphꝰ. ã. xviij.

Iste rodolphꝰ fuit comes d habsburg. probus. ꝛ in armis strennuus et prudẽs electus apud basileã. Hic opidũ ꝑiniaceñ. obsidẽs auxilo bernensium cepit.

Post aliqs vo ãnos ꝑ certos nobiles inimicos pacꝭ ꝯ bern ẽses ꝓuocatus bernã diu inaniter obsedit. Gnanꝰ ãt qdã quẽ secũ ducebat cũ iã ab obsidiõe recederet bernã suscipiẽs. ipam dominãdã toti ꝑrie spũ ꝓphetico ꝓdixit. Tandẽ idem impator crucẽ suscepit pro terra sancta.

VIᵐ CCCCLXIII — VIᵐ CCCCLXXIII

v Innocẽtiꝰ m. v. dij — Lumbardus

v. Adrianus m. i. die. ix — Ianuensis

xxi. Iohes m. viij. — Hispanus

iij. nicolaꝰ. ã. i. m. ix. — Romanus

iiij. martinꝰ. ã. iiij. m. i — Gallicus

MCCLXIII — MCCLXXIII

Iste innocẽtius fuit de ordie prediatoꝝ famosus doctor ãtea vocatꝰ petrus de tharẽthasia moritur statim rome. ꝛ sepultus est in laterano.

Iste adrianus fuit nepos innocentij qrti. ꝛ etiaꝫ statiꝫ moritur viterbij ibi ꝗ sepeliꝛ

Iste iohãnes fuit sciẽtijs diuersis famosus. sed moribꝰ stolidus. oibꝰ tñ cõmunis. Hic cũ diceret diu victuꝝ se stati cũ camera noua corruit. ꝛ mortuus est. viterbij

Iste nicolaꝰ magnificꝰ fuit in edificijs extruẽdꝭ ꝛ bene rexit vrbem diebꝰ suis. ꝛ ordinationẽ cardinalium fecit ãno primo pontificatus sui ꝛ secũdo moritur. vñ sequitur turbatio romanorũ ꝓpter patriã vrsinoꝝ ꝛ banibaldeñ. ꝛ homicidia

Iste martinꝰ fuit religiosoꝝ amator. ꝛ pijs opibꝰ valde intẽtꝰ. Hic excõicauit imperatorẽ ꝯstãtinopolitanũ eo ꝙ ñ redierat ad fidẽ sicꝫ ꝓmisit i cõcilio lugdunẽ. propter qd mlta passus fuit. ꝛ tota eccia sil. siliter et petrũ regẽ arroganie inuasorẽ regni sicilie excõicauit. Tandẽ post mlta bella ꝙ instruxit cõtra ꝑfidos iudeos et tribulationes. moritur parusij. miraculis clarens.

Iordanus theutonicus doctor solemnis ꝛ magister in ordine predicatorum clarus habetur et sanctus.

Cometa visa est signum mali. quia plura secuta sunt afflictiua christianitatis. Tartari inuadunt regnum Constantinopolitanum. multasq; terras imperij occupant stragem indicibilem de hominibus facientes.

¶ Tripolis capitur a saracenis. et christianitatis nomen ibidem deletur.

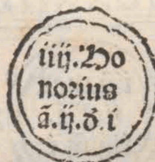
Achon illa fortissima et inexpugnabilis ciuitas capitur a saldano et saracenis, propter discordiam viciaq; nationum in ea commorantium. et deleta fuit. et consequenter sancta terra occupatur a saracenis propter nimia peccata christianorum qui ibidem morebantur. Hoc etiam tempore christiani perdiderunt cum achone. xv. ciuitates nobiles. et duodecim castra occisis. ccc[M]. christianorum. quod maxime euenit propter diuersum dominium. et regentes ciuitatem non concordabant. et etiam propter stulticiam crucesignatorum.

Imperatores

Bellum maximum et graue inter ianuenses et pisanos. occasione insule corsice. Tandem in mari pisani victi sunt et capti plus quam. xij[M]. hominum qui interfecti sunt. et perdiderunt. xlviij. galeas exceptis alijs nauigijs. et preter illas que submerse sunt in mari. Terremotus etiam magni fuerunt in tuscia. signantes mala que ibidem secuta sunt.

Franciscus petrarcha poeta et heremita hoc tempore claret qui scripsit plura eleganti stilo.

Anno mundi VI[M]CCCCLXXXIII

Pape Romanus Lombardus.

Anno christi. MCCLXXXIIII

Iste honorius fuit homo temperatus: et magne discretionis libenter habens pacem: nulli lesiuus. hic predicari fecit crucem contra petrum inuasorem regni sicilie.

Carmelite huius tempore dimissis mantellis varijs cappas albas sumpserunt.

Iste nicolaus fuit dictus frater hieronymus minister generalis in ordine minorum qui licet bonus homo in se fuerit tamen multa infelicia ecclesie suo tempore acciderunt. Nam multa bella orta fuerunt in vrbe ipsius. occasione quia nimis adhesit vni parti. Post hunc vacauit sedes annis. ij. mensibus. vi.

Iste celestinus totus sanctus fuit. et ob hoc cum per annos duos cum medio cardinales concordari non possent: ipsum tandem de heremo vocantes elegerunt. et statim propter onus papatus resignauit. et ab eo dictus est ordo celestinorum. Canonisatus est per primum clemantem sub nomine sancti petri confessoris. cuius festum est. xiiij. kalend. Junij.

Ordo celestinorum inchoatur per virum sanctum Celestinum. qui in papam electus est numquam a proposito sancto cecidit vsq; hodie.

Nicolaus d lira doctor

¶ Nicolaus de Lyra doctor theologie clarus habetur parisius. Hic fuit iudeus natione. Conuersus autem valde profecit in ordine minorum. et scripsit super totam bibliam. et alia Et fuit anno domini. Mcccxx. Vide in libris suis. Alij dicunt quod fuit de brabantia de parentibus christianis sed ob paupertatem visitauit scolas iudeorum. et sic didicit linguam illam. Vel iste Nicolaus a iudeis informatus est in pueritia

Cometa apparuit. et sequitur statim bellum flandrise. vbi cecidit flos milicie gallicane. Anno dñi. Mccciij. Terremotus etiã magni fuerunt. nec ausi fuerũt homines manere in ciuitatibꝰ et pp̃ Bonifacius quiescebat in prato.

¶ wernherus puer sanctus rusticanus martyrisatur a iudeis. requescit in Beraco.

Eodem tpe. scꝫ ãno dñi. Mcclxxxvij. quidam alius puer nomie Rudolfus sil'r a pfidis iudeis martyrisatus est i berna. q̃ m'ltis miracl'is claruit. Judei vero scelerꝫ huiꝰ ppetratores a bernensibus mortis sententia plectunt. Hac occasione Rudolphus impator bernã cũ. xxxm. impugnatoꝝ obsedit. sed tñ parum profecit.

Adulphus an. vi.

Iste Adulphus fuit comes de anaxone. ꝛ nõ fuit coronatus per papã. qꝛ obijt i bello quod cum altero duce austrie habuit.

Nobilissima aconeñ. ciuitate a sarracenis destructa. demũ deifere marie in carmelo monasteriũ. ad. iiij. miliaria ciuitati vicinum ab eisdem igne crematꝛ. fratribus inuentis in eo pfidoruꝫ gladijs trucidiris. et tunc prochdolor ordo carmelicus mellifluum locũ ex toto perdidit i quo a tpe Helye et helizei phetarum. ijm ccxxi. annis perstiterat.

Sanctus Ludouicus olim rex francie canonizatur hoc tpe per Bonifacium papã octauũ

Alanus doctor vniuersalis claret in Burgondia. Hic ad tps penã taciturnitatis incurrit coram pluribꝰ eo qꝛ in pncipio sermonis diuinũ auxiliũ more solito nõ innocasset.

VIm CCCXCIII

viij Bonifa. i. viiij mix — Campanus.

xi. bñdi dictꝰ. in viij. d. — xvij.

MCCXCIIII

Iste bonificius fuit vir in his que ad curiã pertinent experientissimus. Et qꝛ parem nõ habuit prudẽtie sue vltra modũ in tãtã arrogantiã erexit seipm. vt dñm totius mundi se diceret: tam in tpalibus q̃ꝫ spũalibus. Et multa magnifice fecit que in fine miserabiliter defecerunt. Deditqꝫ exemplũ cũctis prelatis ne alta saperent: sed forma facti gregis. magis studerent amari a subditis q̃ꝫ timeri. Hic est de quo dr. qꝛ intrauit vt vulpes. vixit vt leo. et moritur vt canis ꝛc. sepultus ẽ rome

Jubileus instituitꝛ a Bonifacio de centesimo in centesimuꝫ semp duraturus. Et fuit primus iubileus ãno. Mccc.

¶ Liber sextus decretalium publicatur. et fuit missus ad studia vniuersalia per Bonifacium octauum.

Festũ q̃tuor doctoꝝ. ꝛ q̃tuor euãgelistaꝝ istituitꝛ. s. Hieronymi. Augustini. Ambrosij. Gregorij.

¶ Sctũs albertus de tarpano carmelita siculus. vir meritis signis. doctrina clarus. ac totius perfectionis exemplar. vij. Idus Augusti migrauit ad dñm.

¶ Iste Benedictus vir sanctꝰ fuit de ordine predicatorum et parum supuixit et obijt parusij ibidẽ sepultus in ecclesia pdicatorum miraculis choruscãs Hic subortum discidium inter regem frãcorum et Bonifaciũ sedauit. ꝛ puilegia restituit. ꝛ libertates quibꝰ rex priuatꝰ erat. ꝛ vacauit sedes per ãnum seq̃ntem. ꝛ plus pter discordiã cardinalium qui tunc fuerunt.

¶ Johãnes scotus doctor subtilis claret.

Johãnes Andree iurista maximus claret bononie. qui pl'a scripsit solenniter.

Sexta etas Christus

Rodus insula capitur de manibꝫ thurcoꝝ p dn̄os ordinis sancti iohis hierosolimitani. cū q̄n ꝗꝫ a diacentibꝫ. Et fuit bellatū ānis q̄tuor. et finaliter christiani obtinuerunt.

Tēplarij destruunt subito mirātibꝫ vniuersis quō tāti dn̄i sic ī spate pimunt. ingr ordīs ꝯbꝛ rit pisius. Cā āt publicata fuit q̄ fuit vana ꝓfessio cū abnegatōe xpi: expuitione sup̄ crucē in obprobriū crucifixi. put ples coꝝ ꝯfessi fuerūt. Et stetit ordo iste ānis. Clxxxiiij.

Imperatores. — .i. albertus annis. x. — vij. Henricus ā. v.

Iste albertus fuit dux austrie filius Rudolphi p̄dicti. hic p̄mū a bonifacio reprobatus. deinde ab eodē ꝯfirmatus ꝓpter regē frācie tūc inimicū ecclesie. cui etiā alberto idē papa regnū frācie subiecit. sic ꝛ alia regna. sed nihil ꝓfuit. tandem occiditur a nepote suo.

Iste Henricus fuit comes luzenburgensis in militaribus actis strenuissimus. pacē p terrā ꝛ aq̄m tenere cupiuit victor gl'osus ꝛ bellator inuictus extitit. et fuit coronatus a Clemente quinto. Tandem intoxi-

Cōciliū viennēse in q̄ presedit Clemens.

In isto concilio multa statuta fuerunt p salubri regimie ecclesie. et heresum extirpatione. Et minores intra se tumulantes concordati fuerunt. ps vna dicta fuit spiritualium. alia vtiꝗꝫ non habuit hoc vocabulū.

Anno mundi — VIm VIII

Pape — v. Clemēs ā. viij. m̄r — xxij. Johannes ā. xviij.

Anno christi. — MCCCIIII

Iste clemēs fuit tante prerogatiue in expediēdis negocijs ecclie: q̄ nūc plura fuerūt: vt etiā ꝛ absens eligeret. ꝯciliū celebrauit vienēse. ꝛ librū. vij. decretaliuꝫ q̄ vulgalr clemētinarū ꝯ ꝯpilari fecit. Inq̄sitores ꝯ tēplarios misit veneros supauit. regulā minoꝝ declarauit. Tēplarios ꝯdēnauit ꝛ ordinē sci iohannis hierosolimitani exaltauit. Tandem p⁹ mlta q̄ laudabiliter egit moritur. Sedes vacauit. ā. ij. m̄. iij.

Iste iohannes totus gloriosus fuit quo ad ea que in actiua vita exercenda sunt. constitutōes clementinas publicauit. et ad vniuersalia studia misit: multos sanctos canonisauit. Episcopatus pingues diuisit. contra pluralitatē bn̄ficioꝝ mlta bona instituit. et hereticos ples p̄cipuo zelo dānauit ꝛc. An autem saluatus sit: an non. dominus etiam suis deuotissimis reuelare noluit. Ipse etiam fundauit domum boni passus ordinis carthusiensis. super durentiam prope auinionem.

Scisma. xxi. inter iohannē. xxij. ꝛ quendē Petrū de carbario de ordine minoꝝ. Causa fuit tyrannidis Ludouici. q̄ scindere nitebat vnionem ecclesie: eo q Johannes papa eū excōmunicauit. iō istum petrū in idolum erexit. ꝛ veneratus est eū: sed nihil profecit. quia statim succisum est. ꝛ petrus venit ad pedes iohannis: veniam petens: et obtinuit. tamen fuit conseruatus vt hostis omnibus diebus.

¶ Dulcius heresiarcha nouariensis cum margareta vxore sua heretica et complicibus suis combusti fuerunt. sed prius membratim concisi fuerunt. Crux etiam tunc predicata fuit.

Herbardus de bononia ordinis magne marie de carmelo doctor parusiū sapiēs doctrine opinione celebris post plurium libroꝝ editōem. in auinione vitam exiuit.

Pauperes de lugduno qui se dixerũt de tercia regula Francisci tanq̃ʒ heretici dãnati sunt ⁊ cõbusti plib⁹ locis ⁊ vicib⁹. cũ suis articulis erroneis. Unus articulus fuit q̃ xp̃s et apl̃i nihil habuerũt in ꝓprio vel cõi. ⁊ q̃ nullũ ius habuerũt in his que scriptura dicit eos habuisse ⁊c̃.

Beguardi multi combusti sunt parisius ꝓpter heresim pauperũ de lugduno. q̃ sub spẽ boni mala suscitare conabant̃. Et michael generalis fuit minoꝝ cum sibi adherentibus probatus hereticus. Numerus combustoꝝ tam de ordine eoꝝ q̃ʒ alioꝝ. cxiiij.

iiij. Ludouic⁹ ã. xiij.

Thomas de aquino doctor sanctus canonisatur. l. anno post obitũ suum.

Ludouicus ep̃s tholosanus filius regis Sicilie ordinis minoꝝ canonisatur.

Iste Ludouicus fuit dux bauarie et ꝯtempsit coronatõem. q̃ ꝓpter ab eo depositus est. ⁊ mult⁹ sibi labor et pericula successerũt. Nisus est etiam scindere vnitatem ecclesie. ⁊ fredericũ ducẽ austrie ꝯ se electũ vicit. In tribulatõe ⁊ ꝯtumacia vsq̃ʒ ad finẽ durus ꝑmãsit. grãde ꝑiclm aïe sue reportãdo. Tandem Karolus contra eum eligitur q̃ ꝑualuit. et Ludovicus de equo cadens subito moritur

Ucatus fuit sumendo eucharistiã. Hec legunt̃ in libris ⁊ fama ferunt̃ per quendã de ordine p̃dicatoꝝ fcã. scʒ frẽm bernhardũ de mõte politiano ⁊c̃. Sed tñ ordo excusatur de his ꝑ quasdã litteras testimoniales quas apud se habet. Cui placet requirat hmõi apud professores eiusdẽ ordinis. et plene informabitur de his ad omnem copiam.

VI⁹ DXIII	VI⁹ DXXIII

Clementinaꝝ liber publicat̃. et ad studia vniuersalia dirigitur per Johannẽ papam. xxij.

xij. Bñdict⁹. ã vij. miij die. xviij.

MCCCXIIII	MCCCXXIIII

Declaratũ ẽ ꝑ iohannẽ. xxij. edicto perpetuo hereticũ eẽ cẽsendũ asserere xp̃m et apl̃os nihil habuisse in ꝓprio. nec in cõi. Itẽ affirmare q̃ i xp̃o eiusq̃ʒ apl̃is i his q̃ eos habuisse sacra scriptura testat̃ neq̃q̃ʒ ipis vtẽdi ꝯpetierit nec illa donãdi. aut ex ipsis alia acquirendi erroneum ⁊ hereticum idem papa iohãnes declarauit.

Idem papa iohãnes collegit de libris p̃ decessoꝝ suoruʒ ex ordine btissimi p̃ris bñdicti scõs canonisatos et ꝑlatos plures numero comprehenduntur in sequentibus

¶ Mitis ⁊ inuicte xp̃i verna bñdicte. In celo sisti tot fratres ꝓmeruisti.
Quĩgẽtos q̃nq̃ʒ q̃nq̃gita milia q̃nq̃ʒ. Ad te trãslatos p⁹ oẽs cãnonisatos
Pape sũt bis duodeni: cardiales bis milleni mundi ierarchia.
Archiepiscopi sunt septem milia creati. in fide catholica.
Quidecim milia digni. pietateq̃ʒ benigni. scribuntur epi
Ac milleni q̃nq̃ʒ deni. abbates septuageni. cũ quater numero.
O q̃ʒ plures sine mitra. refulcere inde citra. prelati ecclesie.
Quoquot scimoniales. ꝯsorores. et sodales. degunt socialiter.
Non est nostre facultatis. compensare dicta satis. ac stilo disserere.
Sed quis alter confessoꝝ secum ducit talem chorũ. per celi palacia.

Iste bñdictus fuit monachus mõasterij bolleñ. ordis cisterciẽ ⁊ vocat̃ iacob⁹ de furno ab ĩfãtia bone vite. ⁊ mgr̃ i theologia factus ãt papa reformauit ordinẽ scĩ bñdicti et cisterciẽn: q̃ necesse fuit. In largiẽdis bñficijs dur⁹ fuit. ⁊ ne indignis ꝯferrẽtur. decretalẽ edidit. q̃ sic icipit bñdictus de⁹ in donis ⁊c̃. ⁊ mltos ꝑuanit erat feruid⁹ fidei cũ seueritate zelator ⁊ ob h̃ mltis minus car⁹ tãte rigositatis fuit q̃ vix ꝯgnoscere voluit cõsãguineos suos. dicẽs papã cõsãguineos ñ habere

Johānes Mandeuil doctor in medicinis ꝛ miles in armis: natōe anglicus fuit circa hec tpa. Et mirabilē peregrinationem quasi totiꝰ mundi pfecit. ꝛ scripsit eam tribꝫ linguis.
Astronimi maximi fuerut parisius hoc tēpore. vicꝫ Johānes de Ligneriis. Johānes de saxonia. Johannes de muris. Et buridanus maximus phs qui inuenit viā modernorum.

Buridanus floruit

Ventus magnus fuit q̄ terras mouit ꝛ vndas et edificia plurima subripuit.
Spūs Guidonis multa reuelauit in ciuitate alexii circa romā. de hoc pulcher liber ē scriptꝰ
Aquaꝝ inundatio fuit maxima: nō ex pluuiis sed scaturientium terre venerum. Damna feci finita in toto orbe.

Imperatores

iiij. Karolꝰ an. xxi.

Iste Karolus fuit dux Bohemie vir prudēs et astutꝰ. Hic iussu Clemētꝭ electꝰ fuit. adhuc viuente Ludouico contumace. Et quia humiliter benedictionem sancti Petri ac pape coronationem expetiit: more aliorū bonorum. idō in omnibꝫ bn̄ directus fuit ꝛ p̄ualuit ꝯtra oēs aduersarios suos. Ipe mlta statuit. ꝛ p̄cipue legē fauorabilē p psonis et rebꝫ spūalibus. q̄ adhuc karolina dr. Tandē moritur diuitiis plenꝰ et grā. sepultꝰ prage. ¶ Bellū maximum inter philippū regē francie ꝛ Edwardū regē anglie fuit. Et tanta strages vt mare flādrense se aliquot diebꝫ tinctū sanguine videret. ¶ Pestillentia grauissima fuit. ita q̄ vix viui sufficiebant ad sepeliendum mortuos. Item multe ville deserte diu manserunt.

Anno mundi	VIᵐ DXXXIII	VIᵐ DXLIII

Pape.

vi. Clemēs ā x. m̄. vi.

Lemonicen̄. diebus. xvi.

Anno christi	MCCCXXXIII	MCCCXLIII.

Iste Clemens fuit nomine et re totus virtuosus. multaqꝫ per Benedictū rigorose facta mitigauit. et quosdā priuatos restituit. Laudabilis fuit rigor seueritatis benedicti. sed mlto amabilior fuit benignitas clementis. Hic erat sermocionator egregius. ꝛ sermones multos collegit. Nullū incōsultū se abire pmisit. Electꝰ fuit anno xpi. Mcccxlii. vt in bulla quadā reperi.

Declaratum est p bn̄dictuꝫ q̄ anime sancte que nihil hn̄t purgabile p̄mo stati vt decedūt: faciē dei vident. aliter sentire aut dogmatisare est hereticum.
Ordo nouoꝝ militū Jesu xpi in portigalia instituit per Johannē. xxii. contra saracenos.
Judei per totam almaniā fuerunt combusti. qꝛ fontes et puteos intoxicarunt. sicut plꝭs eoꝝ cōfessi fuerunt id esse verum.

Anno Mcccxxxv. fundata est domus sancte barbare ordinis carthusien̄. in colonia agrippina. illo i loco vt pie credit: vbi olim btūs seuerinus sancti martini animam in celum deferri conspexit: angelico cū consensu.

Odericꝰ vir sctūs de ordine minorum in asia ꝛ in india euangelisando discurrit. miraculis claret. Et quatuor sanctorū martiꝝ corpa sui ordinis de ciuitate hormas trāstulit p mare ad superiorem indiam in ciuitatē carrā nō sine miraculis. Et descripsit peregrinationē suam.
Ludolfus carthusien̄. p̄or argentinen̄. qui vitā xpi compilauit egregie et alte.
Multitudo pceꝝ q̄ louppen castrū cum xxxᵐ. peditū. ꝛ. Mcc. equitū obsederūt p iiᵐ. swiceros fugantur. iterfectꝭ. iiiiᵐ pugnatoꝝ. ꝛ tribus comitibus. Anno christi. Mcccxxxix.

portentū ignis in celo visum est.qđ a philosophis vocatꝛ candela rotunda.Et eodem āno fuꝛ rexerūt.Mccclī.cruci flagellatores.Hec secta pestifera surrexit in superiori alma nia ⁊ ad inferiorē descendit.demū ad ptes gallicanas.Cōfluebāt hmōi ex diuersis doctis ⁊ indoctis.nobilib ⁊ ignobilibus.Flagellabāt āt se cū flagellis nodosis et acub insultis ⁊c.⁊ nisi pp phibuissent multa mala attentassent.

Sanctus yuo brito doctor iuris canonisatꝛ.qui fuit aduocatus pauperū et sancte vite.Hic solus inter omnes iuristas modernos sanctus computatur.

¶Tiliarandus cardinalis scī petri ad vincla platus deuot ⁊ amicus religiosoꝝ.⁊ pmotor bonoꝝ fuit. Visio flebilis facta cuidā heremite in pñtia dñi Innocētij pape.vi.dum adhuc cardinalis esset.vn̄ aiebat.Vidi aīas in infernū descēdere sicut niues densissimas.in purgatoriū sicut niuem rarissimā:sed ad paradisum tm̄ tres vidi introire.sc; illius epi.ac illius vidue rhomane.⁊ illius pōris carthusieñ.q̄ omnia sic post reperit vera.⁊ extunc maximā deuotiōem erga viros religiosos hūit.⁊ pcipue cluniaceñ.⁊ carthusieñ.Hos eīn duos ordines specialr̄ pre ceteris puilegiauit.⁊ ab omni pāiarchaꝝ archiepiscopoꝝ epoꝝum et quoꝝcunqꝫ pncipum ⁊c. iurisdictione.visitatōne.taxatione et qlicunqꝫ vexatōe.exceptos eē decreuit sub anathematis vinculo.eosqꝫ sub sancti petri ac romane ecclesie protectione suscepit.

Sibertus de belre almanus.et Johannes wolffgram anglicus carmelici ordinis illustribus cōnumerandi ad salutis scientiam verbis scriptisqꝫ q̄ plures erudiunt.

VI° dLIII.

Leomoniceñ.

MCCCLIIII

Jubileus mutatꝛ p clementem de quinq̄gesimo ī q̄nq̄gesimū ꝑpter breuitatē hūane vite.

Idē etiā clemēs monasteriū ⁊ ordinē cluniaceñ.mltis ⁊ maximis puilegijs dotauit et ab omnibus indetudinib exemplum sub beatoꝝ petri ⁊ pauli apostoloꝝ tuitōne im perpetuum suscepit.

Johēs de bachone carmelico theologie sapiētie canoniceqꝫ scientie princeps parisi⁹ et demū per angliam clarus cognoscitur.

Guido de pirpiniaton ex pōre generali carmelici religiōis pmū maioriceñ.ac demum cluniaceñ.pōtifex doctor inter pcipuos cōmēdatus.et vt alter helias ꝑ domo dñi seriosius p⁹ correctoriū iurꝭ.⁊ alia q̄ plima volūina percōmēdata librū; 5 omnes hereses scripsit.quem domino gallicano cardinali albenensi pertitulauit.

Iste Innocentius fuit amator religiosoꝝum ⁊ fecit fabricari in regno francie propter sanctum andream ex opposito auinionis monasterium ordinis carthusieñ.et mlta puilegia eidem sancto ordini concessit.ibidemqꝫ sepelitur.Fuit etiā canonista maximus.

Johāna regina francie virtuosa et humilima.et vt pie creditꝛ sancta.obijt āno dñi.Mccclix.

Studiū brage instituitur et puilegijs dotatꝛ ab Innocentio sexto.intuitu Karoli imperatoris.

Lector q̄dam Paulus noīe negando beatā virginem conceptaꝫ fuisse sine peccato originali.corā toto clero et populo in cracouia cecidit et expirauit sermone n̄ dū finito.vt testatꝛ mgr̄ henric⁹ de bassia. Quod factū plures terruit ī hac materia scribentes.Fautum est eīn de secretis dei nimis curiosius inuestigare.

Terremotus maximi fuere p diuersa loca. Et basilea tota cecidit. Mccclvi. cū multis castris in circuitu. Tūc homines velut bestie in siluis commorā tur vix ciuitates intrare audent. Bella etiā plura et pestilentie et fames fue runt. Terra in m'ltis locis aquā albam et fetentē euomuit que castra et loca fortia casui dedit. Tempora isuper periculosa propter hereses et sectas p'les et supbia et iniqtas nimis inualuit. et populus curiosus et leuis nimis. Vñ in libro btē brigit te. i. ca. xlv. dr ꝙ ƀm rigorem iusticie mūdus merito deberet perire. q2 peior est ꝙ̄ tpe diluuij. sed precibus sanctorum misericordia parcit ei.

Ecclesiis sol' fuit in pncipio mar cij et durauit q si duabꝰ horis.

Imperatores.

Circa hec tempora pmisit Karolꝰ qttuor electoribꝰ thelonia et vectigalia impialia q̄ sita fuerūt in terris ipoꝝ. Et surgit grādis disputatio p z ꝯ. nā vna positio pbare ꝯtēdit ꝙ h nō liceat nec expediat sic expoliare impiuz. vt nullas vires ꝯ aduersantes retineat. Alia ecōtra putat rationa biliter hoc factū. ne ipoꝝ electorum regiones grauent. stante p tūc tot pncipū violēta incursio ne. nihilo curantiū de impialiū fulminatōe pceptoꝝ. Quare ergo ipi electores p ceteris exacti onari deberēt. cū nō essꝫ qui defenderet. aut manū adiutricē afflictibꝰ porrigeret. Que aūt ista rū firmior sit: videāt quoꝝ interest. Quid vero de his Eneas poeta laureatus senserit i hy. bo hemoꝝ plenius ꝯtinet. Hoc p certo scimꝰ ꝙ siue sic siue alr disputatio ꝯcludat. mōs iste cur sū suū solita vāitate z istabilitate ñ retrahet. Nil stabl'e sb sole cū cūcta vāitati biacet. vt sapiēs ait.

Anno mundi	VI.ꝰ DLXIII.	
Pape	v. vrbanꝰ an. viij	
Anno christi	MCCCLXIIII.	

Iste vrbanus fuit abbas massilieñ. ordinis sancti benedicti. decretoꝝ doctor z scūs reputat. Fecit crucem predicari ꝯ turcos. z passagiū ordiauit. Ad ipm beata brigitta fuit missa a christo p con firmatione regule. Tandem intoxicatus obijt.

Brigitta vidua sanctissima d regno swecie clara ha bet. m'ltas reuelatōes habuit informatiuas ad oēm statū eccie. z ordinē instituit. cuiꝰ ipa p2ona est. Eius festum agitur. xxij. kl'. Junij.

Ordo saluatoris qui vulgariter ordo sancte brigitte hec tempora incohoatur. cuius regulam ipse saluator met dictauit.

Constitutione in vinea publicat cōtra symoniacam prauitatem primo anno vrbani pape quinti. in vrbe apud sā ctum Petrum.

Johannes de rupescissa de ordine minoꝝ multa pdixit mox futura de duobꝰ āchristis. z desolatōe terraꝝ et generali ꝯculcatione cleri et reductione totiꝰ orbis ad fidē xpi. pluraq3 alia añ annū dñi. Mccclxx. que dixit sibi reuelata a dño Jesu. s3 nō euenerūt. Et diu in vinculis tentus grandia scripsit de futuris. Et nota ꝙ pene ab inicio fidei hu iusmodi prenosticatores fuerūt. z quotqt tempꝰ determinatū pdixerūt de huiusmodi archāis que pater posuit in sua potestate decepti sunt. Ideo ñ est huiusmo di reuelationibus amplius fidendum.

Katherina de senis virgo icomparabil' sanctitatis fuit. Cuius vitam scripsit mgr̄ Jordanus ordinis pre dicatoꝝ ꝯfessor eius. Obijt aūt āno Mccclxxx. multū iustificauit ꝑtez vrbani. vi. dicēdo ipm eē veꝝ papā Et de scismate ꝓhetisauit. Habuit etiā virginē secū sanctā Katherinaz filiam beate Brigitte. et alias p'les vtriusꝙ sexus psonas venerabiles

Anglici cum britonibus et m̄ltis aliis populis barbaris plusq̃. xlᵐ. alsacie. sungauieq̃ fines inuadūt. castra q̃z plīma cū vrbibus vsq̃ ad soliū euertūt. virgines et mulieres violēter opprimunt. ecclesias cū monasteriis igni succendūt. Tādem post m̄ltas tyrānides cū bernēsiū terminos sil̄r depdare attentassent: maxima multitudo cū ducecoꝝ a bernē. interfecti sunt. i frowenbrun. reliqui vero p swiceros aggressi mirabiliter ceciderūt. āno xpi. Mccclxxv. in die scī Stephani prothomartyris.

wenzelaus ā xxiiii.

Secta chorisantium transiuit āno dn̄i. Mccclxxiii.
Et fuit rhenus magnus incomparabiliter.

Bartholdus et baldus fuerūt hoc tempore maximi legiste.

Iste wenzelaus filius predicti Karoli regis bohemie. ꝛ adhuc p̄re viuente electus est in regē cū adhuc puer esset. sed nō curauit de imperio. ꝛ iō post multas ammonitiōes depositus fuit. Nobilem eius indolē libidinosa vita polluit. ꝛ fuit filius eius sine honore. Nimis eñ degenerat a moribus ꝛ virtutibus sui genitoris. nec vnq̃ imperiali dyademate coronatus est. Paterna autē probitas in sigismundū fratrē eius transisse fertur. vt infra patet.

Petrus de casa ex priori generali carmelitarum ep̄s vasioneñ. ac hierosolimitanus patriarcha virtutis forme doctrineq̃ speculum clarus habetur. quem q̃plura miracula deo conregnare predicant.

VIᵐDLXXIII.

Urbās sextus. ānis. xi.

xi. Gregorius an. vii.

Scisma pessimū oritur quod durauit annis. xl.

Clemēs septimus. ānis. xv.

MCCCLXXIIII

Iste gregorius fuit dictus petrus de bella forte lemonienſ. dioceſ. dyaconᵘ cardialis obiit rome in pace xpi. Post eum sequit̄ tribulatio quā dn̄s beate brigitte p̄ostendit ꝓpter pctā cleri.

Stigma christi mulier quedā in manibꝫ ꝛ pedibus habuit. ꝛ morabat̄ in oppido delff i holandia

Iste vrbanus electus fuit in vrbe propter vim romanoꝝ. sed cardinales h̄ metu fecerīt ꝛ ñ ex aīo. Quaꝓpter fugiētes ad ciuitatem fundoꝝ dixerūt eū ñ esse papā. ꝛ elegerūt loco eius dn̄m robertum de gebēnis eodē anno q̄ dictᵘ clemēs. vii. ꝛ h̄ orit̄ scisma pessimū

Scisma. xxii. omniū scismatum que ante fuerunt pessimum et subtilissimū. Adeo eñ pplexum fuit: vt etiam doctissimi ꝛ consentiosi viri nō valerēt discutere cui esset magis adherēdum Et fuit continuatum p ānos. xl. cum grandi scandalo totius cleri: ꝛ grandi iactura animaruꝫ propter hereses ꝛ alia deuia que tūc pullularūt: eo q̄ nō esset disciplina in ecclesia cōtra hm̄oi. Et ideo ab isto Urbano sexto vsq̃ ad martinū quintum. nescio quis fuit papa.

¶ Alexandria egipti ciuitas opulentissima a christianis capitur.

Causa humane malicie a doctis viris multiplex assignatur. inter que nō minima est q̄ parentes filios nō educunt disciplinate: sed permittūt eos ad placitum deliciis affluere. Petulātia igitur cum ex cōsuetudine in naturam transierit. nec erubescere nec timeri potest. Fitq̃ ceruix dura donec paupertate. bellis. laboribus. et aliis tribulationibus mollescat attrita. Flagellū ergo sibi preparat qui filios non castigat.

Lutpoldus dux austrie cũ magno comitatu militaris exercitus nobiliũ delusus ꝯcilio ꝯfederatos q̇ swiceri vocant̃ apud sempachũ potenti ꝓlio inuasit. Uerũ illi licet pauci. i. M̄dc. deũ q̇ ꝓtector est inuocãtes. maximã hãc mꝉtitudinẽ effugarũt ipo duce interfecto. cũ. viij. comitibꝫ cxx. militibꝫ. iiij m. pugnatoꝝ. ꝛ plꝛibus nobilibꝫ q̇ de austria. alsacia sungauia. et brisgaudia ꝛc. illuc ad pugnã ꝯuocati erãt. De swiceris vero tm̄. cxxij. interfecti sũt. anno dñi. Mccclxxxvi. die. ix. mẽs. Junij. Et post duos ãnos nobiles qui remãserũt iteꝝ cũ. vi m. pugnatoꝝ reuertentes ꝑ. cc. viros de glarona in fugam versi sũt. occisi. ij m. cccc.

Henricus oyta sacre tleologie professor famosus

Imperatores.

Henricus de hassia etiã doctor theologie fuerũt in viẽna duo

Herbard9 groet claret scitate vite ꝛ scia. ꝛ incepit congregatõem fratrum in Dauentria. ꝛ plura scripsit.

Johannes de rusburch clarus habetur vir admodũ deuot9 ꝛ illũinat9. ec mꝉta scꝑta in teuthonico reliq̈t.

Uincẽti9 de valẽtia alias de ferra vir scũs claret miraclis mꝉtis. Canonisat9 ẽ p9 a calixto. iij. qd̄ ꝛ sibi predixit spũ ꝓphetico. bernardus discipꝉs eius.

Robertus annis. ix

Iste Ropertus: alias robertus dictus fuit dux bauarie. ꝛ comes palatinus rheni vir iust9 et catholic9 coronat9 a bonifacio. ix. Hic cũ grãdi exercitu almanoꝝ intrauit italiã ꝯ iohẽz ducẽ galiasc. sed cũ iactura graui redijt. dignus habitus vt pro iusticia pateret̃

Anno mundi VI m DLXXXIII — VI m DXCIII.

Pape

Bonifacius nonus annis. xv.

Bñdictus. xiij. annis. xxi.

Anno christi MCCCLXXXIIII — MCCCXCIIII

Iste Bonifacius eligitur rome loco vrbani dictus fuit petrus de thomacellis. et continuatur scisma.

Festũ visitatõis beate marie istituitur ab vrbano. vi. ſm formaz sacramẽti eucharistie propter impetrandã vnionem meritis beate Marie perpetue virginis.

Iste benedictus fuit electus in auinione in locum clementis et dicebatur petrus de luna. ꝛ perdurauit vsqꝫ ad consilium constantiense. sed nec tunc quidem obedire voluit. sed semper permansit pertinax. Moritur tandem in regno a roganie. iussit cardinalibus suis q̄ statim alium loco sui eligerent. quod et fecerunt. ꝛ idolũ eleuantes clementem octauum vocauerunt: sed tñ nihil profecerunt.

Heresis peruersa iohãnis wicleff in anglia ꝛ Johãnis hus in bohemia. Hieronymi ď praga pullulauit. ꝛ mꝉtos infecit. ꝛ sub habitu ouino lupinam feritatem abscondẽtes. totũ ecclesiasticum statum subuertere nitebantur. Adiuuit eos temp9 pessimum ꝓpter scãndalosũ scisma.

¶ Heresis adamitaꝝ pullulare cepit in bohemia. sꝫ stati extincta ab hereticis fuit. scꝫ hussitis. Erat em̃ nimis grossa et inuerecunda. Nã nudi incedebant. ꝛ indifferẽter cũ feminis luxuriabant. ¶ Scũs petr9 thome ex carmelita pacteñ. eps et pꝛiarcha ꝯstantinopolitanus doctor q̈z ꝑcelebris. summiqꝫ regis signifer bellicosus post innumeras quas habuit nedum cũ spũalibus: sed et corporalibus crucis inimicis victorias. postq̃z plꝛes ꝯscriptos libros ac patrata miracula in famagusta regni cipri ciuitate corpus exiuit in festo Epiphanie.

Bohemia vastatur atrociter per Sigismundū et p̄ncipes almanie ꝓpter heresim hussitaꝝ. et fuit crux data et predicata contra eos.

Regnum francie florentissimū miserabiliter supra modū vastatur per Henricū regem anglie qui etiā nō valens q̄etos dies in delicijs sufferre postq̄ȝ alios afflixit nō sine grādi iactura suoꝝ infelicissime morbo pessimo vitā finiuit. Itē iohānes dux burgundie idē regnū eqȝ lacerauit. ꝛ ipe etiā post occidit̄. qd fuit infinitoꝝ maloꝝ occasio. Tandē dn̄s cardinal' sancte crucꝭ ordinis carthusien̄. pacis modum inter eos reperit. sed anglici noluerūt recipere. sed burgundum tantum.

Johes dux burgūdie atrociter occiditur i ꝯspectu regis frācie: statī p⁹ treugas initas. cū sacramentū diuisim ambo sūpsissent. ꝛ sequunt̄ multa mala longo tempore.

Cōciliū legittime ꝯgregatū repn̄tat ecclesiā vniuersalē potestatē habet a xp̄o immediate. cui om̄is status etiā papal' obedire tenet̄ in his que sūt ad generalē reformatōem ecclesie. scȝ in fide et moribꝫ: tam capite q̄ȝ in mēbris. Itē q̄ deinceps ꝯcilium de decēnio deberet celebrari. ꝛ p̄la alia bona.

Duo amantes in presentia Sigismundi fatuo amore conglobati cum se ad libitū frui non possent. horribili infirmitate percussi sunt ita vt mulier expiraret. vir etiaȝ vix curari poterat. vn̄ apparet quātum sit hoc malum vitandum. q̄ nullo consilio acquiescere potest.

VI⁹ DCCXXIII

Venetus.

MCCCCXXIIII

Iste Eugenius fuit electus pacifice in vrbe mortuo martino. et indubitatus papa habitus. sȝ postea breuiter expulsus de roma vt nudus fugeret. Itē a cōcilio basilien̄. citatus ꝛ etiā depositus: sȝ nō curauit et ob hoc iterꝝ scisma orit̄. qd stetit vsq̄ȝ ad mortem eius. Qui fauebant sibi multa laude digna de eo dixerunt. Econtra qui ei aduersabātur: plura enormia sibi imposuerunt ꝛc. vt moris est. Tamē q̄cq̄d est an̄ susceptam dignitatem fuit vir abstracte vite. puta fratricella et bone fame. Quod postea fertur fecisse diuino iudicio relinquo. Ipse etiā romā recuperauit adiutus a venetis. et maiorem obedientiam habuit.

Cōra beneficia pinguia per papā dispensando cumulabāt. Veruntamē aliqui licet pauci cōscientia retinentes. ꝯscientia pura et scientia sancta illuminati multos ad iusticiā erudiunt. q̄ iam quasi splendor firmamenti in eterna felicitate rutilare credunt̄. Sed heu nephandis his tp̄ibus cō cū sci de conscientia abrasis solum entia sponsam xp̄i gubernare videmus. ꝑsonas videlicet conscientia scientiaq̄ȝ carentes. et velut entia insensibilia deū nec sanctos ei⁹ verētes bn̄ficia sup bn̄ficia sibi vsurpare. Et q̄ plus est videmus vilissimos quosq̄ȝ laicos parrochias et monasteria. ꝛ q̄ nephas est dicere oblationes altarioꝝ amodiare. Hinc p̄rimoniū christi sol' ministris eius deputatum et pauperibus destribuendū. in vsus deuenit tyrānoruȝ et meretricū ecclesie et monasteria sacra in loca deserta rediguntur. Hinc guerre mortifere. destructiōes ciuitatū et regnoꝝ. mortes innocentium lamentabiles. ꝛ mala infinita nunc facta cernimus. Que oīa ex pompa ep̄oꝝ et insatiabili auaritia p̄latoꝝ in detestanda processisse cernimus ꝛc.

Tres soles visi sunt in celo. ꝛ sequit̃ statim triplex regimẽ in ecclesia. s. Eugenij. Concilij. ꝛ neutralitatis. Multa dicunt̃ ꝛc. Item ventus maximus fuit anno xpi. Mccccxxxiij.

Lyduit virgo sancta in holandia fuit et ibidem sepulta oppido. schydam. dicto. que mirabili infirmitate diu retenta vbiq; patit̃. id est in toto corpore iuxta nomen suum.

¶ Bernhardinus frater minor qui nouã reformatõem inchoauerat. et multa bona i ecclesia fecit. moritur miraculis fulgens innumeris

Johãnes de Capestrano frater minor discipl's bernardini statim post obitum eius ꝯfuit reformationi noue: claret miraculis. Morit̃ anno Mcccclvi. habita victoria cõtra thurcos.

Imperatores.

Albertus an no. i.

Iste albertus fuit dux austrie. et gener sigismundi. iõ assumptus fuit i regẽ bohẽie ꝛ vngarie ꝓpter filiũ. s. ei⁹. qꝛ aliũ heredẽ ñ reli

côciliũ basilieñ. i spũ scõ legitĩe ꝯgregatũ

In hoc ꝯcilio multa bona instituta fuerũt ꝑ reformatõe ecclesie in capite ꝛ in mẽbris. Hũit ꝑncipiũ gl'iosum: sꝫ finẽ humilẽ ac tribulatõe plenũ ꝓpter scisma. Mirabil' rex euẽtus ꝑualuit conciliũ constãtiñ. tres papas eos ꝺeijciendo ꝛ q̃rtũ istituẽdo cũ tot haberet aduersitates. ꝛ in nullo ꝯfirmatũ fuissꝫ. illud ãt tãta auctoritate collectũ et firmatũ nec vnũ potuit vel in modico reducere ad normã sui ꝓpositi. imo ecõtra ꝓcessus ei⁹ impedit⁹ fuit ab ãno. Ibi debile principiũ et finis gloriosus. hic econtra precise.

Anno mundi VI^m DCXXXIII.

Pape

Eugenius depositus fuit anno xpi. Mccccxxxix. die. x. mensis Julij. et felix eodẽ anno. xvij. Nouẽbris. et oritur scisma vsq; ad annum. Mccccxlviij.

v Felix an. ix. de sabaudia

Anno christi MCCCCXXXIIII

Iste felix fuit dux sabaudie ꝑnceps deuot⁹ et senex. vidit filios filioꝝ suoꝝ. Hic cũ iã celibẽ vitã duceret: electus est in papã a ꝯcilio basilieñ. deposito eugenio. ꝛ fuit scisma lõgo tp̃e. ꝛ nõ habuit magnã obediẽtiã. qꝛ neutralitas subintrauit. Tandẽ defuncto eugenio cessit nicolao ꝓpter fauorẽ vnionis. factus legat⁹ frãcie. ꝛ cardinalis sabinianus. Hic monasteriũ ripaleñ. ꝓpe lacũ lausanneñ. magnifice instaurauit. ibiq; sepultus est in pace xpi.

Scisma. xxiij. inter eugeniũ et felicez et durauit ãnis. xvi. Causa fuit satis noua. nec añ hec tp̃a vis[...] qꝛ ꝯciliũ basilieñ. deposuit eugeniũ vnicũ et indubitatũ papã. iõ q nõ seruaret decreta ꝯcilij constantieñ. vt dicebat̃ nec obedire curauit concilio basilieñ. asserẽs magis ecõtra debere fieri. vñ orit̃ grãdis altricatio scribẽtiũ de hac materia ꝓ et ꝯ. nec poterãt ꝯcordare vsq; hodie. Nã vna ps dic̃ ꝯciliũ ẽ supra papã. Alia ps econtra dicit nõ. sed pp̃ est sup̃ conciliũ. De⁹ super omnia benedictus det pacem suã in ecclesia sancta sponsa christi sꝫ.

¶ Ludouicus alamandi ep̃s arelateñ. cardinalis vir sancte vite ac mire patientie. singularisq; columna ꝯcilij basilieñ. cui diu precedit: multis choruscat miraculis.

Prohibitũ fuit in sacrosancto ꝯcilio basilieñ. ne ꝑncipes seculares consules siue comitates ꝛc. ecclesias et viros ecclesiasticos tallijs siue collectis ꝛc. aggrauare ꝓsumerẽt sub anathematis viculo. Anno dñi. Mccccxliiij. xxi. mẽs Augusti. Ludouic⁹ ꝑmogẽit⁹ regis frãcie ꝛ dalphin⁹ vienneñ. itrauit ꝓuiam Alsacie cũ m'titudĩe copiosa armatoꝝ. Et tãdẽ ꝓuiam a basilea vsq; argentiñ. mirabil'r deuastauit. Et hac die. s. xxv. augusti. añ basileã idẽ dalphin⁹ ꝑualuit aduersus switeñ. ꝛ cciderũt mortẽ de ipis. ij^m. vl' circa i domo leprosoꝝ apd̃ scm̃ iacobũ. ipamq; do-

Cometa apparuit qui veru appellat satis singularis cum coma et radiis sursum erectis. capite deorsum pendente. in occidente transiens versus septentrionem. Hanc inter ceteras cometas: quam apparere solent astronomi pessimam esse dixerunt. Sed quia non mane: sed tempore vespertino apparuit. ideo significabat tarde evenire illa que communiter minatur. ¶ Raro vidi prenosticationes de influentiis celi factas veritate fulciri. Nam de futuris contingentibus non est determinata veritas. ac sapientia huius mundi stultitia est apud deum. vt Salomon et apostolus testantur. Insuper quod ex nihilo omnia creauit. ille pro electos suos amicos potest ea faciliter immutare. dicente propheta ps. ci. Opera manuum tuarum sunt celi. et sicut opertorium mutabis eos. et mutabuntur. Et licet stelle et planete causent generationes et corruptiones in istis inferioribus. vt. 3. 4. Phisicorum. nam hoc se non extendit ad actus et opera hominum sicut sunt prelia. dissensiones. pressura gentium etc. Ad talia etenim licet per influentias celi homines aliquando inclinentur. non tamen necessitantur. alias arbitrium hominis non esset liberum. Ideo Ptolomeus dicit. Vir sapiens dominabitur astris. scilicet resistendo influentie celesti.

¶ Francia ante hec tempora diu in flore. hoc in merore et conculcatione fuit iuxta morem mutabilitatis temporalium. Et nota quod franci etiam extra patriam suam scilicet in turburcia hoc tempore miserabilissime ceciderunt in bello. quia noluerunt audire concilium sigismundi regis devotissimi propter arrogantiam ipsorum. et captus fuit dux burgundie. interfectisque plus quam. c^m. christianorum. anno domini. Mccccxcvi. ¶ Ludouicus dux aurelianensis frater regis francie occisus est parisius insidiose. anno christi. Mccccvii. Et fuit occasio infinitorum malorum.

VI^m DCCIII.

Gregorius. xii. an. xii. — Johes xxiii. an. iiii.

Innocentius. vii. an. ii — Alexander. v. anno. i.

MCCCCIIII

Iste Innocentius fuit electus rome in locum bonifacii. et dicebatur antea cosmarus de parusio. Johes balestarii carmelita et doctor egregius multa scripsit. Petrus de eliaco theologus ¶ Johes gerson discipulus eius etiam doctor theologie claret parisius

Iste gregorius fuit electus rome loco innocentii. et vocabatur antea angelus corarius cessit constantie.

Iste alexander fuit electus in concilio pisano. dicebatur petrus de candia. et sic additum est scisma scismati. quia tres gerebant se pro summis pontificibus

Iste Johannes successit alexandro et primum quidem bene inchoauit pro vnione. et fuit in concilio constantiensi. et obtulit cessionem papatus. sed post depositus: latenter fugit: et tamen non profecit ei. capitur landes et sic cessauit coactus: factus iterum cardinalis. sepultus florentie.

Trifarius cursus temporum reperitur qui se miro ordine alternat. et secundum hunc omnis status. omnis conditio se gubernat. Primus est abundantie. secundus indigentie tertius temperantie. Cum enim temporalium abundantia arridet hominibus: sic fiunt animosi et grandia attentant. prolesque futuri sublimes delicate et pomposè educunt. Sequitur ex his faciliter discordia quando nullus alteri cedere didicit. donec apte bella cuncta ad paupertatem deducant. Indigentes igitur effecti prudentiam addiscimus moleste experti quod non vt volumus: sed vt permittimur operamur. temperate deinceps viuere ac meticulose solemus. Generat denique temperantia diuitias. que iterum vt prius animum timidum reddunt. et in circuitu semper instabilitatis ambulare cogunt. Iuxta commune igitur puerbium. Diuitie pariunt animositates. animositas bella. bella paupertatem. paupertas mediocritatem mediocritas diuitias. diuitie iterum animositatem etc. Hoc enim quod ps. notat dicens. In circuitu impii ambulabant

p

¶ Cometa apparuit anno. Mccccviij..et statim post leodium cecidit.xl^m^. interfectis Dñi pru=theni contra regem polonie bellantes superati sunt occisis.xx^m^.

☞ Concilium pisanum in quo inchoata fuit materia de modo faciende vnionis. duos enim de=posuit. et tertium substituit. et sic peius scisma factuz ẽ. q2 nõ p̄ualuit exequi bonum qd creuit.

Imperatores.

Iste sigismundus rex vngarie et filius karoli vir christianissimus ꝛ hu=millimus. adeo deuotus: vt merito canonisari debuiss; iuxta q̃rundã pioꝝ vota. Hic afflicte ecclesie et pene desolate sua mirabili sapiã ꝛ industria sucurrit. nec in ali q̃ sibi ac suis pepcit: donec plena vnio fieret. Cõtra turchos.ix. bella habuit vbiq3 triũphando quid vltra. Que de ꝯstantino. theodo=sio. Karolo. ottone. ceterisq3 impatori=bus laude digna scribunt̃..huic secu re p̄nt applicari. eligit̃. Mccccix. iam cum vigitiquattuor annis regnasset i vngaria. Coronatur ab eugenio.

In h̃ sacrosctõ ꝯcilio fides xpiana que iã mltis annis q̃si titubare videbatur fortiter surrexit ibi scisma pessimũ.xl. ãnoꝝ terminatũ ẽ. ibi he reses dãnate. et due heresiarchie. s. Johannes hus. et Hieronymus combusti fuerunt. et plura bo= ☞

Pape

Romanus

Anno christi MCCCCXIIII

¶ Iste Martinus electus fuit per concilium ꝯstanticñ. depositis alijs contendentib9 q̃ diu scisma habuerunt. ꝛ sic rediit vnio diu desiderata ꝛ necessaria pro fidei defensione. Hic fuit papa potentissimus. sup oẽs diuites. ꝛ rusticarius magnus. Plateas et strates publicas securas reddidit. Hereticos deleuit. multa bona patrauit adiuuante sibi inclito principe sigismundo. pro terra sancta recuperanda multos thesauros congregauit.

Maxima multitudo auiũ satis ignotaꝝ in magnitudine quasi passeres de gallia veniẽtes prope bernam. spacium itineris ferme vnius miliare theutonicum in longum. et quartam p=tem vnius miliare in latum volando occupant. Et statim post sigismundus cum glorioso co=mitatu illic aduenit.

Michael de anguanis carmelita christianitatis luminare. post editionem multorum volumi num terras liquit.

Conscientia puta fm timorem dei olim in prelatis vigens ecclesiã christi laudabiliter more vita et exemplo crexit et prouexit. De hinc successu temporis cum iam ecclesia in temporalibus abundare cepisset: oblita quodam mõ de conscientia: scientia que inflare solet multos in eccle=sia p̄sidere fecit q̃ sacrã scripturã diuersis ꝯsutijs palleantes. iusticias dñi rectas q̃ cor letifi=care ꝯsueuerũt, pp̄ter delicias carnis falsificare nõ timebant. mltas hereses semiabãt. ꝛ plu ☞

Constantinopolis ciuitas imperialis capit ab infidelibus turcis tradita per quendã ianuensem. q per triduũ constituit a turcho rex iuxta pmissum. et die quarto decollat. Et fit planctus in tota xpianitate z timor grãdis. Multi xpiani trucidati sunt. z innumerabiles venditi. Imperatoris corpus iã mortuũ decapitatũ fuit ex liuore turci. z perijt pene totaliter fides in grecia.

¶ Bella plurima in diuersis locis diu cõtinuata. pcipue in saxonia westphalia. flãdria. pruscia. sueuia. bochonia. et specialiter in anglia strages grãdis.

iij. Frederic⁹. ã.

Iste Fredericus dux austrie electus fuit in regem almanie. et diu distulit conornari a papa propter scisma. tandẽ facta vnione a Nicolao cũ magna gloria imperiali dyadema te extitit in vrbe coronatus. Uir vtiqz pacificus z quietus. z patientie singularis. nec odiens clerum. Filiã quoqz regis portigalie sumpsit in vxorem. Anno aũt. Mcccclxxi. magnã fecit ꝯuocatõem pncipum in ratispana ppter incursionem turcorum ꝑponens eis q iã infra. xx. ãnos xpianitas diminuta esset ad centũ leucas. vel quasi. z monuit vt ad resistendũ se pararent.

¶ Sequit. Hic electus fuit franckfordie in regem almanie. anno dñi. Mccccxxxviij. die. xvij. marcij. sed statim intoxicatus obijt. Alij dicunt q pro fluuio ventris. vir vtiqz totaliter virtuosus et adeo pius vt tota plebs diceret q mundus eius presidentia non esset dignus. reliquit vnum filium paruulum. cui simile contigit. z duas filias.

VI⁰ DCXLIII — VI⁰ DCLIII.

vi. nicola⁹ an. viij. Ianuensis

iij. calixt⁹ ã. iij. m Chatalanus v.

MCCCCXLIIII — MCCCCLIIII

Iste nicolaus de opido sarasana inter ianuam z lucanã ciuitatem electus in vrbe anno. Mccccxlvij. loco eugenij adhuc pendẽte scismate p aulatim vbiqz obtinuit obedientiã mirantibus omnibus q vir humilime natõnis sic pualeret ꝯ ducẽ sabaudie. q fuit qsi affinis cunctis pncipibus xpianitatis. et tamẽ dimissus ab omnibus S; statim sequẽti anno vnio redijt cedente felice. qz placuit dño per abiecta mundi glĩficare nomẽ suũ. Hic fuit magister in theologia totus actiuus. z in ꝯceptibus locuplex. multa diruta reedificauit. z grãdem murũ rome in circuitu palatij cõstruxit. et totũ murũ rhomanum reintegrauit propter timorẽ turcorum. Itẽ ꝑsus in vrbe publicatus. Lux fulsit mũdo. cessit felix nicolao. vide licet ãno Mccccxlix

Iste calixtus vir valde senex elect⁹ fuit ãno domi Mccccl v. z ꝯtiue ifirm⁹. nec potuit zelũ suũ pficere q̃ ꝯ turcos ꝯcepit. impediẽte senio morteqz preueniẽte. Morit ãno. Mccccl viij. ipo die sci sixti in quo festũ trãsfigurationis dñi istituit ãno vno elapso.

¶ Johãnes de capestrano frater minor discipulus Bernardini. statim post obitum eius prefuit reformationi noue. claret miraculis. Moritur anno. Mccccl vi. habita victoria contra turcos.

Jubileus cũ magna deuotione per totã christianitatẽ celebratur. z ingens multitudo ad limina sanctorum confluit. Dominus etiã papa rosam in dñica Letare consecrato inclito pncipi lantgrauio hassie transmisit. multis virtutibus redimito. qui ab Elizabeth sancta mre sua fuit proles sexta

Festũ trãsfiguratõis dñi istituit a calixto pro grãrum actione illi⁹ victorie miraclose fcẽ ꝯ turcũ in vngaria.

Omnumqz leprosum combusserunt et destruxerunt anno quo supra.

Victoria miraculosa celitus datꝛ xpianis in vngaria trãs danubiuȝ ꝯ thurcũ magnum. ⁊ per-
didit mltos. et fugit timore hostiũ pcussus. cuȝ nemo eũ ꝓsequeretꝛ. Sola manus dei terruit eũ
In die sancti Sixti. ãno Mcccclvi. sanctus iohãnes de capistrano pñs fuit ibi. ⁊ ꝓuocauit
ꝑplm trepidantẽ ad ꝓseqndũ ĩfideles fugientes. ⁊ facta ẽ vltio magna. Dixerũt ei turci ꝙ tã im-
mẽsus numer⁹ armigeroꝝ inseqbatꝛ eos: ꝙ vix ausi fuerũt respicere. et iõ fugissent relictꝭ oĩbꝫ.
Ipi fuerẽt scti ãgeli. ¶ Pueri sci michael' pegrinatꝛ cũ magno feruore p turmas viã lõgã ad ma-
re. et fit timor cũctꝭ: ne spũs neqꝫ agitaret eos. sȝ stati cessauit, ꝓpter tediũ itinerꝭ. ⁊ famẽ quã pa-
tiebãtꝛ. ãno Mcccclvij. Et ãno pcedẽti fuit maxim⁹ terremot⁹ in neapoli. et perierũt. xl^m^. hoim

Imperatores

Libroꝝ impssiõis scia subtilissima oĩbꝫ sclis inaudita circa hec tpa reperitꝛ ĩ Magũtina. Hec
est ars artiũ. scia sciaꝝ p cui⁹ celeritatꝭ exercitatõem thesaur⁹ desiderabilꝭ sapie et scie quẽ oẽs
hoĩes p instinctũ nature desiderãt. qsi de pfundis latibulaꝝ tenebris ꝓsiliẽs. mũdũ hunc ĩ ma-
ligno positũ ditat pariter ⁊ illumiat. Virt⁹ etẽm ĩfinita libroꝝ q̃ qndã athenis vel parisi⁹ cete-
risqꝫ studijs siue bibliothecis sacris paucissimis qbusdã studiosis manifesta fuit p hãc in oĩni
tribu. pplo. natõe. ⁊ lingua vbiqꝫ diuulgatꝛ it avt verissime ĩpletum cernim⁹ illd qd dr' Prouer.
i. Sapia foris pdicat. in plateis dat vocẽ suã. In capite turbaꝝ clamitat. in foribꝫ portaꝝ vrbꝭ
ꝓfert verba sua dicẽs. Vsqꝫquo puuli diligitꝭ ĩfantiã ⁊c. Quãuis vero porcos spnere magari-
tas sciamus. nihil in hꝫ prudentis leditꝛ opinio. q̃ minus oblatas ꝯparat margaritas.

Anno mundi VI^m^DCLXIII

Pape.

Tuscus de senis

Venetus

Anno christi MCCCCLXIIII

Iste pius electus est anno dñi. Mccccclviij. ⁊ voca-
batur eneas vir eloquens et orator magnus. poetaqꝫ
laureat⁹. impatoris ambassiator añ fuit. ⁊ in ꝯcilio ba-
silieñ. notabilẽ tractatũ scripsit. pro auctoritate eiuſ-
dẽ. Ipe etiã cano nisauit sanctã katherinã de senis.
Mccccclxi. Hic passagiũ ordinare cupiẽs cũ plẽs ex
almania venissent romã: ipos cũ bñdictõe remisit ad
propria eo ꝙ nõ suffecissent. ⁊ stati ipe post moritꝛ. an-
no dñi. Mccccclxiiij. die. xiiij. Augusti.

Turci dolo qdẽ et fraude obtinuerẽt bossenorum re-
gnũ et ducatũ de spotis seruie. et pl'a loca et regna in
partibus orientis achaiã prouinciã. et insulã nuthi-
lene. anno. Mcccclviij.

Iste paulus electus est anno domini
Mccccclxiiij. ⁊ statiȝ approbauit celebra-
tionẽ festi pñtatõis btẽ virginis gl'iose
sicut pius. Hic in signãdis petitionibꝫ
maturus fuit. ⁊ iusticie tenax. qsi meli⁹
foret pauca ꝯdonare ⁊ ea firmiter serua-
re: qꝫ pl'a signare ⁊ stati reuocare. Gran-
de palaciũ ꝯstruxit apud sanctũ marcũ
añ ꝯpletõem moritꝛ ãno. Mcccclxxi. die
xx. Julij.

Jubileus mutatꝛ in fauorez animaꝝ p
paulũ de. xxv. in. xxv. ãnũ. vt qꝛ abundat
iniquitas: supabundet et gratia.

Reformatio magna multoꝝ monasterioꝝ in diuersis mundi ptibus fit. Et nota ꝙ huiusmo-
di reformationes crebro leguntꝛ facte. sȝ pene nulla remãsit: qn solito more p sucessum tpis ad
pstinũ relaberetꝛ languorẽ post venerabiliũ patrũ mortẽ.

¶ Maguntia capitur anno. Mcccclxi. ¶ Johannes soreth' prior generalis ac reformator
carmelici ordinis vir sancte vite. et singulariter christo fructiferus. postea qꝫ carmelum totuȝ
xx. rexerat ãnis andegauis obijt. vbi qꝫplimis nunc chorusçat miraculis.

Eubea civitas vulgo dicta nigropōte capit᷑ ab infidelibus thurcis anno. Mcccclxx.
¶Cometa apparuit in ꝓncipio anni. Mcccclxxij. Circa festū Agnetis transiuit super colom
am in opposito libre. et caudam longā quasi graduū. xxx. misit ad occidentē. In festo bti Bla
sij stetit in ariete. et misit caudā q̄si ad pliades ꝟsus orientē. vaga nimis erat alba quoq; et flam
mea crinitaq; valde. Sequunt᷑ bella et epidimie in diuersis partib⁹. Et āno sequenti fuit estas
feruētissima et siccitas inaudita. et in quibusdā terris ignis sub terra succensus vsq; ad arenā
fuit. ¶Heremita q̄dam deuot⁹ in ptib⁹ swiceroꝝ ꝓpe vnderwaldē in magna humilitate so
lo corpe dn̄ico singulis mensib⁹ refectus a. xv. ānis et vltra absq; corpali cibo vixit.

Karolus dux burgundie primū memoriale bellū cū rege francoꝝ hūit in loco dicto. amoliert.
de q̄ fugatis hostib⁹ nobilissime triūphauit. āno. Mcccclxv. Post duos isup ānos. dinant. et
paulo p⁹ leodiū ciuitates potētissimas totalr̄ destruxit. āno etiā. lxxiij. itrauit terrā gelrie. et obti
nuit eā totūq; ducatū lothrigie. Sicq; p m̄lta bella victorios⁹ sp pmanēs: cū Nusciā sup rhe
nū q̄si p anni spaciū ianiter obsedisset. tandē potēti cū exercitu ad swiceroꝝ fines castra mouit
vbi statim. a. ij^{us}. aggressus ꝓpe grādisonū cū graui dāno terga v̄tit. Eodē tn̄ āno rediēs de oppido
moreti qđ obsidebat relictis oīb⁹ potēter fugat⁹ ē cū suis. occisis. xx^{m}. āno lxxvi. die. x^{m}. marty
rū. Nouissime i obsidiōe ciuitatis Nācei e a ꝯfederatis atroci ꝑlio trucidat⁹ ē victoriosissime. anno
lxxvij. v. mēs Januarij. Epitaphiū c⁹ editū tale extat. Te piguit pacis ted nitq; q̄etis in vita ꝯ.

VI^{us} DCLXXIII.

Januensis.

MCCCCLXXXIIII

Iste Calixtus añ cardinalatum fuit general'i ordie mi
noꝝ elect⁹ āno dn̄i. Mcccclxxi. vocabat᷑ añ frācisc⁹ de sauona ꝓpe ianuā. bone fame et morum
Fuit ei vocat⁹ ad cardinalatū absq; scitu suo. Eodē āno orator Bern. iustinian⁹ venetoꝝ re
citauit corā eo. q᷑ turc⁹ abstulisset xp̄ianitati duo ipia. q̄tuor regna. xx. puīcias. z. cc. vrbes. po
polūq; absq; numero vtriusq; sex⁹. hortabaturq; quoq;: vt ad resistendū se disponeret.
¶Btūs symō martyrisat᷑ in ciuitate tredētina āno. Mcccclxxv. die tertia añ festū pasce vt fert᷑
Iudei azimū eoꝝ cū sanguie xp̄iano faciūt. tūc iudei añ domū parētū suoꝝ īfantē symonē im
mēse sue etatis. xiij. cepert. eūq; crucifigalr̄ tenebāt vt sanguinē vndiq; ex suo corpe traherent.
Puella q̄dā stina noīe in ptib⁹ westphalie in oppido qđ bamo dr̄. apte ac verissime stigmata
dn̄ice passionis hūit in māibus et pedib⁹ ac latere. virgo nouiter ꝯuersa. anno. Mcccclxiij.
Post spaciū aūt. xv. ebdomadaꝝ circa festū venerabil' sacri. corā. xij. testib⁹ ondit ea. et p̄dixitq;
post duas horas rediret. q᷑ tunc non inuenirent ea. et sic fcm̄ fuit. q᷑ loca illa sanata erant.
¶Puelle monstꝝ tēpestate istac in veronēsi agro nascit᷑ q̄ vnū tm̄ caput habet. s; duos pedes.
duasq; vuluas hn̄s ex ipis ābab⁹ vuluis superfluitates emittebat. insup q̄tuor brachia. s; duo
grossiora q̄. p volūtate mouebat alia tenuiora z immobilia erāt. vētres etiā duos circa stoma
chū ꝯiūctos habebat. hāc pentes p italiā circūferētes precia ab īspicientibus mendicabāt.
Fuerūt aq̄ꝝ iundatōes maxime. vēt⁹q; horribiles m̄lta edificia sbuertētes. āno. Mcccclxxxi.
¶Turci etiā terra mariq; cū potēti suo exercitu rhodū ciuitatē obsidētes aggrediūt᷑. offendētes
ipam plagis inumeris bōbardoꝝ muros destruētes. z vndiq; alias muri ptes ꝯscēdētes. z m̄l
tos varijs mōis accedētes. tn̄ ex vtraq; pte m̄lti mortui sūt. Demū ab obsidiōe destiterūt: illatis
vtriq; pti dānis innumerabilibus. Deniq; ptes regis sicilie inuadētes: m̄lta loca deuastāt. hoīes
rapiūt. trucidātq;. ac eoꝝ bōa depdāt᷑ z immanissime clades fiunt. tādē accepert ꝯtrāti ci

¶Iste Maximilianus archidux austrie. et dux burgundie. filius Frederici imperatoris tertii predicti. vir utique magne virtutis et prudentie insignitus. ac rei militaris scientia. nō sīn bellosis laboribus a iuuētute peritus. fortunatus ac victoriosus. Quē ob virtutū suarum laudē archiprincipes sacri imperii electores in regē romanum vnanimi corde. pre suo p̄nti in franckfordia Anno dn̄i Mccccclxxxvi. elegerūt. Et paulo post in aquisgrana imperiali ciuitate coronauerūt et more sancto verū regem futurū imperatorē vnxerunt. Duxitque in vxorē mariam filiam Karoli ducis burgundie. ex qua produxit Philippū burgundie ducem habuit quidem bella plurima. memorie digna. Secundo em̄ āno

Impatores. primus Maximiliā[9]

ducatus sui burgundie, pe flandriā cum gallicis maximū habuit bellū. quo magna cū victoria francorum potentiā superauit. In hac laudabili electione obiit in franckfordia illustris p̄nceps elector albertus marchio brandeburgensis. senex ipe electionem. et sceptri imperialis administratōem deuote exegit. Obiit etiā ibidē venerabilis ac deuotus p̄nceps comes iohes de wedenberg eps augustensis: q̄ ppter electionē ad franckfordiā venit. Item maximilian[9] romanorum rex deficientibus a se neqter gadensibus a brugensibus tū etiā maiestatis sue iuramēto deuinctis in vincla pectus est captis sil' ac partim trucidatis omnibus quibus apud maiestatē suā poscente illorum fide aliqua gre aut nois fuit.
☞ Hic iaces Karole. iamque quiesce tibi. Reliquit filiā heredē vnicā maximiliani vxorē Que cum duos genuisset filios paulo post de equo elapsa. fractis ceruicibus expirauit.

Anno mundi	VI[m] DCLXXXIII

Pape — viii. Innocetius. ā. — Genuensis.

Anno christi.	MCCCCLXXXIIII.

¶Innocentius papa eius nois octauus. patria Genuensis. pre Aron ciborum familia mediocri sed honorata natus Johannes baptista antea vocatus post sixtū pontificem ex cardinali presbytero sancte Cecilie. hoc anno idibus Augusti pontifex creatus
Hic cum inter ceteros patres pauperior humaniorque haberetur propter ipsius humilitatem humanitatēque ac comitatum pontificatum munus obire promeruit. Ferebatur etiā in rebus gerendis prudentissimū atque magnanimē eo q Senis et in vrbe legatōis officiū cū optime functus fuisset magnā sui regiminis et prudentie spem patribus dedit. Et apertū ecclesie thesaurum vniuersis xp̄ fidelibus in peccatorum suorum remissionē dispensauit liberalissime.

Mathias rex hungarorum e manibus diui Frederici romanorum cesaris subacta ditioni sue austria apud wiennam rebus humanis feliciter exempt[9] est. anno Mccccxc.

Ciuitatem archiepiscopū ipius ciuitatis per mediū secant et quasi omnes in vrbe occiduntur pro fide. tamen constanter donec potuerūt agentes viriliter. et nō sine thurcorum etiam aliquali strage multorum.

